

โครงการวิจัย เรื่อง

การเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล
เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในยุคซูเปอร์สมาร์ต
Optimizing restaurant supervision of a digital platform to
protect consumers in a super smart trend

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกวลิน ต่อปัญญาชาญ
ดร. วลัยวรรณ มธุรสปรีชากุล

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในยุคซูเปอร์มาร์ket

ชื่อผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกวลิน ต่อบัญญาชาญ และดร. วลัยวรรณ มธุรสปรีชากุล

ปีที่แล้วเสร็จ 2565

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัล (2) ศึกษาข้อจำกัดของกฎหมายไทยในการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่ง (3) ศึกษาแนวทางขององค์การอนามัยโลกเกี่ยวกับการขนส่งอาหาร และมาตรการทางกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารของสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และสาธารณรัฐประชาชนจีน (4) วิเคราะห์และเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่ง นอกจากนี้ผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารแล้วยังมีศึกษาและวิเคราะห์มาตรการสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล และผู้ขนส่งอาหารประกอบด้วย โดยงานวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพจากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์และการอภิปรายกลุ่ม

ผลการศึกษา พบว่า (1) รัฐควรมีบทบาทกำกับดูแลความปลอดภัยสาธารณะ ความสะอาดและปลอดภัยของอาหารจากการประกอบธุรกิจ (2) กฎหมายไม่มีมาตรการด้านความปลอดภัยสาธารณะและความสะอาดปลอดภัย ได้แก่ การจัดการระบบ ความรับผิดชอบของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล คุณลักษณะหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหาร คุณลักษณะหน้าที่ของผู้ขนส่งอาหาร รวมถึงสภาพบังคับ (3) กฎหมายต่างประเทศมีการกำหนดให้ผู้ให้บริการและผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อความปลอดภัยสาธารณะ และทุกฝ่ายต่างมีสิทธิหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยของอาหารที่ชัดเจน (4) ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง แนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์และอาหารด้วยรถจักรยานยนต์ แนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์และอาหารด้วยรถจักรยานยนต์ และการประกาศใช้กฎกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การกำกับดูแลสุขลักษณะในธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัล และมาตรการเชิงนโยบายเพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับภาคเอกชน

คำสำคัญ: แพลตฟอร์มดิจิทัล ร้านอาหาร ขนส่ง ผู้บริโภค ความปลอดภัยสาธารณะ

ABSTRACT

Title Optimizing restaurant supervision of a digital platform to protect consumers in a super smart trend

Researchers Assistant Professor Dr. Keovalin Torpanyacharn and Dr.Walaiwan Mathurotpreechakun

Year 2022

The objectives of this paper are (1) to study concept and theory of digital platform regulation, (2) to study the limitation of Thai law in digital platform regulation issue, (3) to study World Health Organization (WHO) guideline of food delivery and related consumer protection legal measures of USA, Australia, and China and (4) analyze and recommend legal measures to regulate digital platform in Thailand. In addition, nodes of analysis of this paper are restaurants, digital platform providers and food riders. This paper employs documentary research, interviews, and focus groups.

Results show (1) government should prioritize on public safety, cleanness and food hygiene, (2) Thailand has still lacked measures in food safety and hygiene; integrated system management, digital platform accountability, restaurant and food rider's requirement and specification, (3) measures and law of some countries identify to entrepreneur, including digital platform provider and restaurant to jointly participate in public safety. Also they have their own role to act for food hygiene for public benefits (4) Thailand needs to revise the announcement of Land Transportation Department in Guideline for motorcycle riders of food and parcel delivery, and the announcement of ministerial regulations under Ministry of Health in Hygiene Regulation in Digital Platform's Food Delivery and support private sector incentive to promote public cleanness and food hygiene.

Keywords: Digital Platform, Restaurant, Transportation, Consumer, Public Safety

สารบัญ

บทคัดย่อ	ข
ABSTRACT	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล/ที่มาและความสำคัญของปัญหาการศึกษา	1
1.2 วัตถุประสงค์	5
1.3 ขอบเขตการวิจัย	5
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.4.1 ด้านวิชาการ	6
1.4.2 ด้านสังคม	6
1.5 กรอบแนวคิดการวิจัยและขอบเขตการศึกษา	7
1.5.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	7
1.5.2 ขอบเขตการศึกษา	7
1.6 ระเบียบวิธีวิจัย	8
1.7 นิยามศัพท์	12
1.8 ระยะเวลาการดำเนินโครงการวิจัย	13
บทที่ 2 ความทั่วไป แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ ในแพลตฟอร์มดิจิทัล	14
2.1 ความทั่วไปของการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหาร	14
2.1.1 แนวโน้มการเจริญเติบโตของผู้บริโภคในการใช้บริการส่งอาหารผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล	14
2.1.2 ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านอาหาร	19
2.1.3 คุณลักษณะของร้านอาหารที่สามารถให้บริการในแพลตฟอร์มดิจิทัล	24
2.1.4 คุณลักษณะของผู้ขนส่งอาหารที่สามารถให้บริการในแพลตฟอร์มดิจิทัล	25
2.1.5 บทบาทของรัฐกับการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหาร	28
2.2 แนวคิดเกี่ยวข้องกับการตลาดในแพลตฟอร์มดิจิทัล	34

2.2.1 แนวคิดการยอมรับเทคโนโลยี	34
2.2.2 แนวคิดโมบายแอปพลิเคชัน	36
2.2.3 แนวคิดเรื่องความไว้วางใจ	37
2.2.4 แนวคิดส่วนประสมการตลาด	39
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับแรงงานแพลตฟอร์ม	43
2.4 แนวคิดความมั่นคงทางอาหาร	46
2.5 แนวคิดการคุ้มครองผู้บริโภค.....	49
2.6 แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม.....	53
2.7 แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อการกระทำของบุคคลอื่น	55
บทที่ 3 กฎหมายไทยและข้อจำกัดของกฎหมายไทยในการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัล	
ด้านการขนส่ง.....	58
3.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งทางบก.....	58
3.1.1 พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522.	58
3.1.1.1 ใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522.....	58
3.1.1.2 ความแตกต่างระหว่างใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล และใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์สาธารณะตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522.....	60
3.1.2 ประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง แนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุและอาหารด้วยรถจักรยานยนต์.....	62
3.1.2.1 ความเป็นมาของแนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุและอาหารด้วยรถจักรยานยนต์	63
3.1.2.2 สาระสำคัญของแนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุและอาหารด้วยรถจักรยานยนต์	63
3.1.3 ประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดคุณลักษณะ ขนาด และการติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของสำหรับรถจักรยานยนต์ พ.ศ. 2564.....	64
3.1.3.1 ความเป็นมาของการกำหนดคุณลักษณะ ขนาด และการติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของสำหรับรถจักรยานยนต์.....	65
3.1.3.2 สาระสำคัญของการกำหนดคุณลักษณะ ขนาด และการติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของสำหรับรถจักรยานยนต์	65

4.1.2.1	ความสามารถของการแพร่เชื้อโควิด-19 ในอาหาร.....	93
4.1.2.2	การสร้างความตระหนักกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการอาหาร	94
4.1.2.3	การขนส่ง การจัดส่งอาหารวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์อาหาร.....	96
4.1.2.4	การจำหน่ายอาหาร	97
4.2	มาตรการทางกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารของสหรัฐอเมริกา	
	ประเทศออสเตรเลีย และสาธารณรัฐประชาชนจีน.....	98
4.2.1	สหรัฐอเมริกา.....	100
4.2.1.1	the Food Safety Modernization Act of 2011.....	101
4.2.1.2	Sanitary Transportation of Human and Animal Food	103
4.2.1.3	แนวทางขององค์การอาหารและยาในการป้องกันอาหารจากการปนเปื้อน สำหรับรูปแบบธุรกิจใหม่	107
4.2.1.4	กรณีตัวอย่างกฎหมายของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย: The law of California: AB-3336 Third-party food delivery platforms (food safety)	109
4.2.2	ประเทศออสเตรเลีย: กรณีตัวอย่างกฎหมายของรัฐนิวเซาท์เวลส์	116
4.2.2.1	ความเป็นมาของ A Guide to Managing Work Health and Safety in the Food Delivery Industry of New South Wales (NSW).....	117
4.2.2.2	สาระสำคัญของ A Guide to Managing Work Health and Safety in the Food Delivery Industry of New South Wales.....	117
4.2.3	สาธารณรัฐประชาชนจีน	132
4.2.3.1	China’s Food Safety Law 2015	133
4.2.3.2	หลักความรับผิดชอบของเจ้าของและผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตหรือผู้ให้บริการ อินเทอร์เน็ต	146
บทที่ 5	การศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์มาตรการกำกับดูแลร้านอาหาร ผู้ให้บริการ แพลตฟอร์มดิจิทัล และผู้ขนส่งอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล เพื่อความปลอดภัย สาธารณะและการคุ้มครองผู้บริโภค	149
5.1	คำนิยามคำว่า “ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล”	149
5.2	การกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลในบริบทของแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้อง	151
5.3	มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านความ ปลอดภัยสาธารณะ.....	152

5.3.1	ข้อจำกัดของกฎหมายไทยในการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านความปลอดภัยสาธารณะ	153
5.3.1.1	พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522.....	153
5.3.1.2	ประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง แนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุและอาหารด้วยรถจักรยานยนต์	154
5.3.1.3	ประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดคุณลักษณะ ขนาด และการติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของสำหรับรถจักรยานยนต์ พ.ศ. 2564.....	154
5.3.2	การศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์การกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านความปลอดภัยสาธารณะ	155
5.3.2.1	ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มกับความปลอดภัยสาธารณะ.....	155
5.3.2.2	ร้านอาหารกับความปลอดภัยสาธารณะ.....	159
5.3.2.3	ผู้ขนส่งกับความปลอดภัยสาธารณะ.....	160
5.3.3	การพัฒนามาตรการทางกฎหมายด้านความปลอดภัยสาธารณะ.....	163
5.4	มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร.....	164
5.4.1	ข้อจำกัดของกฎหมายไทยในการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัล ..	164
5.4.2	การศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร	166
5.4.2.1	สิทธิและหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล	166
5.4.2.2	คุณลักษณะของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล	170
5.4.2.3	สิทธิและหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหาร	172
5.4.2.4	คุณลักษณะของผู้ขนส่งด้านสุขอนามัย.....	173
5.4.2.5	สิทธิและหน้าที่ของผู้ขนส่งอาหาร	175
5.4.3	การพัฒนามาตรการทางกฎหมายด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร	177
5.5	ความรับผิดชอบในการชดเชยค่าเสียหาย	178
5.6	การบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร	180

5.7 การสร้างแรงจูงใจและมาตรการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านความปลอดภัยสาธารณะและ ความสะอาดปลอดภัยของอาหาร.....	181
5.7.1 มาตรการด้านความปลอดภัยสาธารณะ.....	181
5.7.2 มาตรการด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร	182
5.7.3 มาตรการด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม	182
5.7.4 มาตรการด้านการป้องกันการหลอกลวงผู้บริโภค	182
บทที่ 6 บทสรุป และข้อเสนอแนะ	183
6.1 บทสรุป.....	183
6.2 ข้อเสนอแนะ	184
6.2.1 ด้านความปลอดภัยสาธารณะ	184
6.2.1.1 คำนียามศัพท์	184
6.2.1.2 สิทธิและหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล	184
6.2.1.3 สิทธิและหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหาร	186
6.2.1.4 คุณลักษณะและหน้าที่ของผู้ขนส่งอาหาร	187
6.2.1.5 บทกำหนดโทษ.....	187
6.2.2 ด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร	188
6.2.2.1 คำนียามศัพท์	188
6.2.2.2 สิทธิและหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล	188
6.2.2.3 คุณลักษณะและหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหาร	189
6.2.2.4 คุณลักษณะและหน้าที่ของผู้ขนส่งอาหาร	189
6.2.2.5 บทกำหนดโทษ.....	190
6.2.3 ความรับผิดชอบในการชดเชยค่าเสียหาย.....	190
6.2.3.1 ด้านความปลอดภัยสาธารณะ.....	191
6.2.3.2 ด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร	191
6.2.4 การบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร	192
6.2.5 การสร้างแรงจูงใจและมาตรการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านความปลอดภัยสาธารณะ และความสะอาดปลอดภัยของอาหาร	192
6.2.5.1 มาตรการด้านความปลอดภัยสาธารณะ	192
6.2.5.2 มาตรการด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร.....	192
6.2.5.3 มาตรการด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม.....	192

6.2.5.4	มาตรการด้านการป้องกันการหลอกลวงผู้บริโภค.....	193
	บรรณานุกรม.....	194
	ภาคผนวก	207
	ภาคผนวก ก ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึกและอภิปรายกลุ่ม	208
	ภาคผนวก ข หนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย	211
	ภาคผนวก ค หนังสือรับรองจริยธรรมข้อเสนอวิจัย	213
	ภาคผนวก ง คำถามสัมภาษณ์กลุ่มตัวแทนภาครัฐ.....	215
	ภาคผนวก จ คำถามสัมภาษณ์กลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจและบุคคลภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับ กิจการการให้บริการร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล	218
	ภาคผนวก ฉ คำถามสัมภาษณ์กลุ่มตัวแทนผู้บริโภค.....	221
	ภาคผนวก ซ คำถามการอภิปรายกลุ่มย่อย.....	224

สารบัญตาราง

ตารางที่ 3.1	ข้อจำกัดของกฎหมายการขนส่งทางบกกับการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลในความปลอดภัยสาธารณะ	66
ตารางที่ 4.1	รายได้จากบริการขนส่งอาหารจากการสั่งซื้อออนไลน์ในประเทศต่าง ๆ	98
ตารางที่ 4.2	กฎหมายใต้การดำเนินงานของ the Food Safety Modernization Act of 2011...	102
ตารางที่ 4.3	สรุปมาตรการทางกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลของสหรัฐอเมริกา	112
ตารางที่ 4.4	สรุปมาตรการทางกฎหมายด้านความปลอดภัยสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลของประเทศออสเตรเลีย	125
ตารางที่ 4.5	สรุปมาตรการทางกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลของสาธารณรัฐประชาชนจีน	143

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
ภาพที่ 2.1 แสดงสัดส่วนของมูลค่า e-Commerce เทียบกับการค้าปลีกในตลาดโลกจากการแพร่ระบาดของ COVID-19.....	15
ภาพที่ 2.2 มูลค่าตลาดภาคการค้าปลีก และมูลค่า e-commerce ทั่วโลก	16
ภาพที่ 2.3 การขยายตัวของตลาด E-commerce ในประเทศไทย.....	16
ภาพที่ 2.4 แพลตฟอร์มดิจิทัลไลน์แมน ฟู้ด เดลิเวอรี่	20
ภาพที่ 2.5 เครื่องหมายการค้าฟู้ดแพนด้า	21
ภาพที่ 2.6 เครื่องหมายการค้าโรบินฮู้ด.....	21
ภาพที่ 2.7 เครื่องหมายการค้าแกร็บ ฟู้ด.....	22
ภาพที่ 2.8 เครื่องหมายการค้าช้อปปี้	23
ภาพที่ 2.9 การขนส่งอาหารที่มีบรรจุภัณฑ์ขนาดใหญ่	25
ภาพที่ 2.10 ขั้นตอนการใช้บริการร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล	28
ภาพที่ 2.11 องค์ประกอบในการวิเคราะห์บทบาทรัฐกับการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัล	29
ภาพที่ 2.12 ประเภทของแรงงานแพลตฟอร์ม	44
ภาพที่ 2.13 องค์ประกอบความมั่นคงด้านอาหาร	47
ภาพที่ 2.14 แนวคิดการคุ้มครองผู้บริโภคกับแพลตฟอร์มดิจิทัล	52
ภาพที่ 3.1 ข้อจำกัดของกฎหมายสาธารณสุข	86
ภาพที่ 4.1 องค์การอนามัยโลกกับการดูแลสุขภาพจากสถานการณ์โควิด-19 ในกระบวนการอาหาร	98
ภาพที่ 5.1 ภาคเอกชนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการด้านความปลอดภัยสาธารณะในธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัล.....	152
ภาพที่ 5.2 ภาคเอกชนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหารในธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัล	164

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล/ที่มาและความสำคัญของปัญหาการศึกษา

ในยุคสมัยที่อินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้นทำให้โลกเราในปัจจุบันกลายเป็น "โลกออนไลน์" หรืออาจกล่าวได้ว่า อินเทอร์เน็ตถูกนำมาสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ได้มากมาย ขณะเดียวกันก็ได้รับการตอบรับจากผู้คนทั่วไปอย่างมากด้วยเหตุผลในด้านความสะดวกและรวดเร็ว ธุรกิจอาหารเองก็ใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตเช่นเดียวกัน โดยธุรกิจอาหารใช้การสื่อออนไลน์ในการสร้างความน่าสนใจ และเข้าถึงผู้บริโภคได้เป็นวงกว้างเป็นการเพิ่มช่องทางการขายออนไลน์ และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและการจัดการร้าน รวมถึงการเข้ามาของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลในธุรกิจบริการส่งอาหาร เช่น foodpanda, LINE MAN, Grab Food, Shopee food, Robinhood เป็นต้น ซึ่งเป็นการดำเนินธุรกิจแบบ Business-to-Business-to-Customer (B2B2C) กล่าวคือ ผู้ประกอบการกลุ่มนี้จะทำหน้าที่เป็นคนกลางในการรวบรวมร้านอาหารต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน และให้บริการจัดส่งอาหารให้แก่ผู้บริโภคหรือลูกค้าของร้านอาหารนั้น ๆ ผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างแอปพลิเคชันที่สามารถอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี

ทั้งนี้ การเข้ามาของธุรกิจบริการส่งอาหารเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจอาหารเดลิเวอรี่ทั้งในส่วนของผู้ประกอบการร้านอาหารที่มีช่องทางการจำหน่ายอาหารที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ผู้บริโภคได้ประโยชน์จากการมีร้านอาหารให้เลือกมากขึ้นนับตั้งแต่ร้านอาหารริมทางไปจนถึงร้านอาหารขนาดใหญ่ และครอบคลุมทั้งอาหารคาว อาหารหวานและเครื่องดื่ม ส่งผลให้ธุรกิจอาหารเดลิเวอรี่ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาเติบโตอย่างต่อเนื่องในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 7.7 ต่อปีโดย มูลค่าเพิ่มขึ้นจาก 23,640 ล้านบาท เมื่อปี 2557 เป็น 31,814 ล้านบาท ในปี 2561 โดยทิศทางตลาดในปี พ.ศ. 2565 คาดว่าจะปรับขึ้นจากการที่ผู้ให้บริการแอปพลิเคชันจัดส่งอาหารที่มีการส่งเสริมต่อเนื่องพร้อมกับขยายฐานร้านค้าและกลุ่มลูกค้าใหม่ไปสู่พื้นที่ต่างจังหวัดมากขึ้น และความคุ้นเคยของผู้บริโภคที่เพิ่มมากขึ้นในการสั่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลส่งผลให้ดัชนีจำนวนครั้งในการสั่งอาหารของผู้บริโภคในปี 2565 จะเพิ่มขึ้นอีก

ร้อยละ 2.9¹ แสดงให้เห็นได้ว่าธุรกิจการขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลมีแนวโน้มการเติบโตอย่างต่อเนื่อง

ในอีกมิติหนึ่งที่มาพร้อมกับการเจริญเติบโตของธุรกิจอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล คือ ความปลอดภัยสาธารณะในการใช้รถใช้ถนน รวมถึงการคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับอาหารที่สะอาดและปลอดภัยส่งผลให้ประเด็นเกี่ยวกับการขนส่งทางบกในการขับซื้ออย่างปลอดภัยและการคุ้มครองผู้บริโภคจากการใช้บริการร้านอาหารบนแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นข้อพิจารณาที่สำคัญสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์การคุ้มครองผู้บริโภค 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ที่มีการสนับสนุนให้มีการคุ้มครองผู้บริโภคที่เท่าทันต่อกระแสโลกาภิวัตน์ และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่สนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมทางสินค้าและบริการที่ทันสมัย ทั้งด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เทคโนโลยีชีวภาพ นาโนเทคโนโลยี และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce)

แม้ว่าความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีดังกล่าวจะทำให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงสินค้าและบริการได้อย่างสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น แต่อาจเกิดผลกระทบต่อความปลอดภัยสาธารณะและมีมิติของความสะอาดและความปลอดภัยของอาหารที่ควรได้รับการคำนึงถึง โดยมีตัวอย่างข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น อาทิ การมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจขนส่งอาหารจำนวนมาก² การมีข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของรัฐเพื่อควบคุมมาตรฐานความสะอาดของสินค้า

¹ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, Food Delivery ปี 2565 ขยายตัวต่อเนื่อง ผู้ให้บริการแอปพลิเคชันรุกพื้นที่ต่างจังหวัดขยายฐานลูกค้าใหม่, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/Food-Delivery-z3289.aspx>

² มติชนออนไลน์, ตัวอย่างชาวเซ็น ‘สหภาพไรเดอร์’ โอดแพลตฟอร์ม ไร้สวัสดิการ หลังแรงงานเสียชีวิตขณะส่งอาหาร, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.matichon.co.th>; ผู้จัดการออนไลน์, ไรเดอร์หนุ่มรีบทำรอบ แต่ GPS พาหลงทางพุ่งชนต้นไม้ริมทางสาหัส สงกรานต์เจ็บแล้ว 5, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://mgronline.com/local/detail/9650000035637>

อาหาร³ หรือปัญหาข้อเท็จจริงที่ผู้บริโภคได้รับอาหารที่ไม่ปลอดภัยหรือสะอาดจากการใช้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล⁴ เป็นต้น

ดังนั้น กฎหมายในฐานะที่เป็นเครื่องมือของภาครัฐจึงควรเข้ามามีส่วนกำกับดูแลด้านความปลอดภัยสาธารณะและความสะอาดและปลอดภัยของอาหารที่เกิดจากการขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อให้กฎหมายมีความเท่าทันกระแสเทคโนโลยีและพฤติกรรมผู้บริโภคของผู้บริโภคในยุค 5.0 อย่างไรก็ตามพบข้อจำกัดของกฎหมายในการกำกับดูแลด้านความปลอดภัยสาธารณะและความสะอาดและปลอดภัยของอาหารที่เกิดจากการขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลดังนี้

ประการที่หนึ่ง ด้านความปลอดภัยสาธารณะ

ปัจจุบันมีประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง แนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์และอาหารด้วยรถจักรยานยนต์ที่ใช้ในการกำกับดูแลธุรกิจให้บริการขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านความปลอดภัยจากการใช้รถใช้ถนน อย่างไรก็ตามประกาศฉบับดังกล่าวยังไม่มีสภาพบังคับตามกฎหมาย และยังขาดรายละเอียด ได้แก่ การจัดการระบบแพลตฟอร์มดิจิทัล ความรับผิดชอบร่วมกับผู้ขนส่งในการกำหนดวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่ง สิทธิและหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจอาหารในด้านความปลอดภัยสาธารณะ เงื่อนไขการปฏิบัติงานในกรณีที่ผู้ขนส่งมีประวัติอาชญากรรม การอบรมผู้ขนส่งด้านความปลอดภัยสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ การระงับการให้บริการของผู้ขนส่ง รวมถึงบทกำหนดโทษในการฝ่าฝืนแนวปฏิบัติดังกล่าว

ประการที่สอง ด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร

กฎหมายปัจจุบันไม่ปรากฏสิทธิและหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร คุณลักษณะและหน้าที่ของผู้ประกอบ

³ กรมอนามัย ย้ำ ‘ไรเดอร์’ ส่งอาหาร ปฏิบัติตาม 9 แนวทาง ลดการติดและแพร่เชื้อโควิด-19, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://multimedia.anamai.moph.go.th/news/060864/>

⁴ รายงานข่าวหนังสือพิมพ์ข่าวสด ฉบับวันที่ 3 มิถุนายน 2564 โดยมีสาระสำคัญ กล่าวคือ ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ผู้ใช้เฟซบุ๊กคนหนึ่ง โพสต์ภาพอาหารที่สั่งจากไรเดอร์ส่งอาหารเดลิเวอรี่ของบริษัทหนึ่ง เมื่อรับอาหารมาแล้วพบว่า บริเวณกล่องมีรอยเปื้อน เมื่อเปิดดูภายในพบเศษพลาสติก เศษผง เศษทราย และเส้นผมจำนวนมาก คล้ายกับทำอาหารตกพื้นแล้วโยนเข้ากล่องมาให้ ทั้งนี้ โดยเหตุดังกล่าวยังไม่ทราบว่าเกิดขึ้นที่ร้านอาหารหรือจากไรเดอร์

ธุรกิจร้านอาหารที่สามารถให้บริการในแพลตฟอร์มดิจิทัลได้ และคุณลักษณะและหน้าที่ของผู้ขนส่งอาหารในฐานะที่เป็นผู้ที่เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการอาหาร รวมถึงสภาพบังคับทางกฎหมาย

ประการที่สาม ความรับผิดชอบในการชดเชยค่าเสียหาย

ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลประกอบธุรกิจและได้รับประโยชน์ในการประกอบการค้า รวมถึงเป็นผู้คัดเลือกผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารและผู้ขนส่งในบริบทของแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลควรมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นกับบุคคลภายนอกหรือผู้บริโภค แต่ปัจจุบันยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่ให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบ

ประการที่สี่ การบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร

ปัจจุบันการให้บริการขนส่งอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลมีการบูรณาการกับภาครัฐด้านความปลอดภัยสาธารณะแต่ยังไม่มีมาตรการบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร ดังนั้นเพื่อกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและการคุ้มครองผู้บริโภคควรมีแนวทางการบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหารด้วย

ด้วยข้อจำกัดของกฎหมายข้างต้นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายจึงจำเป็นเพื่อให้การกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อความปลอดภัยสาธารณะและการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ งานวิจัยฉบับนี้จึงเกิดขึ้นเพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัล ข้อจำกัดของกฎหมายไทยในการกำกับดูแลกิจการร้านอาหาร ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล และผู้ขนส่งในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่ง ประกอบกับศึกษาแนวทางขององค์การอนามัยโลกเกี่ยวกับการขนส่งอาหาร และมาตรการทางกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคและความปลอดภัยสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารของสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และสาธารณรัฐประชาชนจีนอันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ และเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลกิจการร้านอาหาร ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล และผู้ขนส่งในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่ง เพื่อให้ความปลอดภัยสาธารณะและการคุ้มครองผู้บริโภคในความปลอดภัยและปลอดภัยของอาหารได้ดียิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับลักษณะและพฤติกรรมผู้บริโภคของผู้บริโภคในปัจจุบันที่มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อตอบสนองต่อการบริโภคอาหารที่สะดวกและรวดเร็วในทิศทางเดียวกับการขยายตัวของธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลที่เติบโตมากขึ้นอย่างต่อเนื่องผ่านมุมมองจากการศึกษาเอกสารและกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียอย่างรอบด้าน เพื่อให้กฎหมายสามารถคุ้มครองความปลอดภัยสาธารณะในการใช้รถใช้ถนนและสิทธิของผู้บริโภคในยุคซูเปอร์มาร์เก็ตได้อย่างเท่าทันเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตปัจจุบันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัล
- 2) เพื่อศึกษาข้อจำกัดของกฎหมายไทยในการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่ง
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางขององค์การอนามัยโลกเกี่ยวกับการขนส่งอาหาร และมาตรการทางกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารของสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และสาธารณรัฐประชาชนจีน
- 4) เพื่อวิเคราะห์ และเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่ง

1.3 ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัล ข้อจำกัดของกฎหมายไทยในการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารในด้านความปลอดภัยสาธารณะในการใช้รถใช้ถนน ด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร รวมทั้งการศึกษาแนวทางขององค์การอนามัยโลกเกี่ยวกับการขนส่งอาหาร และมาตรการทางกฎหมายความปลอดภัยสาธารณะและการคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารของสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งนอกจากการศึกษาถึงมาตรการสำหรับผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารแล้วยังศึกษาถึงมาตรการที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประกอบธุรกิจ ได้แก่ ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล และผู้ขนส่งอาหาร โดยงานวิจัยมีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้เสียจำนวน 3 กลุ่ม รวม 20 คน ได้แก่ กลุ่มตัวแทนของภาครัฐ กลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจและบุคคลภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการการให้บริการร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล รวมถึงกลุ่มตัวแทนผู้บริโภค ประกอบกับการอภิปรายกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียประกอบด้วยโดยมีการอภิปรายกลุ่มจำนวน 4 กลุ่ม รวม 19 คน ได้แก่ กลุ่มตัวแทนของภาครัฐ กลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการและบุคคลภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการการให้บริการร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล กลุ่มตัวแทนกลุ่มตัวแทนผู้บริโภค และกลุ่มตัวแทนนักวิชาการ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ และเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารในมิติด้านความปลอดภัยสาธารณะ ด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ด้านวิชาการ

องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัล ข้อจำกัดของกฎหมายไทยในการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารในด้านความปลอดภัยสาธารณะ ด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร รวมทั้งการศึกษาแนวทางขององค์การอนามัยโลกเกี่ยวกับการขนส่งอาหาร และมาตรการทางกฎหมายความปลอดภัยสาธารณะและการคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารของสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และสาธารณรัฐประชาชนจีน อันนำไปสู่แนวทางกฎหมายและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารในมิติด้านความปลอดภัยสาธารณะ ด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร โดยเมื่องานวิจัยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่จะนำไปสู่การพัฒนาและการต่อยอดทางวิชาการแก่ผู้มีส่วนได้เสียและบุคคลทั่วไป

1.4.2 ด้านสังคม

แนวทางของการพัฒนากฎหมายและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อความปลอดภัยสาธารณะในการใช้รถใช้ถนนและการคุ้มครองผู้บริโภคในความสะอาดและปลอดภัยของอาหารที่เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

1.5 กรอบแนวคิดการวิจัยและขอบเขตการศึกษา

1.5.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัล ข้อกำหนดของกฎหมายไทยในการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารในด้านความปลอดภัยสาธารณะ ด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร แนวทางขององค์การอนามัยโลก เกี่ยวกับการขนส่งอาหาร และมาตรการทางกฎหมายความปลอดภัยสาธารณะและการคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารของสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มตัวอย่าง 20 คน ได้แก่ กลุ่มตัวแทนของ

ภาครัฐ กลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการและบุคคลภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการการให้บริการร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล กลุ่มตัวแทนกลุ่มตัวแทนผู้บริโภค รวมถึงมีการอภิปรายกลุ่ม(Group Discussion) จำนวน 19 คน ได้แก่ กลุ่มตัวแทนของภาครัฐ กลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการ และบุคคลภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการการให้บริการร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล กลุ่มตัวแทนกลุ่มตัวแทนผู้บริโภค และกลุ่มตัวแทนนักวิชาการ เพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

1.6 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง (In-depth Interview) และการอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาถึงแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัล

1.1 เป็นการวิจัยข้อมูลเอกสาร โดยศึกษา และรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ งานวิจัย ทั่วบทกฎหมาย ตำรา วารสาร บทความที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น Google, Google Books, Google Scholar, Thailis, Scopus, Springer Link เป็นต้น

1.2 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัล

1.3 เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ โดยสืบค้นหนังสือ งานวิจัย ทั่วบทกฎหมาย ตำรา วารสาร บทความที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รวมถึงเอกสารที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ ทั้งนี้วิธีการสืบค้นจะดำเนินการสืบค้นจากต้นฉบับ สำเนา หรือสืบค้นจากการอ้างอิงต่อไปในเอกสารที่พบ (Hand Search)

1.4 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการตีความ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาถึงข้อจำกัดของกฎหมายไทยในการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารในด้านความปลอดภัยสาธารณะ ด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร

2.1 เป็นการวิจัยข้อมูลเอกสาร โดยศึกษา และรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ งานวิจัย ทั่วบทกฎหมาย ตำรา วารสาร บทความที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น Google, Google Books, Google Scholar, Thailis, Scopus, Springer Link เป็นต้น

2.2 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อจำกัดของกฎหมายไทยในการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารในด้านความปลอดภัยสาธารณะและด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร

2.3 เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ โดยสืบค้นหนังสือ งานวิจัย ตัวบทกฎหมาย ตำรา วารสาร บทความที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตรวมถึงเอกสารที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ ทั้งนี้วิธีการสืบค้นจะดำเนินการสืบค้นจากต้นฉบับ สำเนา หรือสืบค้นจากการอ้างอิงต่อไปในเอกสารที่พบ (Hand Search)

2.4 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการเปรียบเทียบ

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาถึงแนวทางขององค์การอนามัยโลกเกี่ยวกับการขนส่งอาหาร และมาตรการทางกฎหมายความปลอดภัยสาธารณะและการคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารของสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และสาธารณรัฐประชาชนจีน

3.1 เป็นการวิจัยข้อมูลเอกสาร โดยศึกษา และรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ งานวิจัย ตัวบทกฎหมาย ตำรา วารสาร บทความที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น Google, Google Books, Google Scholar, Thailis, Scopus, Springer Link เป็นต้น

3.2 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวทางขององค์การอนามัยโลกเกี่ยวกับการขนส่งอาหาร และมาตรการทางกฎหมายความปลอดภัยสาธารณะและการคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารของสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และสาธารณรัฐประชาชนจีน

3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ โดยสืบค้นหนังสือ งานวิจัย ตัวบทกฎหมาย ตำรา วารสาร บทความที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รวมถึงเอกสารที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ ทั้งนี้วิธีการสืบค้นจะดำเนินการสืบค้นจากต้นฉบับ สำเนา หรือสืบค้นจากการอ้างอิงต่อไปในเอกสารที่พบ (Hand Search)

3.4 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการเปรียบเทียบ

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์และเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารในมิติด้านความปลอดภัยสาธารณะ ด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร

4.1 รวบรวม และวิเคราะห์ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร (ขั้นตอนที่ 1-3) และ

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

4.2.1 ประชากร

คณะผู้วิจัยกำหนดประชากรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียจำนวน 3 กลุ่ม รวม 20 คน ได้แก่ กลุ่มตัวแทนของภาครัฐ กลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจและบุคคลภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการการให้บริการร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล และกลุ่มตัวแทนผู้บริโภค

4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

คณะผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key-Information) และคณะผู้วิจัยใช้เทคนิค Snowball Sampling เพื่อให้เกิดการแนะนำผู้ให้สัมภาษณ์ที่ต่อเนื่องทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในประเด็นที่การศึกษาอย่างแท้จริง และดำเนินการเช่นนี้เรื่อยไปจนกว่าจะได้ข้อมูลที่อิ่มตัว รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 20 คน ดังนี้

กลุ่มที่หนึ่ง กลุ่มตัวแทนของภาครัฐ

กลุ่มที่สอง กลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจและบุคคลภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการการให้บริการร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล

กลุ่มที่สาม กลุ่มตัวแทนกลุ่มตัวแทนผู้บริโภค

4.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก

คณะผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และวัตถุประสงค์การวิจัย โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก คณะผู้วิจัยใช้วิธีการจดบันทึกเครื่องบันทึกเสียง และนำมาบันทึกในไฟล์คอมพิวเตอร์ที่มีการตั้งรหัสผ่าน เพื่อนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

4.2.4 การหาความตรง

เมื่อคณะผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์เสร็จแล้ว ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์เบื้องต้นเพื่อหาความเที่ยงตรง ด้วยการให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ และดำเนินการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

4.2.5 การหาความเชื่อมั่น

เมื่อปรับปรุงแบบสัมภาษณ์จากการหาความตรงเรียบร้อยแล้ว คณะผู้วิจัยจะนำแบบสัมภาษณ์ไปดำเนินการหาความเชื่อมั่น โดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองสัมภาษณ์ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มเพื่อวัดความเข้าใจในข้อคำถาม และดำเนินการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้เหมาะสม พร้อมทั้งจะนำไปเป็นเครื่องมือสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างสมบูรณ์

4.2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมด้วยเครื่องมือการวิจัยจากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาบันทึกสรุปผลการสัมภาษณ์ในลักษณะเชิงพรรณนา (Descriptive) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการตีความ

4.2.7 การพิทักษ์กลุ่มตัวอย่าง

การสัมภาษณ์เชิงลึก คณะผู้วิจัยจัดทำเอกสารคำชี้แจงสำหรับกลุ่มตัวอย่าง (Information Sheet) แนบไปพร้อมแบบสัมภาษณ์ โดยคณะผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดในเอกสารคำชี้แจงอีกครั้ง พร้อมขอความสมัครใจจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อลงนามในหนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยตกลงว่า จะไม่เปิดเผยชื่อของกลุ่มตัวอย่าง แต่จะรายงานผลในภาพรวมเท่านั้น และเมื่อเสร็จสิ้นการวิจัยแล้ว ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ประกอบด้วย บันทึกสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึก และไฟล์เสียงการสัมภาษณ์เชิงลึกจะถูกทำลาย ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิถอนตัวจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้ตามความประสงค์ โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ซึ่งการถอนตัวจากการวิจัยนั้น จะไม่มีผลกระทบในทางใด ๆ ต่อกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการอภิปรายกลุ่มย่อย

4.3.1 ประชากร

คณะผู้วิจัยกำหนดประชากรที่ใช้ในการอภิปรายกลุ่มย่อย จำนวน 4 กลุ่ม รวม 19 คน ได้แก่

กลุ่มที่หนึ่ง กลุ่มตัวแทนของภาครัฐ

กลุ่มที่สอง กลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการ และบุคคลภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการการให้บริการร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล

กลุ่มที่สาม กลุ่มตัวแทนกลุ่มตัวแทนผู้บริโภค และ

กลุ่มที่สี่ กลุ่มตัวแทนนักวิชาการ

4.3.2 กลุ่มตัวอย่าง

คณะผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key-Information) รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 19 คน ดังนี้

กลุ่มที่หนึ่ง กลุ่มตัวแทนของภาครัฐ

กลุ่มที่สอง กลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการ และบุคคลภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการการให้บริการร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล

กลุ่มที่สาม กลุ่มตัวแทนกลุ่มตัวแทนผู้บริโภค และ

กลุ่มที่สี่ กลุ่มตัวแทนนักวิชาการ

4.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการอภิปรายกลุ่ม

คณะผู้วิจัยใช้หัวข้อการอภิปรายกลุ่มในประเด็นที่สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และวัตถุประสงค์การวิจัย โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการอภิปรายกลุ่ม คณะผู้วิจัยใช้วิธีการจดบันทึกเครื่องบันทึกเสียง และนำมาบันทึกในไฟล์คอมพิวเตอร์ที่มีการตั้งรหัสผ่าน เพื่อนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

4.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมด้วยเครื่องมือการวิจัยจากการอภิปรายกลุ่มมาบันทึกสรุปผลการสัมภาษณ์ในลักษณะเชิงพรรณนา (Descriptive) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการตีความ

4.3.5 การพิทักษ์กลุ่มตัวอย่าง

การอภิปรายกลุ่มคณะผู้วิจัยจัดทำเอกสารคำชี้แจงสำหรับกลุ่มตัวอย่าง (Information Sheet) แนบไปพร้อมแบบสัมภาษณ์ โดยคณะผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดในเอกสารคำชี้แจงอีกครั้ง พร้อมขอความสมัครใจจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อลงนามในหนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยตกลงว่า จะไม่เปิดเผยชื่อของกลุ่มตัวอย่าง แต่จะรายงานผลในภาพรวมเท่านั้น และเมื่อเสร็จสิ้นการวิจัยแล้ว ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ประกอบด้วย บันทึกสรุปการอภิปรายกลุ่ม และไฟล์เสียงการสัมภาษณ์เชิงลึกจะถูกทำลาย ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิถอนตัวออกจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้ตามความประสงค์ โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ซึ่งการถอนตัวออกจากการวิจัยนั้น จะไม่มีผลกระทบในทางใด ๆ ต่อกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น

1.7 นิยามศัพท์

การกำกับดูแลแพลตฟอร์มดิจิทัล หมายถึง การกำกับดูแลร้านอาหาร ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล และผู้ขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลในด้านความปลอดภัยสาธารณะในการใช้รถใช้ถนน และการคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับอาหารที่ความสะอาดและปลอดภัย

ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจที่ใช้เทคโนโลยีแอปพลิเคชันเพื่อดำเนินธุรกิจการสั่งและส่งอาหาร โดยมีการทำการตลาดบริการไปยังร้านค้าและผู้ขนส่งที่สามารถลงทะเบียนกับแพลตฟอร์มเพื่อส่งคำสั่งซื้อผ่านแอปพลิเคชันและจะมีการบริการจัดส่งอาหารให้กับผู้สั่งซื้อโดยผู้ขนส่งที่ลงทะเบียนไว้กับแพลตฟอร์มของผู้ประกอบธุรกิจนั้น

การให้บริการจัดส่งอาหาร หมายความว่า การให้บริการขนส่งอาหารประเภทปรุงสำเร็จจากสถานที่จำหน่ายอาหารที่ผู้ซื้อมีการสั่งซื้อไว้ล่วงหน้า โดยการขนส่งด้วยยานพาหนะมาถึงสถานที่ที่ผู้

สั่งซื้อกำหนดให้เป็นสถานที่รับอาหาร ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการใช้อะปพลิเคชันของร้านอาหารที่มีพนักงานส่งอาหารของร้านเอง

ความปลอดภัยสาธารณะ หมายถึง การจับซื้ออย่างปลอดภัยและเคารพสิทธิของผู้อื่น การปฏิบัติตามกฎจราจร รวมถึงกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทางสาธารณะ

ความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร หมายถึง อาหารที่ไม่มีสิ่งที่มีลักษณะทางชีวภาพ เคมี หรือกายภาพที่มีอยู่ในอาหาร หรือสภาวะของอาหารที่มีศักยภาพในการก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพ ซึ่งเกิดจากกระบวนการผลิต การบรรจุภัณฑ์ หรือการขนส่ง

1.8 ระยะเวลาการดำเนินโครงการวิจัย

1 ปี (ตุลาคม 2564 - กันยายน 2565)

บทที่ 2

ความทั่วไป แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ ในแพลตฟอร์มดิจิทัล

ในบทนี้จึงจะนำศึกษาถึงความทั่วไปของการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหาร ประกอบกับแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลในแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค ได้แก่ แนวคิดการคุ้มครองผู้บริโภค และทฤษฎีความรับผิดชอบละเมิดและแนวคิดเกี่ยวข้องกับการตลาดในแพลตฟอร์มดิจิทัล ได้แก่ แนวคิดการยอมรับเทคโนโลยี แนวคิดโมบายแอปพลิเคชัน แนวคิดเรื่องความไว้วางใจ แนวคิดส่วนประสมการตลาด แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม และแนวคิดเกี่ยวกับแรงงานแพลตฟอร์ม เพื่อเป็นพื้นฐานในการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่ง

2.1 ความทั่วไปของการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหาร

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงแนวโน้มการเจริญเติบโตของผู้บริโภคในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านอาหาร คุณลักษณะของร้านอาหารที่สามารถให้บริการในแพลตฟอร์มดิจิทัล และคุณลักษณะของผู้ขนส่งอาหารที่สามารถให้บริการในแพลตฟอร์มดิจิทัล รวมถึงบทบาทของรัฐกับการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารโดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 แนวโน้มการเจริญเติบโตของผู้บริโภคในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล

ในช่วงไม่กี่ปีมานี้แนวโน้มการค้าโลกได้เข้าสู่ระบบออนไลน์และเติบโตอย่างต่อเนื่องทุกปี เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ประกอบการจะต้องทำความเข้าใจและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การประกอบธุรกิจการค้าออนไลน์ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ ความสะดวกรวดเร็ว และเป็นช่องทางที่ผู้ประกอบการรายเล็กสามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการรายใหญ่และออกสู่ตลาดโลกได้ ทั้งนี้ การซื้อขายสินค้าผ่านทางออนไลน์มีแนวโน้มขยายตัว โดยเฉพาะการแพร่

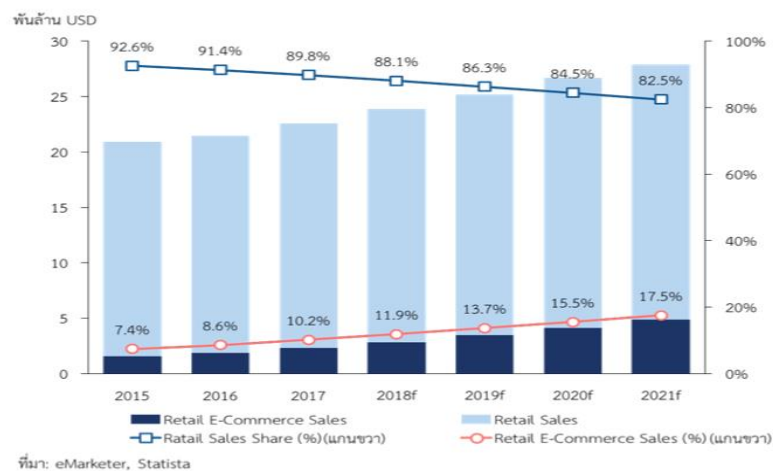
ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นำไปสู่พฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป โดยพบว่าการปรับเปลี่ยนไปการซื้อสินค้าทางออนไลน์มากขึ้น รวดเร็วยิ่งขึ้น และผู้บริโภคถูกบังคับให้คุ้นเคย และต้องปรับตัวกับการซื้อของใช้ประจำวันและสินค้าอื่น ๆ ผ่านทางออนไลน์แทนเมื่อต้องเผชิญหน้ากับการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ส่งผลให้เกิดการห้ามขายสินค้าและบริการในบางธุรกิจ และการเว้นระยะห่างทางสังคมส่งผลต่อผู้ประกอบการดั้งเดิมอีกด้วยจึงมาทำการขายสินค้าและบริการผ่านออนไลน์ทำให้มูลค่าของการซื้อขายสินค้าออนไลน์เติบโตขึ้น และมีความเป็นไปได้ว่าความต้องการในการซื้อสินค้าและบริการผ่านทางออนไลน์นั้นจะกลายเป็นช่องทางการซื้อที่สำคัญมากขึ้นสำหรับผู้บริโภค แม้จะเป็นหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 ก็ตาม⁵

ภาพที่ 2.1 แสดงสัดส่วนของมูลค่า e-Commerce เทียบกับการค้าปลีกในตลาดโลกจากการแพร่ระบาดของ COVID-19⁶

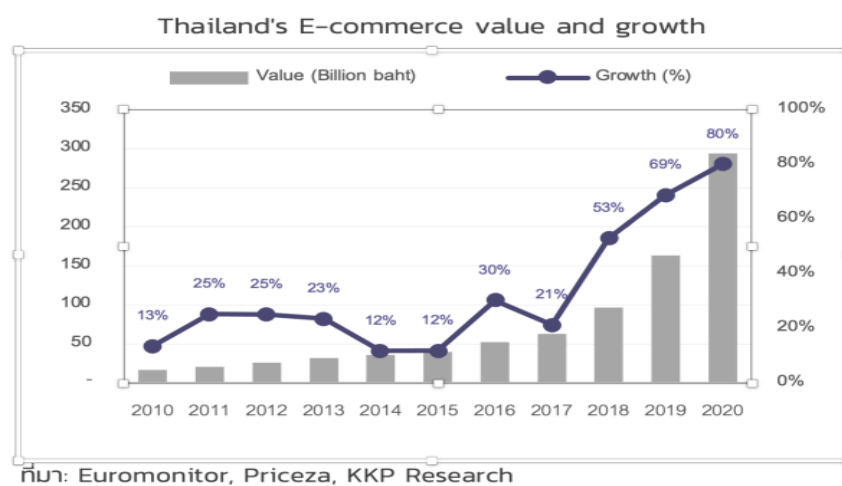
⁵ e-Commerce ไทย ยุคหลัง COVID-19, คำนวณวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.etda.or.th/th/Useful-Resource/Knowledge-Sharing/Perspective-on-Future-of-e-Commerce.aspx>

⁶ เรื่องเดียวกัน.

ภาพที่ 2.2 มูลค่าตลาดภาคการค้าปลีก และมูลค่า e-commerce ทั่วโลก⁷

รูปที่ 1: ตลาด E-commerce ขยายตัวกว่า 80% ในปี 2020

ภาพที่ 2.3 การขยายตัวของตลาด E-commerce ในประเทศไทย⁸

⁷ Retail Sales and Retail E-commerce Sales, Retrieved July 16, 2022 from <https://www.statista.com/>

⁸ ดีแพลตฟอร์ม E-commerce ไทย ตรงไหนคือโอกาส, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://marketeeronline.co/archives/230881>

จากข้อมูล พบว่า มีคำค้นหาเกี่ยวกับแบรนด์จัดส่งอาหารออนไลน์ในปีค.ศ. 2019 เปรียบเทียบกับปีค.ศ. 2015 พบว่า ประเทศไทยเพิ่มขึ้นถึง 8 เท่า และมีการคาดการณ์ว่า คำสั่งซื้อส่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันส่งอาหารออนไลน์ในกรุงเทพมหานครเพียงเมืองเดียวเกิน 20 ล้านตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 เป็นต้นไป⁹

เมื่อพิจารณาด้านมูลค่าของแพลตฟอร์มดิจิทัลขนส่งอาหารในประเทศไทย พบว่า มีมูลค่าตลาดการส่งอาหารออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันในปี พ.ศ. 2562 มีมูลค่า 33,000 – 35,000 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2561 ถึงร้อยละ 14¹⁰ และข้อมูลจากธุรกิจส่งอาหารแบบดีลิเวอรีในปี พ.ศ. 2563 มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากปี 2559 ถึงร้อยละ 169.40¹¹ ประกอบกับสถานการณ์โควิด-19 ส่งผลให้การซื้อหรือการรับประทานที่ร้านอาหารไม่สะดวกเช่นเดิมส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคอย่างมีนัยสำคัญ แอปพลิเคชันส่งอาหาร (Food Delivery Application) จึงเป็นการสร้างจุดเปลี่ยนให้กับธุรกิจร้านอาหาร รวมถึงได้เข้ามามีบทบาทในธุรกิจมากขึ้น หรือจำนวนการส่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันที่มากขึ้น โดยผู้ประกอบการบางรายมีจำนวนเฉลี่ยของการส่งอาหารที่มากขึ้นจากการที่แอปพลิเคชันมีการเติบโตและได้รับความนิยมอย่างมากจากผู้บริโภค¹²

ธุรกิจบริการขนส่งอาหารครอบคลุมร้านอาหารทุกประเภทตั้งแต่ร้านข้าวทั่วไปตลอดถึงร้านอาหารธุรกิจบริการขนส่งอาหารมีแนวโน้มเติบโตขึ้น เนื่องจากพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เน้นความสะดวกสบาย ประหยัดเวลาจะส่งผลให้ผู้ประกอบการร้านอาหารสามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้มากขึ้น ดังนั้น ธุรกิจบริการจัดส่งอาหารจึงสอดคล้องกับโครงสร้างของประชากร การเติบโตของตลาดอาหารนั้นจะเกิดขึ้นจากแพลตฟอร์มเป็นสำคัญแพลตฟอร์มจึงพยายามสร้างเครื่องมือเพื่อสร้างความภักดี

⁹ Thailand Online Food Delivery Market, Retrieved May 12, 2022 from https://apps.fas.usda.gov/newgainapi/api/Report/DownloadReportByFileName?fileName=Thailand%20Online%20Food%20Delivery%20Market_Bangkok_Thailand_05-28-2020

¹⁰ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, มูลค่าตลาดการส่งอาหารออนไลน์ผ่าน แอปพลิเคชันในปี 2562, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <http://www.kasikornresearch.com>.

¹¹ ธนาคารแห่งประเทศไทย, ธุรกิจส่งอาหารแบบดีลิเวอรีในปี 2563, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <http://www.bot.or.th>.

¹² มนตรี ศรีวิงษ์, โอกาสธุรกิจ Food App ไทย ปี 2563, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <http://www.thaismescenter.com/โอกาสธุรกิจ-food-app-ไทย-ปี-2563/>

ให้กับธุรกิจของตนจึงสร้างการส่งเสริมการตลาดต่าง ๆ เช่น โปรโมชั่น ความรวดเร็วในการจัดส่ง ส่วนลด ส่งราคาพิเศษในพื้นที่ที่กำหนดลูกค้าประหยัดเวลาการเดินทางไปรับเอง¹³

จากกระแสของการใช้บริการส่งอาหารเพิ่มมากขึ้นและจำนวนผู้แข่งขันในตลาดที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ธุรกิจการจัดส่งอาหารมีแนวโน้มการเติบโตสูงมากในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา โดยพบว่ามี การขยายตัวต่อเนื่องเฉลี่ยปีละ ร้อยละ 10 ซึ่งเติบโตสูงกว่าธุรกิจร้านอาหารที่เติบโต เฉลี่ยปีละร้อยละ 3-4 โดยทิศทางตลาดในปี พ.ศ. 2565 คาดว่าจะปรับขึ้นจากการที่ผู้ให้บริการแอปพลิเคชันจัดส่งอาหาร มีการส่งเสริมต่อเนื่องพร้อมขยายฐานร้านค้าและกลุ่มลูกค้าใหม่ไปสู่พื้นที่ต่างจังหวัดมากขึ้น และ ความคุ้นเคยของผู้บริโภคส่งผลให้ดัชนีจำนวนครั้งในการสั่งอาหารของผู้บริโภคในปี 2565 จะเพิ่มขึ้น อีกร้อยละ 2.9¹⁴ ซึ่งการเติบโตของธุรกิจให้บริการส่งอาหารนี้สอดคล้องกับโครงสร้างประชากรที่มี ขนาดครัวเรือนที่เล็กลง พฤติกรรมของผู้บริโภค ที่เน้นความสะดวกสบายและประหยัดเวลามากขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหาร ขนาดกลางและขนาดเล็ก สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้ง่ายมาก ขึ้น¹⁵ โดยจากการสำรวจพฤติกรรมทางออนไลน์ ของ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) หรือ ETDA เรื่อง “การใช้บริการ Online Food Delivery ของคนไทย” ระหว่างวันที่ 5-15 มีนาคม 2563 เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรม ช่องทาง เหตุผล ในการสั่งอาหารทางออนไลน์ของคนไทย พบว่า ผู้ตอบทางออนไลน์รวม 376 คน เป็นผู้ใช้บริการสั่งอาหารออนไลน์ถึงร้อยละ 85 โดยกลุ่ม บุคคลที่ใช้บริการสั่ง อาหารออนไลน์มากที่สุด คือ กลุ่ม Gen Y (อายุ 19-38 ปี) ใช้บริการมากที่สุดถึง ร้อยละ 51.09 รองลงมาคือกลุ่ม Gen X (อายุ 39-54 ปี) โดยเหตุผลที่เป็นปัจจัยในการใช้บริการ อันดับแรก คือ ไม่อยากจะเดินทางไป นั่งกินที่ร้านเองร้อยละ 80.37 อันดับที่สอง คือ ไม่อยาก เสียเวลาไปนั่งต่อคิวร้อยละ 57.63 และอันดับที่สาม คือ ส่วนลดในแอปพลิเคชันหรือช่องทางอื่น ๆ มี ให้เลือกใช้ถึงร้อยละ 47.04¹⁶ ส่งผลให้การกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านอาหารทวี ความสำคัญอย่างมากในปัจจุบัน

¹³ ณรงค์ศักดิ์ ปลอดมีชัย, การเติบโตของตลาดฟู้ด เดลิเวอรี, คำนวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.posttoday.com/finance-stock/columnist/602101>

¹⁴ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, Food Delivery ปี 2565 ขยายตัวต่อเนื่อง ผู้ให้บริการ แอปพลิเคชันรุกพื้นที่ต่างจังหวัดขยายฐานลูกค้าใหม่.

¹⁵ สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า, มองโลกแข่งขัน, คำนวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://otcc.or.th/wp-content/uploads/2020/06/60-ebook.pdf>

¹⁶ เรื่องเดียวกัน.

2.1.2 ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านอาหาร

แพลตฟอร์มส่งอาหารที่ให้บริการในประเทศไทยสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้¹⁷

ประเภทที่หนึ่ง แพลตฟอร์มส่งอาหารโดยเฉพาะ (Food-delivery Specialized Platform)

แพลตฟอร์มประเภทแรกเกิดขึ้นจากธุรกิจส่งอาหารโดยเฉพาะตั้งแต่เริ่มต้น

ประเภทที่สอง แพลตฟอร์มที่เติบโตจากภายในธุรกิจ (In-house Platform)

แพลตฟอร์มส่งอาหารที่พัฒนาขึ้นภายในธุรกิจ (In-house Platform) โดยกลุ่มร้านอาหารแฟรนไชส์ขนาดใหญ่นำระบบขนส่งเข้ามาเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ โดยใช้แอปพลิเคชันของตัวเอง เช่น เดอะ พิชซ่า คอมพานี เคเอฟซี เป็นต้น

ประเภทที่สาม แพลตฟอร์มไลฟส์สไตล์ (Synergistic/Collaborative Platforms)

แพลตฟอร์มส่งอาหารอีกประเภทหนึ่งเป็นการผสมผสานกันของแพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้นจากแพลตฟอร์มการสื่อสารที่มีฐานผู้ใช้บริการจำนวนมากอยู่แล้วแต่ไม่มีระบบนิเวศในการจัดส่งหรือกระจายสินค้า การเกิดขึ้นของธุรกิจส่งอาหารและธุรกิจอื่น ๆ เช่น ส่งพัสดุ หรือ ส่งผู้โดยสาร จึงเป็นการขยายที่ขึ้นอยู่กับการขยายตัวต่าง ๆ และเกิดความร่วมมือในลักษณะผู้ร่วมทุน เช่น ไลน์แมน ฟู้ด เดลิเวอรีในประเทศไทย เป็นผู้ ดำเนินการพัฒนาแพลตฟอร์มส่งอาหารขึ้นมารับการร่วมมือกับไลน์ที่มีความโดดเด่นของแอปพลิเคชันการ สื่อสาร เนื่องจากไลน์ไม่มีความชำนาญด้านขนส่งจึงมีการนำ ลาลามูฟเข้ามาเป็นหุ้นส่วนด้านการขนส่ง เป็นต้น

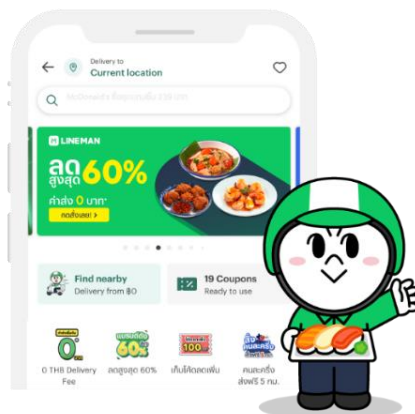
เมื่อศึกษาผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลร้านอาหารในประเทศไทยมีผู้ประกอบการธุรกิจหลากหลาย ตัวอย่างเช่น

ไลน์แมน ฟู้ด เดลิเวอรี

ไลน์เป็นธุรกิจของเกาหลีใต้ที่จดทะเบียนในประเทศไทยญี่ปุ่นถือกำเนิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในประเทศญี่ปุ่น ในเดือนมีนาคม 2554 ทำให้เกิดแนวความคิดว่า ผู้คนสามารถติดต่อสื่อสารถึงกันผ่านแอปพลิเคชัน จึงเกิดเป็นแอปพลิเคชันไลน์เพื่อส่งข้อความส่วนตัวถึงกัน ดังนั้นธุรกิจจึงเริ่มต้นจากการทำหน้าที่สื่อสารและเล่นเกมสเป็นหลัก บริษัทไลน์เปิดสำนักงานในกรุงเทพฯ ในเดือนมีนาคม 2557 ก่อนหน้าที่จะเปิดตัวไลน์ แท็กซี ในเดือนมกราคมปี 2558 ในปัจจุบันแอป

¹⁷ เกรียงศักดิ์ ธีระโกวิทขจร และวรุดลย์ ตูลารักษ์, รูปแบบงานใหม่ของคนขี่มอเตอร์ไซด์ส่งอาหารที่ กำกับโดยแพลตฟอร์ม (New Forms of Platform Mediated Work for On-demand Food Delivery), หน้า 16, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/thailand/16337.pdf>

ฟลิเคชั่น โลว์แมนให้บริการสามด้านในประเทศไทย ได้แก่ ส่งพัสดุ แท็กซี่ และส่งอาหาร โดยส่งอาหารเริ่มต้นเป็นบริการแรกในปี 2559¹⁸

ภาพที่ 2.4 แพลตฟอร์มดิจิทัลไลน์แมน ฟู้ด เดลิเวอรี่¹⁹

ฟู้ดแพนด้า ฟู้ดแพนด้าเป็นสตาร์ทอัพจากสหพันธรัฐเยอรมนีก่อตั้งในปี ค.ศ. 2012 ภายใต้การดูแลของ Rocket Internet โดยฟู้ดแพนด้าเน้นความเป็นจีนและกลุ่มตลาดประเทศเอเชีย โดยฟู้ดแพนด้าเข้ามาดำเนินการในประเทศไทยตั้งแต่ปี ค.ศ. 2012 ในปลายปี ค.ศ. 2016 Rocket Internet ซึ่งถือหุ้นใหญ่ในฟู้ดแพนด้าที่อัตราส่วนร้อยละ 49.1 ได้ขายหุ้นทั้งหมดให้กับ Delivery Hero ซึ่งเป็นบริษัทที่ Rocket Internet ลงทุนอยู่ ฟู้ดแพนด้าจึงดำเนินการภายใต้การบริหารงานของ Delivery Hero ซึ่งใช้ชื่อในประเทศไทยว่า บริษัท เดลิเวอรี่ ฮีโร่ (ประเทศไทย) จำกัด ปัจจุบันฟู้ดแพนด้าขยายครอบคลุม 77 จังหวัดในประเทศไทยในปี ค.ศ. 2020²⁰

¹⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 17.

¹⁹ LINE MAN | ส่งอาหาร แท็กซี่ ส่งพัสดุ แมสเซนเจอร์ ชี้อของ, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://lineman.line.me>

²⁰ รู้จัก “foodpanda” แอปส่งอาหารที่ถูกแบนและเดินธุรกิจผิดพลาด, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.moneybuffalo.in.th/business/food-panda>

ภาพที่ 2.5 เครื่องหมายการค้าฟู้ดแพนด้า²¹

โรบินฮู้ด

“โรบินฮู้ด” แพลตฟอร์มฟู้ดเดลิเวอรีสัญชาติไทย โดย บริษัท เพอร์เฟิล เวนเจอร์ส จำกัด ในเครือเอสซีบี เท็นเอกซ์ (SCB 10X)²²

ภาพที่ 2.6 เครื่องหมายการค้าโรบินฮู้ด²³

²¹ foodpanda - สั่งอาหาร & ของกิน, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.global.foodpanda.android&hl=th&gl=US>

²² ธนาคารไทยพาณิชย์, “โรบินฮู้ด” แอปเพื่อคนตัวเล็ก ทางเลือกใหม่ฟู้ดเดลิเวอรี พร้อมเปิดทดลองให้บริการ 26 ตุลาคมนี้, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.scb.co.th/th/about-us/news/oct-2563/robinhood-food-delivery.html>

²³ Robinhood Delivery, Retrieved May 12, 2022 from <https://www.facebook.com/RobinhoodDeliveryApp/>

แกร็บ ฟู้ด

แกร็บเป็นบริษัทสัญชาติสิงคโปร์ที่ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 2555 โดยแอนโทนี ทัน (Anthony Tan) ทายาทของประธานบริษัท ทันชง (Tan Chong) มอเตอร์ ผู้ประกอบและจัดจำหน่ายรถยนต์นิสสันในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ร่วมกับตัน ฮุย ลิง (Tan Hooi Ling) เพื่อนร่วมชั้นในโปรแกรมปริญญาโทด้านบริหารธุรกิจที่ฮาร์วาร์ด ทั้งสองเริ่มต้นจากธุรกิจส่งจองบริการแท็กซี่ ชื่อ MyTeksi ที่เน้นด้านความปลอดภัยของคนขับรถและผู้โดยสารในกัวลาลัมเปอร์²⁴ ในมาเลเซีย โดยแพลตฟอร์มรายใหญ่รายนี้เริ่มต้นดำเนินธุรกิจในประเทศไทยเมื่อปี 2562 จากการเสนอบริการรถแท็กซี่ ทั้งรถแท็กซี่ที่มีอยู่เดิมและรถโดยสารส่วนบุคคลลักษณะเดียวกับอุเบอร์ก่อนจะมีบริการส่งอาหาร ส่งเอกสาร และวัสดุซื้อและรับส่งสินค้าจากซูเปอร์มาร์เก็ตในภายหลัง ในลักษณะเดียวกับไลน์²⁵

ภาพที่ 2.7 เครื่องหมายการค้าแกร็บ ฟู้ด²⁶

ช้อปปี้ ฟู้ด

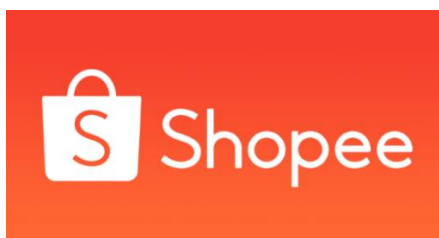
ช้อปปี้เป็นแพลตฟอร์ม E-Commerce มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่ประเทศสิงคโปร์ ภายใต้บริษัท SEA Group (หรือที่เราคุ้นเคยกันดีในชื่อเดิมว่า Gerena) ก่อตั้งครั้งแรกในปี 2009 โดย Forrest Li ช้อปปี้เปิดตัวครั้งแรกอย่างเป็นทางการในประเทศสิงคโปร์ ก่อนที่ในปี 2015 จะขยายไป

²⁴ How Grab's CEO steered it from a garage in Malaysia to Southeast Asia's most valuable tech unicorn, July 2018 ,28, South China Mornign Post, Retrieved May 12, 2020 from <https://www.scmp.com/tech/article/2157177/how-grabs-ceo-steered-it-garage-malaysia-southeast-asias-mostvaluable-tech>

²⁵ เกียรติศักดิ์ ชีระโกวิทพจร และวรุตม์ ตูลารักษ์, *เรื่องเดิม*, หน้า 18-19.

²⁶ GrabFood ฉลองยอดขายอาหารทะเล 4 ล้านออเดอร์ ใน 4 เดือนแรกของปี 2562, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://news.siamphone.com/news-41548.html>

ยังประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งประกอบไปด้วยประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ใต้หวัน เวียดนาม ฟิปปินส์ รวมถึงประเทศไทย โดยข้อบปีจะมุ่งเน้นไปที่พัฒนา แพลตฟอรม Mobile และ Social Media เป็นหลัก และเริ่มต้นด้วยการเป็น Marketplace โดยมี รูปแบบธุรกิจเป็นแบบ C2C (ผู้บริโภคกับผู้บริโภค) และต่อมาก็ได้เพิ่มช่องทางมาเป็นแบบ B2C (ธุรกิจกับผู้บริโภค) ในรูปแบบผสมผสานกัน (Hybrid Model)²⁷ ข้อบปีได้เริ่มให้บริการข้อบปี ฟู้ดที่ ประเทศอินโดนีเซียเป็นที่แรกในช่วงต้นปี 2564 ตามมาด้วยประเทศเวียดนามที่ถูกริแบรณด์มาจาก Now Food ในช่วงเดือนสิงหาคม 2564 และประเทศมาเลเซียในช่วงเดือนกันยายนของปีเดียวกัน ก่อนจะขยายบริการมายังประเทศไทย²⁸

ภาพที่ 2.8 เครื่องหมายการค้าข้อบปี²⁹

โดยประเทศไทยมีการเติบโตของแพลตฟอร์มดิจิทัลขนส่งอาหารที่เติบโตอย่างรวดเร็ว เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ทั่วโลกทั้งการเติบโตของร้านอาหารที่เข้ามาในแพลตฟอร์มดิจิทัลและ ผู้ใช้บริการ สำหรับผู้ให้บริการแพลตฟอร์มมีทั้งรายใหญ่ และกลุ่มสตาร์ทอัพที่เข้ามาพัฒนา

²⁷ CASE STUDY: ทำไม Shopee ถึงเป็นแพลตฟอร์ม E-Commerce ที่โตไวที่สุดใน เอเชีย, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://thegrowthmaster.com/case-study/shopee>

²⁸ ศิริภัสสร ขาวตระกูล, มากกว่าข้อบปีแอปพลิเคชัน! Shopee เปิดบริการฟู้ดเดลิเวอรี่ หรือ ‘ShopeeFood’ ตลอด 24 ชั่วโมงแล้ววันนี้, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://thestandard.co/shopeefood-opening/>

²⁹ Shopee, Retrieved May 12, 2022 from <https://shopee.co.th/>

แอปพลิเคชัน นอกจากนี้ยังมีกลุ่มธนาคารที่เข้ามาพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลขนส่งอาหารด้วย เช่น กลุ่มธนาคารไทยพาณิชย์ (SCB) พัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลขนส่งอาหาร Robinhood³⁰

2.1.3 คุณลักษณะของร้านอาหารที่สามารถให้บริการในแพลตฟอร์มดิจิทัล

เมื่อศึกษาคุณสมบัติของร้านอาหารที่สามารถให้บริการในแพลตฟอร์มดิจิทัล พบว่า แพลตฟอร์มดิจิทัลร้านอาหารในประเทศไทยจะมีการกำหนดถึงประเภทของอาหาร จำนวนของการเปิดและปิดร้านอาหารต่อสัปดาห์ ระยะทางจากร้านอาหารถึงจุดรับสินค้าที่ผู้บริโภคสามารถสั่งได้

ตัวอย่างเช่น แพลตฟอร์มฟู้ดแพนด้ามีการกำหนดรายละเอียดไว้เป็นกรอบกว้าง ๆ เท่านั้น กล่าวคือ ร้านอาหารที่จะให้บริการในฟู้ดแพนด้าได้จะต้องอยู่ในพื้นที่การให้บริการ และมีหลักเกณฑ์การจำหน่ายอาหาร ดังต่อไปนี้³¹

ประเภทที่หนึ่ง อาหารสดทุกชนิด เช่น เนื้อสด, อาหารทะเลสด หรือผักสด

ประเภทที่สอง ผลไม้หรืออาหารตามฤดูกาล เช่น ขายอาหารแค่วันเทศกาลกินเจ อาหารที่ขายเป็นกิโลกรัมมีราคาผันผวนตามน้ำหนัก หรือไม่มีการกำหนดราคาที่แน่นอน

ประเภทที่สาม อาหารที่มีจำนวนจำกัดจะต้องสั่งจองล่วงหน้าทุกชนิด (Pre-order)

ร้านค้าจะต้องเปิดทำการขายมากกว่า 4 วันต่อสัปดาห์และขายอย่างน้อย 4 ชั่วโมงต่อวัน และร้านค้าต้องมีสถานที่ในการขายที่แน่นอน ไม่ย้ายสถานที่ไปมา ทั้งนี้ ร้านค้าที่ไม่มีหน้าร้าน (Home Kitchen) ก็สามารถดำเนินการจำหน่ายอาหารได้หากเข้าหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกับกฎหมายที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจร้านอาหารที่ต้องดำเนินการระหว่างการขายแบบกายภาพกับการขายออนไลน์ ตัวอย่างเช่น การขอใบอนุญาตกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การพิจารณาความเหมาะสมของสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร การพิจารณาขนาดของพื้นที่ โดยร้านอาหารในแพลตฟอร์มโดยเฉพาะที่ไม่มีหน้าร้านหรือร้านอาหารที่ประกอบอาหารเพื่อจำหน่ายภายในบ้านอาจไม่ต้องดำเนินการขออนุญาตหรือถูกตรวจสอบเหมือนเช่นร้านอาหารที่มีสถานที่และขายทางกายภาพซึ่งเมื่อพิจารณาถึงการคุ้มครองผู้บริโภคจึงมีประเด็นเกี่ยวกับความสะอาดและความปลอดภัย กระบวนการเก็บวัตถุดิบ กระบวนการ

³⁰ จุฑามาศ ศรีรัตน, “พฤติกรรมทางเลือกใช้บริการผ่านแอปพลิเคชันสั่งอาหารออนไลน์ของผู้บริโภค ในช่วงการระบาดของไวรัสโควิด-19,” วารสารเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 4, 3 (กันยายน - ธันวาคม 2564): 126.

³¹ มัตถรวม วิธีการสมัคร ฟู้ดดีลิเวอรี แต่ละค่ายหัก GP ก็เปอร์เซ็นต์, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก https://www.sentangsedtee.com/exclusive/article_179957

ประกอบอาหาร รวมถึงกระบวนการบรรจุภัณฑ์ว่าจะมีกระบวนการตรวจสอบด้านความสะอาดและปลอดภัยอย่างไร ทั้งนี้ ร้านอาหารที่จำหน่ายในแพลตฟอร์มดิจิทัลอาจมีหน้าที่เพิ่มเติมประการอื่น ๆ เช่น การบรรจุเพื่อป้องกันการหกเลอะเทอะ การบรรจุภัณฑ์ที่สามารถรักษาอุณหภูมิอาหารได้ชั่วคราว เป็นต้น ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาเพิ่มเติมจากหน้าที่ของร้านอาหารทางกายภาพ

นอกจากนี้ ในมิติด้านความปลอดภัยสาธารณะร้านอาหารมีหน้าที่ในการจัดระเบียบการรับอาหารไม่ให้กีดขวางทางจราจรหรือมีผลกระทบต่อความปลอดภัย รวมถึงการจัดบรรจุภัณฑ์อาหารให้เหมาะสมกับการขนส่งที่ปลอดภัยด้วย

ภาพที่ 2.9 การขนส่งอาหารที่มีบรรจุภัณฑ์ขนาดใหญ่³²

2.1.4 คุณลักษณะของผู้ขนส่งอาหารที่สามารถให้บริการในแพลตฟอร์มดิจิทัล

แพลตฟอร์มดิจิทัลผู้ให้บริการด้านอาหารในประเทศไทยมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ขนส่งอาหารในการประกาศรับสมัคร ตัวอย่างเช่น

³² ส่องพิชชา 1 เมตร, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://khaothai.today/story/3220>

1) โลนแมน ฟู้ด เดลิเวอรี่

คุณสมบัติของผู้ขนส่งอาหารของโลนแมน ฟู้ด เดลิเวอรี่ ได้แก่ บุคคลที่มีอายุ 18 – 65 ปี (ถ้าอายุเกิน 55 ปี ต้องมีใบรับรองแพทย์) สมัครได้ทุกเพศ โดยต้องมีรถจักรยานยนต์ โทรศัพท์มือถือ โน้ตบุ๊ก และใบขับขี่ โดยวิธีการสมัครมีดังนี้³³

ขั้นตอนที่หนึ่ง การดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน LINE MAN Rider

ขั้นตอนที่สอง การเลือกจังหวัดที่ต้องการขับ

ขั้นตอนที่สาม การกรอกข้อมูลให้ถูกต้อง พร้อมแนบหลักฐานให้ครบถ้วน โดยเอกสารที่ต้องใช้เบื้องต้น ได้แก่ รูปถ่ายหน้าตรง บัตรประชาชน และใบขับขี่ที่ยังไม่หมดอายุ

ขั้นตอนที่สี่ การยืนยันข้อมูลการสมัครจากเจ้าหน้าที่

2) ฟู้ดแพนด้า

คุณสมบัติของผู้ขนส่งอาหารของฟู้ดแพนด้า ได้แก่ เป็นผู้ที่มีอุปกรณ์ iPhone 4s หรือใหม่กว่า / แอนดรอยด์ 4.2 หรือใหม่กว่า โมเตอร์ไซด์ ใบขับขี่ บัตรประชาชน สมุดบัญชีธนาคารไทยพาณิชย์ (ชื่อผู้ขนส่ง) หรือเป็นบุคคลที่สามารถทำงานอยู่ในประเทศไทยอย่างถูกกฎหมาย และอายุมากกว่า 18 ปี โดยวิธีการสมัครมีดังนี้³⁴

ขั้นตอนที่หนึ่ง เข้าเว็บไซต์ rider.foodpanda.co.th เลือกจังหวัดที่ผู้สมัครต้องการ พร้อมกรอกและอัปโหลดข้อมูลการสมัครให้ครบถ้วน

ขั้นตอนที่สอง ทำการสั่งซื้ออุปกรณ์ชุดเริ่มต้นผ่านช่องทางที่บริษัทกำหนด

ขั้นตอนที่สาม ดูวิดีโอแนะนำการเป็นไรเดอร์ พร้อมทั้งดาวน์โหลดแอปที่ใช้ในการวิ่งงาน

ขั้นตอนที่สี่ การยื่นเอกสาร และยืนยันตัวตนพร้อมอุปกรณ์ และหมายเลขติดตามพัสดุ ที่ใช้สั่งซื้อที่สำนักงานฟู้ดแพนด้าจังหวัดของท่าน

ขั้นตอนที่ห้า การสมัครสำเร็จสามารถจองกะการทำงาน และเริ่มขับได้เลย

³³ เดลิเวอรี่มาแรง โลนแมนเปิดรับ ‘ไรเดอร์’ จำนวนมาก ขั้บรถส่งอาหารใน 10 จังหวัด เปิดใหม่ มีรายได้การันตีต่อเดือน, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://brandinside.asia/lineman-riders-new-areas/>

³⁴ เส้นทางเศรษฐีออนไลน์, รวมวิธีสมัคร ไรเดอร์ หรือ พนักงานรับส่งอาหาร เลิกเลยค่าไหนดิ, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก https://www.sentangsedtee.com/exclusive/article_181635

3) โรบินฮู้ด

คุณสมบัติของผู้ขนส่งอาหารของโรบินฮู้ด ได้แก่ เป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยที่มีอายุมากกว่า 18 ปี ใช้โทรศัพท์แอนดรอยด์ มีใบขับขี่มอเตอร์ไซด์และเอกสาร ได้แก่ เล่มทะเบียนรถจักรยานยนต์ ใบขับขี่ และไม่มีประวัติอาชญากรรมโดยมีเอกสารการตรวจประวัติอาชญากรรมมาแสดง โดยวิธีการสมัครมีดังนี้³⁵

ขั้นตอนที่หนึ่ง การโหลดแอป Robinhood Rider

ขั้นตอนที่สอง การกดปุ่มขอใช้บริการ

ขั้นตอนที่สาม การใส่เบอร์โทร และยืนยันเบอร์โทรด้วย OTP

ขั้นตอนที่สี่ การกดผูกบัญชี กับแอป SCB เพื่อใช้รับเงิน

ขั้นตอนที่ห้า การอัปโหลดเอกสารที่กำหนด

ขั้นตอนที่หก การเลือกพื้นที่หลักที่ต้องการรับงาน

ขั้นตอนที่เจ็ด การนัดอบรมการบริการกับ Robinhood

ขั้นตอนที่แปด การเปิดระบบรับงานได้ทันที (ประมาณ 3- 5 วัน)

4) แกร็บ ฟู้ด

คุณสมบัติของผู้ขนส่งอาหารของแกร็บ ฟู้ด ได้แก่ เป็นผู้ที่มีบัตรประจำตัวประชาชน เล่มจดทะเบียนรถ การคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ(ที่ยังไม่หมดอายุ) ใบขับขี่รถจักรยานยนต์ (*ต้องมีอายุมากกว่า 1 ปี หากเป็นใบขับขี่ประเภทชั่วคราวที่อายุต่ำกว่า 1 ปี จะไม่สามารถเปิดระบบรับงานได้) และมีสมุดบัญชีธนาคาร โดยวิธีการสมัครมีดังนี้³⁶

ขั้นตอนที่หนึ่ง การสมัครผ่าน เว็บไซต์ www.grab.com

ขั้นตอนที่สอง แกร็บส่งข้อความยืนยันการสมัครในทุกวันศุกร์

ขั้นตอนที่สาม ผู้สมัครส่งเอกสาร เลือกแพ็คเกจอุปกรณ์แกร็บ และดูคลิปวิดีโออบรมคนขับใหม่ ภายในวันอาทิตย์ของสัปดาห์ที่ได้รับ SMS

ขั้นตอนที่สี่ การตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร

ขั้นตอนที่ห้า การส่งข้อความแจ้งเติมชำระเงิน ค่าแพ็คเกจอุปกรณ์เสริม

ขั้นตอนที่หก ผู้สมัครชำระเงินค่าแพ็คเกจอุปกรณ์

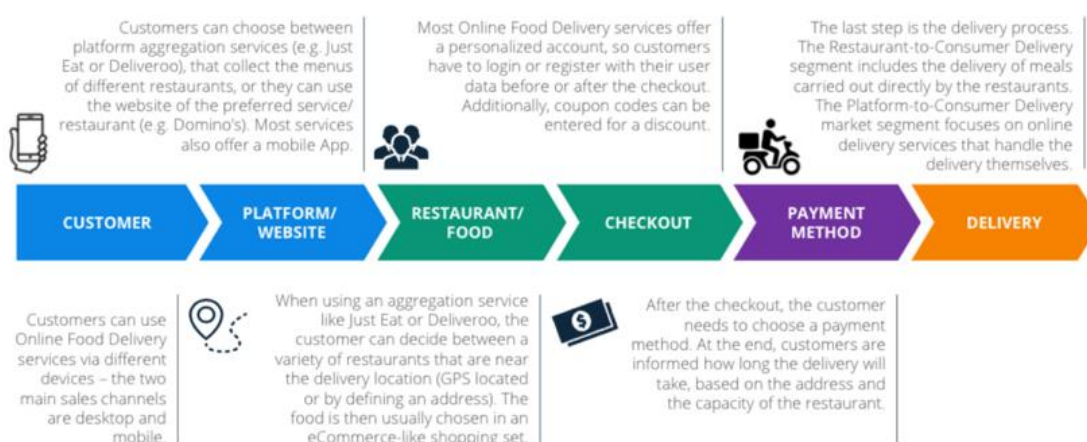
ขั้นตอนที่เจ็ด การส่งตรวจประวัติของผู้สมัคร

³⁵ วิธีสมัครโรบินฮู้ด ปี 2564 เข้ารับงาน คำรับเงิน รายได้หลักหมื่น, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://nhaidee.com/money/วิธีสมัครโรบินฮู้ด/>

³⁶ เส้นทางเศรษฐีออนไลน์, *เรื่องเดิม*.

ขั้นตอนที่แปด การเปิดระบบเพื่อให้สามารถเริ่มบริการขนส่งได้

จะเห็นได้ว่า ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารซึ่งเป็นการประกอบธุรกิจในภาคเอกชนนั้นในการคัดเลือกผู้ขนส่งหลักเกณฑ์ยังไม่มี การมุ่งเน้นประโยชน์สาธารณะหรือการคุ้มครองผู้บริโภค เช่น ประวัติการขับขี่ที่ปลอดภัย การตรวจสอบสุขภาพผู้ขนส่ง การกำหนดด้านอนามัยของผู้ขนส่ง เป็นต้น จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่ารัฐควรเข้ามามีบทบาทในการกำกับดูแลคุณลักษณะของผู้ขนส่งหรือไม่และมากน้อยเพียงใด

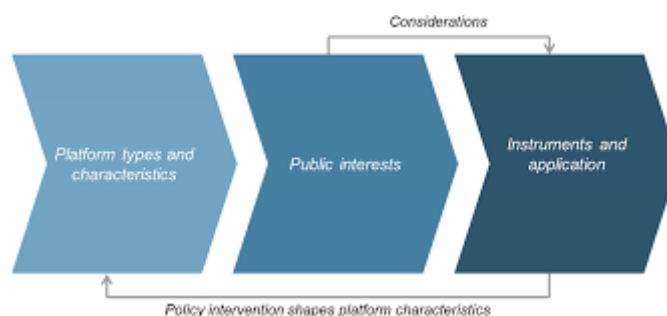
ภาพที่ 2.10 ขั้นตอนการใช้บริการร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล³⁷

2.1.5 บทบาทของรัฐกับการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหาร

การศึกษายกย่องบทบาทของรัฐกับการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารพบว่า การพัฒนาบทบาทของรัฐเพื่อส่งเสริมความสมบูรณ์และความมั่นคงสำหรับการวิเคราะห์นโยบายและข้อบังคับที่เหมาะสมสำหรับแพลตฟอร์มดิจิทัล คือ การทำความเข้าใจลักษณะของแต่ละแพลตฟอร์มดิจิทัล ประกอบกับควรวิเคราะห์ผลประโยชน์สาธารณะและการแทรกแซงนโยบายที่เหมาะสม เพราะแพลตฟอร์มดิจิทัลส่งผลต่อสาธารณประโยชน์เช่นกันส่งผลให้การแทรกแซงของ

³⁷ eServices Report 2018 – Online Food Delivery, Retrieved May 12, 2022 from https://statistacloudfront.s3.amazonaws.com/download/pdf/OnlineFoodDelivery_Preview.pdf

รัฐบาลที่เหมาะสม อาจมีเหตุผลเนื่องมาจากความล้มเหลวของตลาดหรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะอื่น ๆ เช่น การปกป้องสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน หรือการคุ้มครองผู้เยาว์ เป็นต้น³⁸ ดังนั้น ในทัศนะของคณะผู้วิจัยบทบาทรัฐกับการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารจึงต้องแสวงหาประโยชน์สาธารณะที่จำเป็นจะต้องคุ้มครองอย่างสมดุล

ภาพที่ 2.11 องค์ประกอบในการวิเคราะห์บทบาทรัฐกับการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัล³⁹

โดยการแทรกแซงของรัฐสามารถมีเหตุผลได้หลายประการ เช่น เพื่อจัดการกับความล้มเหลวของตลาด ส่งเสริมการกระจายทุนหรือรายได้ และกำหนดและบังคับใช้สิทธิในทรัพย์สินและสัญญา หรือกำหนดเกี่ยวกับสินค้าอย่างเป็นธรรม⁴⁰

เมื่อศึกษาถึงมิติที่รัฐควรแทรกแซง พบว่ามูลนิธิเพื่อผู้บริโภคมีมติของการเรียกร้องให้รัฐมีการกำกับดูแลโดยรัฐหลายประการ ได้แก่⁴¹

ประการที่หนึ่ง ผู้ประกอบธุรกิจฟู้ดเดลิเวอรีควรมีนโยบายรักษาความปลอดภัยสุขอนามัยของผู้บริโภค และการบริโภคที่ยั่งยืน โดยการส่งเสริมให้ร้านค้างดใช้ภาชนะโฟมใส่อาหารร้อน

³⁸ N. van Eijk, R. Fahy, H. van Til, P. Nooren, H. Stokking and H. Gelevert, **Digital Platforms: An Analytical Framework for Identifying and Evaluating Policy Options**, Retrieved May 12, 2022 from <https://www.ivir.nl/publicaties/download/1703.pdf>

³⁹ *Ibid.*, p. 9.

⁴⁰ C. J. Diokno-Sicat, **Economic Principles for Rightsizing Government** (Quezon City: Philippine Institute for Development Studies, 2018).

⁴¹ มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค, มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค เสนอ ‘ฟู้ดเดลิเวอรี’ ปรับค่าส่งอาหารให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก https://consumerthai.org/consumers-news/consumers-news/product-and-other/4455-630410_food-delivery.html

เนื่องจากเป็นอันตรายต่อสุขภาพ รวมไปถึงหลีกเลี่ยงการใช้บรรจุภัณฑ์โฟมเพื่อลดการสร้างขยะที่ย่อยสลายยาก โดยทำระบบแอปพลิเคชันให้ผู้บริโภคเลือกร้านค้าที่ใช้ภาชนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือสามารถเลือกรับภาชนะที่ไม่ใช่โฟมได้ เพื่อคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคในการมีอิสระในการเลือกสินค้าและบริการ นอกจากนี้ ควรมีนโยบายควบคุมพนักงานส่งอาหารเลี่ยงการรับและทอนเงินสดในช่วงสถานการณ์โรคระบาดโควิด - 19 โดยผู้ให้บริการควรมีช่องทางการโอนเงินที่ง่ายและสะดวกสำหรับผู้รับบริการ หรือกรณีจ่ายเงินสด พนักงานต้องสวมถุงมือป้องกัน

ประการที่สอง การมีระบบแจ้งร้องเรียน และการชดเชยเยียวยาผู้บริโภค กรณีได้รับความเสียหายจากการรับส่งอาหาร เช่น การได้รับรายการอาหารไม่ตรงกับที่สั่ง ไม่ได้รับอาหารแต่ถูกตัดเงินจากบัตรเครดิตหรือบัตรเดบิต พนักงานส่งอาหารปฏิเสธรายการระหว่างรออาหาร หรือไม่ได้รับอาหารเนื่องจากเหตุสุดวิสัย โดยขอให้บริษัทผู้ดูแลเดลิเวอรี่คืนเงินเต็มจำนวนแก่ผู้บริโภคโดยเร็วที่สุด และไม่มีเงื่อนไขใด ๆ

ประการที่สาม บริษัทผู้ดูแลเดลิเวอรี่ควรมีการฝึกอบรมด้านความปลอดภัย ทั้งพฤติกรรม การขับขี่ การกำหนดอายุผู้ขับขี่ตามที่กฎหมายกำหนด การปฏิบัติตามกฎจราจร การตรวจสอบสภาพรถ การสวมหมวกนิรภัย และมีระบบร้องเรียนหากพบผู้ขับขี่ไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร

นอกจากนี้ จากการศึกษาสถานการณ์แพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารกับความปลอดภัยสาธารณะในการใช้รถใช้ถนนมีข้อมูลว่าเมื่อวันที่ 19 – 20 พฤศจิกายน 2552 องค์การสหประชาชาติได้มีการประชุมระดับรัฐมนตรีทั่วโลกเรื่องความปลอดภัยทางถนนในการนี้ที่ประชุมได้เรียกร้องให้องค์การสหประชาชาติประกาศให้ปี ค.ศ. 2011 – 2020 เป็นทศวรรษแห่งการลงมือปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางถนนโดยมีเป้าหมายเพื่อจะลดความสูญเสียลงถึงระดับที่คาดการณ์ไว้⁴² โดยมีการกำหนดกรอบทิศทางการดำเนินงานระดับนานาชาติและตัวชี้วัด และกรอบแนวทางสำหรับพิจารณาความเป็นไปได้เพื่อประกอบการวางยุทธศาสตร์ ศักยภาพและระบบการจัดการข้อมูลในระดับประเทศเป็น 5 ประการ ได้แก่⁴³

⁴² อำนวย บุญรัตน์ไมตรี, วัฒนา นนทชิต, นิพนธ์ ไตรสรณะกุล และธณกฤษ งามมีศรี, “กระบวนทัศน์การจัดการความปลอดภัยทางถนน (Paradigm of Road Safety Management),” **วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์** 7, 1 (มกราคม-เมษายน 2560): 7.

⁴³ C. Santikarn, **Decade of Action for Road Safety, 2011-2020** (New Delhi: Manekshaw Center Dhaula Kuan, 2011), pp. 3-6 อ้างถึงใน อำนวย บุญรัตน์ไมตรี และคณะ, *เรื่องเดิม*, หน้า 8-9.

ประการที่หนึ่ง การปรับปรุงสมรรถนะ การจัดการความปลอดภัยทางถนน

ประการที่สอง การออกแบบถนนและการจัดการโครงข่ายถนน

ประการที่สาม มาตรฐานความปลอดภัยยานพาหนะ

ประการที่สี่ พฤติกรรมของผู้ใช้รถใช้ถนน และ

ประการที่ห้า การดูแลรักษาและฟื้นฟูผู้บาดเจ็บ

สำหรับประเทศไทยในระดับนโยบายได้ให้ความสำคัญโดยกำหนดให้ “ปี พ.ศ. 2554 – 2563 เป็นทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนน (Decade of Action for Road Safety)” โดยให้ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนจัดทำแผนปฏิบัติการทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2554 – 2563 ตลอดจนแผนยุทธศาสตร์ แผนหลัก/แผนแม่บทตลอดจนแผนปฏิบัติการด้านความปลอดภัยทางถนนที่เกี่ยวข้อง⁴⁴ แสดงให้เห็นถึงการตระหนักถึงความสำคัญในการลดอุบัติเหตุในท้องถนน

จากการทบทวนปัจจัยการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกจากงานวิจัยและหน่วยงานต่าง ๆ พบว่าสาเหตุหลักของการเกิดอุบัติเหตุหลักได้แก่ความผิดพลาดของคน ความบกพร่องของรถ และความบกพร่องของถนน หรือสิ่งแวดล้อม โดยปัจจัยหลักแต่ละด้านประกอบด้วยปัจจัยรอง สรุปได้ดังนี้⁴⁵

ประการที่หนึ่ง ปัจจัยด้านคน

จากข้อมูลการสืบสวนสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุทางถนนสามารถสรุปผลของการเกิดอุบัติเหตุที่มี ปัจจัยจากคนเข้ามาเกี่ยวข้องได้ ดังนี้

1) ผู้เกี่ยวข้องที่เป็นผู้ควบคุมยานพาหนะที่เกิดเหตุ มักขาดความรู้เกี่ยวกับการใช้ถนนและขาด ทักษะที่ดีในการควบคุมยานพาหนะ ตลอดจนขาดสำนึกความรับผิดชอบต่อสาธารณะ เช่น ไม่ตระหนัก/ไม่เห็น/ไม่ได้มองรถข้างหน้า หรือรถทางตรง หรือให้ความสำคัญกับชีวิตเพื่อนร่วมทาง

2) การทำผิดพรบ. จราจร หรือขาดจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติตามกฎจราจร เช่น การขับรถเร็วเกินกฎหมายกำหนด/ความเร่งรีบ การฝ่าฝืนป้ายจราจร สัญญาณไฟจราจร ความไม่สนใจต่อการบังคับใช้กฎหมาย การไม่คาดเข็มขัดนิรภัย ไม่สวมหมวกนิรภัย การเสพสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท เช่น การดื่มแอลกอฮอล์ก่อนขับรถ การใช้สารกระตุ้นร่างกาย การไม่มีใบอนุญาตขับขี่ การขับรถตาม

⁴⁴ กรมการขนส่งทางบก, สำนักสวัสดิภาพการขนส่งทางบก, โครงการว่าจ้างที่ปรึกษาเพื่อจัดทำแผนความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนของกรมการขนส่งทางบก (ขบ.), หน้า 2-1, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.dlt.go.th/site/ltsb/>

⁴⁵ เรืองเดียวกัน, หน้า 2-5, 2-6, 2-7.

รถคันหน้ากระชั้นชิด การไม่มีระยะหยุดปลอดภัยที่เพียงพอเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน การเปลี่ยนช่องจราจรกะทันหันเพื่อแซงหรือกลับรถ การที่สภาพร่างกายไม่พร้อมที่จะขับขี่ เช่น ความล้า ความอ่อนเพลีย พักผ่อนไม่เพียงพอ อารมณ์เสีย ความไม่คุ้นเคยกับถนนหรือรถที่ขับ หรือการตั้งสมมติฐานที่ผิดในการขับขี่ เช่น คิดว่าถนนที่มากกว่า 2 ช่องจราจรแซงซ้ายไม่ได้การใช้เกียร์สูงในทางลาดชัน

ประการที่สอง ปัจจัยด้านยานพาหนะ

ผลของการออกสืบสวนในหลายกรณีพบประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความบกพร่องของยวดยาน โดย สามารถสรุปเป็นประเด็นหลักได้ ดังนี้

1) ความแข็งแรงของโครงสร้างตัวถังรถโดยสารสาธารณะ ที่ประกอบขึ้นในประเทศส่วนหนึ่งไม่มี การรับรองความแข็งแรงของโครงสร้าง หรือไม่มีการกำหนดมาตรฐานการทดสอบ นอกจากนี้ ที่นั่งผู้โดยสารไม่มีเข็มขัดนิรภัย และระบบการยึดเก้าอี้ที่นั่งไม่แข็งแรง

2) อุปกรณ์ส่วนควบต่าง ๆ ของรถไม่ได้มาตรฐาน/ไม่มีข้อกำหนดกำกับ เช่น ล้อรถไม่มีดอกยาง และเสื่อมสภาพ ระบบเบรกไม่สามารถทำงานได้เต็มประสิทธิภาพ การใช้ยางหล่อดอก สลัก ยึด ลูกพวงขำรูด ประตูลูกขำรูด เป็นต้น

3) การดัดแปลงสภาพรถ และการบรรทุกผู้โดยสารหรือน้ำหนักเกินจำนวนที่กำหนด

4) ความแตกต่างระหว่างความสูงรถบรรทุกกับรถยนต์นั่งส่วนบุคคล รถจักรยานยนต์เมื่อเกิด การชน หรือเฉี่ยวชน ทำให้ผู้ขับขี่ หรือผู้โดยสาร หลุดเข้าไปใต้ท้องรถบรรทุกได้

5) รถที่มีการติดตั้งแก๊สเป็นเชื้อเพลิง ไม่มีระบบการหยุดจ่ายแก๊สทันทีเมื่อมีแรงดันผิดปกติเกิดขึ้นในระบบ

6) การนำรถกระบะมาดัดแปลงเป็นรถสองแถวเพื่อรับส่งผู้โดยสารหรือรับส่ง ซึ่งเป็นรถที่ขาด มาตรฐานด้านความปลอดภัย เนื่องจาก ที่นั่งไม่ได้มาตรฐานและไม่มีเข็มขัดรัด เมื่อเกิดอุบัติเหตุผู้โดยสารจะหลุดออกจากตัวรถ

7) รถกระบะไม่ได้ออกแบบไว้เพื่อโดยสารที่ท้ายกระบะอย่างปลอดภัย เนื่องจากไม่มีเบาะนั่ง และการยึดรั้งผู้โดยสาร และเป็นการผิด พรบ. จราจร

8) เกิดเงื่อนไของจุดบอดของกระจกมองข้าง (Blind Spot) กับผู้ขับขี่รถกระบะ

ประการที่สาม ปัจจัยด้านถนนและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

จากการวิเคราะห์สาเหตุอุบัติเหตุในกรณีศึกษาพบว่าความบกพร่องของถนนเป็นปัจจัยต่อความรุนแรงของอุบัติเหตุโดยสรุปเป็นประเด็นหลักได้ ดังนี้

1) ทางลาดชันที่มีค่าสูงเกินกว่าความสามารถในการขับขี่แบบปกติ

2) ทางฉุกเฉินสำหรับจอดรถของถนนที่ลาดชันหรือทางที่ตัดผ่านหุบเขาไม่ได้มาตรฐาน

3) ระยะการมองเห็นที่ปลอดภัยถูกบดบัง เช่น ต้นไม้สิ่งปลูกสร้าง

4) การเปิดกลับรถบริเวณที่มีการจราจรคับคั่งหรือตรงกับทางเข้าออกหมู่บ้าน

5) ทางเชื่อมอยู่ใกล้ทางแยกหรือบริเวณทางโค้งบนถนนที่มีความเร็วสูง

จากการศึกษาและวิเคราะห์ คณะผู้วิจัยพบว่า การทำงานในระบบแพลตฟอร์มดิจิทัลขนส่งอาหารมีผลต่อปัจจัยด้านความปลอดภัยสาธารณะในการใช้รถใช้ถนน กล่าวคือ

ประการที่หนึ่ง ปัจจัยด้านคน

เมื่อศึกษาค่าตอบแทนของผู้ขนส่งอาหาร ค่าตอบแทนสูงขึ้นขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการทำงาน คนงานส่งอาหารจะได้รับค่าตอบแทนตามจำนวนรอบที่ทำได้ในแต่ละวัน ซึ่งโดยเฉลี่ยผู้ที่ทำงานเต็มเวลา กล่าวคือ มากกว่า 8 ชั่วโมงต่อวันจะส่งอาหารได้ประมาณ 10-15 รอบต่อวัน ภายใต้เงื่อนไขที่รับงานภายในระยะทางไม่เกิน 5-6 กิโลเมตรต่อรอบ หากเลือกรับงานที่ระยะทางไกลขึ้นไป ค่าตอบแทนต่อรอบจะแปรผันสูงขึ้นไปตามระยะทาง แต่อาจทำให้รับงานได้จำนวนรอบน้อยลงเพราะต้องเสียเวลาในการเดินทางมากขึ้น เมื่อจำนวนรอบหรือรายได้หลักขึ้นนั้นขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการทำงานซึ่งถูกกำหนดจากปัจจัยหลายอย่างเช่น สภาพการจราจร ความชำนาญเส้นทางและระยะเวลาในการรออาหาร ดังนั้น การทำงานในระบบแพลตฟอร์ม จึงเป็นการทำงานที่ต้องแข่งกับเวลาภายใต้เงื่อนไขที่ปัจจัยต่าง ๆ แตกต่างกันไปในแต่ละวัน⁴⁶ ซึ่งระบบการจ่ายค่าตอบแทนเป็นจำนวนรอบยังมีผลต่อความเร่งรีบ ความเครียด และโอกาสที่จะเกิดความผิดพลาดในการทำงานที่หมายถึงความเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน⁴⁷ รวมถึงความเหนื่อยล้าจากชั่วโมงการทำงานที่ยาวนานยังสัมพันธ์กับการเกิดอุบัติเหตุนอกเวลางานอีกด้วย⁴⁸ รวมถึงการจัดการระยะเวลากับความคาดหวังของลูกค้าเพิ่มโอกาสที่จะเกิดความผิดพลาดในการทำงานที่หมายถึงความเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานได้

ประการที่สอง ปัจจัยด้านยานพาหนะ

การทำงานในระบบแพลตฟอร์มดิจิทัลขนส่งอาหารเป็นการทำงานที่ต้องใช้ยานพาหนะระบบการนำทาง และอุปกรณ์ขนส่งซึ่งการใช้ระบบการนำทางและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งส่งผลต่อการควบคุมรถและประสิทธิภาพในการขับขี่ได้

ประการที่สาม ปัจจัยด้านถนนและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

⁴⁶ เกรียงศักดิ์ ชีระโกวิทขจร และวรุตลย์ ตูลารักษ์, *เรื่องเดิม*, หน้า 44.

⁴⁷ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 45.

⁴⁸ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 46.

การทำงานในระบบแพลตฟอร์มดิจิทัลขนส่งอาหารเป็นการทำงานที่ใช้ท้องถิ่นเป็นหลักมีปัจจัยทั้งถนนและสิ่งแวดล้อม เช่น อุณหภูมิ สภาพการจราจร ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความเหนื่อยล้าของผู้ขับขี่

ทั้งนี้ การเกิดอุบัติเหตุจากการขนส่งอาหารก็ปรากฏตัวอย่างชัดเจนจากข่าวเป็นจำนวนมาก⁴⁹

จากการศึกษาเอกสารที่มีปัญหาข้อเท็จจริงเกิดขึ้นในด้านความปลอดภัยสาธารณะในการใช้รถใช้ถนนและการคุ้มครองผู้บริโภคดังกล่าวสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ที่พบว่า การแทรกแซงเพื่อกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารมีกรณีที่รัฐควรเข้ามามีบทบาทที่สำคัญมี 2 ประการ ได้แก่ ความปลอดภัยสาธารณะ การคุ้มครองผู้บริโภคในความปลอดภัยของอาหาร ความเป็นธรรมของสัญญา การเรียกเก็บค่าธรรมเนียม และการรักษาสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การศึกษาถึงการกำกับดูแลร้านอาหาร ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล และผู้ขนส่งอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อความปลอดภัยสาธารณะและการคุ้มครองผู้บริโภคจึงมีความสำคัญและจำเป็น

2.2 แนวคิดเกี่ยวข้องกับการตลาดในแพลตฟอร์มดิจิทัล

แนวคิดเกี่ยวข้องกับการตลาดในแพลตฟอร์มดิจิทัลที่สำคัญมี ดังนี้

2.2.1 แนวคิดการยอมรับเทคโนโลยี

ความหมายของการยอมรับเทคโนโลยีนั้นมีความหมายที่หลากหลาย อาทิ การยอมรับเทคโนโลยีเป็นการนำเทคโนโลยีนั้นมาใช้ให้เป็นไปได้ โดยสิ่งที่ตามมา คือ ก่อให้เกิดการลงทุนกับการยอมรับ⁵⁰ การยอมรับเทคโนโลยีเป็นองค์ประกอบที่ทำให้บุคคลเกิดความเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีใน 3 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรม ด้านทัศนคติที่มีต่อเทคโนโลยี และด้านการใช้งาน

⁴⁹ มติชนออนไลน์, *เรื่องเดิม*; ผู้จัดการออนไลน์, *เรื่องเดิม*.

⁵⁰ เอกลักษณ์ ธนเจริญพิศาล, *ความตระหนักและการยอมรับการนำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001) มาใช้ในองค์การภาครัฐ: ศึกษากรณีสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2554).*

เทคโนโลยีที่ง่ายขึ้น⁵¹ การยอมรับเทคโนโลยีว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการใช้งานและอยู่ร่วมกับเทคโนโลยีจากการที่ได้ใช้เทคโนโลยีทำให้เกิดประสบการณ์ความรู้ทักษะ และความต้องการใช้งานเทคโนโลยี⁵² โดยพฤติกรรมกรยอมรับเทคโนโลยีแบ่งออกได้เป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้⁵³

ขั้นที่ 1 การรับรู้ (Awareness Stage) เป็นขั้นแรกทีนำไปสู่การยอมรับหรือปฏิเสธวิธีการใหม่ ๆ (นวัตกรรม) ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ หรือกิจกรรมของบุคคลนั้นซึ่งยังไม่มีความรู้ลึกซึ้งเกี่ยวกับเนื้อหาหรือคุณประโยชน์ของนวัตกรรมนั้น ๆ ทำให้ความอยากรู้และแก้ปัญหาที่ตนเองมีอยู่

ขั้นที่ 2 สนใจ (Interest Stage) เป็นขั้นที่เริ่มมีความสนใจหารายละเอียดเกี่ยวกับวิทยาการใหม่ ๆ เพิ่มเติม และในขั้นนี้จะทำให้ได้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใหม่ ๆ มากขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพ ค่านิยม ตลอดจนบรรทัดฐานทางสังคม หรือประสบการณ์ของบุคคลนั้น

ขั้นที่ 3 ประเมินค่า (Evaluation Stage) เป็นขั้นที่จะได้ไตร่ตรองถึงประโยชน์ในการลองใช้วิธีการหรือวิทยาการใหม่ ๆ โดยมีการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสีย หากนำมาใช้แล้วจะเกิดประโยชน์ต่อตนเองหรือไม่ โดยทั่วไปมักจะคิดว่าเป็นการเสี่ยงในการใช้วิทยาการใหม่ ๆ และไม่แน่ใจถึงผลที่จะได้รับ ในขั้นนี้จึงต้องมีการสร้างแรงผลักดัน (Reinforcement) เพื่อให้เกิดความแน่ใจถึงคุณค่า รวมถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้วิทยาการใหม่

ขั้นที่ 4 ทดลอง (Trial Stage) เป็นขั้นที่เริ่มทดลองกับคนบางส่วนก่อนเพื่อตรวจสอบผลลัพธ์โดยใช้วิธีการใหม่ให้เข้ากับสถานการณ์ในขณะนั้น ซึ่งผลการทดลองจะมีความสำคัญต่อการตัดสินใจที่จะปฏิเสธหรือยอมรับต่อไป

ขั้นที่ 5 ยอมรับ (Adoption Stage) เป็นขั้นที่ปฏิบัตินำไปใช้จริงซึ่งบุคคลยอมรับวิทยาการใหม่ ๆ ว่าเป็นประโยชน์ในสิ่งนั้นแล้ว

⁵¹ สิงหะ ฉวีสุข และสุนันทา วงศ์จตุรภัทร, “ทฤษฎีการยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ,” **วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศลาดกระบัง** 1, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2555), ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก http://www.it.kmitl.ac.th/~journal/index.php/main_journal/article/view/2565

⁵² ศศิพร เหมือนศรีชัย, “ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับ ERP Software ของผู้ใช้งานด้านบัญชี,” **วารสารวิชาชีพบัญชี** 8, 22 (สิงหาคม 2555): 38-51.

⁵³ Roger Shoemaker, **Communication of Innovations: A Cross-Cultural Approach** (New York, NY: The Free, 1978).

โดยมีการศึกษาที่พบว่า ผู้บริโภคยอมรับเทคโนโลยีในการสั่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลในระดับสูง⁵⁴ ประกอบกับจากการศึกษาแนวโน้มของผู้บริโภคมีแนวโน้มการสั่งซื้ออาหารจากผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลในระดับที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ แสดงให้เห็นว่าผู้บริโภคยอมรับเทคโนโลยีในการสั่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลมากยิ่งขึ้น ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากจำนวนและการยอมรับเทคโนโลยีของผู้บริโภคการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลในพื้นที่ดิจิทัลจึงมีความสำคัญ

2.2.2 แนวคิดโมบายแอปพลิเคชัน

แอปพลิเคชัน (Application) คือ ซอฟต์แวร์ที่ใช้เพื่อช่วยในการทำงานของผู้ใช้แอปพลิเคชัน จึงมีสิ่งที่เรียกว่า ส่วนติดต่อกับผู้ใช้งาน (User Interface: UI) ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ ดังนี้⁵⁵

- 1) Desktop Application คือ Application ที่ทำงานบนเครื่องคอมพิวเตอร์ เช่น Windows Media Player, Microsoft Office เป็นต้น
- 2) Mobile Application คือ ที่ทำงานบนแอปพลิเคชัน หรือโทรศัพท์มือถือ (Mobile)
- 3) Web Application คือ Application ที่ทำงานบน WEB

สำหรับคำว่า Mobile Application เกิดจากการรวมสองคำระหว่างคำว่า “Mobile” กับคำว่า “Application” ซึ่งสามารถอธิบายความหมายได้ คือ คำว่า “Mobile” หมายถึง อุปกรณ์สื่อสารที่ใช้สำหรับพกพาที่ไม่เพียงแต่สามารถใช้งานตามพื้นฐานของโทรศัพท์แล้วยังสามารถทำงานเหมือนกับเครื่องคอมพิวเตอร์และเนื่องจากเป็นอุปกรณ์ที่พกพาได้จึงมีคุณสมบัติเด่น คือ ขนาดเล็ก น้ำหนักเบา และใช้พลังงานค่อนข้างน้อยสามารถตอบสนองการใช้งานของผู้ใช้ได้อย่างหลากหลาย เช่น การติดต่อแลกเปลี่ยนข่าวสารกับเครื่องคอมพิวเตอร์และสามารถเพิ่มหน้าที่การทำงานได้ ส่วนคำว่า “Application” หมายถึง ซอฟต์แวร์ที่ใช้เพื่อช่วยสำหรับการทำงานของผู้ใช้ โดย Application จะมี

⁵⁴ ทรัพย์สุภักดิ์ สิริโชคโสภณ และเอนก ชิตเกษร, “การยอมรับเทคโนโลยีและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสั่งอาหารออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่,” วารสารสุทธิปริทัศน์ 35, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2564): 20.; อิศราวลี เนียมศรี, การตัดสินใจใช้บริการแอปพลิเคชัน LINE MAN ในกรุงเทพมหานคร (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2559).

⁵⁵ คณาจฺร ชื่นชม, การพัฒนาแอปพลิเคชัน ศูนย์รวมข่าวสารจากเครือข่ายออนไลน์สำหรับวิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคมระบบปฏิบัติการ iOS (สารนิพนธ์ปริญญาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2555).

ส่วนติดต่อกับผู้ใช้ (User Interface: UI) เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการใช้งาน ดังนั้น คำว่า “Mobile Application” จึงหมายถึง แอปพลิเคชันที่ช่วยในการทำงานของผู้ใช้บนอุปกรณ์สื่อสารแบบพกพา⁵⁶

การพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันเป็นการพัฒนาโปรแกรมที่ใช้บนโทรศัพท์มือถือและแท็บเล็ต ช่วยตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค และหลายธุรกิจก็เข้าไปเน้นในการพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อเพิ่มช่องทางในการสื่อสารกับลูกค้ามากขึ้นเช่นเดียวกับธุรกิจอาหารที่มีการเข้ามาของร้านอาหารและผู้บริโภคจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งการใช้โมบายแอปพลิเคชันขณะขับเคลื่อนผลต่อความปลอดภัยสาธารณะด้วย

2.2.3 แนวคิดเรื่องความไว้วางใจ

ความไว้วางใจ คือ ตัวชี้วัดผลที่สำคัญเกี่ยวกับสัมพันธภาพที่ลูกค้ามีต่อองค์กรธุรกิจบริการ เนื่องจากโดยธรรมชาติแล้วไม่สามารถจับต้องตัวผลิตภัณฑ์ได้อยู่แล้ว⁵⁷ โดยความไว้วางใจมีความสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดลักษณะข้อผูกมัดเพื่อแสดงสัมพันธภาพระหว่างลูกค้าและองค์กร ความไว้วางใจ คือ สภาพความเป็นจริงเมื่อคนจำนวนหนึ่งเกิดความเชื่อมั่น โดยเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความเชื่อถือ (Reliability) และความซื่อสัตย์จริงใจ (Integrity) โดยมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดและขนานกับกรอบแนวคิดทางการตลาดที่ศึกษาเรื่องบุคลิกภาพและจิตวิทยา⁵⁸

ความไว้วางใจ คือ พื้นฐานของความสัมพันธ์ทางการติดต่อสื่อสารใน การให้บริการ แก่ลูกค้า องค์กรจำเป็นต้องเรียนรู้ทฤษฎีความสัมพันธ์ใกล้ชิด ความคุ้นเคยเพื่อครองใจ ลูกค้า ซึ่งประกอบด้วย 5C ได้แก่⁵⁹

⁵⁶ สุชาดา พลาชัยภิรมย์ศิริ, “แนวโน้มการใช้โมบายแอปพลิเคชัน,” วารสารนักบริหาร 31, 4 (2554).

⁵⁷ L. L. Berry and A. Parasuraman, **Marketing services: Competing through Quality** (New York, NY: The Free, 1991).

⁵⁸ R. M. Morgan and S. D. Hunt, “The Commitment-trust Theory of Relationship Marketing,” **Journal of Marketing** 58, 3 (1994): 20-38.

⁵⁹ N. Stern, **Promoting an Effective Market Economy in a Changing World**, Retrieved May 12, 2022 from <http://eprints.lse.ac.uk/3740/>

ประการที่หนึ่ง การสื่อสาร (Communication) Self=Disclosure and Sympathetic Listening คือพนักงานควรจะสื่อสารกับลูกค้าในลักษณะที่ทำให้ลูกค้าอุ่นใจ พนักงานควรแสดงแบบเปิดเผย จริงใจและพร้อมให้ความช่วยเหลือ

ประการที่สอง ความดูแลและการให้ (Caring and Giving) เป็นคุณสมบัติของความไว้วางใจอย่าง ใกล้ชิดที่ประกอบด้วย ความเอื้ออาทร ความอบอุ่น และความรู้สึกปกป้อง ซึ่งมีผลให้ลูกค้ารู้สึกดี เมื่อองค์กรแสดงความรู้สึกเหล่านี้จากสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เป็นสิ่งที่เกิดของพนักงาน

ประการที่สาม การให้ข้อผูกมัด (Commitment) ที่เกี่ยวข้องกับลูกค้า องค์กรควรยอมเสียผลประโยชน์เพื่อคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้า

ประการที่สี่ การให้ความสะดวกสบาย (Comfort) หรือความสอดคล้อง (Compatibility) ความ เอาใจใส่ลูกค้าจะทำให้ลูกค้ารู้สึกถึงความสะดวกสบาย มั่นคงที่ได้รับบริการ และลูกค้าจะประเมิน ความไว้วางใจจากการบริการที่ดีขององค์กร

ประการที่ห้า การแก้ไขสถานการณ์ความขัดแย้ง (Conflict) และการให้ความไว้วางใจ (Trust) องค์กร สามารถทำให้ลูกค้ารู้สึกว่า ทำตัวตามสบายเหมือนอยู่บ้าน เป็นการดีกว่าองค์กรต้องคอย แก้ปัญหาความขัดแย้งกับลูกค้า คือ องค์กรควรแสดงความรับผิดชอบด้วยการออกตัวไว้ก่อนว่า ถ้าลูกค้าพบสิ่งใดที่สงสัยหรือไม่ชอบในสินค้าและบริการที่ลูกค้าเสียเปรียบ ขอให้ลูกค้ารีบสอบถามเพื่อให้พนักงานได้ชี้แจงโดยเร็ว ก่อนที่ลูกค้าจะรู้สึกไม่พอใจสินค้าและบริการ

การศึกษาปัจจัยความไว้วางใจบนพื้นฐานของการรับรู้(Cognition-based Trust Antecedents) จากข้อสังเกตและการรับรู้ที่เกิดจากผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติและ ลักษณะของผู้ขายออนไลน์ จาก 3 ตัวแปรที่สำคัญ ได้แก่ การรับรู้ถึงความเป็นส่วนตัว (Perceived Privacy) คุณภาพของสารสนเทศ (Information Quality) และการรับรู้ถึงการรักษาความปลอดภัย (Perceived Security) โดยมีรายละเอียด ดังนี้⁶⁰

ประการที่หนึ่ง การรับรู้ถึงความเป็นส่วนตัว (Perceived Privacy) เป็นการรับรู้ของผู้บริโภคจากความ เป็นไปได้ที่ผู้ประกอบการออนไลน์จะพยายามปกป้องข้อมูลที่เป็นความลับของผู้บริโภคที่ถูกเก็บ รวบรวมในระหว่างการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งจะไม่มีเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของผู้บริโภคโดย ไม่ได้รับอนุญาต จากความกังวลของผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการออนไลน์

⁶⁰ D. J. McAllister, "Affect and Cognitive Based Trust as Foundation for Interpersonal Cooperation in Organizations," **Academy of Management Journal** 38, 1 (1995): 24-59.

นำมาตรการ ป้องกันความเป็นส่วนตัวของผู้บริโภคมาใช้เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือต่อการรับรู้ของผู้บริโภค และ ส่งเสริมให้ผู้บริโภคทำธุรกรรมออนไลน์มากขึ้น

ประการที่สอง คุณภาพของสารสนเทศ (Information Quality) เป็นการรับรู้ทั่วไปของผู้บริโภคในด้าน ความถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อมูลบนเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการ ซึ่งคุณภาพของข้อมูล บนอินเทอร์เน็ตนั้น มีความหลากหลาย ตั้งแต่ข้อมูลที่มีความแม่นยำสูงและเชื่อถือได้ไปจนถึงข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้น ผู้บริโภคที่มีศักยภาพจึงมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับข้อมูลบนเว็บไซต์ที่มีข้อมูล ถูกต้อง และสมบูรณ์เพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจของผู้บริโภค

ประการที่สาม การรับรู้ถึงการรักษาความปลอดภัย (Perceived Security) เป็นการรับรู้ของผู้บริโภคที่มี ต่อผู้ประกอบการออนไลน์ในการตอบสนองต่อความต้องการด้านความปลอดภัย เมื่อผู้บริโภคค้นพบถึงคุณลักษณะด้านความปลอดภัยบนเว็บไซต์ของผู้ประกอบการ จะส่งผลต่อความสามารถในการรับรู้ ถึงความตั้งใจของผู้ประกอบการเพื่อตอบสนองความต้องการด้านความปลอดภัยในระหว่างการทำธุรกรรมออนไลน์ เช่น นโยบายด้านการรักษาความปลอดภัย ความปลอดภัยเกี่ยวกับระบบชำระเงิน อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อ เนื่องจากมาตรการรักษาความปลอดภัย ดังกล่าวจะช่วยให้ผู้บริโภคไว้วางใจผู้ประกอบการมากขึ้น และช่วยลดความเสี่ยงในการทำธุรกรรมจนเสร็จสมบูรณ์ได้

ความไว้วางใจจึงเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจกับผู้บริโภคที่จะนำไปสู่การสร้าง ความภักดีต่อธุรกิจของผู้ประกอบการ เมื่อวิเคราะห์แนวคิดเรื่องความไว้วางใจให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องสร้างความไว้วางใจต่อผู้บริโภคและปกป้องข้อมูลต่าง ๆ ดังนั้นในด้านหนึ่งกลไกตลาดได้มีการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลอยู่ส่วนหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม การทำธุรกิจแพลตฟอร์มดิจิทัลในการบริการขนส่งอาหารมีผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ เช่น การจราจรทางบก รวมถึงความสะอาดและปลอดภัยของอาหารที่เป็นสิทธิของผู้บริโภคส่งผลให้รัฐยังควรเข้ามามีบทบาทในการกำกับดูแลดังกล่าวควบคู่กับการทำงานของกลไกตลาดอย่างสมดุล

2.2.4 แนวคิดส่วนประสมการตลาด

ปัจจุบันการตลาดออนไลน์มีการพัฒนาไปอย่างมากเพื่อตอบสนองต่อพฤติกรรมผู้บริโภคยุคใหม่ที่มีความต้องการสินค้าและบริการสร้างสรรค์ให้ตอบโจทย์ด้านสุขภาพ และความปลอดภัยซึ่ง

การตลาดแต่เดิมผู้ประกอบการต้องดำเนินกิจกรรมส่วนประสมการตลาดหรือที่เรียกว่า 4P's ประกอบด้วย⁶¹

ประการที่หนึ่ง Product สินค้าและบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค

ประการที่สอง Price ราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพของสินค้า

ประการที่สาม Place ช่องทางการจัดจำหน่ายหรือร้านค้าที่ลูกค้าจะสามารถเข้าถึงสินค้าและบริการได้ และ

ประการที่สี่ Promotion การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวให้ลูกค้าซื้อสินค้าและบริการไม่ได้เจาะจงเฉพาะกิจกรรมส่งเสริมการขายให้เป็นกิจกรรมพื้นฐานในการดำเนินธุรกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค การตลาดจึงถือเป็นโครงสร้างสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมและเป็นตัวชี้วัดความสามารถในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ

ต่อมามีการพัฒนาส่วนประสมการตลาดออนไลน์ทุกปัจจัยมีความเชื่อมโยงกันและมีความสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินการตลาดออนไลน์หรือที่เรียกว่า 6 P's ดังนี้⁶²

ประการที่หนึ่ง ผลิตภัณฑ์ (Product) คือสิ่งนำเสนอขายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า กลุ่มเป้าหมาย โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ สินค้าที่สามารถจับต้องได้ (Physical Goods) สินค้าดิจิทัล (Digital Goods) และธุรกิจบริการ (Services)

ประการที่สอง ราคา (Price) คือสิ่งที่กำหนดมูลค่าของผลิตภัณฑ์ในรูปของเงินตรา หรือเป็นมูลค่าที่ยอมรับในการแลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ที่นำเสนอ ซึ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยในการตั้งราคาของผลิตภัณฑ์ได้แก่ ต้องคำนึงถึงราคาตลาดเป็นหลัก การคิดเผื่อราคาค่าขนส่งสินค้าราคาถูกอาจจะขายไม่ได้เสมอไปนั้น เรื่องความสะดวกในการสั่งซื้อ และสินค้าที่มีราคาถูกเกินไปอาจจะขายแบบรวมหรือขายในปริมาณมาก ๆ

ประการที่สาม ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place or Distribution) คือกระบวนการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์จากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภค โดยองค์ประกอบในการพิจารณาช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ่านระบบออนไลน์ซึ่งมีเว็บไซต์เป็นช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์จึงควรพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ เว็บไซต์ ควรใช้งานง่ายและการเข้าเว็บไซต์หรือดาวน์โหลดไม่ควรใช้เวลานาน ข้อมูลที่นำเสนอมีความชัดเจน น่าสนใจและต้องมีความปลอดภัยของข้อมูล

⁶¹ ปราโมทย์ ยอดแก้ว, เอกสารประกอบการสอนรายวิชาหลักการตลาด (กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2550).

⁶² วิเชียร วงศ์นิชชากุล, การบริหารการส่งเสริมการตลาด (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2550), หน้า 13-16.

ประการที่สี่ การส่งเสริมการตลาด (Promotion) คือการติดต่อสื่อสารการตลาดระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญเพื่อเตือนความจำ การกระจายข่าวสารหรือสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดความ ต้องการในผลิตภัณฑ์และการตัดสินใจซื้อ โดยการประชาสัมพันธ์นั้นต้องมีการเตรียมความพร้อมก่อน ได้แก่ ต้องมีข้อมูลต่าง ๆ พร้อมสมบูรณ์สร้างจุดเด่นของเว็บไซต์ให้มีบรรยากาศความคึกคักโดยลูกค้าที่ เข้าร่วมกิจกรรม และพิจารณากลุ่มเป้าหมายและงบประมาณ ซึ่งการประชาสัมพันธ์มีหลายวิธี ได้แก่ การรู้จักและตระหนักถึงตัวสินค้าหรือบริการ เกิดความต้องการใช้และตัดสินใจซื้อและซื้อมากขึ้น โดยอาศัยเครื่องมือที่แตกต่างกัน เช่น การโฆษณาด้วยแบนเนอร์ (ป้ายโฆษณา) โฆษณาผ่านทางอีเมล การโฆษณาด้วยการเสียค่าใช้จ่ายกับเว็บไซต์อื่น โฆษณาด้วยระบบสมาชิกแนะนำสมาชิก โฆษณาด้วยการ แลกเปลี่ยนกับเว็บไซต์อื่น โฆษณานบนเครื่องมือค้นหา (Search Engine) หรือ Web Directory เป็นต้น

ประการที่ห้า การรักษาความเป็นส่วนตัว (Privacy) เป็นนโยบายที่ผู้ประกอบการหรือองค์กรต่าง ๆ ได้ ประกาศให้สาธารณชนได้ทราบว่าตนจะให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บไว้ไปในทางใดบ้าง ผู้ประกอบการควรกำหนดนโยบายเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือโดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาความเป็นส่วนตัว (Privacy) เช่น ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์หมายเลขบัตรเครดิต เป็นต้น

ประการที่หก การให้บริการส่วนบุคคล (Personalization) เป็นลักษณะการบริการแบบโต้ตอบร่วมกัน (Interactive) ระหว่างผู้ประกอบการกับลูกค้าแบบเจาะจงบุคคล เรียกว่า การตลาดแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One to One Marketing) เพื่อนำเสนอสิ่งที่ตรงใจลูกค้าอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าและความประทับใจให้กับลูกค้า

เมื่อผู้บริโภคมีการเข้าถึงสื่อออนไลน์มากขึ้นจึงมีการนำแนวคิดส่วนประสมการตลาดในรูปแบบที่เรียกว่า 4Es มาปรับใช้ ซึ่งแนวคิดนี้มีดังนี้⁶³

ประการที่หนึ่ง Product to Experience เป็นเรื่องสินค้าหรือบริการที่มอบประสบการณ์ดี ๆ ให้ผู้บริโภคเนื่องจากการผลิตสินค้าหรือบริการต่าง ๆ ในปัจจุบันสามารถทำได้ง่ายและมีโรงงานที่รับจ้างผลิตสินค้าตามแนวคิดเจ้าของธุรกิจ การทำธุรกิจจึงไม่จำเป็นต้องมีเงินทุนจำนวนมากเพื่อสร้างโรงงานหรือผลิตสินค้าส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ในตลาดมีการแข่งขันเพิ่มมากขึ้นทำให้ผู้ประกอบการที่จะก้าวสู่การตลาดดิจิทัล จึงต้องเรียนรู้ความ แตกต่างในตัวผลิตภัณฑ์และมากกว่านั้นจะต้องให้ความสำคัญกับ E ตัวแรกในแนวคิด 4Es คือการเน้นมอบ ประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้บริโภค เพื่อทำให้ผู้บริโภคเกิดความประทับใจและบอกต่อในระบบเครื่องมือดิจิทัล

⁶³ ปราโมทย์ ยอดแก้ว, “การตลาดดิจิทัลกับการเปลี่ยนแปลงวิถีใหม่ในสังคมไทย,” วารสารสังคมวิจัยและพัฒนา 3, 1 (2564): 18-19.

ประการที่สอง Price to Exchange เป็นเรื่องราคาในการซื้อการขายเนื่องจากพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปทำให้ราคาไม่ได้เป็นตัวกำหนดว่าผู้ประกอบการจะสามารถขายสินค้าและบริการได้เสมอไป แต่การทำให้ผู้บริโภครู้สึกถึงความ “คุ้มค่า” ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจที่จะซื้อ รู้สึกถึงคุณภาพเหมาะสมกับราคาที่ต้องจ่ายเพื่อแลกกับความสะดวกสบายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการทำธุรกิจในยุคนี้

ประการที่สาม Place to Everyplace เป็นเรื่องช่องทางการจัดจำหน่ายที่ลูกค้าเข้าถึงสินค้าและบริการ ในอดีต อาจเน้นหน้าร้านค้า แต่ในปัจจุบันอินเทอร์เน็ตมีบทบาทมากขึ้น จนเป็นรูปแบบการใช้ชีวิตประจำวันใหม่ ในการซื้อสินค้าและบริการทำให้ธุรกิจจำเป็นต้องเข้าถึงผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายทั้ง online และ offline ไม่ว่าจะการสร้างเว็บไซต์ จัดจำหน่ายผ่าน online marketplace เช่น Lazada หรือ Shopee การส่ง สินค้าจากแพลตฟอร์ม LINE MAN, Wongnai ที่มีร้านอาหารมากที่สุดในไทยหรือ Eatable (อีทเทเบิล) แพลตฟอร์มบริการสั่งอาหารรูปแบบใหม่ โดย KBTG ที่ตอบโจทย์ทั้งการนั่งทานอาหารที่ร้าน ช้อปกลับบ้านและ การเดลิเวอรี่ ดังนั้น แพลตฟอร์มจึงมีความสำคัญที่จะช่วยให้ธุรกิจร้านอาหารหรือช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า และบริการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคดิจิทัล นอกจากนี้สิ่งสำคัญไม่แพ้กันคือทางเลือกในการชำระเงินที่จะต้องสร้างความสะดวกให้กับลูกค้า เช่น ชำระเงินด้วยเงินสด ชำระผ่านบัตรเครดิต ระบบพร้อมเพย์ หรือเก็บเงิน ปลายทาง รวมถึงรัฐบาลไทยยุคนี้ให้ความสำคัญ โดยการส่งเสริมเศรษฐกิจหรือพูดกันง่าย ๆ ว่าเป็นนโยบาย ประชาชนที่ประชาชนชื่นชอบภายใต้การกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการแจกเงินผ่านการใช้แพลตฟอร์มเป่าตัง เป็นต้น

ประการที่สี่ Promotion to Evangelism เป็นเรื่องการสื่อสารการตลาดในบริบทปัจจุบัน ต้องเน้นให้ลูกค้า กลุ่มเป้าหมายมีประสบการณ์ร่วมในองค์การ มีการแสดงความรู้สึกชื่นชอบและอยากเข้ามาทดลองหรือใช้ บริการ และกลายเป็นการบอกปากต่อปาก สื่อเชิญชวน ชักชวนเพื่อน ๆ ให้มาใช้ด้วยกัน ซึ่งจะมีประสิทธิภาพ ในโลกยุคใหม่ อย่างเช่น ธุรกิจร้านอาหารที่ลูกค้าใช้บริการและร่วมแชร์ได้ส่วนลดหรือธุรกิจท่องเที่ยวและที่พักสามารถสร้างความรู้สึกร่วมจากการตกแต่งห้องพัก สื่อความประทับใจกับสถานที่ท่องเที่ยวที่ไม่ควรพลาด สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้บริโภคออกไปหรือเป็นส่วนในการช่วยตัดสินใจจากยอดแสดงความคิดเห็นกดไลค์ กดแชร์

โดยการสั่งอาหารผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลมีปัจจัยด้านส่วนประสมของตลาดต่าง ๆ เช่น ราคา ความสะดวกสบาย และการสื่อสารมีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารของผู้บริโภค⁶⁴ ด้วยส่วนประสมของ

⁶⁴ พิมพ์ภา วีระโยธิน, ปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้บริโภคตัดสินใจใช้แอปพลิเคชันอูเบอร์ อีท (Uber Eats) เพื่อบริการรับส่งอาหาร (Food Delivery) (การค้นคว้าอิสระปริญญาโท สาขาวิชา

ตลาดจึงเป็นการส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีการสั่งอาหารผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล ซึ่งผู้ให้บริการแพลตฟอร์มเป็นผู้ดำเนินการหลักในการส่งเสริมปัจจัยส่วนประสมของตลาดดังกล่าว เช่น การสร้างระบบแพลตฟอร์ม การโฆษณา การกำหนดระยะเวลาที่คาดหวังในการจัดส่ง การจัดทำส่วนลด การทำการตลาดร่วมกับร้านอาหาร การให้แรงจูงใจกับผู้ขนส่งเพื่อเข้ารับบริการอย่างรวดเร็ว เป็นต้น ซึ่งการสร้างปัจจัยด้านส่วนประสมของตลาดดังกล่าวอาจส่งผลถึงความปลอดภัยสาธารณะและผู้บริโภค ดังนั้น ผู้คณะผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ให้บริการแพลตฟอร์มจึงควรเข้ามามีบทบาทหรือหน้าที่ในการจัดการแพลตฟอร์มดิจิทัลให้เหมาะสมและสร้างสภาพแวดล้อมดิจิทัลที่เอื้ออำนวยต่อการคุ้มครองผู้บริโภค ความปลอดภัยสาธารณะ และผู้บริโภคให้มากที่สุด

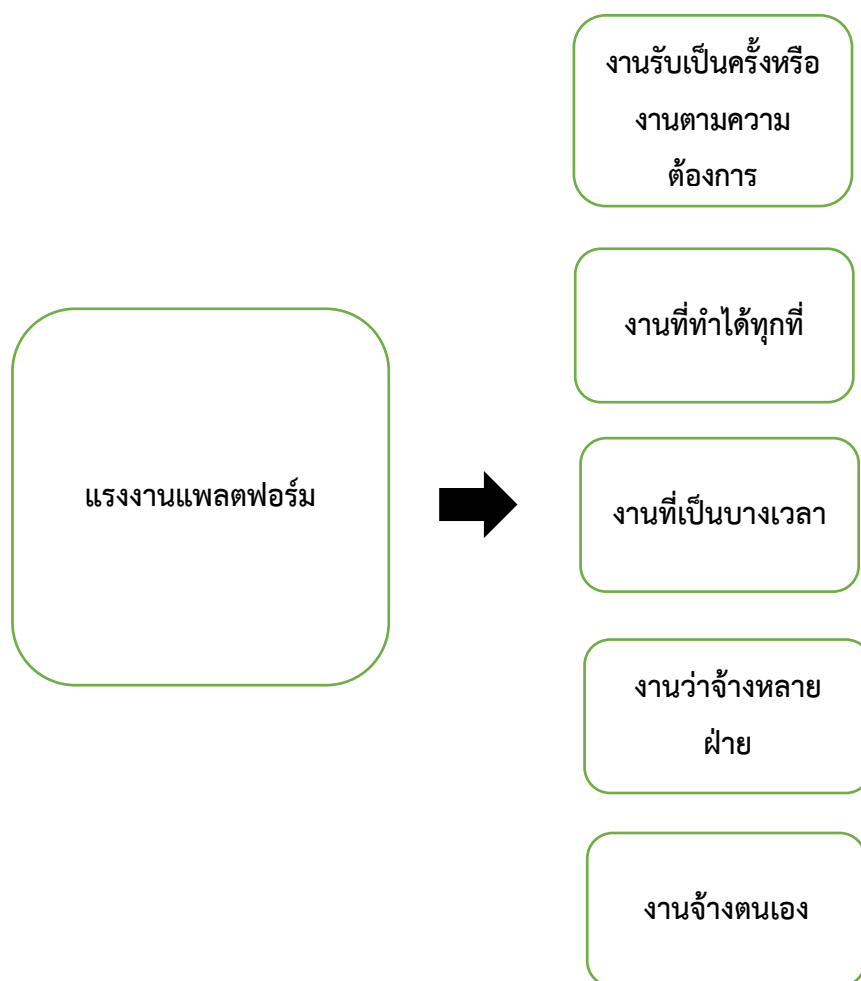
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับแรงงานแพลตฟอร์ม

ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลมีความสำคัญและส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมในหลายด้าน เช่น การลดต้นทุนในการประกอบการทั้งด้านการผลิตและการขายด้วยการติดต่อสื่อสาร การส่งข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต หรือระบบแอปพลิเคชันในโทรศัพท์มือถือ การนำข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ จากอินเทอร์เน็ตมาช่วยต่อยอดการผลิตสินค้าและบริการใหม่ออกสู่ตลาดเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคอย่างทันทั่วทั้งที่ การลดต้นทุนในการดำเนินการขายสินค้า เนื่องจากการขายสินค้าผ่านทางอินเทอร์เน็ตโดยไม่ต้องมีร้านค้า ไม่ต้องสต็อกสินค้า ผู้ซื้อก็มีความสะดวกที่ไม่ต้องเดินทางไปซื้อสินค้า หรือการก่อให้เกิดการลงทุนธุรกิจข้ามแดนมากยิ่งขึ้น เช่น การจองโรงแรมและโปรแกรมการท่องเที่ยวในต่างประเทศ การลงทุนซื้อหุ้น และการค้าขายเงินตราต่างประเทศ รวมทั้งยังสามารถสนับสนุนการเรียนรู้ของประชาชนโดยผ่านการเรียนการสอนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (E-learning)⁶⁵ นอกจากนี้การ

การสื่อสารการตลาดดิจิทัล มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2560).; สลิษาท แสงทองฉาย, **ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค กลุ่มดิจิทัลเนทีฟไทยในการเลือกใช้แอปพลิเคชันสั่งและจัดส่งอาหารในเขตกรุงเทพมหานคร** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการตลาด คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560).; ชเนศ ลักษณะพันธุ์ภักดี, **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการสั่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล** (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการตลาด คณะนิเทศศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560).

⁶⁵ ปิยวรรณ ปนิทานเต, “มาช่วยกันขับเคลื่อน เศรษฐกิจดิจิทัลกันเถอะ,” วารสารเทคโนโลยีวัสดุ (MTEC) 81 (เมษายน-มิถุนายน 2559): 61-71.

ขยายและการสร้างการจ้างงานในลักษณะใหม่ที่เป็นผลจากการเกิดสินค้า ตลาดและรูปแบบการขายใหม่ผ่านโซเชียลมีเดีย โดยเศรษฐกิจดิจิทัลนี้ส่งผลให้เกิดรูปแบบของการทำงานและคุณลักษณะของแรงงานแพลตฟอร์มที่เป็นแรงงานที่รับงานและค่าตอบแทนผ่านช่องทางออนไลน์ ซึ่งแรงงานแพลตฟอร์มมีหลายประเภทปรากฏตามภาพ

ภาพที่ 2.12 ประเภทของแรงงานแพลตฟอร์ม

จากการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบธุรกิจบนเศรษฐกิจแบบดิจิทัลมีผลต่อแรงงานในเชิงได้เปรียบ ได้แก่⁶⁶

ประการที่หนึ่ง การเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพและสร้างโอกาสในการจ้างงาน กล่าวคือ ธุรกิจดิจิทัลแพลตฟอร์มเปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้ามาประกอบอาชีพได้อย่างง่ายและไม่มีข้อผูกมัด แต่ต้องมีคุณสมบัติและปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ผู้ประกอบการของแพลตฟอร์มนั้น ๆ กำหนด เช่น การกำหนดเงื่อนไขทางอายุ ยานพาหนะ หรือการสมัครเป็นสมาชิก เป็นต้น ธุรกิจแพลตฟอร์มสามารถช่วยให้ผู้ที่มีพาหนะเป็นของตนเองสามารถสร้างรายได้จากแอปพลิเคชันได้

ประการที่สอง การช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ธุรกิจดิจิทัลแพลตฟอร์มล้วนเกี่ยวข้องกับภาคบริการเป็นสำคัญ เช่น การให้บริการรถสาธารณะ การให้บริการรับส่งอาหาร การให้บริการรับส่งพัสดุ การให้บริการที่พักอาศัย และการให้บริการลูกจ้างทำงานในบ้าน ซึ่งการให้บริการดังกล่าวล้วนเกี่ยวข้องกับแรงงานที่มีรายได้ต่ำถึงปานกลาง ผู้ประกอบการได้เปิดโอกาสให้แรงงานเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการอย่างไม่จำกัดอีกทั้งผู้ใช้บริการยังยอมรับและใช้บริการผ่านแพลตฟอร์มเพิ่มมากขึ้น นับว่าส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานที่มีรายได้ต่ำถึงปานกลางและยังสามารถยกระดับแรงงานให้มีรายได้สูงได้อีกด้วย

ประการที่สาม ธุรกิจดิจิทัลแพลตฟอร์มสามารถช่วยแก้ไขปัญหาสังคมได้ จากปัญหาการปฏิเสธการรับผู้โดยสารและอาชญากรรม ปัญหาราคาที่แพง ปัญหาการจราจร ปัญหาค่าที่จอดรถ ปัญหาการส่งพัสดุล่าช้า ปัญหาเหล่านี้ได้รับการแก้ไขจากผู้ประกอบการยุคใหม่ โดยการนำเทคโนโลยีแพลตฟอร์มมาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหา เช่น ผู้ใช้บริการสามารถเรียกใช้รถบริการสาธารณะผ่านแอปพลิเคชันทำให้เห็นหน้าผู้ให้บริการ รู้เลขทะเบียนรถ และรู้ราคาก่อนใช้บริการหรือการให้บริการลูกจ้างทำงานบ้าน ผู้ใช้บริการสามารถเรียกใช้ผู้ที่ประสงค์ทำงานบ้านผ่านแอปพลิเคชันโดยจะทราบประวัติ เห็นหน้า และรู้ราคาก่อนการให้บริการ อีกทั้งยังมีผู้ประกอบการรับรองหากผู้ให้บริการทำความเสียหายแก่เจ้าบ้านทำให้ผู้บริโภครู้สึกมั่นใจในการใช้บริการ เป็นต้น

ทั้งนี้ เนื่องจากแรงงานแพลตฟอร์มเป็นแรงงานนอกระบบที่ไม่มีการจ้างอย่างเป็นทางการ กล่าวคือ ไม่มีสัญญาจ้างที่ชัดเจน ไม่มีสิทธิและสวัสดิการใด ๆ ตามกฎหมายแรงงาน⁶⁷ จึงไม่อยู่ภายใต้กฎหมายแรงงานเกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ลูกจ้างจะ

⁶⁶ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักวิชาการ, **แรงงานไทยในยุคดิจิทัลแพลตฟอร์ม**, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=51486&filename=house2558_2

⁶⁷ *เรื่องเดียวกัน*.

ได้รับซึ่งเป็นการคุ้มครองการทำงานในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยนายจ้างและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการด้านความปลอดภัยในการทำงานดังกล่าว รวมถึงการช่วยลดอุบัติเหตุ อย่างไรก็ตาม ปฏิเสธไม่ได้ว่าระบบเศรษฐกิจดิจิทัลส่งผลให้เกิดสภาพแวดล้อมในการทำงานดิจิทัลที่ควรมีการจัดการด้านความปลอดภัย เช่น การจัดการความคาดหวังของลูกค้าด้านระยะเวลาในการจัดส่งอาหาร⁶⁸ การเพิ่มแรงจูงใจเมื่อสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งได้อย่างปลอดภัย เป็นต้น การไม่มีกฎหมายกำหนดเพื่อการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เอื้ออำนวยสำหรับธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่นำไปสู่ปัญหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความปลอดภัยสาธารณะและความปลอดภัยของผู้ขนส่ง

2.4 แนวคิดความมั่นคงทางอาหาร

แนวคิดด้านความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) มีวัตถุประสงค์ให้คนทุกคน ทุกเวลา มีความสามารถเข้าถึงอาหารทั้งในทางกายภาพและเศรษฐกิจอย่างเพียงพอ ปลอดภัย และมีคุณค่าทางโภชนาการที่ตรงกับรสนิยมของตนเอง เพื่อการมีชีวิตที่ดีและสุขภาพที่แข็งแรง โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ได้แบ่งความมั่นคงทางอาหารออกเป็น 4 มิติ ได้แก่⁶⁹

ประการที่หนึ่ง ความพอเพียง (Availability) ของปริมาณอาหารที่อาจได้มาจากการผลิตภายในประเทศหรือการนำเข้า รวมถึงความช่วยเหลือด้านอาหาร

ประการที่สอง การเข้าถึง (Access) ทรัพยากรที่พอเพียงของบุคคลเพื่อได้มาซึ่งอาหารที่เหมาะสมและมีโภชนาการ ทรัพยากรดังกล่าว หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะกำหนดควบคุมสินค้าหนึ่ง ๆ ได้ภายใต้บริบททางกฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของชุมชนที่บุคคลอาศัยอยู่ (รวมถึงสิทธิตามประเพณี เช่น การเข้าถึงทรัพยากรส่วนรวมของชุมชน)

⁶⁸ กรณีตัวอย่าง การยกเลิกโครงการรับประกัน การส่งภายในเวลา 30 นาทีในสาธารณรัฐเกาหลีที่แสดงให้เห็นแนวทางแก้ปัญหาผ่านการรณรงค์และทำงานร่วมกันขององค์กรเคลื่อนไหวทางสังคมที่สร้างแรงสนับสนุนจากสาธารณะผ่านการเชื่อมโยงประเด็นสิทธิของ คนงานเข้ากับควมรับผิดชอบของผู้บริโภค; เกรียงศักดิ์ ชีระโกวิทขจร และวรุดลย์ ตูลารักษ์, *เรื่องเดิม*, หน้า 49.

⁶⁹ วิรัชพัชร ประเสริฐศักดิ์, *แนวคิดและคำนิยามของความมั่นคงทางอาหาร (Food Security: Concepts and Definitions)*, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <http://www.polsci.tu.ac.th/fileupload/36/24.pdf>

ประการที่สาม การใช้ประโยชน์ (Utilization) ด้านอาหารผ่านอาหารที่เพียงพอ น้ำสะอาด และการรักษาสุขภาพและสุขอนามัยเพื่อที่จะเข้าถึงภาวะความเป็นอยู่ที่ดีทางโภชนาการ ซึ่งความต้องการทางกายภาพทั้งหมดได้รับการตอบสนอง โดยนัยยะนี้ความมั่นคงทางอาหารจึงสัมพันธ์กับปัจจัยนำเข้าที่ไม่ใช่อาหารด้วย

ประการที่สี่ เสถียรภาพ (Stability) ทางอาหารที่ประชาชน ครุภัณฑ์และบุคคลจะต้องเข้าถึงอาหารที่เพียงพอตลอดเวลาไม่ต้องเสี่ยงกับการไม่สามารถเข้าถึงอาหารอันเป็นผลมาจากวิกฤตที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน เช่น วิกฤตทางเศรษฐกิจหรือสภาพภูมิอากาศ หรือเหตุการณ์ที่เป็นไปตามวงจร เช่น ภาวะความไม่มั่นคงทางอาหารตามฤดูกาล ซึ่งในความหมายนี้ความมั่นคงทางอาหารครอบคลุมถึงมิติความพอเพียงและการเข้าถึงอาหารด้วย

ภาพที่ 2.13 องค์ประกอบความมั่นคงด้านอาหาร⁷⁰

ต่อมาแนวคิดความมั่นคงทางอาหารพัฒนาขึ้นและครอบคลุมไปถึงความปลอดภัยทางอาหาร⁷¹ ตามกรอบแนวคิดการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.

⁷⁰ บริษัท เทอร์รา มีเดีย แอนด์ คอนซัลติ้ง จำกัด, สร้างความมั่นคงทางอาหารและสัมผัสธรรมชาติเพื่อต้าน โควิด-19 แบบไทย ๆ, ค้นวันที่ 15 กรกฎาคม 2565 จาก <https://www.terrabbk.com/articles/198374/>

⁷¹ วิรัชพัชร ประเสริฐศักดิ์, แนวคิดและคำนิยามของความมั่นคงทางอาหาร (Food Security: Concepts and Definitions), ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <http://www.polsci.tu.ac.th/fileupload/36/24.pdf>

2562- 2565) ซึ่งเมื่อศึกษา พบว่า เนื้อหาของนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ได้กล่าวถึงประเด็นด้านความมั่นคงทางอาหาร โดยกำหนดในนโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่ 12 ในการเสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงานและอาหารรองรับวัตถุประสงค์เพื่อให้การจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม พลังงาน และอาหารมีความมั่นคง ความยั่งยืนและมีความสมดุลกับการขยายตัวของการพัฒนาประเทศ รวมถึงลดความเสี่ยงจากผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์⁷²

เมื่อศึกษาต่อมาในกลยุทธ์ในแผนความมั่นคงปรากฏประเด็นสำคัญ 5 ประการ ได้แก่⁷³

ประการที่หนึ่ง การเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารและน้ำอย่างยั่งยืน ด้วยการมีกลไกกฎหมาย และแผนบริหารจัดการด้านอาหารและน้ำเพื่อความมั่นคงอย่างบูรณาการที่ครอบคลุมการมีคลังอาหารและน้ำสำรองกรณีฉุกเฉิน ตลอดจนการเสริมสร้างการเข้าถึงแหล่งอาหารและน้ำของประชาชนตามความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

ประการที่สอง การพัฒนาและเชื่อมโยงระบบป้องกัน ฝักระวัง แจ้งเตือน ระงับยับยั้ง แก้ไขภัยคุกคามที่เกิดจากภัยทางน้ำ อันได้แก่ น้ำป่าไหลหลาก น้ำท่วมฉับพลัน และสิ่งที่แฝงมาในอาหารและน้ำ โดยบูรณาการระหว่างหน่วยงาน

ประการที่สาม การส่งเสริมให้เกิดเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนต่อเกษตรกรและผู้ประกอบการทางการเกษตรให้เห็นผลในทางปฏิบัติ โดยครอบคลุมทางด้านการผลิต การตลาด มาตรฐานสินค้า และแหล่งเงินทุน รวมถึงห่วงโซ่อุปทาน เพื่อเพิ่มพื้นที่แหล่งผลิตอาหารที่ปลอดภัยและเป็นภูมิคุ้มกันรองรับวิกฤตการณ์ด้านอาหาร

ประการที่สี่ การส่งเสริมการวิจัย การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรมทางอาหารเพื่อสร้างความเชื่อมั่น ความปลอดภัยของอาหารควบคู่กับการรักษาหรือเพิ่มคุณค่าทางโภชนาการและเพิ่มผลิตภาพ รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้อง

ประการที่ห้า การจัดที่ดินรองรับความมั่นคงทางอาหารและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารสามารถแก้ปัญหาและลดการสูญเสียกรรมสิทธิ์ รวมถึงการกระจายการถือครองที่ดินของเกษตรกรอย่างเป็นธรรม

⁷² รัชกรณ์ นภาพรพิพัฒน์, มุมมองความมั่นคงทางอาหาร, หน้า 48, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <http://www.nsc.go.th/wp-content/uploads/Journal/article-00304.pdf>

⁷³ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 – 2565) (กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 2562), หน้า 30 อ้างถึงใน วิรัชพัชร ประเสริฐศักดิ์, *เรื่องเดิม*.

ทั้งนี้ มีแนวคิดที่มีความสัมพันธ์และความคล้ายคลึงกับแนวคิดความมั่นคงทางอาหารอื่น ๆ อีก ได้แก่ แนวคิดสิทธิทางอาหาร (Right to Food) และแนวคิดอธิปไตยทางอาหาร (Food Sovereignty) แต่คณะผู้วิจัยได้นำเสนอถึงแนวคิดความมั่นคงทางอาหาร เนื่องจากแนวคิดสิทธิทางอาหาร และแนวคิดอธิปไตยทางอาหารมุ่งศึกษาถึงสิทธิโดยมีหลักการว่า อาหาร คือ สิทธิ สำหรับแนวคิดความมั่นคงทางอาหารมีมุมมองว่า อาหาร คือ สินค้ารูปแบบหนึ่ง⁷⁴ ซึ่งมีความสอดคล้องกับมุมมองการศึกษาประเด็นการขนส่งอาหารโดยแพลตฟอร์มดิจิทัลมากกว่า โดยจากหลักการความมั่นคงทางอาหารดังกล่าวสามารถวิเคราะห์ได้ว่า การกำกับดูแลเพื่อให้ประชาชนได้รับอาหารที่ปลอดภัยแม้ในสถานการณ์ที่เทคโนโลยีช่วยตอบสนองการเข้าถึงอาหารของประชาชนจึงเป็นหนึ่งในพันธกิจของรัฐที่จะบรรลุผลตามแนวคิดความมั่นคงทางอาหาร ดังนั้น มาตรการกำกับดูแลการขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลจึงมีความสำคัญและจำเป็น

2.5 แนวคิดการคุ้มครองผู้บริโภค

การเกิดขึ้นของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคอาจกล่าวได้ว่าเกิดจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในสมัยหนึ่งเริ่มเกิดช่องว่างขึ้นหรือขาดความเหมาะสม เนื่องจากกฎหมายสมัยก่อนบัญญัติขึ้นมาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของสังคมในสมัยนั้นอันเป็นสังคมที่แคบและวิธีการผลิตยังไม่สลับซับซ้อนเท่าสังคมในปัจจุบันในระยเวลานั้นจึงใช้หลักว่า “ผู้ซื้อต้องระวัง” (Caveat Emptor) ซึ่งเป็นหลักกฎหมายโรมันที่ยึดถือกันหลายประเทศอันมีหลักการว่า หากมีความเสียหายใด ๆ ในทรัพย์สินที่ซื้อขายกันนั้น ความเสียหายนั้นตกเป็นของผู้ซื้อเอง กล่าวคือ ผู้ขายอาจไม่ต้องรับผิดชอบในบางกรณี ถ้าผู้ซื้อได้ล่วงรู้ความชำรุดบกพร่องหรือควรจะมีหน้าที่ใช้ความระมัดระวังตามสมควร ทั้งนี้เพราะทฤษฎีกฎหมายนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่ามนุษย์ทุกคนมีความสามารถในการตัดสินใจในการเลือกบริโภคสินค้าหรือบริการเท่านั้น นอกจากนี้ ก่อนที่จะมีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริโภคเป็นนิติสัมพันธ์ตามสัญญาซึ่งมีผลว่าเฉพาะคู่กรณีในสัญญามีสิทธิ

⁷⁴ สิรินทพย์ นรินทร์ศิลป์, แนวคิดอธิปไตยทางอาหาร: ข้อถกเถียงเชิงวิพากษ์กับแนวคิดทางด้านอาหารอื่น ๆ (Food Sovereignty: Critical Contradictions with Other Food Concepts), หน้า 243, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <http://www.polsci-law.buu.ac.th/journal/document/10-3/10.pdf>

หน้าที่ และความรับผิดชอบกัน ดังนั้นหากผู้ที่ได้รับความเสียหายไม่ใช่คู่สัญญาก็ไม่มีสิทธิเรียกร้องให้อีกฝ่ายหนึ่งรับผิดชอบได้⁷⁵

เมื่อการปฏิวัติอุตสาหกรรมทำให้สภาพตลาดเปลี่ยนแปลงไปเดิมการขายสินค้าจะเป็นการติดต่อซื้อขายกันโดยตรงระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจและผู้บริโภค การได้ตรวจดูสินค้า และการเจรจาต่อรองสามารถกระทำได้ดีเต็มที่ แต่การผลิตสินค้าจำนวนมาก (Mass Production) แบบอุตสาหกรรมทำให้ต้องพัฒนาทางระบบตลาดให้ขายสินค้าเป็นจำนวนมากด้วยการโฆษณาขายทางไปรษณีย์หรือการขายทางอินเทอร์เน็ตจึงเกิดขึ้น รวมถึงการทำสัญญาก็มีการใช้สัญญาสำเร็จรูป (Standard Contract) ที่ไม่มีการเจรจาในรายละเอียดอีกต่อไป บางกรณีก็มีปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในอำนาจทางเศรษฐกิจทำให้ผู้บริโภคจำต้องยอมรับข้อสัญญาบางข้อที่ตนไม่เต็มใจไปด้วยจึงต้องมีการพัฒนากฎหมายขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค⁷⁶

ประเทศไทยได้มีการพัฒนากฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคขึ้น โดยความเป็นมาของการคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศไทยนั้น เริ่มขึ้นเมื่อมีการใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันความเสียหายอันเกิดจากการบริโภคหรือน้ำนม โดยการออกกฎหมายฉบับหนึ่งชื่อพระราชบัญญัติทางน้ำนม พ.ศ. 2470 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2470 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์⁷⁷ ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ก็มีการรับรองสิทธิผู้บริโภค ได้แก่⁷⁸

⁷⁵ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคดีผู้บริโภคกรณีสินค้าเชื่อส่วนบุคคล, หน้า 5, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <http://dspace.spu.ac.th/bitstream/123456789/4865/7/07บทที่%202.pdf>

⁷⁶ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง, หน้า 10-11, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จ ำ ก http://www.dsdcw2016.dsdcw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/8422s/5.%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%202.pdf

⁷⁷ สมชาย อติกรจุฑาศิรี, ปัญหาในการดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542), หน้า 17-18.

⁷⁸ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), โครงการ “เสริมสร้างความเข้มแข็งกลไกคุ้มครองผู้บริโภคภาคประชาชนด้านอาหาร”, หน้า 12, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก https://www.consumerthai.org/phocadownload/book/Howto_food.pdf

ประการที่หนึ่ง สิทธิที่จะได้รับข่าวสาร รวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้อง และเพียงพอ เกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับการโฆษณา หรือ การแสดงฉลากตามความเป็นจริง และปราศจากพิษภัย แก่ผู้บริโภค รวมตลอดถึง สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า หรือบริการ อย่างถูกต้องและเพียงพอ ที่จะไม่หลงผิดในการซื้อสินค้า หรือ รับบริการโดยไม่เป็นธรรม

ประการที่สอง สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ ได้แก่ สิทธิที่จะ เลือกซื้อ สินค้าหรือรับบริการโดยความสมัครใจของผู้บริโภค และปราศจากการชักจูงใจอันไม่เป็นธรรม

ประการที่สาม สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ ได้แก่ สิทธิที่จะ ได้รับสินค้าหรือบริการที่ปลอดภัยมีสภาพและคุณภาพ ได้มาตรฐานเหมาะสมแก่การใช้ ไม่ก่อให้เกิด อันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน ในกรณีใช้ตามคำแนะนำ หรือระมัดระวัง ตามสภาพของ สินค้าหรือบริการนั้นแล้ว

ประการที่สี่ สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับข้อสัญญา โดยไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ประกอบธุรกิจ

ประการที่ห้า สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับการ ค้ำครอง และชดเชยค่าเสียหาย เมื่อมีการละเมิด สิทธิของผู้บริโภค ตามข้อ 1, 2, 3 และ 4 ดังกล่าว

ต่อมาแนวความคิดด้านสวัสดิการสังคม (Social Welfare) เริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญ รัฐจึง ได้เข้ามามีบทบาทในระบบ

โดยอันตรายจากอาหารที่กระทบต่อสิทธิผู้บริโภค หมายถึง สิ่งที่มีคุณลักษณะทางชีวภาพ เคมี หรือกายภาพที่มีอยู่ในอาหาร หรือสภาวะของอาหารที่มีศักยภาพในการก่อให้เกิดปัญหาต่อ สุขภาพ ซึ่งอาจเกิดจากกระบวนการผลิต กรรมวิธีการผลิต โรงงานหรือสถานที่ผลิต การดูแลรักษา การบรรจุ การขนส่ง หรือการปนเปื้อนจากสิ่งแวดล้อมโดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่⁷⁹

ประการที่หนึ่ง อันตรายทางชีวภาพ หรือทางจุลินทรีย์ ได้แก่ เชื้อจุลินทรีย์ ปรสิต และไวรัสที่มี ขนาดเล็ก รวมถึงสารพิษจากเชื้อจุลินทรีย์ด้วย เป็นต้น ซึ่งมาจากสัตว์พาหนะ อุปกรณ์ หรือคน ปนเปื้อนลงสู่อาหาร

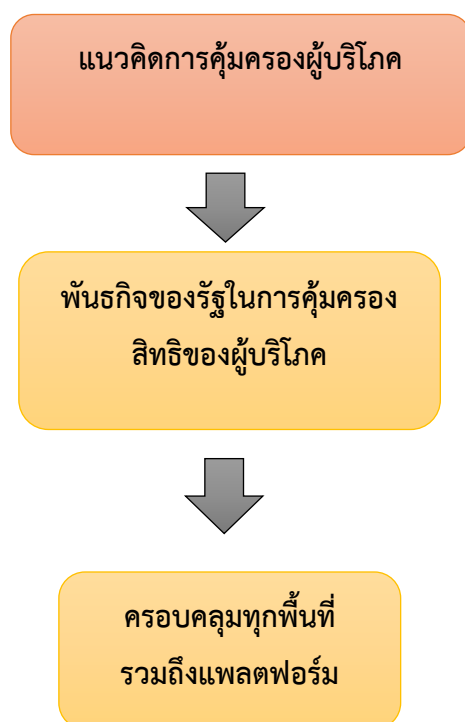
ประการที่สอง อันตรายทางเคมี หมายถึง สารเคมีทุกชนิดที่ปนเปื้อนมากับอาหารทั้งโดย ตั้งใจและไม่ตั้งใจ เช่น สารเคมีกำจัดแมลงและศัตรูพืช วัตถุเจือปนอาหาร โลหะหนัก สารเคมีที่ใช้ ทำความสะอาดอุปกรณ์ เป็นต้น

⁷⁹ สำนักงานอนามัย กรุงเทพมหานคร, **คู่มืออาหารปลอดภัยใส่ใจสุขภาพ**, หน้า 9-10, ค้น วันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก http://foods sanitation.bangkok.go.th/assets/uploads /document/document/20210125_67445.pdf,

ประการที่สาม อันตรายทางกายภาพเป็นอันตรายที่เกิดจากวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เศษแก้ว โลหะ ไม้ กรวด หิน ลวดเย็บกระดาษ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาสิทธิของผู้บริโภคด้านอาหารประเทศไทยมีกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคด้านอาหารหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 เป็นต้น

ดังนั้น จากสิทธิผู้บริโภคดังกล่าว ผู้บริโภคจึงควรได้รับการบริโภคอาหารที่สะอาดและปลอดภัยไม่ว่าจะเป็นการบริโภคอาหารจากการสั่งซื้อหรือได้รับมาด้วยวิธีการใดจึงถือเป็นพันธกิจของรัฐที่ต้องมีการพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคให้ครอบคลุมถึงการใช้บริการขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลด้วย

ภาพที่ 2.14 แนวคิดการคุ้มครองผู้บริโภคกับแพลตฟอร์มดิจิทัล

2.6 แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม

ความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility) เกิดขึ้นในช่วงของการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ แต่ละเลยในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรม⁸⁰ ดังนั้น แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมจึงเป็นการต่อต้านการดำเนินธุรกิจที่หวังเพียงแค่ผลทางด้านการเงิน โดยไม่สนใจผลด้านลบที่เกิดขึ้นกับสังคม และสิ่งแวดล้อมในวงกว้าง⁸¹ ซึ่งความรับผิดชอบต่อสังคมมีวิวัฒนาการมาอย่างยาวนานและไม่สามารถที่จะกำหนดความหมายที่แน่ชัดได้⁸² โดยแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมมีอยู่ 4 แนวคิด ดังนี้⁸³

ประการที่หนึ่ง ความรับผิดชอบต่อสังคมตามมุมมองจริยธรรม (Moral Obligation) เป็นการเรียกร้องให้องค์การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีด้วยการกระทำสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับของสังคมอย่างเคร่งครัดถือเป็นมุมมองหลักที่องค์กรส่วนใหญ่ยึดถือ

ประการที่สอง ความรับผิดชอบต่อสังคมตามมุมมองด้านความยั่งยืน (Sustainability) เป็นการเรียกร้องให้องค์การรับผิดชอบต่อสังคมในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมและชุมชนซึ่งนับเป็นสิ่งที่องค์กรพยายามบรรลุวัตถุประสงค์ในระยะยาว ด้วยการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อสังคม หรือทำลายสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติจึงเป็นการวัดความสำเร็จขององค์กรจากผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม หรือที่เรียกว่า “Triple Bottom Line” ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่นอกเหนือจากการบริหารจัดการด้วยความโปร่งใส การจ้างงานอย่างเป็นธรรม และการเคารพในสิทธิมนุษยชน นั่นคือ องค์กรต้องพยายามใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดละร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติอย่างเต็มกำลังความสามารถ

⁸⁰ M. Iszatt-White and C. Sauanders, **Leadership** (Oxford: Oxford, 2014).

⁸¹ I. Mostovicz, N. Kakabadse and A. Kakabadse, “CSR: The Role of Leadership in Driving Ethical Outcomes,” **Corporate Governance** 9, 4 (2009): 448-460.

⁸² Archie B. Carroll, “The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral Management of Organizational Stakeholders,” **Business Horizon** 34, 4 (July 1991): 39-48.

⁸³ M. E. Porter and M. R. Kramer, “Strategy and Society: The Link between Competitive Advantage and Corporate Social Responsibility,” **Harvard Business Review** 84, 12 (2006): 78-92.

ประการที่สาม ความรับผิดชอบต่อสังคมตามมุมมองด้านฉันทานูวัตในการดำเนินธุรกิจ (License to Operate) มีที่มาจากแนวคิดที่ว่า “องค์กรจะดำเนินธุรกิจได้ก็ต่อเมื่อได้รับความยินยอม ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการจากภาครัฐ ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกราย” มุมมองนี้นำเสนอแนวทางที่เป็นรูปธรรมมากที่สุด เนื่องจากชี้ให้เห็นองค์การค้นหาประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกรายแล้วตัดสินใจทำกิจกรรมในทิศทางที่ทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อต้านส่งผลให้องค์การตระหนักถึงความสำคัญของการรับฟังความคิดเห็นและการทำความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ ร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหลาย

ประการที่สี่ ความรับผิดชอบต่อสังคมตามมุมมองด้านภาพลักษณ์องค์กร (Reputation) ความรับผิดชอบต่อสังคมจะช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ขององค์การสร้างความแข็งแกร่งแก่ตราสินค้า เพิ่มขวัญกำลังใจของพนักงานและเพิ่มมูลค่าหุ้นขององค์การ

ด้วยแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลควรประกอบธุรกิจบนพื้นฐานความรับผิดชอบต่อสังคมที่การดำเนินกิจการที่ควบคู่ไปกับการใส่ใจ ดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับความสำเร็จขององค์กร ประกอบกับการดำเนินการดังกล่าวต้องปฏิบัติตามหลักจริยธรรม การกำกับดูแลกิจการที่ดีอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นประโยชน์และส่งผลในระยะยาวต่อความยั่งยืน⁸⁴ ดังนั้น การปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการดำเนินธุรกิจที่ไม่มีผลกระทบต่อความปลอดภัยสาธารณะและมีกระบวนการการคุ้มครองผู้บริโภค จึงเป็นสิ่งที่ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลพึงให้ความสำคัญ

ทั้งนี้ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า การดำเนินการเพื่อพิทักษ์ความปลอดภัยสาธารณะ รวมถึงความสะอาดและปลอดภัยของอาหารแม้เป็นสิ่งที่เพิ่มเติมทุนให้กับผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล ผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหาร ผู้ขนส่ง และผู้บริโภค แต่ก็เป็นที่พึงกระทำโดยให้มีการพิจารณาการกระจายหน้าที่อย่างสมดุล โดยเฉพาะการนำข้อตกลงมาใช้ เพื่อให้แต่ละฝ่ายทราบถึงสิทธิและหน้าที่ที่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม แม้จะเป็นต้นทุนที่เพิ่มขึ้นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง แต่ก็สามารถใช้เป็นประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์กับลูกค้าและสังคมได้ว่าเป็นการประกอบธุรกิจที่ปลอดภัยและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

⁸⁴ วราพร คำจับ, “รูปแบบการสื่อสารความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจในยุค 4.0,” วารสารสหศาสตร์ศรีปทุม ชลบุรี 5, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2562): 46.

2.7 แนวคิดความรับผิดทางละเมิดเพื่อการกระทำของบุคคลอื่น

การศึกษาแนวคิดความรับผิดทางละเมิด พบว่า บุคคลจะต้องรับผิดเมื่อจงใจหรือประมาทเลินเล่อซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยได้บัญญัติไว้ในมาตรา 420⁸⁵ อย่างไรก็ตามกฎหมายมีการบัญญัติให้ต้องร่วมรับผิดกับผู้อื่นที่เรียกว่า ความรับผิดเพื่อละเมิดอันเกิดจากบุคคลอื่น (The Doctrine of Vicarious Liability) โดยต้นแบบของแนวคิดเรื่องความรับผิดในผลเสียหายที่เกิดจากการกระทำละเมิดของบุคคลอื่นมีที่มาจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการงานของลูกจ้างซึ่งปฏิบัติงานให้แก่นายจ้างและนายจ้างต้องชดเชยเพื่อความเสียหายนั้นซึ่งมีจุดกำเนิดจากในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี กล่าวคือ ประเทศอังกฤษ⁸⁶

สำหรับเหตุผลที่นายจ้างพึงรับผิดในการกระทำละเมิดของลูกจ้างมี ดังนี้⁸⁷

ประการที่หนึ่ง นายจ้างเป็นผู้คัดเลือกลูกจ้างมาทำงานตลอดจนมีอำนาจบังคับบัญชาควบคุมการทำงาน ดังนั้นจึงควรมีหน้าที่ป้องกันความเสียหายได้ดีที่สุด

ประการที่สอง นายจ้างเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการทำงานของลูกจ้าง ดังนั้นจึงต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดจากการทำงานของลูกจ้าง

ประการที่สาม นายจ้างอยู่ในฐานะที่ดีที่สุดที่จะแบกรับภาระชดเชยความเสียหายตามหลักที่ว่า One who best bears it. ไม่ควรให้ผู้เสียหายต้องรับบาปเคราะห์จากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการละเมิดของลูกจ้าง ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิของนายจ้างที่จะไล่เบี้ยเอาจากลูกจ้างผู้ทำละเมิด

ประการที่สี่ หลักที่ถือว่าการกระทำของลูกจ้างนั้นเปรียบเหมือนนายจ้างกระทำเอง (Qui facit per alium facit per se) ดังนั้นเมื่อการกระทำของลูกจ้างก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น นายจ้างจึงรับผิดในการกระทำดังกล่าวของลูกจ้างเสมือนเป็นการกระทำของนายจ้างเอง

⁸⁵ มาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

⁸⁶ รักจิต รัตตจุมพฏ, “หลักความรับผิดเพื่อการกระทำของบุคคลอื่นในประมวลกฎหมายอาญาของไทย (The Principle of Vicarious Liability in Thai Penal Code),” วารสารกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี 11, 22 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2561): 57.

⁸⁷ สุขุม ศุภนิติย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ละเมิด, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2550), หน้า 104-106 อ้างถึงใน รักจิต รัตตจุมพฏ, เรื่องเดิม, หน้า 57.

ประการที่ห้า นายจ้างอยู่ในฐานะที่ดีที่สุดที่จะกระจายความรับผิดชอบในผลเสียหายไปยังสังคมส่วนรวมได้โดยการเอาประกันความเสียหายหรือการถือเอาค่าเสียหายซึ่งตนต้องรับผิดชอบเป็นต้นทุนในการผลิตได้

ต่อมาหลักดังกล่าวจึงพัฒนาไปสู่ความรับผิดชอบทางละเมิดในการกระทำของผู้อื่นในนิติสัมพันธ์อื่น ๆ โดยความรับผิดชอบเพื่อละเมิดอันเกิดจากบุคคลอื่น หรือหลักความรับผิดชอบเพื่อบุคคลอื่นนี้มีหลักการกล่าวคือ

ประการที่หนึ่ง การมีความสัมพันธ์แบบเฉพาะเจาะจงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ระหว่างผู้กระทำละเมิดและบุคคลที่สามที่เป็นผู้รับผิดชอบ เช่น นายจ้างกับลูกจ้าง ตัวการกับตัวแทน เป็นต้น

ประการที่สอง การกระทำของผู้กระทำเข้าลักษณะองค์ประกอบละเมิด

หากเข้าเงื่อนไขดังกล่าวแม้บุคคลนั้นจะไม่ได้กระทำละเมิดด้วยตนเองก็ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายความรับผิดแบบเคร่งครัดหรือทฤษฎีความรับผิดแบบเด็ดขาด (Strict Liability)

ประเทศไทยความรับผิดเพื่อการกระทำละเมิดของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลกับร้านอาหารหรือผู้ขนส่งยังไม่ชัดเจน เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัล ที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ. ... ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นเพียงสื่อกลางที่มีพื้นที่ให้ผู้ประกอบการบนแพลตฟอร์มดิจิทัลและผู้บริโภคเชื่อมต่อกัน โดยการใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์ไม่ได้มีความสัมพันธ์ที่เฉพาะเจาะจงตามที่กฎหมายละเมิดกำหนดให้ต้องร่วมรับผิดชอบ

ทั้งนี้ ประเด็นนิติสัมพันธ์ทางกฎหมายดังกล่าวได้รับการถกเถียงอย่างกว้างขวางในวงการศึกษา โดย Amy SEOW แห่ง Columbia University และ Alina CHIA แห่ง National University of Singapore ให้ความเห็นว่า ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลย่อมมีความรับผิดชอบละเมิดตามหลักตัวการตัวแทน เพราะผู้ขนส่งกับผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลมีความสัมพันธ์ตัวการตัวแทน ซึ่งขอบเขตความรับผิดเช่นนี้พัฒนาอย่างสัมพันธ์กับธุรกิจสมัยใหม่ส่งผลให้ขอบเขตความรับผิดตัวการตัวแทนจึงเปลี่ยนไปและวิธีการนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคที่ได้รับอันตรายจากการละเมิด กลุ่มตัวอย่างนักวิชาการทางนิติศาสตร์ส่วนหนึ่งมีความเห็นว่า แม้ว่าผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่เป็นนายจ้างของผู้ขนส่งหรือร้านอาหาร แต่ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลยังต้องมีความรับผิดชอบตามหลักกฎหมายละเมิด ในฐานะผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นตัวการและผู้ขนส่งเป็นตัวแทน ซึ่งความเป็นตัวการตัวแทนนี้ปรากฏอยู่บนสื่อ กล่องส่งอาหารของผู้ขนส่งกรณีเช่นนี้หากบุคคลภายนอกได้รับความเสียหายจากผู้ขนส่ง บุคคลภายนอกย่อมมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน รวมถึงค่าเสียหายจากความสะอาดและความปลอดภัยในสินค้าอาหารจากร้านอาหารได้

นอกจากนี้ ความเห็นบางส่วนยังมีความเห็นว่าสามารถเป็นนิติสัมพันธ์ในรูปแบบของนายจ้างลูกจ้างได้เนื่องจากในการส่งอาหาร คนงานจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการทำงานอย่างครบถ้วนและไม่

สามารถข้ามขั้นตอนไปได้ นับตั้งแต่คำสั่งซื้อสินค้าปรากฏขึ้นที่คนส่งอาหาร เรียกว่า “แอปแต่ง” ซึ่งแพลตฟอร์มที่คนส่งอาหารรายนี้ทำงานมีวิธีการมอบหมายงานให้คนส่งอาหารเลือกว่าจะรับหรือไม่ ก่อนจะส่งต่อไปให้คนส่งอาหารรายถัดไป หลังจากนั้น ต้องตอบรับคำสั่งซื้อตรวจสอบเส้นทางเดินทางไปยังจุดรับสินค้ารับสินค้า ตรวจสอบสินค้า การเก็บหลักฐานการรับสินค้าและใบเสร็จส่งมอบสินค้า รวมถึงการรายงานต่อแอปพลิเคชันว่าลูกค้าได้รับสินค้าแล้วยืนยันการรับค่าตอบแทน โดยสาระสำคัญ แล้วการต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการทำงานอย่างละเอียดเช่นนี้เป็นข้อบ่งชี้ที่สำคัญถึงความสัมพันธ์แบบลูกจ้างได้⁸⁸

อย่างไรก็ตาม กฎหมายลักษณะละเมิดของประเทศไทยยังไม่มีข้อกำหนดความร่วมรับผิดชอบระหว่างผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลกับผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหาร ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลกับผู้ขนส่งอาหาร หรือผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารกับผู้ขนส่งอาหาร และกลุ่มตัวอย่างบางส่วนยังมีความเห็นว่าไม่เข้าลักษณะการมีความสัมพันธ์แบบเฉพาะเจาะจงตามที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิดกำหนด ทั้งนี้ จากการศึกษาพบว่า สาธารณรัฐประชาชนจีนมีแนวคิดความรับผิดชอบละเมิดเพื่อการกระทำของบุคคลอื่นที่ขยายให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบได้ซึ่งจะได้นำเสนอต่อไป

⁸⁸ เกรียงศักดิ์ ชีระโกวิทขจร และวรดุลย์ ตูลารักษ์, *เรื่องเดิม*, หน้า 43.

บทที่ 3

กฎหมายไทยและข้อจำกัดของกฎหมายไทยในการกำกับดูแลกิจการใน แพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่ง

ในบทนี้จะกล่าวถึงกฎหมายไทยและข้อจำกัดของการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อความปลอดภัยสาธารณะและการคุ้มครองผู้บริโภค โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งทางบก

กฎหมายการขนส่งทางบกที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่ง ได้แก่ พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 และประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดคุณลักษณะขนาด และการติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของสำหรับรถจักรยานยนต์ พ.ศ. 2564

3.1.1 พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่ง ดังนี้

3.1.1.1 ใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

การขนส่งอาหารผ่านการให้บริการของแพลตฟอร์มมีประเด็นที่ต้องวิเคราะห์ถึงใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 5 ที่บัญญัติว่า

พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่

- (1) การขนส่งโดยรถยนต์ทหารตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ทหาร
- (2) การขนส่งโดย

(ก) รถยนต์รับจ้างที่บรรทุกผู้โดยสารโดยรถยนต์ทหารตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ทหาร

(ข) การขนส่งโดย

(ก) รถยนต์รับจ้างที่บรรทุกผู้โดยสารเกินเจ็ดคน รถยนต์รับจ้างระหว่างจังหวัดที่บรรทุกผู้โดยสารไม่เกินเจ็ดคน รถยนต์บริการที่บรรทุกผู้โดยสารไม่เกินเจ็ดคน และรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกินเจ็ดคนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์

(ข) รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกินเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบสองคน และรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลที่มีน้ำหนักไม่เกินสองพันสองร้อยกิโลกรัมตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ ซึ่งมีได้ใช้ประกอบการขนส่งเพื่อสินจ้าง

(ค) รถยนต์สามล้อ รถจักรยานยนต์ และรถแทรกเตอร์ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์

(3) การขนส่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 มาตรา 4 มีการให้นิยามคำว่า “รถยนต์สาธารณะ” หมายความว่า

ประเภทที่หนึ่ง รถยนต์รับจ้างระหว่างจังหวัด ซึ่งได้แก่รถยนต์รับจ้างบรรทุกคนโดยสารไม่เกินเจ็ดคนที่ใช้รับจ้างระหว่างจังหวัด โดยรับส่งคนโดยสารได้เฉพาะที่นายทะเบียนกำหนด

ประเภทที่สอง รถยนต์รับจ้างซึ่งได้แก่รถยนต์รับจ้างบรรทุกคนโดยสารไม่เกินเจ็ดคน หรือรถยนต์สาธารณะอื่นนอกจากรถยนต์โดยสารประจำทาง

เมื่อศึกษาต่อมาถึงลักษณะของรถจักรยานยนต์ซึ่งเป็นพาหนะสำคัญสำหรับใช้ในการขนส่งอาหาร พบว่ามาตรา 4 มีการให้นิยาม ได้แก่

คำว่า “รถจักรยานยนต์” หมายความว่า รถที่เดินด้วยกำลังเครื่องยนต์หรือกำลังไฟฟ้าและมีล้อไม่เกินสองล้อ ถ้ามีพ่วงข้างมีล้อเพิ่มอีกไม่เกินหนึ่งล้อ และให้หมายความรวมถึงรถจักรยานยนต์ที่ติดเครื่องยนต์ด้วย

คำว่า “รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล” หมายความว่า รถจักรยานยนต์ที่มีได้ใช้รับจ้างบรรทุกคนโดยสาร

คำว่า “รถจักรยานยนต์สาธารณะ” หมายความว่า รถจักรยานยนต์ที่ใช้รับจ้างบรรทุกคนโดยสารแต่ไม่หมายรวมถึงรถจักรยานยนต์ที่มีพ่วงข้างและรถจักรยานที่ติดเครื่องยนต์

จากบทบัญญัติดังกล่าว จะพบว่า พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มิให้ใช้บังคับแก่รถยนต์สามล้อ รถจักรยานยนต์ และรถแทรกเตอร์ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ (มาตรา 5(2)(ค)) ซึ่งในพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายของคำว่า “รถจักรยานยนต์สาธารณะ” หมายความว่า รถจักรยานยนต์ที่ไว้รับจ้างบรรทุกคนโดยสาร จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การขนส่งสินค้าของผู้ขนส่งอาหารเป็นการใช้รถจักรยานยนต์ในการขนส่งสินค้า ไม่ใช่การขนส่งบรรทุกคนโดยสารจึงทำให้ผู้ขนส่งอาหารไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องขออนุญาต ใบขับขี่แบบสาธารณะ ประกอบกับเมื่อพิจารณาถึงความหมายของคำว่า “รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล” ซึ่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 มาตรา 4 หมายความว่า รถยนต์ที่มีได้ไว้รับจ้างบรรทุกคนโดยสาร ดังนั้น การขนส่งสินค้าของผู้ให้บริการขนส่งอาหารจึงถือว่าเป็นการใช้รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล และขอรับใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล⁸⁹

3.1.1.2 ความแตกต่างระหว่างใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล และใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์สาธารณะตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

ใบอนุญาตขับรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์เป็นใบอนุญาตขับรถที่มีขนาดเล็ก ได้แก่ รถที่มีที่นั่งไม่เกินเจ็ดคน หรือรถส่วนบุคคลที่มีที่นั่งเกินเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบสองคน หรือรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลที่มีน้ำหนักรถไม่เกินหนึ่งพันหกร้อยกิโลกรัม ซึ่งมีได้ใช้ประกอบการขนส่งเพื่อสินค้าตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก อันได้แก่ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถพ่วง รถบดถนน รถแทรกเตอร์ และรถใช้งานเกษตรกรรม เป็นต้น โดยหากจะจัดกลุ่มประเภทใบอนุญาตขับรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์แล้ว สามารถแบ่งได้เป็น 5 กลุ่ม กล่าวคือ ใบอนุญาตขับรถชั่วคราว ใบอนุญาตขับรถส่วนบุคคล ใบอนุญาตขับรถสาธารณะ ใบอนุญาตขับรถที่มีลักษณะพิเศษ และใบอนุญาตขับรถระหว่างประเทศ⁹⁰

โดยใบอนุญาตขับรถส่วนบุคคลนั้นเป็นกรณีที่ผู้ที่ประสงค์จะขอรับใบอนุญาตขับรถส่วนบุคคล ใบอนุญาตขับรถสามล้อส่วนบุคคล หรือใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล

⁸⁹ วชิราพร กลัดเจริญ, ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจให้บริการส่งอาหารถึงบ้านผ่านแอปพลิเคชัน, คำนวณวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก http://www.lawgrad.ru.ac.th/AbstractsFile/6124011316/161406304643cef74819f8de2acc8385fa177a2217_abstract.pdf

⁹⁰ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, คณะวิศวกรรมศาสตร์, รายงานฉบับสมบูรณ์ เรื่อง โครงการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบใบอนุญาตขับรถให้เหมาะสมกับประเทศไทย (กรุงเทพฯ: กรมการขนส่งทางบก, 2557), หน้า 2-4.

บุคคลให้ยื่นคำขอตามแบบที่อธิบดีกำหนดพร้อมด้วยใบอนุญาตขับรถยนต์ส่วนบุคคลชั่วคราว ใบอนุญาตขับรถยนต์สามล้อส่วนบุคคลชั่วคราวหรือใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคลชั่วคราวที่ได้รับมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ใบอนุญาตขับรถยนต์สาธารณะ ใบอนุญาตขับรถยนต์สามล้อสาธารณะ หรือใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์สาธารณะพร้อมด้วยเอกสารหรือหลักฐานประกอบ⁹¹

สำหรับผู้ที่ประสงค์จะขอรับใบอนุญาตขับรถยนต์สาธารณะ ใบอนุญาตขับรถยนต์สามล้อสาธารณะ หรือใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์สาธารณะให้ยื่นคำขอตามแบบที่อธิบดีกำหนดพร้อมด้วยใบอนุญาตขับรถยนต์ส่วนบุคคลชั่วคราว ใบอนุญาตขับรถยนต์สามล้อส่วนบุคคลชั่วคราวหรือใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคลชั่วคราวที่ได้รับมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ใบอนุญาตขับรถยนต์ส่วนบุคคล ใบอนุญาตขับรถยนต์สามล้อส่วนบุคคล หรือใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล แล้วแต่กรณีพร้อมด้วยเอกสารหรือหลักฐานประกอบ⁹²

โดยการขอใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์สาธารณะผู้ที่ได้รับใบอนุญาตจะมีคุณสมบัติที่สูงกว่าผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล โดยผู้ขอใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์สาธารณะต้องมีใบรับรองแพทย์ซึ่งแสดงว่า⁹³

(ก) ไม่มีโรคประจำตัวหรือไม่มีสภาวะของโรคที่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมเห็นว่าอาจเป็นอันตรายขณะขับรถตามที่แพทย์สภากำหนด

(ข) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน

(ค) ไม่เป็นผู้ติดสุรายาเมาหรือยาเสพติดให้โทษ

(ง) ไม่เป็นผู้เป็นโรคติดต่อ ดังต่อไปนี้

- 1) โรคเท้าช้างในระยะที่ปรากฏอาการ
- 2) วัณโรคในระยะแพร่กระจายเชื้อ

⁹¹ กฎกระทรวงการขอและการออกใบอนุญาตขับรถ และการต่ออายุใบอนุญาตขับรถ พ.ศ. 2563, ข้อ 4

⁹² กฎกระทรวงการขอและการออกใบอนุญาตขับรถ และการต่ออายุใบอนุญาตขับรถ พ.ศ. 2563, ข้อ 5

⁹³ กฎกระทรวงการขอและการออกใบอนุญาตขับรถ และการต่ออายุใบอนุญาตขับรถ พ.ศ. 2563, ข้อ 5

นอกจากนี้ ในกรณีที่เป็นการรับใบอนุญาตขักรถจักรยานยนต์สาธารณะนั้นนายทะเบียนจะต้องดำเนินการตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดอาญาด้วย⁹⁴

3.1.2 ประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง แนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุและอาหารด้วยรถจักรยานยนต์

ปัจจุบันธุรกิจรับส่งสินค้า พัสดุภัณฑ์ และอาหาร ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายตามการขยายตัวของธุรกิจร้านค้าบนแพลตฟอร์มดิจิทัล ซึ่งส่วนใหญ่มีการนำรถจักรยานยนต์มาติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์สำหรับบรรจุสินค้าเพื่อใช้ในการขนส่ง โดยจากการสำรวจที่ผ่านมาพบว่าบางคันติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์ที่มีขนาดใหญ่หรือมีความกว้างยื่นจากตัวรถเกินสมควร ทำให้ปริมาณหรือน้ำหนักที่บรรทุกส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในการขับขี่ กรมการขนส่งทางบกตระหนักถึงความสำคัญของธุรกิจดังกล่าวต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีส่วนช่วยสร้างงานสร้างรายได้ ขณะเดียวกันก็คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ใช้รถใช้ถนนร่วมกัน จึงกำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์และอาหารด้วยรถจักรยานยนต์ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน⁹⁵ ซึ่งมีแนวปฏิบัติที่สำคัญ ได้แก่ แนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุและอาหารด้วยรถจักรยานยนต์ และการกำหนดคุณลักษณะ ขนาด และการติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของสำหรับรถจักรยานยนต์

โดยประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง แนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุและอาหารด้วยรถจักรยานยนต์เป็นการอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ดังนั้น อธิบดีกรมการขนส่งทางบกจึงออกประกาศกำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์และอาหารด้วยรถจักรยานยนต์ขึ้น

⁹⁴ กฎกระทรวงการขอและการออกใบอนุญาตขับรถ และการต่ออายุใบอนุญาตขับรถ พ.ศ. 2563, ข้อ 8(3)

⁹⁵ กรมการขนส่งทางบก, “กรมการขนส่งทางบก เล็งยกระดับเข้ม!!! “กลุ่มรถจักรยานยนต์เดลิเวอรี่” กำหนดข้อปฏิบัติในการขนส่งอาหารและพัสดุ มุ่งสร้างมาตรฐานความปลอดภัยในการขนส่ง และการใช้รถใช้ถนน เพื่อความมั่นใจของประชาชน,” ข่าวกรมการขนส่งทางบก 122 (28 มิถุนายน 2564), ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก https://www.dlt.go.th/th/public-news/view.php?_did=2898

3.1.2.1 ความเป็นมาของแนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุและอาหารด้วยรถจักรยานยนต์

ปัจจุบันการสั่งซื้อสินค้า พสดุภัณฑ์ และอาหารผ่านแอปพลิเคชันได้รับความนิยมจากประชาชนเป็นอย่างมาก ธุรกิจรับส่งสินค้า พสดุภัณฑ์ และอาหาร (Delivery) ด้วยรถจักรยานยนต์สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนในยุคดิจิทัลที่ต้องการความสะดวก รวดเร็วจึงขยายตัวเติบโตอย่างรวดเร็วสร้างงานสร้างอาชีพกับผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ดังกล่าว (Rider) เป็นจำนวนมาก กรมการขนส่งทางบกตระหนักถึงความสำคัญของธุรกิจดังกล่าวต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ใช้รถใช้ถนนร่วมกัน การคุ้มครองประชาชนผู้บริโภคและคุ้มครองสังคมโดยรวมตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและรับผิดชอบต่อสังคมจึงได้ร่วมกับผู้ประกอบการธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์และอาหารด้วยรถจักรยานยนต์สร้างมาตรฐานที่ดีในการประกอบธุรกิจขึ้น

3.1.2.2 สาระสำคัญของแนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุและอาหารด้วยรถจักรยานยนต์

สาระสำคัญของแนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุและอาหารด้วยรถจักรยานยนต์มีรายละเอียด ดังนี้

ข้อ 1 แนวทางปฏิบัติด้านการบริหารจัดการผู้ขับรถ

(1) จัดให้มีการตรวจสอบใบอนุญาตขับรถของผู้ขนส่ง โดยใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์จะต้องไม่สิ้นอายุหรืออยู่ระหว่างถูกพักใช้ใบอนุญาตและผู้ขนส่งจะต้องไม่เป็นบุคคลที่เป็นอันตรายต่อสังคม เช่น มีประวัติกระทำความผิดเกี่ยวกับลักทรัพย์ ฉ้อโกง หรือติดยาเสพติด เป็นต้น

(2) จัดให้มีการอบรมให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการขับขี่อย่างปลอดภัย การใช้ความเร็วตามที่กฎหมายกำหนด การใช้แอปพลิเคชันอย่างปลอดภัยในขณะปฏิบัติงาน มารยาทในการขับขี่ และการปฏิบัติตามมาตรการสาธารณสุขเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

(3) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายต้องไม่เป็นเหตุให้ผู้ขนส่งใช้ความเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด หรือทำผิดกฎจราจร ซึ่งอาจเกิดอันตรายต่อผู้ขนส่งหรือเกิดอุบัติเหตุ

ข้อ 2 แนวทางปฏิบัติด้านการบริหารจัดการตัวรถ

(1) จัดให้มีการตรวจสอบการเสียภาษีประจำปีสำหรับรถ และจัดทำประกันภัยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 ของรถจักรยานยนต์ทุกคันที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ

(2) การบรรทุกต้องรัดตรึงให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย มั่นคง กล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้า พัสตุภัณฑ์และอาหารต้องเป็นไปตามประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดคุณลักษณะ ขนาด และการติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของสำหรับรถจักรยานยนต์ พ.ศ. 2564

ข้อ 3 แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันการขนส่งสิ่งของที่ผิดกฎหมายและการจัดการเมื่อเกิดอุบัติเหตุหรือเหตุฉุกเฉิน

(1) จัดให้มีระบบจัดเก็บข้อมูลสินค้า ชื่อและที่อยู่ของผู้ฝากส่งสินค้า และมีประกาศนโยบายหรือแจ้งเตือนไม่รับฝากส่งสิ่งของที่เป็นความผิดตามกฎหมายหรือยาเสพติด ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีสิ่งของผิดกฎหมายหรือยาเสพติดให้แจ้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดทราบทันที

(2) จัดให้มีแผนการจัดการเมื่อเกิดอุบัติเหตุหรือเหตุฉุกเฉิน เพื่อลดการสูญเสียและความเสียหายให้พนักงานทราบและถือปฏิบัติ

ข้อ 4 แนวทางปฏิบัติในการบูรณาการกับกรมการขนส่งทางบก

(1) จัดส่งสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท ชื่อผู้ประสานงาน หมายเลขโทรศัพท์ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติตามข้อ 1 - ข้อ 3 ให้ส่วนประกอบการขนส่งสินค้า สำนักงานการขนส่งสินค้า กรมการขนส่งทางบก

(2) จัดส่งข้อมูลผู้ขนส่งและทะเบียนรถจักรยานยนต์ที่เป็นปัจจุบันให้ส่วนประกอบการขนส่งสินค้าสำนักงานการขนส่งสินค้า กรมการขนส่งทางบก ทุก 1 ปี ในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์

ทั้งนี้ ประกาศฉบับดังกล่าวยังมีรายละเอียดบางประการที่ยังไม่ครอบคลุมซึ่งจะได้วิเคราะห์ต่อไป

3.1.3 ประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดคุณลักษณะ ขนาด และการติดตั้ง กล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของสำหรับรถจักรยานยนต์ พ.ศ. 2564

ประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดคุณลักษณะ ขนาด และการติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของสำหรับรถจักรยานยนต์ พ.ศ. 2564 เป็นการอาศัยอำนาจตามความใน ข้อ 11 แห่งกฎกระทรวงกำหนดส่วนควบและเครื่องอุปกรณ์สำหรับรถ พ.ศ. 2551 โดยอธิบดีกรมการขนส่งทางบกจึงออกประกาศกำหนดคุณลักษณะ ขนาด และการติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของสำหรับรถจักรยานยนต์ไว้เช่น

3.1.3.1 ความเป็นมาของการกำหนดคุณลักษณะ ขนาด และการติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของสำหรับรถจักรยานยนต์

โดยที่ปัจจุบันมีการนำรถจักรยานยนต์มาใช้ในการขนส่งสินค้าหรือสิ่งของอย่างแพร่หลาย โดยการติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์สำหรับบรรจุสินค้าหรือสิ่งของตามวัตถุประสงค์ในการใช้งาน ซึ่งบางกรณี กล่องหรืออุปกรณ์ดังกล่าวมีขนาดใหญ่ หรือมีความกว้างยื่นจากตัวรถเกินสมควร ทำให้ปริมาณ และน้ำหนักของสินค้าหรือสิ่งของที่บรรทุกส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในการขับขี่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน เกิดความไม่ปลอดภัยต่อผู้ใช้รถใช้ถนนร่วมกัน ดังนั้น เพื่อให้การใช้รถจักรยานยนต์ในการขนส่งสินค้าและสิ่งของเป็นไปด้วยความเรียบร้อยเหมาะสม และเกิดความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนจึงมีการกำหนดคุณลักษณะ ขนาด และการติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของสำหรับรถจักรยานยนต์

3.1.3.2 สาระสำคัญของการกำหนดคุณลักษณะ ขนาด และการติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของสำหรับรถจักรยานยนต์

สาระสำคัญของการกำหนดคุณลักษณะ ขนาด และการติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของสำหรับรถจักรยานยนต์มีรายละเอียด ดังนี้

ข้อ 1 กล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของที่ติดตั้งกับรถจักรยานยนต์ต้องมีคุณลักษณะ และขนาด ดังนี้

(1) ไม่มีส่วนแหลมคม สันคม หรือขรุขระ ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ขนส่งหรือผู้ใช้รถ ใช้ถนนอื่น

(2) กล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของด้านท้าย เมื่อติดตั้งบนรถขนาดความกว้าง ต้องไม่เกิน 60 เซนติเมตร ยาวต้องไม่เกิน 60 เซนติเมตร และสูงต้องไม่เกิน 70 เซนติเมตร

(3) กล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของด้านข้าง เมื่อติดตั้งกับรถ ขนาดความกว้าง เมื่อวัดจากขอบด้านซ้ายถึงขอบด้านขวาต้องไม่เกิน 90 เซนติเมตร เว้นแต่กรณีรถที่มีความกว้างเกิน 90 เซนติเมตร ให้มีความกว้างสูงสุดได้ไม่เกิน 110 เซนติเมตร

ข้อ 2 การติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของกับรถจักรยานยนต์ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด ดังนี้

(1) ติดตั้งอย่างมั่นคงแข็งแรงบริเวณด้านท้ายของตัวรถ

(2) ต้องอยู่ในแนวสมมาตรตามแนวกึ่งกลางตัวรถ โดยให้ยื่นเกินส่วนท้ายสุดของรถได้ไม่เกิน 30 เซนติเมตร

(3) ไม่บดบังทัศนวิสัยและมีผลกระทบต่อการขับขี่ของผู้ขนส่ง

(4) ไม่บดบังการให้แสงสว่างของอุปกรณ์ส่องสว่างและแสงสัญญาณใด ๆ ของรถ และไม่กระทบต่อการใช้งานหรือการทำงานของส่วนควบและเครื่องอุปกรณ์อื่นของรถ

การใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งมีผลกระทบต่อความปลอดภัยสาธารณะ ในทางปฏิบัติเมื่อมีการตรวจสอบขณะขับขี่และพบการฝ่าฝืนยังไม่มีข้อกำหนดความรับผิดชอบไปถึงผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลและบางผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ได้กำหนดให้ผู้ขนส่งอาหารต้องใช้อุปกรณ์ที่มีเครื่องหมายการค้าของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลเท่านั้น เมื่อการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งมีผลกระทบต่อความปลอดภัยสาธารณะจึงมีประเด็นที่ควรพิจารณาว่าผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลพึงมีหน้าที่ในการตรวจสอบและความรับผิดชอบด้วยหรือไม่ อย่างไร

ตารางที่ 3.1 ข้อจำกัดของกฎหมายการขนส่งทางบกกับการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลในความปลอดภัยสาธารณะ

กฎหมาย/ แนวปฏิบัติ	พระราชบัญญัติการ ขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 และ พระราชบัญญัติ รถยนต์ พ.ศ. 2522	ประกาศกรมการ ขนส่งทางบก เรื่อง แนวปฏิบัติสำหรับผู้ ประกอบธุรกิจรับส่ง สินค้าพัสดุและอาหาร ด้วยรถจักรยานยนต์	ประกาศกรมการ ขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดคุณลักษณะ ขนาด และการติดตั้ง กล่องหรืออุปกรณ์ บรรจุสินค้าหรือ สิ่งของสำหรับ รถจักรยานยนต์ พ.ศ. 2564
ข้อจำกัดของ กฎหมาย/แนวปฏิบัติ	การขนส่งอาหารผู้ ขนส่งไม่ต้องใช้ ใบอนุญาตขับขี่รถ สาธารณะ	ไม่มีสภาพบังคับต่อผู้ ให้บริการแพลตฟอร์ม ดิจิทัล	ไม่กำหนดความ รับผิดชอบของ ผู้ให้บริการ แพลตฟอร์มดิจิทัล

3.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

3.2.1 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1.1 ความเป็นมาของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

ก่อนที่จะมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคใช้บังคับในประเทศไทย ความสัมพันธ์ ระหว่างผู้บริโภคและผู้ประกอบการจัดเป็นความสัมพันธ์ในระหว่างเอกชนด้วยกันอันอยู่ในขอบเขตของ กฎหมายเอกชน หรือเรียกกันในหมู่นักกฎหมายว่าเป็นนิติสัมพันธ์ตามกฎหมายเอกชน ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นบทบัญญัติหลักทั่วไปที่เป็นฐานทางกฎหมายสำหรับ ความสัมพันธ์ระหว่างเอกชน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริโภคและผู้ประกอบการนั้นโดยทั่วไปไม่มีความ แตกต่างไป ซึ่งถือความศักดิ์สิทธิ์ของเจตนาเอกชน (Private autonomy) ในการเข้ามามีความสัมพันธ์ ทางกฎหมายระหว่างกัน⁹⁶

โดยเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากบทบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ในส่วนที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการ คุ้มครองผู้บริโภคและการบริหารงานคุ้มครองผู้บริโภค อันได้แก่ การตรวจตรา กำกับดูแล และ ประสานงานการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ ในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภค ยังไม่ เหมาะสม และโดยที่ในปัจจุบันปรากฏว่ามีผู้บริโภคเป็นจำนวนมากยังไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิ ตามที่ กฎหมายเฉพาะว่าด้วยการนั้น ๆ บัญญัติไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก ร้องเรียนว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญากับผู้ประกอบธุรกิจมากขึ้น สมควรแก้ไขเพิ่มเติม บทบัญญัติดังกล่าวเพื่อปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคให้ดำเนินงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และปรับปรุงอำนาจของคณะกรรมการเฉพาะ เรื่องและคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ในการเสนอเรื่องให้ นายกรัฐมนตรีพิจารณาออกคำสั่ง เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัตินี้ได้ในกรณีจำเป็น หรือรีบด่วนให้เหมาะสมและมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนเพิ่มบทบัญญัติกำหนดสิทธิ และการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับ ความเป็นธรรมในการทำสัญญาไว้โดยเฉพาะและ ทั้งเป็นการสมควรปรับปรุงอัตราโทษเกี่ยวกับการ กระทำผิดในเรื่องการโฆษณาและฉลากให้เหมาะสมยิ่งขึ้นจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

⁹⁶ วีรวัฒน์ จันทโชติ, “กลไกการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสัญญาตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2541,” วารสารสังคมวิจัยและพัฒนา 1, 4 (2562): 29.

3.2.1.2 สารสำคัญของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

ผู้บริโภค หมายความว่า ผู้ซื้อหรือผู้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ และหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม⁹⁷

จากคำนิยามดังกล่าวสามารถจำแนกผู้บริโภคออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่⁹⁸

1) ผู้ซื้อหรือผู้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจ โดยต้องเป็นกรณีที่มีการเสียค่าตอบแทนหรือ ผลประโยชน์อย่างอื่นให้แก่ผู้ประกอบธุรกิจ แต่ไม่รวมถึงผู้ซื้อสินค้ามาเพื่อขายต่อ เช่น พ่อค้าคนกลาง เป็นต้น

2) ผู้ได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการแม้ว่าจะ ยังไม่ได้ซื้อหรือใช้สินค้าหรือบริการ ก็สามารถยื่นฟ้องต่อศาลเพื่อให้ระงับการโฆษณาข้อความดังกล่าว ทั้ง ๆ ที่ยังมิได้ซื้อสินค้านั้น เพราะถือว่าผู้บริโภคต้องมีสิทธิในการจะได้รับความปลอดภัยเกี่ยวกับสินค้า หรือบริการ จึงได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 4 (1)

3) ผู้ใช้สินค้าหรือผู้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบแม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทน โดยต้องได้ใช้สินค้าหรือบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้จะไม่ได้เสียค่าตอบแทนด้วยตนเอง แต่ ไม่รวมถึงการนำสินค้าไปใช้หรือรับบริการโดยไม่ชอบ

สำหรับผู้ประกอบธุรกิจ หมายความว่า ผู้ขาย ผู้ผลิตเพื่อขาย ผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย หรือผู้ซื้อเพื่อขายต่อซึ่งสินค้า หรือผู้ให้บริการ และหมายความรวมถึงผู้ประกอบกิจการโฆษณาด้วย⁹⁹

ทั้งนี้ การให้ความคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มี 4 กรณี ได้แก่¹⁰⁰

⁹⁷ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

⁹⁸ สุขุม ศุภนิตย์, คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), หน้า 145-152.

⁹⁹ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

¹⁰⁰ สรียา กาฬสินธุ์, “กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค: ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายของประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว,” วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 41, 1 (2558): 140-141.

1) การคุ้มครองผู้บริโภคด้านโฆษณา กำกับดูแลข้อความที่จะใช้ในการโฆษณา กล่าวคือห้ามมิให้มีการใช้ข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคม ส่วนรวม ตามมาตรา 22 และจะต้องไม่ใช้วิธีการที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพร่างกายหรือจิตใจ หรืออันอาจก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้บริโภคตามมาตรา 23

2) การคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลาก กำหนดให้สินค้าที่ผลิตเพื่อขายโดยโรงงานตาม กฎหมายว่าด้วยโรงงานและสินค้าที่ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขายเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก ตามมาตรา 30 โดยฉลากของสินค้าที่ควบคุมฉลาก จะต้องมิใช่ข้อความที่ตรงต่อความจริงและไม่มี ข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าและต้องระบุข้อความตามที่กฎหมาย กำหนด อาทิชื่อหรือเครื่องหมายการค้าของผู้ผลิตหรือของผู้นำเข้าเพื่อขายแล้วแต่กรณี เป็นต้น

3) การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสัญญา กฎหมายกำหนดข้อความในสัญญา หรือแบบ หลักฐานการรับเงินเพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค โดยข้อสัญญาหรือข้อความในหลักฐานการรับเงินจะ ต้องมีลักษณะตามมาตรา 35 ทวิหรือมาตรา 35 เบญจ ตามลำดับ กล่าวคือ ต้องใช้ข้อสัญญา/ข้อความที่ จำเป็นซึ่งหากมิได้ใช้ข้อสัญญา/ข้อความเช่นนั้น จะทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบผู้ประกอบการธุรกิจเกินสมควร และห้ามใช้ข้อสัญญา/ข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค ทั้งนี้ หากผู้ประกอบการธุรกิจไม่จัดให้มีข้อความตามที่กฎหมายกำหนดหรือจัดให้มีข้อความที่ต้องห้ามตาม กฎหมาย การกำหนดในลักษณะเช่นนั้น ถือว่าไม่มีผลบังคับใช้ด้วยกฎหมายบัญญัติให้ถือข้อความ เป็น ไปตามที่ กฎหมายกำหนดเท่านั้น ตามมาตรา 35 ตริมาตร 35 จัตวา และมาตรา 35 ฉ กรณีที่ผู้ประกอบการ ผู้ใดสงสัยว่าการโฆษณา ฉลาก หรือสัญญาของตนจะเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายนี้ หรือไม่ ก็อาจขอให้ คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องนั้นก่อนใช้ประกอบการธุรกิจได้อัน ถือเป็น มาตรการกำกับในภายหลัง (post censor) กล่าวคือ ยังมิได้มีการนำออกโฆษณา ตามมาตรา 29 มาตรา 34 และ มาตรา 35 นว ตามลำดับ

4) การคุ้มครองผู้บริโภคโดยประการอื่น ได้แก่ การคุ้มครองกรณีสินค้า หรือบริการ อันตราย โดยคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจในการกำกับดูแล ซึ่งมีอำนาจสั่งให้ ผู้ประกอบการธุรกิจดำเนินการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าหรือบริการ หรือสั่งห้ามขายสินค้าหรือบริการเป็น การชั่วคราว หรือถาวร สั่งให้ทำลายหรือเปลี่ยนแปลงสินค้า เป็นต้น ตามมาตรา 36 และ 38

3.2.2 พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 เป็นกฎหมายที่มุ่งเน้นด้านความปลอดภัยของอาหารทั้ง กระบวนการกระทั่งถึงมือผู้บริโภคโดยมีรายละเอียดสำคัญ ดังนี้

3.2.2.1 ความเป็นมาของพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522

อาหารเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความปลอดภัยจากการบริโภคอาหารจึงมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522

3.2.2.2 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 มีสาระสำคัญ ดังนี้

1) คำนิยาม

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 เป็นกฎหมายเฉพาะที่ใช้ในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหาร โดยมีการกำหนดคำนิยามคำว่า “อาหาร” หมายถึง ของกินหรือเครื่องสำอางชีวิตได้แก่

ประเภทที่หนึ่ง วัตถุทุกชนิดที่คนกิน ต้ม อม หรือนำเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ หรือในรูปลักษณะใด ๆ แต่ไม่รวมถึงยา วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท หรือยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น แล้วแต่กรณี และ

ประเภทที่สอง วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้หรือใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหาร รวมถึงเจือปนอาหาร สี และเครื่องปรุงแต่งกลิ่นรส

สำหรับ “ความปลอดภัยด้านอาหาร” ก็มีการกำหนดนิยามไว้เช่นกัน โดยหมายความว่า การจัดการให้อาหารและสินค้าเกษตรที่นำมาเป็นอาหารบริโภคสำหรับมนุษย์มีความปลอดภัย โดยไม่มีลักษณะเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร และตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอาหารที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย¹⁰¹

(1) อาหารที่มีจุลินทรีย์ก่อโรคหรือสิ่งที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพเจือปนอยู่

(2) อาหารที่มีสารหรือวัตถุเคมีเจือปนอยู่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องในปริมาณที่อาจเป็นเหตุให้เกิดอันตราย หรือสามารถสะสมในร่างกายที่ก่อให้เกิดโรค หรือผลกระทบต่อสุขภาพ

(3) อาหารที่ได้ผลิต ปรุง ประกอบ บรรจุ ขนส่งหรือมีการเก็บรักษาไว้โดยไม่ถูกสุขลักษณะ

¹⁰¹ ญัตติพร ปรีชาธรรมรัตน์, การคุ้มครองผู้บริโภคด้านความปลอดภัยของสินค้าเกษตรที่เป็นอาหารของสหภาพยุโรป, หน้า 7, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <http://web.krisdika.go.th/pdfPage.jsp?type=act&actCode=13759>

(4) อาหารที่ผลิตจากสัตว์ หรือผลผลิตจากสัตว์ที่เป็นโรคอันอาจติดต่อถึงคนได้

(5) อาหารที่ผลิต ปปรุง ประกอบจากสัตว์และพืช หรือผลผลิตจากสัตว์ และพืชที่มีสารเคมีอันตราย เกสซ์เคมีภัณฑ์ หรือยาปฏิชีวนะตกค้างในปริมาณที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

2) คณะกรรมการอาหาร

พระราชบัญญัติกำหนดให้มี “คณะกรรมการอาหาร” ขึ้นมาคณะหนึ่ง ซึ่งมีทั้งที่เป็นกรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยในส่วนของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อยจะต้องมีผู้แทนของผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการผลิต นำเข้าหรือจำหน่ายอาหารเข้าร่วมด้วย โดยคณะกรรมการอาหารนี้มีอำนาจหน้าที่ให้คำแนะนำหรือความเห็นแก่รัฐมนตรีหรือผู้อนุญาต แล้วแต่กรณี ทั้งในเรื่องการออกประกาศ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การเพิกถอนทะเบียนตำรับอาหาร การปฏิบัติการเกี่ยวกับอาหารที่ไม่บริสุทธิ์ รวมถึงการพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตด้วย และในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ นี้ คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลมาให้ ถ้อยคำ และให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้

3) การขออนุญาต

ในเรื่องการขออนุญาตและการออกใบอนุญาต กำหนดให้ผู้ที่ตั้งโรงงานผลิตอาหารเพื่อจำหน่ายหรือผู้ที่นำเข้าซึ่งอาหารเพื่อจำหน่ายจะต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้ อนุญาต แต่ไม่ใช่บังคับกับการผลิตอาหารหรือนำเข้าซึ่งอาหารเฉพาะคราวซึ่งได้รับใบอนุญาตเฉพาะ คราวหรือเพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับการขึ้นทะเบียนตำรับอาหารหรือเพื่อพิจารณาสั่งซื้อ โดยใบอนุญาต ที่ออกให้นี้คุ้มกันไปถึงลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาตด้วย และให้ถือว่าการกระทำของลูกจ้าง หรือตัวแทนเป็นการกระทำของผู้รับอนุญาตด้วย เว้นแต่ผู้รับอนุญาตจะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำดังกล่าว เป็นการสุจริตที่ตนจะล่วงรู้หรือควบคุมได้

นอกจากนี้ยังกำหนดเรื่องอายุของใบอนุญาตว่าให้ใช้ได้จนถึงวันที่ 31 ธันวาคมของปีที่สามนับแต่ปีที่ออกใบอนุญาต ถ้าจะขอต่ออายุใบอนุญาตก็ต้องยื่นคำขอก่อนที่ ใบอนุญาตสิ้นอายุ ส่วนในกรณีที่ผู้อนุญาตไม่ออกใบอนุญาตให้หรือไม่ให้ต่ออายุใบอนุญาตหรือไม่ อนุญาตให้ย้ายสถานที่ผลิต นำเข้าหรือเก็บอาหาร ก็สามารถอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีได้ภายใน เวลาที่กำหนด และให้คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีเป็นที่สุด

4) หน้าที่ของผู้รับอนุญาต

ในเรื่องหน้าที่ของผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับอาหาร ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้รับ อนุญาตผลิต นำเข้าหรือเก็บอาหารนอกสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตและห้ามย้ายสถานที่ผลิต

สถานที่นำเข้าหรือสถานที่เก็บอาหารวันแต่ละจะได้รับอนุญาตก่อน ถ้าใบอนุญาตหรือใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับอาหารได้สูญหายหรือถูกทำลาย ผู้รับอนุญาตต้องแจ้งต่อผู้อนุญาตเพื่อขอรับใบแทนภายในเวลาที่กำหนดและผู้รับอนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตหรือใบแทนใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ผลิตหรือสถานที่นำเข้าซึ่งอาหารที่ระบุไว้ในใบอนุญาต นอกจากนี้เพื่อประโยชน์ในการส่งออกและมีความจำเป็นจะอนุญาตเป็นการเฉพาะคราวให้ผู้รับอนุญาตผลิตอาหารควบคุมเฉพาะได้ตามมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศแล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบ

5) การควบคุม

ในส่วนการควบคุมอาหาร ได้กำหนดห้ามมิให้บุคคลใดผลิต นำเข้าเพื่อจำหน่ายหรือจำหน่ายซึ่งอาหารไม่บริสุทธิ์ อาหารปลอม อาหารที่ผิดมาตรฐานหรืออาหารอื่นที่รัฐมนตรีกำหนด โดยได้กำหนดลักษณะของอาหารประเภทต่าง ๆ ดังนี้

ประเภทที่หนึ่ง อาหารไม่บริสุทธิ์ ได้แก่ อาหารที่มีสิ่งที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สุขภาพเจือปน หรือมีวัตถุเคมีเจือปนอันอาจเป็นเหตุให้คุณภาพของอาหารลดลง หรืออาหารที่ผลิตบรรจุหรือเก็บรักษาไว้ไม่ถูกสุขลักษณะ เป็นต้น

ประเภทที่สอง อาหารปลอม ได้แก่ อาหารที่ได้สับเปลี่ยนใช้วัตถุอื่นแทนบางส่วนหรือผลิตขึ้นเทียมอาหารอย่างหนึ่งอย่างใดและจำหน่ายเป็นอาหารแท้อย่างนั้น หรืออาหารที่มีฉลากเพื่อลวงให้ผู้ซื้อเข้าใจผิดในเรื่องคุณภาพหรือลักษณะของอาหาร รวมทั้งอาหารที่ผลิตไม่ถูกต้องตามคุณภาพหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดจนทำให้เกิดโทษหรืออันตราย

ประเภทที่สาม อาหารผิดมาตรฐาน ได้แก่ อาหารที่ไม่ถูกต้องตามคุณภาพหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดแต่ไม่ถึงขนาดเป็นอาหารปลอม

ประเภทที่สี่ อาหารอื่นที่รัฐมนตรีกำหนด ได้แก่ อาหารที่ไม่ปลอดภัยในการบริโภค หรือมีสรรพคุณไม่เป็นที่เชื่อถือหรือมีคุณค่าต่อร่างกายในระดับที่ไม่เหมาะสม

นอกจากนี้ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมอาหารให้ถูกสุขลักษณะ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยามีอำนาจที่สำคัญ เช่น ออกคำสั่งให้ผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าซึ่งอาหารดัดแปลงหรือแก้ไขสถานที่ผลิตหรือสถานที่เก็บอาหาร, สั่งงดผลิตหรืองดนำเข้าซึ่งอาหารที่ผลิตโดยไม่ได้รับอนุญาตหรืออาหารที่ไม่ควรแก่การบริโภค, ประกาศผลการตรวจพิสูจน์อาหารให้ประชาชนทราบกรณีที่เป็นอาหารไม่บริสุทธิ์หรืออาหารปลอมหรือผิดมาตรฐานหรือน่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

6) การขึ้นทะเบียนและการโฆษณาอาหาร

การขึ้นทะเบียนและการโฆษณาเกี่ยวกับอาหาร กำหนดให้ผู้รับอนุญาตที่จะผลิตหรือนำเข้าซึ่งอาหารควบคุมเฉพาะจะต้องมาขอขึ้นทะเบียนตำรับอาหารต่อผู้รับอนุญาตก่อน เมื่อ

ได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนแล้ว จึงจะผลิตหรือนำเข้าได้ และผู้รับอนุญาตต้องผลิตหรือนำเข้าซึ่งอาหารควบคุมเฉพาะให้ตรงตามที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับอาหารไว้ การแก้ไขรายการทะเบียนตำรับอาหารจะต้องได้รับอนุญาตเช่นกัน และใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับอาหารให้ใช้ได้ตลอดไปเว้นแต่กรณีที่ถูกสั่งเพิกถอน และในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่การควบคุมอาหารหรือเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภค ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งแก้ไขตำรับอาหารที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้วตามที่เห็นสมควรหรือตามความจำเป็น

โดยในกรณีที่พบว่าอาหารที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับอาหารไว้แล้วแต่อาหารนั้นมีรายละเอียดไม่ตรงตามตำรับอาหารที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้หรือเป็นอาหารปลอมหรือไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภคและไม่อาจแก้ไขตำรับอาหารได้ รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับอาหารนั้นได้ ในพระราชบัญญัติ นี้กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาคุณภาพหรือสรรพคุณของอาหารอันเป็นเท็จหรือหลอกลวงให้หลงเชื่อโดยไม่สมควร หากประสงค์จะโฆษณาอาหารทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์หรือทางหนังสือพิมพ์หรือด้วยวิธีอื่นใดเพื่อประโยชน์ในทางการค้าจะต้องให้ผู้อนุญาตตรวจพิจารณา ก่อนจึงจะโฆษณาได้และผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้แจ้งการโฆษณาอาหารที่เห็นว่าเป็นการฝ่าฝืนกรณีดังกล่าวหรือให้ระงับการผลิต การนำเข้า การจำหน่ายหรือการโฆษณาอาหารที่ไม่มีคุณสมบัติหรือคุณภาพตามที่โฆษณา

7) อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่

เพื่อให้การปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพจึงได้กำหนดให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่สำคัญ เช่น

ประการที่หนึ่ง การเข้าไปในสถานที่ผลิตอาหาร สถานที่เก็บรักษาอาหารหรือสถานที่จำหน่ายอาหารในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบ ควบคุมให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ประการที่สอง การนำอาหารปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบหรือตรวจวิเคราะห์

ประการที่สาม การยึดหรืออายัดอาหารที่ไม่บริสุทธิ์ อาหารปลอมหรืออาหารผิดมาตรฐาน หรือภาชนะบรรจุที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพหรือผิคนามัยของประชาชนหรือมีลักษณะไม่ถูกต้องตามคุณภาพหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยอาหารที่ถูกยึดไว้เมื่อได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่าเป็นอาหารที่มีลักษณะดังกล่าวจริง ถ้ามิได้มีการฟ้องคดีต่อศาล ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจสั่งทำลายหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควร

โดยเมื่อปรากฏว่าผู้รับอนุญาตไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือปรากฏว่าอาหารที่ผลิตโดยผู้รับอนุญาตเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์, อาหารปลอม, อาหารที่ผิดมาตรฐานหรือเป็นอาหารที่น่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือต่ออนามัยของประชาชน ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้หรือในกรณีที่มีการฟ้องร้องต่อศาลจะสั่งพักใช้หรือคำพิพากษาอันถึงที่สุดก็ได้ และหากศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าผู้รับอนุญาตได้กระทำความผิดจริง ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ผู้รับอนุญาตซึ่งถูกพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในเวลาที่กำหนดและคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด นอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดโทษทางอาญาแก่บุคคลผู้กระทำการฝ่าฝืนกรณีต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ ฉบับนี้ เพื่อให้การดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้เป็นไปอย่างเรียบร้อยและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3.2.3 พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีสาระสำคัญ ดังนี้

3.2.3.1 ความเป็นมาของพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นกฎหมายที่กำกับดูแลการประกอบกิจการอาหาร การจำหน่ายอาหาร รวมถึงผู้สัมผัสอาหาร โดยมีข้อกำหนดของท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นเข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อสุขอนามัยของผู้บริโภคอาหาร

3.2.3.2 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้แก่

1) การกำกับดูแลกิจการตลาด สถานที่จำหน่ายอาหาร และการจำหน่ายอาหารในที่หรือทางสาธารณะ

พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดการควบคุมที่เกี่ยวข้องกับตลาด สถานที่จำหน่ายอาหาร และการจำหน่ายอาหารในที่หรือทางสาธารณะ โดยมีค่านิยมที่สำคัญ ได้แก่

คำว่า “ตลาด” หมายความว่า สถานที่ซึ่งปกติจัดไว้ให้ผู้ค้าใช้เป็นชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทสัตว์ เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ หรืออาหารอันมีสภาพเป็นของสด ประกอบหรือปรุงแล้วหรือของเสียง่าย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการจำหน่ายสินค้าประเภทอื่นด้วยหรือไม่ก็ตาม และ

หมายความว่ารวมถึงบริเวณซึ่งจัดไว้สำหรับให้ผู้ค้าใช้เป็นที่พักผ่อนเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทดังกล่าวเป็นประจำหรือเป็นครั้งคราวหรือตามวันที่กำหนด¹⁰²

คำว่า “สถานที่จำหน่ายอาหาร” หมายความว่า อาคาร สถานที่ หรือบริเวณใด ๆ ที่มีใช้ที่หรือทางสาธารณะที่จัดไว้เพื่อประกอบอาหารหรือปรุงอาหารจนสำเร็จและจำหน่ายให้ผู้ซื้อสามารถบริโภคได้ทันที ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายโดยจัดให้มีบริเวณไว้สำหรับการบริโภค ณ ที่นั้น หรือนำไปบริโภคที่อื่นก็ตาม¹⁰³

คำว่า “การจำหน่ายอาหารในที่/ทางสาธารณะ” หมายความว่า สถานที่จำหน่ายอาหารที่อยู่ในที่หรือทางสาธารณะ โดยที่หรือทางสาธารณะ หมายความว่า สถานที่หรือทางซึ่งมิใช่เป็นของเอกชนและประชาชนสามารถใช้ประโยชน์หรือใช้สัญจรได้¹⁰⁴

คำว่า “สถานที่สะสมอาหาร” หมายความว่า อาคาร สถานที่ หรือบริเวณใด ๆ ที่มีใช้ที่หรือทางสาธารณะ ที่จัดไว้สำหรับเก็บอาหารอันมีสภาพเป็นของสดหรือของแห้งหรืออาหารในรูปลักษณะอื่นใด ซึ่งผู้ซื้อต้องนำไปทำประกอบ หรือปรุงเพื่อบริโภคในภายหลัง¹⁰⁵

โดยพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มีการกำหนดให้ออกข้อกำหนดของท้องถิ่น (เทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติ) เกี่ยวกับกิจการตลาด สถานที่จำหน่ายอาหาร และการจำหน่ายอาหารในที่หรือทางสาธารณะ และมีการกำหนดสัญลักษณ์ของสถานที่จำหน่ายอาหารในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่

ประการที่หนึ่ง ที่ตั้ง การใช้ การดูแลรักษาสถานที่

ประการที่สอง อาหาร กรรมวิธีการจำหน่าย ทำ ประกอบ ปรุง เก็บ สะสมอาหาร

ประการที่สาม สุขลักษณะส่วนบุคคล

ประการที่สี่ ภาชนะ อุปกรณ์ น้ำใช้ และของใช้อื่น ๆ

¹⁰² มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560

¹⁰³ มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560

¹⁰⁴ มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560

¹⁰⁵ มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560

ประการที่ห้า การป้องกันเหตุรำคาญ และการป้องกันโรคติดต่อ
สำหรับการควบคุมหรือกำกับดูแลสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสม
อาหารที่ได้รับอนุญาต หรือได้รับหนังสือรับรองการแจ้งให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนด
ของท้องถิ่น ดังต่อไปนี้¹⁰⁶

ประการที่หนึ่ง การกำหนดประเภทของสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่
สะสมอาหารตามประเภทของอาหารหรือตามลักษณะของสถานที่ประกอบกิจการหรือตามวิธีการ
จำหน่าย

ประการที่สอง การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดตั้ง ใช้ และดูแลรักษา
สถานที่และสุขลักษณะของบริเวณที่ใช้จำหน่ายอาหาร ที่จัดไว้สำหรับบริโภคอาหาร ที่ใช้ทำ ประกอบ
หรือปรุงอาหาร หรือที่ใช้สะสมอาหาร

ประการที่สาม การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะของอาหาร
กรรมวิธีการจำหน่าย ทำ ประกอบ ปรุง เก็บรักษาหรือสะสมอาหาร

ประการที่สี่ การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะของภาชนะ อุปกรณ์
น้ำใช้ และของใช้อื่น ๆ

ในส่วนของอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานสาธารณสุขมีการ
กำหนดให้อำนาจ ดังต่อไปนี้¹⁰⁷

ประการที่หนึ่ง มีหนังสือมีหนังสือเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือแจ้ง
ข้อเท็จจริง หรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือให้ส่งเอกสารหลักฐานใดเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อ
ประกอบการพิจารณา

ประการที่สอง เข้าไปในอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระ
อาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือ ในเวลาทำการเพื่อตรวจสอบหรือควบคุมให้เป็นไปตามข้อกำหนด
ของท้องถิ่น หรือตามพระราชบัญญัตินี้ในการนี้ ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริงหรือเรียกหนังสือ
รับรองการแจ้งหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากเจ้าของหรือ ผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่นั้น

ประการที่สาม แนะนำให้ผู้ได้รับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้ง
ปฏิบัติให้ถูกต้องตามเงื่อนไขใน ใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งหรือตามข้อกำหนดของท้องถิ่น
หรือตามพระราชบัญญัตินี้

¹⁰⁶ มาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

¹⁰⁷ มาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

ประการที่สี่ ยึดหรืออายัดสิ่งของใด ๆ ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีหรือเพื่อนำไปทำลายในกรณีจำเป็น

ประการที่ห้า เก็บหรือนำสินค้าหรือสิ่งของใด ๆ ที่สงสัยว่าจะไม่ถูกสุขลักษณะหรือจะก่อให้เกิดเหตุรำคาญจากอาคารหรือสถานที่ใด ๆ เป็นปริมาณตามสมควรเพื่อเป็นตัวอย่างในการตรวจสอบตามความจำเป็นได้โดยไม่ต้องใช้ราคา

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ดำเนินการใด ๆ ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้ปฏิบัติไม่ถูกต้อง ตามพระราชบัญญัตินี้กฎกระทรวง ข้อกำหนดของท้องถิ่นหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้หรือคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการดำเนินการนั้นให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้ดำเนินการนั้นแก้ไขหรือปรับปรุงให้ถูกต้องได้และถ้าผู้ดำเนินการไม่แก้ไขหรือถ้าการดำเนินการนั้นจะก่อให้เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชนเจ้าพนักงานท้องถิ่น จะสั่งให้ผู้นั้นหยุดดำเนินการนั้นไว้ทันทีเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่า ปราศจากอันตรายแล้วก็ได้¹⁰⁸

โดยในกรณีที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขตรวจพบเหตุที่ไม่ถูกต้องหรือมีการกระทำใด ๆ ที่ฝ่าฝืนต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือข้อกำหนดของท้องถิ่น ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขแจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อ ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขเห็นว่าเหตุวาระหนึ่งจะมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน หรือจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชนเป็นส่วนรวม ซึ่งสมควรจะดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วนให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำการไม่ถูกต้อง หรือฝ่าฝืนดังกล่าวแก้ไขหรือระงับเหตุนั้น หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือระงับเหตุนั้นได้ตามสมควรแล้วให้แจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ¹⁰⁹

2) การกำกับดูแลผ่านการขอใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งการประกอบกิจการจำหน่ายอาหาร

ผู้จัดตั้งหรือเจ้าของสถานที่จำหน่ายอาหารที่มีพื้นที่เกินกว่า 200 ตารางเมตร และมีใช้การขายของในตลาดต้องขออนุญาตหรือแจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่น¹¹⁰ โดยต้องขออนุญาตต่อราชการส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งของสถานประกอบการ ซึ่งใบอนุญาตจะใช้ได้เฉพาะในเขตท้องถิ่น

¹⁰⁸ มาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

¹⁰⁹ มาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

¹¹⁰ มาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

นั้น ใบอนุญาตจะมีอายุหนึ่งปีนับแต่วันออกใบอนุญาต โดยต้องต่ออายุก่อนสิ้นอายุ ใบอนุญาตนั้นให้แสดงโดยเปิดเผย ณ สถานที่ประกอบการตลอดเวลา

สำหรับพื้นที่ที่ไม่เกินสองร้อยตารางเมตรต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อขอรับหนังสือรับรองการแจ้ง¹¹¹ โดยแจ้งข้อมูล ได้แก่ ชนิดและประเภทสินค้า ลักษณะการจำหน่าย สถานที่ขาย รวมทั้งเงื่อนไขอื่น ๆ และปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่น และให้แสดงหนังสือรับรองการแจ้งไว้ในที่เปิดเผย ณ สถานที่ดำเนินการตลอดเวลาที่ดำเนินการ กรณีที่จะเลิกหรือโอนกิจการให้แจ้งแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ ทั้งนี้ การฝ่าฝืนการขอใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการมีโทษทางอาญา

จากการศึกษา พบว่า เงื่อนไขในการขายอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลอาจไม่จำเป็นต้องมีการแสดงใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการจดทะเบียนส่งผลกระทบต่อร้านอาหารที่ขายอาหารทางกายภาพกับร้านอาหารที่ขายในแพลตฟอร์มดิจิทัลการตรวจสอบมีความไม่สอดคล้องกันซึ่งส่งผลต่อการคุ้มครองผู้บริโภค และเป็นการทำให้เกิดการบังคับใช้อย่างไม่ทั่วถึงจึงเป็นประเด็นของคุณลักษณะของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ควรได้รับการพิจารณา นอกจากนี้ร้านอาหารที่ขายในแพลตฟอร์มดิจิทัลโดยเฉพาะร้านอาหารที่ไม่มีหน้าร้านแม้จะอยู่ในความหมายของผู้ประกอบกิจการที่ต้องเข้ารับการอบรม แต่ด้วยความที่มีเป็นจำนวนมากและหากร้านอาหารไม่ปรากฏทางกายภาพอาจยากต่อการตรวจสอบการเข้ารับการอบรม

3) การกำกับดูแลผู้สัมผัสอาหาร

กฎหมายมีการกำหนดสุขลักษณะของผู้สัมผัสอาหาร โดย “ผู้สัมผัสอาหาร” หมายความว่า บุคคลที่เกี่ยวข้องกับอาหารตั้งแต่กระบวนการเตรียมปรุงประกอบ จำหน่ายและเสิร์ฟอาหาร รวมถึงการล้างและเก็บภาชนะอุปกรณ์¹¹² สำหรับสุขลักษณะส่วนบุคคลของผู้สัมผัสอาหารได้แก่

ประการที่หนึ่ง ต้องตรวจสุขภาพและมีหนังสือรับรองจากแพทย์ก่อนจะเป็นผู้สัมผัสอาหาร และตรวจอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ประการที่สอง มีความรู้ด้านสุขาภิบาลอาหาร โดยผ่านการอบรมหรือผ่านการทดสอบความรู้ และติดบัตรประจำตัวผู้สัมผัสอาหาร

¹¹¹ มาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

¹¹² ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการอบรมผู้ประกอบการและผู้สัมผัสอาหาร พ.ศ. 2561, ข้อ 3

ประการที่สาม ต้องปฏิบัติตนในขณะที่ปฏิบัติงาน เช่น การแต่งกายสวมใส่ผ้ากันเปื้อน หมวกหรือตาข่ายคลุมผม มือเล็บต้องสะอาด การใช้อุปกรณ์หยิบจับอาหารที่แยกระหว่างอาหารดิบและสุก การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในขณะที่ปฏิบัติงาน เช่น การไอ การจาม การสูบบุหรี่ เป็นต้น ฯลฯ

ประการที่สี่ การปฏิบัติอื่น ๆ ตามที่ท้องถิ่นกำหนด

ทั้งนี้ การฝ่าฝืนข้อกำหนดของท้องถิ่นเกี่ยวกับสุขลักษณะของผู้สัมผัสอาหารมีโทษทางอาญา

นอกจากนี้ ผู้ประกอบกิจการมีหน้าที่ในการเข้าอบรมและจัดให้ผู้สัมผัสอาหารในสถานที่จำหน่ายอาหารเข้ารับการอบรมผู้ประกอบกิจการ¹¹³และผู้สัมผัสอาหารตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการอบรมผู้ประกอบกิจการและผู้สัมผัสอาหารแล้ว¹¹⁴

หลักสูตรการอบรมผู้ประกอบกิจการจะประกอบด้วยการอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมีระยะเวลาการอบรมไม่น้อยกว่าหกชั่วโมง ตามเอกสารแนบท้ายประกาศนี้ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยหัวข้อวิชา ดังต่อไปนี้¹¹⁵

เรื่องทีหนึ่ง หลักการสุขาภิบาลอาหารและอันตรายที่เกิดจากอาหารและน้ำที่ไม่สะอาดปลอดภัย

¹¹³ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการอบรมผู้ประกอบกิจการและผู้สัมผัสอาหาร พ.ศ. 2561, ข้อ 3; “ผู้ประกอบกิจการ” หมายความว่า บุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรอง การแจ้งจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหาร และให้หมายความรวมถึงผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมกำกับหรือดูแลการดำเนินการของสถานที่จำหน่ายอาหารนั้น

¹¹⁴ ในสถานการณ์โควิด-19 มีการประกาศของกรมอนามัย เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการอบรมผู้ประกอบกิจการและผู้สัมผัสอาหารผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล พ.ศ. 2564 ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ 11(2) แห่งประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการอบรมผู้ประกอบกิจการและผู้สัมผัสอาหารพ.ศ. 2561 เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบกิจการและผู้สัมผัสอาหารในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19))

¹¹⁵ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการอบรมผู้ประกอบกิจการและผู้สัมผัสอาหาร พ.ศ. 2561, ข้อ 15

เรื่องที่สอง มาตรฐานการสุขาภิบาลอาหารในสถานประกอบกิจการด้าน
อาหาร

เรื่องที่สาม สุขวิทยาส่วนบุคคลของผู้สัมผัสอาหาร

เรื่องที่สี่ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบกิจการด้านอาหาร

เรื่องที่ห้า การบริหารจัดการสถานประกอบกิจการด้านอาหาร

เรื่องที่หก การสาธิตและฝึกปฏิบัติ

เรื่องที่เจ็ด หัวข้ออื่น ๆ ที่กรมอนามัยประกาศกำหนดเพิ่มเติมตามสภาพ
ปัญหาและเทคโนโลยี ที่เปลี่ยนแปลงไป

สำหรับหลักสูตรการอบรมผู้สัมผัสอาหารจะประกอบด้วยกรอบม
ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติมีระยะเวลาการอบรมไม่น้อยกว่าสามชั่วโมง ตามเอกสารแนบท้าย
ประกาศนี้ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยหัวข้อวิชา ดังต่อไปนี้¹¹⁶

เรื่องที่หนึ่ง หลักการและมาตรฐานการสุขาภิบาลอาหารในสถานประกอบ
กิจการด้านอาหาร

เรื่องที่สอง สุขวิทยาส่วนบุคคลของผู้สัมผัสอาหาร

เรื่องที่สาม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สัมผัสอาหาร

เรื่องที่สี่ การสาธิตและฝึกปฏิบัติ

เรื่องที่ห้า หัวข้ออื่น ๆ ที่กรมอนามัยประกาศกำหนดเพิ่มเติมตามสภาพ
ปัญหาและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

โดยหน่วยงานที่ได้รับความเห็นชอบจากกรมอนามัย ให้เป็นหน่วยงาน
จัดการอบรมผู้ประกอบการ กิจการและผู้สัมผัสอาหาร ได้แก่ สถาบันการศึกษาของรัฐ หรือเอกชนซึ่งมี
หลักสูตรการสอนวิชาสุขาภิบาลอาหาร สุขอนามัยอาหาร อาหารปลอดภัย หรือเทียบเท่า หน่วยงาน
ราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ นิติบุคคล
ที่จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด หรือกฎหมาย
ว่าด้วยการจัดตั้งนิติบุคคลอื่น ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดการอบรม ผู้ประกอบกิจการและผู้สัมผัส
อาหาร¹¹⁷

¹¹⁶ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการอบรมผู้ประกอบการ
กิจการและผู้สัมผัสอาหาร พ.ศ. 2561, ข้อ 16

¹¹⁷ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการอบรมผู้ประกอบการ
กิจการและผู้สัมผัสอาหาร พ.ศ. 2561, ข้อ 7

จะเห็นได้ว่าผู้สัมผัสอาหาร หมายความว่า บุคคลที่เกี่ยวข้องกับอาหารตั้งแต่กระบวนการเตรียม ประชุมประกอบ จำหน่ายและเสิร์ฟอาหาร รวมถึงการล้างและเก็บภาชนะอุปกรณ์ ดังนั้น ผู้ขนส่งอาหารจึงมีปัญหาในการตีความว่ารวมอยู่ในความหมายของคำว่าผู้สัมผัสอาหารที่จะต้องมีการตรวจสุขภาพ การกำหนดคุณลักษณะต่าง ๆ รวมถึงการอบรมหรือไม่ กฎหมายไทยจึงเป็นประเด็นพิจารณาทั้งในส่วนของสิทธิและหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล คุณลักษณะของผู้ขนส่งด้านสุขอนามัย และสิทธิและหน้าที่ของผู้ขนส่งอาหาร

3.2.4 กฎกระทรวงสาธารณสุข เรื่องสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561

กฎกระทรวงสาธารณสุข เรื่องสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561 มีสาระสำคัญ ดังนี้

3.2.4.1 ความเป็นมาของกฎกระทรวงสาธารณสุข เรื่องสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561

เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันวัฒนธรรมการบริโภคอาหาร ของประชาชนเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่นิยมประกอบอาหารเพื่อบริโภคเอง โดยเปลี่ยนเป็นนิยม บริโภคอาหารนอกบ้านหรือบริโภคอาหารปรุงสำเร็จ สถานที่จำหน่ายอาหารจึงมีผลกระทบต่อสุขภาพ ประชาชน เนื่องจากสถานที่จำหน่ายอาหารที่ไม่ถูกสุขลักษณะอาจทำให้เกิดการปนเปื้อนเชื้อโรค สารเคมี หรือโลหะหนัก รวมทั้งมีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคที่มีอาหารและน้ำเป็นสื่อ เพื่อให้สถานที่จำหน่ายอาหารมีสุขลักษณะที่ดีและลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรค สมควรกำหนดมาตรการในการจัดการสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

3.2.4.2 สาระสำคัญของกฎกระทรวงสาธารณสุข เรื่องสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561

สาระสำคัญของกฎกระทรวงสาธารณสุข เรื่องสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561 มีรายละเอียด ดังนี้¹¹⁸

¹¹⁸ กรมอนามัย, กฎกระทรวง สุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://multimedia.anamai.moph.go.th/infographics/จำหน่ายอาหาร2561/>

1) คำนิยาม

“อาหารสด” หมายความว่า อาหารที่มีสภาพเป็นของสด เช่น เนื้อสัตว์ ผัก หรือผลไม้

“อาหารประเภทปรุงสำเร็จ” หมายความว่า อาหารที่ได้ผ่านการทำ ประกอบหรือปรุงสำเร็จ พร้อมทั้งจะรับประทานได้ รวมทั้งของหวานและเครื่องดื่มชนิดต่าง ๆ

“อาหารแห้ง” หมายความว่า อาหารที่ผ่านกระบวนการทำให้แห้ง โดยการ อบ ร่มควัน ตากแห้ง หรือวิธีการอื่นใด เพื่อลดปริมาณความชื้นที่มีอยู่ในอาหารลงและเก็บรักษาไว้ได้นานขึ้น

“เครื่องปรุงรส” หมายความว่า สิ่งที่ใช้ในกระบวนการปรุงอาหารให้มี รูปแบบ รสชาติ หรือกลิ่นรสชวนรับประทาน เช่น เกลือ น้ำปลา น้ำส้มสายชู ซอส รวมทั้งเครื่องเทศ สมุนไพร หรือมัสตาร์ด

“วัตถุเจือปนอาหาร” หมายความว่า วัตถุที่ตามปกติมิได้ใช้เป็นอาหารหรือเป็นส่วนประกอบ ที่สำคัญของอาหาร แต่ใช้เจือปนในอาหารเพื่อประโยชน์ในการผลิต การบรรจุ การเก็บรักษา หรือการขนส่ง และให้หมายความรวมถึงวัตถุที่มีได้เจือปนในอาหาร แต่บรรจุรวมอยู่กับอาหารเพื่อประโยชน์ดังกล่าวข้างต้น เช่น วัตถุกันชื้น วัตถุดูดซับออกซิเจน

“ผู้ประกอบการกิจการ” หมายความว่า บุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับใบอนุญาต หรือหนังสือรับรอง การแจ้งจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหาร และให้หมายความรวมถึงผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุม กำกับ หรือดูแลการดำเนินการของสถานที่จำหน่ายอาหารนั้น

“ผู้สัมผัสอาหาร” หมายความว่า บุคคลที่เกี่ยวข้องกับอาหารตั้งแต่ กระบวนการเตรียม ประกอบ ปรุง จำหน่ายและเสิร์ฟอาหาร รวมถึงการล้างและเก็บภาชนะอุปกรณ์

3) สุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร

ข้อกำหนดของสุขลักษณะสถานที่จำหน่ายอาหารมีดังนี้

(1) พื้น ผนัง เพดาน สะอาด วัสดุแข็งแรง ไม่ชำรุด และทำความสะอาดง่าย

(2) การระบายอากาศ เพียงพอและต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

(3) แสงสว่างเพียงพอตามความเหมาะสมในแต่ละบริเวณตามประกาศกระทรวงฯ เรื่อง กำหนดค่าของแสงสว่างในสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561

(4) ที่ล้างมือ และอุปกรณ์สำหรับล้างมือถูกสุขลักษณะ

(5) โต๊ะเตรียม ปรง ประกอบ หรือจำหน่ายอาหาร ต้องสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 60 เซนติเมตร มีสภาพดี ทำความสะอาดง่าย

(6) โต๊ะหรือเก้าอี้ ที่จัดไว้สำหรับบริโภคอาหารต้องสะอาด ทำด้วยวัสดุที่แข็งแรง

(7) ส้วม มีสภาพดี พร้อมใช้ เพียงพอ ตามกฎกระทรวงฯ กำหนดส้วมที่ต้องด้วยสุขลักษณะในร้านจำหน่ายอาหารและหรือเครื่องดื่มและสถานบริการการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือก๊าซสำหรับยานพาหนะ พ.ศ. 2555)

(8) สะอาด พื้นระบายน้ำได้ดี ไม่มีน้ำขัง มีการระบายอากาศที่ดี และมีแสงสว่างเพียงพอ

(9) อ่างล้างมือ ถูกสุขลักษณะ

(10) ต้องแยกเป็นสัดส่วน โดยประตูไม่เปิดโดยตรงสู่บริเวณที่เตรียม ปรง ประกอบอาหาร

(11) มูลฝอย ถังรองรับมูลฝอย สภาพดี ไม่รั่วซึม ไม่ดูดซับน้ำ มีฝาปิดมิดชิด แยกเศษอาหารจากมูลฝอย (ให้ปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในสถานที่จำหน่ายอาหาร)

(11) น้ำเสีย มีระบบระบายน้ำได้ดี มีการแยกไขมันไปกำจัดก่อนระบายน้ำทิ้งออกสู่ระบบระบายน้ำและน้ำทิ้งได้มาตรฐาน ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

(12) การป้องกันสัตว์แมลงนำโรค รวมถึงสัตว์เลื้อยตามหลักวิชาการ

(13) ป้องกันอัคคีภัย จากการใช้เชื้อเพลิงในการปรง ประกอบอาหาร

4) สุขลักษณะของอาหาร กรรมวิธีการทำ ประกอบหรือปรง การเก็บรักษา และการจำหน่ายอาหาร

ข้อกำหนดของสุขลักษณะของอาหาร กรรมวิธีการทำ ประกอบหรือปรง การเก็บรักษา และการจำหน่ายอาหารมีดังนี้

(1) อาหารสด มีคุณภาพดี สะอาด และปลอดภัยต่อผู้บริโภคเก็บรักษาในอุณหภูมิที่เหมาะสม เป็นสัดส่วน มีการปกปิด ไม่วางบนพื้น หรือบริเวณที่อาจทำให้อาหารปนเปื้อนตามประกาศกระทรวงฯ เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีกำหนดอุณหภูมิในการเก็บรักษาอาหารสดในสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561

(2) อาหารแห้ง ต้องสะอาด ปลอดภัย ไม่มีการปนเปื้อน และมีการเก็บอย่างเหมาะสม

(3) อาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท เครื่องปรุงรส วัตถุเจือปนอาหาร และสิ่งอื่นที่นำมาใช้ในกระบวนการประกอบหรือปรุงอาหารต้องปลอดภัยได้มาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร (อย.)

(4) อาหารปรุงสำเร็จ ต้องเก็บในภาชนะที่สะอาด ปลอดภัย และมีการป้องกันการปนเปื้อน วางสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 60 ซม. มีการควบคุมคุณภาพอาหารปรุงสำเร็จให้สะอาด ปลอดภัยสำหรับการบริโภคตามชนิดของอาหารตามประกาศกระทรวงฯ เรื่อง การควบคุมคุณภาพอาหารประเภทปรุงสำเร็จ พ.ศ. 2561

(5) มีการจัดการสุขลักษณะของการจำหน่ายอาหารตามประกาศกระทรวงฯ เรื่อง หลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะของการจำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561

(6) น้ำดื่มหรือเครื่องดื่มที่เป็นอาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทต้องมีคุณภาพและมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยอาหารต้องวางสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 15 ซม. และต้องทำความสะอาดพื้นผิวภายนอกของภาชนะบรรจุให้สะอาดก่อนนำมาให้บริการ กรณีที่เป็นน้ำดื่มที่ไม่ได้เป็นอาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท หรือเครื่องดื่มที่ปรุงจำหน่าย ต้องบรรจุในภาชนะที่สะอาด มีการปกปิดและป้องกันการปนเปื้อน โดยต้องวางสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 60 ซม.

(7) การปรุงประกอบอาหารต้องใช้น้ำที่มีคุณภาพไม่ต่ำกว่าเกณฑ์คุณภาพน้ำบริโภคที่กรมอนามัยกำหนด

(8) การใช้น้ำแข็งที่สะอาด มีคุณภาพมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร

(9) การเก็บในภาชนะที่สะอาด สภาพดี มีฝาปิด

(10) การใช้อุปกรณ์ที่สะอาด มีด้ามสำหรับจับ หรือตักน้ำแข็งโดยเฉพาะ

(11) ห้ามนำอาหาร หรือสิ่งของอย่างอื่น ไปแช่รวมกับน้ำแข็งสำหรับบริโภค

(12) น้ำใช้ต้องเป็นน้ำประปา ในท้องถิ่นที่ไม่มีน้ำประปาให้ใช้น้ำที่มีคุณภาพ เทียบเท่าน้ำประปาหรือเป็นไปตามคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขและภาชนะบรรจุ น้ำใช้ต้องสะอาด ปลอดภัย สภาพดี

(13) สารเคมี สารทำความสะอาด วัตถุมีพิษ หรือวัตถุที่อาจเป็นอันตรายต่ออาหาร ติดฉลากและป้ายให้ชัดเจน

(14) ห้ามนำภาชนะบรรจุสารเคมีมาใช้บรรจุอาหารและห้ามนำภาชนะบรรจุอาหารมาใช้บรรจุสารเคมี

(15) ห้ามใช้ก๊าซหุงต้มเป็นเชื้อเพลิงในการปรุง ประกอบอาหารบนโต๊ะรับประทานอาหารในสถานที่จำหน่ายอาหาร

(16) ห้ามใช้เมทานอล หรือเมทิลแอลกอฮอล์เป็นเชื้อเพลิงในการปรุง ประกอบอาหารเว้นแต่เป็นการใช้แอลกอฮอล์แข็งสำหรับใช้เป็นเชื้อเพลิง

หมวด 3 ภาชนะอุปกรณ์ และเครื่องให้อื่น ๆ

(1) ภาชนะ สะอาด ปลอดภัย สภาพดี ไม่ชำรุด จัดเก็บในที่สะอาดวาง สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 60 ซม. มีการปกปิด หรือป้องกันการปนเปื้อน

(2) ตู้อุ่น ตู้แช่ ตู้อบ เตาอบ เตาไมโครเวฟ และอุปกรณ์อื่น ๆ สะอาด สภาพดี ปลอดภัย

(3) ภาชนะอุปกรณ์ ที่รอการทำความสะอาด ต้องเก็บในที่ป้องกันสัตว์ แมลงนำโรคได้ ทำความสะอาดให้ถูกสุขลักษณะ ใช้สารทำความสะอาดที่เหมาะสม และมีการฆ่าเชื้อ ภาชนะ อุปกรณ์ และเครื่องใช้ภายหลังการทำความสะอาด

4) สุขลักษณะส่วนบุคคลผู้สัมผัสอาหาร

ข้อกำหนดของสุขลักษณะส่วนบุคคลผู้สัมผัสอาหารมีดังนี้

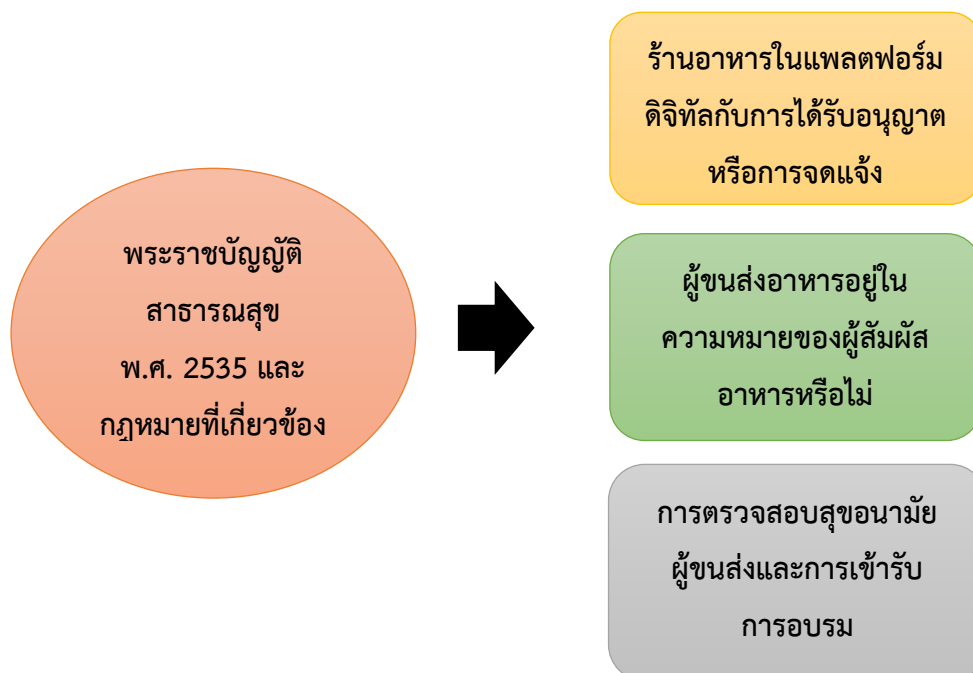
(1) ต้องมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง เช่น โนกรณที่เจ็บป่วยต้องหยุด ปฏิบัติงาน และรักษาให้หายก่อนจึงกลับมาปฏิบัติงานได้

(2) ผู้สัมผัสอาหารต้องไม่เจ็บป่วยด้วยโรคที่สามารถติดต่อไปยัง ผู้บริโภค โดยมีน้ำและอาหารเป็นสื่อ เช่น อหิวาตกโรค ไข้รากสาดน้อย บิด ไข้สุกใส โรคผิวหนังที่นำ รังเกียจ ไวรัสตับอักเสบบี และโรคอื่น ๆ ตามประกาศ สาธารณสุขและโรคตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่น กำหนด

5) บทกำหนดโทษ

ผู้ฝ่าฝืนมีโทษจำคุกและโทษปรับได้ ทั้งนี้ การพบเห็นผู้กระทำความผิดแจ้งได้ที่ หน่วยงานท้องถิ่น ตามที่ตั้งของสถานที่จำหน่ายอาหาร

ผู้ประกอบการร้านอาหารต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561 อย่างไรก็ดีตาม ดังที่กล่าวในข้างต้นว่าการเป็น ร้านอาหารที่ขายในแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ได้มีการตรวจสอบถึงใบอนุญาตหรือใบจดทะเบียน ประกอบกับ ข้อเท็จจริงร้านอาหารที่ไม่มีหน้าร้านและร้านอาหารที่ดัดแปลงมาจากบ้านที่อยู่อาศัยมีเป็นจำนวนมาก การตรวจสอบจึงยากต่อการตรวจสอบถึงการปฏิบัติตาม กฎกระทรวงสาธารณสุข เรื่องสุขลักษณะ ของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561

ภาพที่ 3.1 ข้อจำกัดของกฎหมายมาตรฐานสุข

3.2.5 ร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ.....

ร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ..... นี้เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์จะใช้บังคับกับแพลตฟอร์มดิจิทัลทุกประเภทของการประกอบธุรกิจ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.2.5.1 ความเป็นมาของร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ.....

โดยที่ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาอำนวยความสะดวกในการใช้ชีวิตประจำวัน ของประชาชน ทั้งยังตอบสนองต่อรูปแบบการใช้ชีวิตวิถีใหม่ (New normal) ทำให้มีผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่เป็นสื่อกลางทางออนไลน์เพิ่มขึ้นครอบคลุมลักษณะและประเภทธุรกิจที่หลากหลายทำให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น ดังนั้น เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา มาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลให้เชื่อมโยงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความมั่นคง ปลอดภัย น่าเชื่อถือและมีการดูแลคุ้มครองผู้บริโภคอย่างเหมาะสม จึงมีความจำเป็นต้องมีการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัล โดยการกำหนดลักษณะ

หรือประเภทของการประกอบธุรกิจบริการที่ต้องแจ้งให้ทราบ และหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจบริการ เพื่อให้การประกอบธุรกิจดังกล่าวมีความโปร่งใสและเป็นธรรม มีการคุ้มครอง ผู้บริโภค ตลอดจนมีการดำเนินการที่สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการคุ้มครองสิทธิของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้บริโภคในกรณีที่ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลอยู่นอกราชอาณาจักร

ทั้งนี้ เพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ หรือเพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและยอมรับในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือเพื่อป้องกันความเสียหาย ต่อสาธารณชน จึงมีความจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 175 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และ มาตรา 32 วรรคหนึ่งและวรรคสาม และมาตรา 33 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์พ.ศ. 2544 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและ เสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 26 ประกอบกับ มาตรา 40 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

3.2.5.2 สารสำคัญของร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ.....

จากการศึกษา พบว่า ร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ..... มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1) กำหนดให้ "บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล" หมายความว่า การให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลในลักษณะที่เป็นสื่อกลางที่มีพื้นที่ให้ผู้ประกอบการบนแพลตฟอร์มดิจิทัลและผู้บริโภคเชื่อมต่อกัน โดยใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์

2) กำหนดให้ "ผู้ประกอบการบนแพลตฟอร์มดิจิทัล" หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่กระทำการในเชิงพาณิชย์หรือวิชาชีพหรือนิติบุคคลที่เสนอสินค้า บริการ หรือทรัพย์สินต่อผู้บริโภคผ่านบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลโดยมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการค้า ธุรกิจ งานฝีมือ หรือวิชาชีพ ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ประกอบการบนแพลตฟอร์มดิจิทัลหรือผู้บริโภคจะเป็นสมาชิก หรือมีบัญชีของแพลตฟอร์มนั้นหรือไม่ นอกจากนี้ บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลหนึ่งอาจมีผู้ประกอบการบนแพลตฟอร์มดิจิทัลมากกว่าหนึ่งฝ่ายก็ได้

3) กำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) เป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบตามพระราชกฤษฎีกานี้

4) กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกานี้และประกาศที่คณะกรรมการหรือสำนักงานกำหนด

5) กำหนดให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นบริการที่ต้องแจ้งให้ สฟธอ. ทราบก่อนการประกอบธุรกิจ โดยยื่นแบบการแจ้งให้ทราบต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ยกเว้นบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีหน่วยงานอื่นกำกับดูแลโดยเฉพาะอยู่แล้ว และบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลอื่นใดที่คณะกรรมการกำหนดไม่ต้องแจ้งให้ สฟธอ. ทราบ

6) กำหนดให้พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับแก่การประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการแก่ผู้บริโภคในราชอาณาจักรไทย ไม่ว่าผู้ประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลจะอยู่ในราชอาณาจักรหรือนอกราชอาณาจักร ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลอยู่นอกราชอาณาจักรต้องแต่งตั้งตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจเป็นหนังสือซึ่งตัวแทนต้องอยู่ในราชอาณาจักรและตัวแทนต้องได้รับมอบอำนาจให้กระทำการแทนผู้ประกอบธุรกิจโดยไม่มีข้อจำกัดความรับผิดใด ๆ ที่เกี่ยวกับการให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลตามพระราชกฤษฎีกานี้

7) กำหนดให้เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแบบการแจ้งให้ทราบพร้อมทั้งเอกสารแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบรับแจ้งด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเป็นหลักฐานการแจ้งในวันที่รับแจ้งนั้น และให้ผู้แจ้งประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลได้ตั้งแต่วันที่ได้รับใบแจ้งดังกล่าว ในกรณีที่พบว่าการแจ้งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วน แล้วแต่กรณีภายในระยะเวลาที่กำหนด และในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจไม่แก้ไขหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจนั้นหยุดการให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลนับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาจนกว่าจะแก้ไขให้ถูกต้องและครบถ้วนตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยในกรณีที่ผู้แจ้งไม่แก้ไขภายในระยะเวลา 90 วันนับแต่วันที่หยุดการให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถอนการรับแจ้งของผู้ยื่นออกจากทะเบียนการรับแจ้งและแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นทราบบโดยเร็ว

8) กำหนดให้กรณีที่หน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใดมีความจำเป็นต้องขอข้อมูลที่ สฟธอ. ได้รับจากแบบการแจ้งให้ทราบหรือจากทะเบียนการรับแจ้ง เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นรายกรณีไป

9) กำหนดให้กรณีที่สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จำเป็นต้องใช้ข้อมูลซึ่งหน่วยงานของรัฐใดได้มีการขอหรือจัดเก็บจากผู้ประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไว้แล้วไม่ว่าตามกฎหมายหรือตามข้อสัญญาให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์สามารถขอให้หน่วยงานดังกล่าวเปิดเผยหรือเชื่อมโยงข้อมูลนั้นแก่สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการ และให้หน่วยงานดังกล่าวดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลที่ตนมีให้แก่สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่ชักช้า

10) กำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีอำนาจประกาศกำหนดลักษณะหรือประเภทบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ผู้ประกอบการจะต้องแจ้งให้ผู้ใช้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลทราบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และรายละเอียดที่จำเป็นอย่างชัดเจนและเหมาะสมก่อนหรือขณะการใช้บริการ เช่น เงื่อนไขในการให้บริการ การระงับหรือหยุดการให้บริการ การคิดค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน ค่าบริการ และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ เป็นต้น

11) กำหนดให้กรณีที่ผู้ประกอบการรายใดประสงค์จะเลิกประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลให้แจ้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทราบล่วงหน้าด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ ไม่น้อยกว่า 60 วันก่อนวันเลิกการให้บริการ และให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ มีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องปฏิบัติตามหนึ่งอย่างใดเพื่อคุ้มครองหรือเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้ใช้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลก่อนเลิกประกอบธุรกิจหรือก่อนเพิกถอนการแจ้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่สำนักงานประกาศกำหนด

12) กำหนดให้กรณีที่ผู้ประกอบการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกานี้และตามประกาศที่คณะกรรมการฯ และสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ประกอบการนั้นให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดดังกล่าว ทั้งนี้ หากผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามภายในระยะเวลา 90 วันนับแต่วันที่ที่มีคำสั่งห้ามมิให้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถอนการรับแจ้งของผู้นั้นออกจาทะเบียนการรับแจ้งและแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้นั้นทราบด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์โดยเร็ว

13) กำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบธุรกิจจัดทำแนวปฏิบัติที่ดีหรือมีกลไกในการกำกับดูแลตนเองที่เหมาะสมซึ่งอาจครอบคลุมเรื่องการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของผู้ใช้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งกำหนดมาตรการเพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิด

ความเข้าใจอันดีและเป็นที่ยอมรับร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ ผู้ใช้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล และหรือหน่วยงานของรัฐ

14) กำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จัดให้มีช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนกลางด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเป็นช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนของผู้ใช้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่เกิดจากการให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล โดยให้รายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการฯ ทุกปี

15) กำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าร่วมมือกันกรณีผู้ประกอบการแพลตฟอร์มดิจิทัลมีพฤติกรรมขัดขวางความโปร่งใสและเป็นธรรม รวมทั้งฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า

16) กำหนดให้ผู้ซึ่งประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลตามพระราชกฤษฎีกานี้ก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้ภายใน 30 วันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ

อย่างไรก็ตาม ร่างกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้มีวัตถุประสงค์การกำกับดูแลกิจการร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งเพื่อการแก้ไขปัญหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาด้านความปลอดภัยสาธารณะหรือการคุ้มครองผู้บริโภคในความปลอดภัยและความปลอดภัยของอาหารแต่อย่างใด

จากข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ต่างมีความเห็นว่าภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีกฎหมาย หรือกฎเกณฑ์ลำดับรองมากำกับดูแลธุรกิจแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหาร โดยเฉพาะในประเด็นที่สำคัญในแต่ละด้าน โดยให้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีอำนาจหน้าที่อยู่แล้วตามที่กฎหมายกำหนด เช่นเดียวกับแนวทางตามร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ. ตัวอย่างเช่น คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าก็มีการออกแนวปฏิบัติแนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมระหว่างผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลขนส่งอาหารกับผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารเพื่อกำกับดูแลประเด็นเฉพาะเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้า

บทที่ 4

แนวทางขององค์การอนามัยโลกเกี่ยวกับการขนส่งอาหาร และมาตรการ ทางกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคและความปลอดภัยสาธารณะ ที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารของสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และสาธารณรัฐประชาชนจีน

บทนี้จะศึกษาถึงแนวทางขององค์การอนามัยโลกเกี่ยวกับการขนส่งอาหารขององค์การอนามัยโลกในสถานการณ์โควิด-19 เนื่องจากการกำหนดมาตรการที่เชื่อได้ว่าเป็นการป้องกันในระดับสากลเพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภคและผู้อื่นที่เกี่ยวข้องอย่างเต็มประสิทธิภาพที่สุด (Best Practice) และศึกษามาตรการทางกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารของสหรัฐอเมริกา โดยมุ่งเน้นศึกษาถึงกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหาร ทั้งนี้ เนื่องจากการขนส่งอาหารในสหรัฐอเมริกามีการขนส่งอาหารในลักษณะที่มีปริมาณมากโดยผู้ประกอบการธุรกิจที่มีทุนขนาดใหญ่ซึ่งการศึกษามาตรการขนส่งอาหารเพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภคของผู้ประกอบการดังกล่าวจะเป็นมาตรการที่สามารถนำมาปรับใช้เป็นแนวปฏิบัติที่ดี ได้ และเพื่อให้สอดคล้องกับการขนส่งอาหารจากบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลจึงจะศึกษาถึงตัวอย่างกฎหมายของมลรัฐแคลิฟอร์เนียที่มีการประกาศใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคจากการบริการร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นการเฉพาะประกอบด้วย

นอกจากนี้จะศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารในประเทศออสเตรเลียกรณีตัวอย่างกฎหมายของรัฐนิวเซาท์เวลส์ เพราะรัฐนิวเซาท์เวลส์ของประเทศออสเตรเลียเป็นรัฐที่มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลโดยเฉพาะที่มุ่งเน้นถึงความปลอดภัยสาธารณะจึงเป็นประโยชน์สำหรับการนำมาปรับใช้กับประเทศไทยเกี่ยวกับความปลอดภัยสาธารณะ รวมถึงจะมีการศึกษาถึงกฎหมายของสาธารณรัฐประชาชนจีน เนื่องจากสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่ให้มุมมองการกำกับดูแลร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคโดยรัฐผ่านการดำเนินการของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลจึงเป็นกรณีที่แสดงให้เห็นถึงกรณีตัวอย่างในการใช้อำนาจของรัฐในการกำกับดูแลธุรกิจของเอกชน เพื่อจะนำมาสู่

การศึกษาเปรียบเทียบและการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลสำหรับประเทศไทยผ่านข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4.1 แนวทางขององค์การอนามัยโลกเกี่ยวกับการขนส่งอาหาร

ด้วยสถานการณ์โควิด-19 องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ระบุว่า โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้ปะทุขึ้นในสาธารณรัฐประชาชนจีนในเดือนธันวาคม 2019 และขยายเป็นการระบาดใหญ่ทั่วโลกในวันที่ 11 มีนาคม 2020 เพราะโควิด-19 มีความเสี่ยงสูงที่จะเสียชีวิตและคนสูคน องค์การอนามัยโลกจึงแนะนำให้ป้องกันการแพร่ระบาด โดยการกักตนเอง การสวมหน้ากากในที่สาธารณะ การเว้นระยะห่างทางสังคม และจำกัดการเคลื่อนย้ายของผู้คน¹¹⁹ ในหัวข้อนี้จึงจะกล่าวถึงแนวทางการขนส่งอาหารขององค์การอนามัยโลกที่นำมาปรับใช้เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในสถานการณ์โควิด-19 เนื่องจากมาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการด้านความปลอดภัยของอาหารที่เป็นมาตรการขั้นสูงสุดและเป็นแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practice) เพื่อนำมาสู่การพิจารณาเพื่อการปรับใช้กับมาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารต่อไป

4.1.1 ความเป็นมาของแนวทางขององค์การอนามัยโลกเกี่ยวกับการขนส่งอาหาร

โลกกำลังเผชิญกับภัยคุกคามที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนจากการระบาดใหญ่ของโควิด-19 ที่เกิดจากไวรัส SARS-CoV-2 หลายประเทศปฏิบัติตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) เกี่ยวกับการแนะนำการเว้นระยะห่างทางกายภาพซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งในการลดการแพร่กระจายของโรค¹²⁰ การใช้มาตรการเหล่านี้ส่งผลให้ธุรกิจ โรงเรียน และสถาบันการศึกษาหลายแห่งต้องปิดตัวลง รวมถึงมีข้อจำกัดในการเดินทางและการชุมนุมทางสังคม สำหรับบางคนส่งผลให้เกิดการทำงานจากที่บ้าน การทำงานจากระยะไกล การสนทนา และการประชุมออนไลน์หรือทางอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่แตกต่างจากเดิม อย่างไรก็ตาม บุคลากรในธุรกิจอาหารไม่มี

¹¹⁹ World Health Organization, **Coronavirus 2020**, Retrieved May 12, 2022 from https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_1

¹²⁰ **Critical preparedness, readiness and response actions for COVID-19: Interim guidance 19 March 2020**, Retrieved May 12, 2022 from <https://www.who.int/publicationsdetail/critical-preparedness-readiness-and-responseactions-for-covid-19>

โอกาสทำงานจากที่บ้านและจำเป็นต้องทำงานในที่ทำงานตามปกติต่อไป การป้องกันพนักงานทุกคนที่เกี่ยวข้องในการผลิตและกระบวนการต่าง ๆ ให้มีสุขภาพดีและปลอดภัยจึงเป็นสิ่งสำคัญ เช่นเดียวกับการขนส่งอาหาร ทั้งกระบวนการเกี่ยวกับอาหารจึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีส่วนร่วมที่เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อรักษาความไว้วางใจและความเชื่อมั่นของผู้บริโภคในความปลอดภัยของอาหาร วัตถุประสงค์ของแนวทางเหล่านี้จึงเกิดขึ้นคือเพื่อบูรณาการความสำคัญถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาหารดังกล่าว และเพิ่มเติมมาตรการเพื่อความสำเร็จของวงจรอาหาร การถนอมอาหารและการจัดเก็บอาหารเพื่อสร้างปลอดภัยให้กับผู้บริโภคอย่างเพียงพอ

4.1.2 สาระสำคัญของแนวทางขององค์การอนามัยโลกเกี่ยวกับการขนส่งในสถานการณ์โควิด-19

แนวทางขององค์การอนามัยโลกเกี่ยวกับการขนส่งในสถานการณ์โควิด-19 มีรายละเอียดดังนี้

4.1.2.1 ความสามารถในการแพร่เชื้อโควิด-19 ในอาหาร

ความสามารถของการแพร่เชื้อโควิดในอาหารนั้นเป็นไปได้ยากอย่างยิ่งที่ผู้คนจะติดเชื้อ โควิด-19 จากอาหารหรือบรรจุภัณฑ์อาหาร โควิด-19 เป็นโรคทางเดินหายใจและเส้นทางการแพร่เชื้อหลักคือผ่านการสัมผัสระหว่างบุคคลและโดยการสัมผัสโดยตรงกับทางเดินหายใจละอองที่เกิดจากผู้ติดเชื้อไอหรือจามซึ่งไม่มีหลักฐานไวรัสที่ทำให้เกิดปัญหาโรคติดต่อระบบทางเดินหายใจผ่านทางอาหารหรือบรรจุภัณฑ์อาหาร และไวรัสโคโรนาไม่สามารถเพิ่มจำนวนในอาหารได้ ไวรัสมีความต้องการสัตว์หรือมนุษย์ในการเพิ่มจำนวน¹²¹

โดยหลักฐานปัจจุบันบ่งชี้ว่าโควิด-19 ถูกส่งระหว่างการสัมผัสใกล้ชิดผ่านละอองทางเดินหายใจ (เกิดจากการไอหรือจาม)¹²² ไวรัสสามารถแพร่กระจายโดยตรงจากคนสู่คน ไวรัสโควิด-19 จะแพร่กระจายเมื่อมีอาการไอหรือจามทำให้เกิดละอองน้ำที่จุ่ม ปาก หรือดวงตาของบุคคลอื่น เนื่องจากละอองระบบทางเดินหายใจหนักเกินกว่าจะลอยไปในอากาศมันจึงตกลงบนวัตถุและ

¹²¹ **Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Situation Report – 66**, Retrieved May 12, 2022 from https://www.who.int/docs/defaultsource/coronaviruse/situation-reports/20200326-sitrep-66-covid-19.pdf?sfvrsn=81b94e61_2

¹²² J. Liu and other, “Community Transmission of Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2, Shenzhen, China, 2020,” **Emerg Infect Dis** 2020. Doi:10.3201/eid2606.200239

พื้นผิวรอบ ๆ จึงเป็นไปได้ที่ผู้ติดเชื้อบางคนอาจติดเชื้อโดยการสัมผัสพื้นผิว วัตถุ หรือมือของผู้ติดเชื้อที่ปนเปื้อน แล้วนำไปสัมผัสปาก จมูก หรือตาของตนเอง เช่น เมื่อสัมผัสลูกบิดประตูแล้วนำมือไปสัมผัสที่ใบหน้า เป็นต้น การวิจัยซึ่งประเมินในห้องปฏิบัติการ พบว่า การอยู่รอดของไวรัสโควิดบนพื้นผิวต่าง ๆ สามารถคงอยู่ได้นานถึง 72 ชั่วโมงบนพลาสติกและสแตนเลส สูงสุด 4 ชั่วโมงบนทองแดง และสูงสุด 24 ชั่วโมงบนกระดาษแข็ง¹²³ จึงมีความจำเป็นสำหรับอุตสาหกรรมอาหารในการเสริมสร้างมาตรการสุขอนามัยส่วนบุคคลและให้การฝึกอบรมทบทวนเกี่ยวกับหลักสุขอนามัยของอาหารเพื่อลดหรือลดความเสี่ยงที่พื้นผิวอาหารและวัสดุบรรจุภัณฑ์อาหารจะปนเปื้อนไวรัสจากผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการอาหาร ทั้งนี้ อุปกรณ์ในการป้องกันส่วนบุคคล (PPE) เช่น หน้ากาก ถุงมือ อุปกรณ์เหล่านี้มีประสิทธิภาพในการลดการแพร่กระจายของไวรัสและโรคภายในอุตสาหกรรมอาหารได้ หากมีการใช้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ อุตสาหกรรมอาหารแนะนำอย่างยิ่งให้มีมาตรการทางกายภาพด้านสุขอนามัยและการสุขาภิบาลที่เข้มงวดและส่งเสริมการล้างมือบ่อยครั้งและเสริมดูแลในแต่ละขั้นตอนของอาหารทั้ง การผลิต การแปรรูปอาหาร รวมถึงการตลาดอาหาร

4.1.2.2 การสร้างความตระหนักกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการอาหาร

สำหรับวัตถุประสงค์ของคำแนะนำนี้ พนักงานด้านอาหารรวมถึงผู้ผลิตอาหาร กล่าวคือ คนที่สัมผัสอาหารโดยตรง รวมถึงพนักงานที่สัมผัสอาหาร พื้นผิวหรือพื้นผิวอื่น ๆ ในห้องที่มีอาหารอยู่ ผู้จัดการ พนักงานทำความสะอาด ผู้รับเหมาซ่อมบำรุง พนักงานส่งของ และผู้ตรวจสอบอาหาร องค์การอนามัยโลกแนะนำให้ผู้ที่รู้สึกไม่สบายอยู่บ้าน¹²⁴ พนักงานที่ทำงานในภาคอาหารจำเป็นต้องตระหนักถึงอาการของโควิด-19 ผู้ประกอบธุรกิจอาหารจำเป็นต้องจัดทำคำแนะนำเป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับเจ้าหน้าที่ในการรายงานอาการดังกล่าวและการยกเว้นการปฏิบัติงานได้ การที่เจ้าหน้าที่สามารถรับรู้อาการได้ตั้งแต่เนิ่น ๆ จะสามารถแสวงหาการรักษาและการทดสอบทางการแพทย์ที่เหมาะสม และลดความเสี่ยงในการติดเชื้อจากเพื่อนร่วมงานได้ โดยแนวปฏิบัติที่ดีด้านสุขอนามัยของพนักงาน ได้แก่

¹²³ N. van Doremalen and other, “Aerosol and Surface Stability of SARS-CoV-2 as Compared with SARS-CoV-1. N,” **The New England Journal of Medicine** (17 March 2020). Doi:10.1056/NEJMc2004973

¹²⁴ **Coronavirus Disease (COVID-19) Advice for The Public**. Retrieved May 12, 2022 from <https://www.who.int/emergencies/diseases/novelcoronavirus-2019/advice-for-public>

ประการที่หนึ่ง สุขอนามัยมือที่เหมาะสม – ล้างด้วยสบู่และน้ำอย่างน้อย 20 วินาที¹²⁵

ประการที่สอง การใช้เจลล้างมือที่มีแอลกอฮอล์เป็นประจำ

ประการที่สาม สุขอนามัยทางเดินหายใจที่ดี (เช่น การปิดปากและจมูกเมื่อไอหรือจาม การทิ้งกระดาษชำระที่ถูกสุขลักษณะ เป็นต้น)

ประการที่สี่ การทำความสะอาด/ฆ่าเชื้อพื้นผิวการทำงานและจุดสัมผัสบ่อย ๆ เช่น ที่จับประตู เป็นต้น

ประการที่ห้า การหลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ที่มีอาการของโรคระบบทางเดินหายใจ เช่น การไอ การจาม เป็นต้น

นอกจากนี้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานสามารถสวมถุงมือได้ แต่ต้องเปลี่ยนบ่อย ๆ และต้องล้างมือระหว่างเปลี่ยนถุงมือ และเมื่อถอดถุงมือออก ถุงมือต้องเปลี่ยนหลังจากดำเนินกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับอาหาร เช่น การเปิดและปิดประตูด้วยมือ การล้างถังขยะอาหาร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานควรตระหนักว่าการสวมถุงมือสามารถช่วยให้แบคทีเรียที่ก่อตัวขึ้นบนผิวมือได้ ดังนั้น การล้างมือมีความสำคัญอย่างยิ่งถอดถุงมือออกเพื่อหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนของอาหารในภายหลัง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานควรหลีกเลี่ยงการสัมผัสปากและตาเมื่อสวมถุงมือ และไม่ควรใช้ถุงมือแบบใช้แล้วทิ้งในสภาพแวดล้อมการทำงานด้านอาหารแทนการล้างมือ เนื่องจากไวรัสโควิด-19 สามารถปนเปื้อนถุงมือแบบใช้แล้วทิ้งได้เช่นเดียวกับที่ไปถึงมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงาน และการถอดถุงมือแบบใช้แล้วทิ้งสามารถนำไปสู่การปนเปื้อนของมือได้อีกด้วย นอกจากนี้ การสวมถุงมือแบบใช้แล้วทิ้งยังสามารถให้ความรู้สึกปลอดภัยและอาจส่งผลให้พนักงานไม่ล้างมือบ่อยเท่าที่จำเป็นรวมทั้งการล้างมือเป็นเกราะป้องกันการติดเชื้อที่ดีกว่าสวมถุงมือแบบใช้แล้วทิ้ง

¹²⁵ Infection prevention and control SAVE LIVES: Clean Your Hands, Retrieved May 12, 2022 from <https://www.who.int/infectionprevention/campaigns/clean-hands/en/>

ผู้ประกอบการธุรกิจอาหารต้องมั่นใจในการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัยเพียงพอและมั่นใจได้ว่าผู้ปฏิบัติงานด้านอาหารได้รับอย่างทั่วถึงและล้างมือบ่อย ๆ โดยใช้สบู่ธรรมดาและน้ำอุ่นไหลผ่านก็เพียงพอแล้ว¹²⁶

4.1.2.3 การขนส่ง การจัดส่งอาหารวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์อาหาร

ในกระบวนการประกอบและขนส่งอาหารต้องระมัดระวังการนำเชื้อโควิด-19 เข้ามาสู่กระบวนการอาหาร ผู้ขนส่งควรได้รับเจลล้างมือ น้ำยาฆ่าเชื้อ และกระดาษเช็ดมือ โดยควรใช้เจลล้างมือก่อนส่งเอกสารจัดส่งให้เจ้าหน้าที่สถานที่จำหน่ายอาหาร และควรใช้ภาชนะและบรรจุภัณฑ์แบบใช้แล้วทิ้ง สำหรับภาชนะที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้ควรใช้ระเบียบสุขอนามัยและสุขอนามัยที่เหมาะสม¹²⁷

ทั้งนี้ ผู้ขนส่งที่ส่งอาหารไปยังสถานที่ต่าง ๆ ควรตระหนักถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการแพร่และติดต่อของเชื้อโควิด-19 เนื่องจากหากคนขับสัมผัสพื้นผิวที่ปนเปื้อนหรือสัมผัสกับผู้ติดเชื้ออาจทำให้มือปนเปื้อนไวรัสโควิด-19 ได้ โดยพื้นผิวที่มีแนวโน้มว่าจะปนเปื้อนไวรัสจะเป็นพื้นผิวสัมผัสบ่อยครั้ง เช่น พวงมาลัย ที่จับประตู อุปกรณ์เคลื่อนที่ ฯลฯ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ สุขอนามัยของมือร่วมกับการเว้นระยะห่างทางกายภาพจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง และควรหลีกเลี่ยงพื้นผิวสัมผัสเพื่อป้องกันการปนเปื้อน¹²⁸

ผู้ขนส่งต้องระวังการเว้นระยะห่างขณะรับการส่งมอบและการส่งมอบให้กับลูกค้า และต้องรักษาความสะอาดส่วนบุคคลในระดับสูง และสวมชุดที่สะอาด นอกจากนี้ ผู้ขนส่งยังต้องตระหนักถึงความจำเป็นในการดูแลให้ภาชนะขนส่งทั้งหมดในการเก็บรักษาไว้ให้สะอาดและฆ่าเชื้อบ่อยครั้ง อาหารต้องได้รับการป้องกันการปนเปื้อนและต้องแยกออกจากสินค้าอื่น ๆ ที่อาจก่อให้เกิดการปนเปื้อนได้¹²⁹

¹²⁶ Food and Agriculture Organization of the United Nation and World Health Organization, “Covid-19 and Food Safety: Guidance for Food Businesses,” **Interim Guidance** (7 April 2020): 2-3, Retrieved May 12, 2022 from https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/331705/WHO-2019-nCoV-Food_Safety-2020.1-eng.pdf

¹²⁷ *Ibid.*, p. 4.

¹²⁸ *Ibid.*, p. 4.

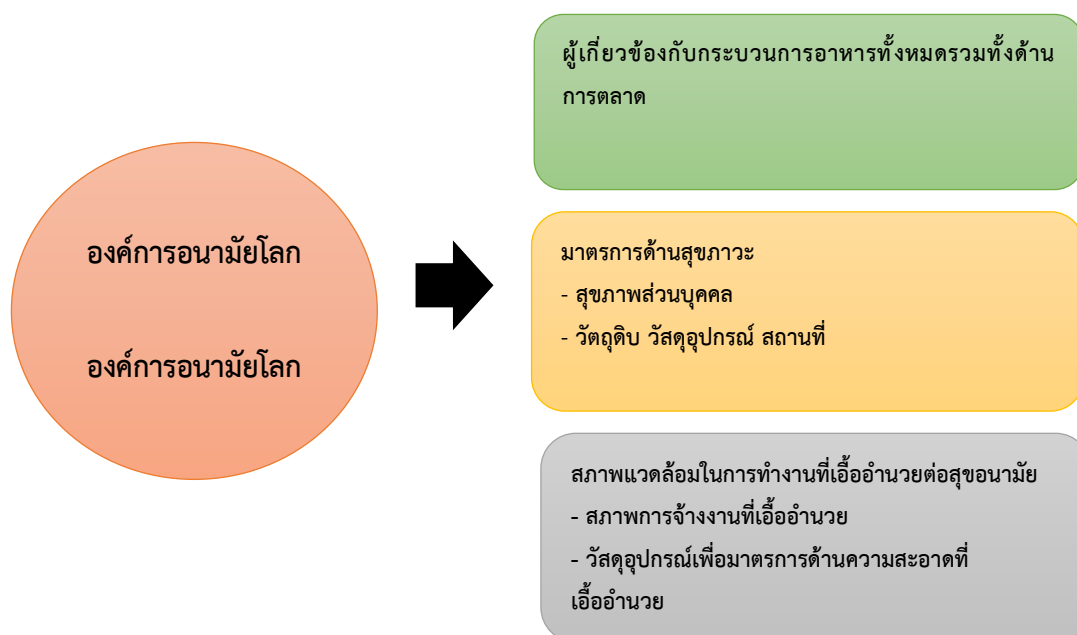
¹²⁹ *Ibid.*, p. 4.

4.1.2.4 การจำหน่ายอาหาร

ผู้ปฏิบัติงานด้านอาหารในสถานประกอบการขายปลีกจะไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนอาหารหากปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ดี ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงของการแพร่ของโรค โดยควรมาตรการต่าง ๆ เช่น การล้างมือบ่อย ๆ การใช้เจลทำความสะอาดมือ การใช้ชุดป้องกันสุขอนามัยระบบทางเดินหายใจที่ดีซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงในการแพร่กระจายของโรคได้ ซึ่งนายจ้างควรเน้นถึงความสำคัญของการล้างมือบ่อยขึ้นและการรักษาสุขอนามัยที่ดี และการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อพื้นผิวสัมผัสที่บ่อยขึ้น ผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการด้านอาหารต้องระวังอาการของโควิด-19 และแจ้งนายจ้างและขอคำแนะนำทางการแพทย์หากมีอาการของโรคเกิดขึ้น ประกอบกับการรักษาระยะห่างทางกายภาพในสถานประกอบการขายปลีกอาหารคือความสำคัญหนึ่งในการลดความเสี่ยงของการแพร่ระบาด¹³⁰

จากการศึกษาแนวทางขององค์การอนามัยโลกเกี่ยวกับการขนส่งในสถานการณ์โควิด-19 พบว่า ผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการอาหารทั้งหมดรวมทั้งการตลาดอาหารเป็นผู้มีส่วนรับผิดชอบในความปลอดภัยและปลอดภัยของอาหาร โดยมีมาตรการด้านสุขภาวะทั้งในส่วนสุขภาพส่วนบุคคล และความปลอดภัยของวัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์สถานที่ ทั้งนี้ การรักษาความปลอดภัยของอาหารจะมีประสิทธิภาพสภาพการทำงานที่เอื้ออำนวย เช่น การตรวจสุขภาพ การอนุญาตให้ลาป่วย เป็นต้น รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถติดตามรวมถึงเช่น บรรจุภัณฑ์ กล่องที่ใช้ในการขนส่ง เจลทำความสะอาดมือ การแยกบรรจุกับสิ่งที่อาจปนเปื้อน เป็นต้น ต้องมีความพร้อมซึ่งมีประเด็นให้ต้องพิจารณาต่อมาว่า วัสดุอุปกรณ์เหล่านี้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม หรือผู้ขนส่งอาหารผู้ใดพึงเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

¹³⁰ *Ibid.*, p. 4.

ภาพที่ 4.1 องค์การอนามัยโลกกับการดูแลสุขภาพจากสถานการณ์โควิด-19 ในกระบวนการอาหาร

4.2 มาตรการทางกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารของ สหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และสาธารณรัฐประชาชนจีน

การเพิ่มขึ้นของการใช้บริการแพลตฟอร์มขนส่งอาหารเติบโตขึ้นทั่วโลก โดยสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่มีการใช้จ่ายในกิจกรรมนี้มากที่สุดรองลงมาเป็นประเทศสหรัฐอเมริกา

ตารางที่ 4.1 รายได้จากบริการขนส่งอาหารจากการสั่งซื้อออนไลน์ในประเทศต่าง ๆ¹³¹

Country	Forecast Revenue in 2020 (in million US\$)	Annual Growth Rate (CAGR 2020–2024)	Market's Largest Delivery Segment	Volume of Market's Largest Delivery Segment in 2020 (in million US\$)	Leading Platforms
China	51,514	7.0%	Platform-to-Consumer	37,708	Meituan, Eleme
US	26,527	5.1%	Restaurant-to-Consumer	15,631	Grubhub, Uber Eats, Doordash
India	10,196	9.5%	Restaurant-to-Consumer	5401	Foodpanda, Swiggy, Zomato, Uber Eats
UK	5988	6.5%	Restaurant-to-Consumer	4115	Just Eat, Food Hub, Deliveroo, Hungry House
Brazil	3300	9.5%	Restaurant-to-Consumer	2033	iFood, HelloFood

¹³¹ Online Food Delivery, Retrieved May 12, 2022 from <https://archive.is/e7OK5>

เมื่อศึกษาตลาดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อัตราการเติบโตของธุรกิจขนส่งอาหารก็มีแนวโน้มในการเติบโตมากขึ้น¹³² แนวโน้มเช่นเดียวกับในยุโรปที่มีประมาณการที่ว่าตลาดการขนส่งอาหารออนไลน์มีอัตราการเติบโตมากและอาจมีมูลค่าถึง \$25bn ภายในปี ค.ศ. 2023¹³³

การสั่งซื้ออาหารออนไลน์ได้รับการส่งเสริมการขายจากผู้ประกอบธุรกิจในหลายรูปแบบซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกที่หลากหลายและอาจเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริโภคจากการซื้อกลับบ้านหรือการรับประทานที่ร้านอาหารมาสั่งซื้อในช่องทางออนไลน์มากยิ่งขึ้น¹³⁴ การเกิดขึ้นของบริการจัดส่งอาหารออนไลน์อาจเนื่องมาจากลักษณะการเปลี่ยนแปลงของผู้บริโภคในเมือง ผู้บริโภคเหล่านี้ใช้บริการจัดส่งอาหารด้วยเหตุผลหลายประการ แต่สาเหตุที่พบบ่อยที่สุดคือความต้องการอาหารที่รวดเร็วและสะดวกสบายในระหว่างหรือหลังวันทำงาน การบริการจัดส่งอาหารต่าง ๆ ที่พร้อมให้บริการช่วยลดความยุ่งยากของผู้บริโภคในการคิดและวางแผนมื้ออาหาร ไม่ว่าผู้บริโภคจะเตรียมอาหารเอง ไปร้านอาหาร รับประทานอาหารในหรือไปร้านอาหารและซื้ออาหารมากกลับไปทำงานหรือที่บ้านก็ตามบริการจัดส่งอาหารจึงได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคอย่างมาก โดยเฉพาะผู้บริโภคในเมือง การใช้บริการขนส่งอาหารกลายเป็นเรื่องปกติและเป็นกิจวัตร ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาผู้คนหันมาใช้บริการส่งอาหารมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากสะดวกตลอดจนโอกาสในการค้นพบร้านอาหารที่ให้บริการจัดส่งอาหารมากขึ้น และสามารถรับประทานอาหารที่สดและดีต่อสุขภาพได้อีกด้วย¹³⁵

¹³² Lau Teck Chai and David Ng Ching Yat, Online Food Delivery Services: Making Food Delivery the New Normal, **Journal of Marketing Advances and Practices** 1, 1 (2019): 62-77.

¹³³ **Delivering Growth the Impact of Third-Party Platform Ordering on Restaurants**, Retrieved May 12, 2022 from <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/uk/Documents/corporate-finance/deloitte-uk-delivering-growth-full-report.pdf>

¹³⁴ Charlene Li, Miranda Miroso and Phil Bremer, **Review of Online Food Delivery Platforms and their Impacts on Sustainability**, p. 5, Retrieved May 12, from <https://www.mdpi.com>

¹³⁵ B. Moriarty, **5 Reasons Why Your Restaurant Needs an Online Ordering System**, Retrieved February 9, 2018 from <http://www.starmicronics.com/blog/5-reasons-whyyour-restaurant-need-anonline-ordering-system/>

โดยมาตรการทางกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคและความปลอดภัยสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารของสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และสาธารณรัฐประชาชนจีนมีสาระสำคัญ ดังนี้

4.2.1 สหรัฐอเมริกา

ในสหรัฐอเมริกาตลาดการส่งอาหารกำลังเปลี่ยนแปลงไปรวดเร็ว บริษัทวิจัย อีมาร์เก็ตเตอร์ (eMarketer) คาดการณ์ว่า การใช้แอปพลิเคชันส่งอาหารจากร้านอาหารมีจำนวนผู้ใช้ถึง 44 ล้านคนในสหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. 2563 เพิ่มขึ้นจาก 38 ล้านคนในปี พ.ศ. 2562 ภายใน พ.ศ. 2566 คาดว่าจำนวนผู้ใช้จะเพิ่มขึ้นเป็น 60 ล้านคน ตัวอย่างแพลตฟอร์มร้านอาหารของสหรัฐอเมริกา เช่น กรับฮับ (Grubhub) อุเบอร์อีทส์ (Uber Eats) ดอร์แดช (Door Dash) และโพสเมทส์ (Postmates) ข้อมูลจากเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2562 เปิดเผยว่าแพลตฟอร์มดอร์แดช (Door Dash) มีส่วนแบ่งตลาด สูงสุดในสหรัฐฯ คือ ร้อยละ 27.6 มากกว่าผู้นำในตลาดเดิมอย่างกรับฮับ (Grub hub) ซึ่งมีส่วนแบ่งร้อยละ 26.7 ตามมาด้วยอุเบอร์อีทส์ (Uber Eats) ร้อยละ 25.2 และโพสเมทส์ (Postmates) ร้อยละ 12.1¹³⁶ การเติบโตของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลของสหรัฐอเมริกานั้นจึงมีมูลค่าเป็นลำดับต้น ๆ ของโลก

เมื่อศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการขนส่งอาหารของสหรัฐอเมริกา พบว่า เนื่องจากสหรัฐอเมริกา มีการขนส่งอาหารโดยอุตสาหกรรมขนาดใหญ่จำนวนมากจึงมีการกำกับดูแลธุรกิจการขนส่งอาหารที่เป็นทุนขนาดใหญ่ที่เข้มงวดซึ่งจะมีรายละเอียดของกฎเกณฑ์ที่เน้นการควบคุมคุณภาพอาหารเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค การศึกษากฎหมายในส่วนนี้จึงเป็นประโยชน์เพราะการควบคุมคุณภาพอาหารอย่างเคร่งครัดถือเป็นแนวปฏิบัติในอุดมคติหากนำมาปรับใช้กับการขนส่งอาหารของแพลตฟอร์มดิจิทัลซึ่งเป็นการขนส่งอาหารจำนวนไม่มากประกอบกับในส่วนนี้จะศึกษาถึงกฎหมายของมลรัฐแคลิฟอร์เนียที่ใช้ในการกำกับผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลในธุรกิจการขนส่งอาหารโดยเฉพาะ ดังนั้น การศึกษามาตรการทางกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารของสหรัฐอเมริกาก็จะเป็นการเปรียบเทียบและแสดงให้เห็นถึงภาพของแนวทางปฏิบัติที่ดีในการขนส่งอาหารของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่กับตัวอย่างการกำกับดูแลแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ให้บริการขนส่งอาหารซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในทางปฏิบัติกับธุรกิจประเภทนี้ โดยมาตรการทางกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารของสหรัฐอเมริกามีสาระสำคัญ ดังนี้

¹³⁶ เกรียงศักดิ์ อินะโกวิทขจร และวรุดลย์ ตูลารักษ์, *เรื่องเดิม*, หน้า 13-14.

4.2.1.1 the Food Safety Modernization Act of 2011

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (The Food and Drug Administration : FDA) ของสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมาย the Food Safety Modernization Act of 2011 (FSMA) ซึ่งลงนามโดยประธานาธิบดีโอบามาเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2011 กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สามารถปกป้องสุขภาพของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น โดย the Food Safety Modernization Act of 2011 มีสาระสำคัญ ดังนี้

1) ความเป็นมาของ the Food Safety Modernization Act of 2011

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยามุ่งเน้นการป้องกันปัญหาด้านความปลอดภัยของอาหารแทนที่จะตอบสนองต่อปัญหาหลังจากเกิดขึ้นเป็นสำคัญเช่นในอดีตที่ผ่านมา จึงมีการประกาศใช้ the Food Safety Modernization Act of 2011 โดยกฎหมายฉบับนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดตั้งหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายขึ้นใหม่เพื่อให้บรรลุผลในการปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยตามความเสี่ยงที่เน้นการป้องกันและเพื่อตอบสนองและจัดการกับปัญหาได้ดีขึ้นยิ่งขึ้น และการประกาศใช้ the Food Safety Modernization Act of 2011 ยังมีเครื่องมือใหม่ ๆ ที่สำคัญในการรับรองความปลอดภัยของอาหารที่นำเข้าและส่งเสริมความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ ท้องถิ่น ชุมชน รวมทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศกับหน่วยงานกำกับดูแลต่างประเทศให้ดียิ่งขึ้น¹³⁷ โดย the Food Safety Modernization Act of 2011 มีการประกาศใช้กฎหมายได้ the Food Safety Modernization Act of 2011 รวมถึงด้านการขนส่งอาหาร

2) สาระสำคัญของ the Food Safety Modernization Act of 2011

สิ่งสำคัญที่สุดสำหรับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา คือ ระเบียบภายใต้ the Food Safety Modernization Act of 2011 นั้นเองที่เป็นกรอบการทำงานสำหรับการดำเนินการควบคุมเชิงป้องกัน และเพิ่มความสามารถของเราในการกำกับดูแลการดำเนินการด้านอาหารทั้งในประเทศและการนำเข้า โดยมีกฎหมายได้การดำเนินงานของ the Food Safety Modernization Act of 2011 ปรากฏดังตาราง

¹³⁷ The Food and Drug Administration, **Sanitary Transportation of Human and Animal Food**, Retrieved May 12, 2022 from <https://www.federalregister.gov/documents/2016/04/06/2016-07330/sanitary-transportation-of-human-and-animal-food>.

ตารางที่ 4.2 กฎภายใต้การดำเนินงานของ the Food Safety Modernization Act of 2011¹³⁸

การกำกับดูแล	กฎ	การประกาศใช้กฎ
(1) แนวทางปฏิบัติที่ดีในการผลิตและการวิเคราะห์อันตรายและการควบคุมเชิงป้องกันในความเสี่ยงสำหรับอาหารมนุษย์ (Current Good Manufacturing Practice and Hazard Analysis and Risk-Based Preventive Controls for Human Food)	human preventive controls regulation	วันที่ 16 มกราคม 2013
(2) มาตรฐานในการปลูก การเก็บเกี่ยว การบรรจุ และการเก็บผลผลิตเพื่อการบริโภคของมนุษย์ (Standards for the Growing, Harvesting, Packing, and Holding of Produce for Human Consumption)	produce safety regulation	วันที่ 16 มกราคม 2013
(3) แนวทางปฏิบัติที่ดีในการผลิตและการวิเคราะห์อันตรายและการควบคุมเชิงป้องกันในความเสี่ยงสำหรับอาหารสัตว์ (Current Good Manufacturing Practice and Hazard Analysis and Risk-Based Preventive Controls for Food for Animals)	Animal preventive controls regulation	29 ตุลาคม 2013
(4) โครงการตรวจสอบผู้ผลิตในต่างประเทศ สำหรับผู้นำเข้าอาหารสำหรับมนุษย์และสัตว์ (Foreign Supplier Verification Programs (FSVP) for Importers of Food for Humans and Animals)	FSVP regulation	29 กรกฎาคม 2013
(5) การรับรองระบบงานของผู้ตรวจสอบภายนอก/หน่วยงานให้การรับรองเพื่อดำเนินการตรวจสอบความปลอดภัยด้านอาหารและออก	third-party certification regulation	29 กรกฎาคม 2013

¹³⁸ *Ibid.*

การกำกับดูแล	กฎ	การประกาศใช้กฎ
ใบรับรอง (Accreditation of Third-Party Auditors/Certification Bodies to Conduct Food Safety Audits and to Issue Certifications)		
(6) การลดผลกระทบที่มุ่งเน้นในการป้องกันอาหารจากการปลอมปน (Focused Mitigation Strategies to Protect Food Against Intentional Adulteration)	intentional adulteration regulation	24 ธันวาคม 2013
(7) การสุขาภิบาลเพื่อการขนส่งอาหารมนุษย์และสัตว์ (Sanitary Transportation of Human and Animal Food)	sanitary transportation regulation	5 กุมภาพันธ์ 2014

จะเห็นได้ว่า ในด้านการขนส่งอาหารมีกฎหมายที่เป็นระเบียบปฏิบัติเฉพาะ คือ sanitary transportation regulation แม้ระเบียบดังกล่าวส่วนมากจะถูกนำมาใช้ในการดำเนินธุรกิจการขนส่งอาหารขนาดใหญ่แต่ถือได้ว่าเป็นแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับการนำมาใช้กับการกำกับดูแลร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งได้

4.2.1.2 Sanitary Transportation of Human and Animal Food

Sanitary Transportation of Human and Animal Food เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการกำกับการขนส่งอาหารซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) ความเป็นมาของ Sanitary Transportation of Human and Animal Food

กฎ Sanitary Transportation of Human and Animal Food นี้เป็นหนึ่งในกฎระเบียบมูลฐานที่จัดทำขึ้นภายใต้ the Food Safety Modernization Act of 2011 ที่ได้เสนอต่อสภาของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเกี่ยวกับการสุขาภิบาลเพื่อการขนส่งอาหารมนุษย์และสัตว์เพื่อมุ่งคุ้มครองผู้บริโภคจากการขนส่งอาหาร

2) สาระสำคัญของ Sanitary Transportation of Human and Animal Food

สาระสำคัญของ Sanitary Transportation of Human and Animal Food มีดังนี้

(1) ผู้อยู่ภายใต้การกำกับดูแล: ผู้จัดส่งสินค้า ผู้เคลื่อนย้ายสินค้า ผู้รับขนโดยรถยนต์หรือรถไฟ ผู้รับสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหาร

กฎฉบับนี้ได้บัญญัติข้อกำหนดต่าง ๆ สำหรับผู้จัดส่งสินค้า ผู้เคลื่อนย้ายสินค้า ผู้รับขนโดยรถยนต์หรือรถไฟ และผู้รับสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารคนและอาหารสัตว์ให้ใช้วิธีปฏิบัติที่มีสุขลักษณะ เพื่อให้แน่ใจว่าอาหารดังกล่าวมีความปลอดภัย รวมถึงบุคคลต่าง ๆ ในประเทศอื่น ๆ เช่น ผู้จัดส่งสินค้าอาหารไปยังสหรัฐอเมริกาโดยตรงทางรถยนต์หรือรถไฟ หรือโดยทางเรือหรือทางอากาศและมีการจัดเตรียมการสำหรับการขนถ่ายตู้สินค้าบนรถยนต์หรือรถไฟสำหรับการขนส่งภายในประเทศ หากอาหารดังกล่าวจะนำมาบริโภคหรือจัดจำหน่ายภายในสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ ข้อกำหนดนี้ไม่ได้บังคับใช้กับการขนส่งทางเรือ หรือทางอากาศ เนื่องจากมีข้อจำกัดของกฎหมายและกฎฉบับนี้ไม่ใช้บังคับกับผู้ส่งออก กล่าวคือ ผู้ที่ขนส่งสินค้าอาหารผ่านสหรัฐอเมริกา เช่น การขนส่งจากแคนาดาไปเม็กซิโก เป็นต้น โดยทางรถยนต์หรือทางรถไฟ หากว่าอาหารดังกล่าวมิได้มีการจัดจำหน่ายในสหรัฐ ดังนั้น บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารเพื่อการส่งออกจะอยู่ภายใต้กฎฉบับนี้จนกว่าสินค้านั้นจะถึงท่าเรือหรือเขตแดนของสหรัฐอเมริกานั้นเอง¹³⁹

กฎยังมีการกำหนดให้ “ผู้เคลื่อนย้ายสินค้า” ซึ่งหมายถึง ผู้เคลื่อนย้ายสินค้าขึ้นบนรถยนต์หรือรถราง ผู้เคลื่อนย้ายสินค้าจะต้องตรวจสอบให้แน่ชัดว่าอุปกรณ์การขนส่งนั้นอยู่ในสภาวะที่มีสุขลักษณะที่เหมาะสม โดยก่อนการเคลื่อนย้ายอาหารที่ต้องมีการควบคุมอุณหภูมิ ผู้เคลื่อนย้ายสินค้าต้องตรวจสอบให้แน่ชัดว่าห้องจัดเก็บที่มีสภาวะเย็นได้รับการจัดเตรียมการอย่างเพียงพอสำหรับการขนส่ง¹⁴⁰

(2) ข้อปฏิบัติในการขนส่ง

ข้อปฏิบัติในการขนส่งเพื่อความปลอดภัยของอาหาร เช่น การควบคุมอุณหภูมิที่เพียงพอ การป้องกันการปนเปื้อนสำหรับอาหารที่พร้อมรับประทานจากการสัมผัสกับอาหารที่ดิบ การปกป้องอาหารจากการปนเปื้อนจากสิ่งที่ไม่ใช่อาหารในการบรรจุสินค้าในครั้งเดียวกันหรือการบรรจุสินค้าในครั้งก่อน และการปกป้องอาหารจากการปนเปื้อนในอาหารโดยจากการสัมผัส (cross-contact) เป็นต้น¹⁴¹

¹³⁹ FSMA Final Rule on Sanitary Transportation of Human and Animal Food, Retrieved May 12, 2022 from <https://www.fda.gov/food/food-safety-modernization-act-fsma/fsma-final-rule-sanitary-transportation-human-and-animal-food>

¹⁴⁰ *Ibid.*

¹⁴¹ *Ibid.*

โดยผู้จัดส่งสินค้าต้องจัดทำระเบียบปฏิบัติที่เป็นลายลักษณ์อักษรและนำไปใช้เพื่อให้แน่ใจว่าอุปกรณ์และยานยนต์อยู่ในสภาวะที่มีสุขลักษณะที่เหมาะสม และผู้จัดส่งสินค้าอาหารที่มีการขนส่งในปริมาณมากต้องจัดทำระเบียบปฏิบัติที่เป็นลายลักษณ์อักษรและนำไปใช้เพื่อให้แน่ใจว่าสินค้าที่บรรจุทุกในครั้งก่อนจะไม่ก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยของอาหาร สำหรับผู้จัดส่งสินค้าอาหารที่จะต้องมีการควบคุมอุณหภูมิเพื่อความปลอดภัยของอาหารนั้นยังต้องจัดทำระเบียบปฏิบัติที่เป็นลายลักษณ์อักษรและนำไปใช้เพื่อให้แน่ใจว่าการขนส่งอาหารนั้นอยู่ภายใต้การควบคุมอุณหภูมิที่เพียงพอ¹⁴²

(3) หน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหาร

หากบุคคลหรือบริษัทที่อยู่ภายใต้กฎหมาย ณ จุดใด ๆ ในห่วงโซ่การขนส่งได้ทราบถึงความผิดพลาดของการควบคุมอุณหภูมิจะต้องไม่จำหน่ายอาหารดังกล่าวกระทั่งได้มีการตรวจสอบ¹⁴³

(4) การฝึกอบรม

การฝึกอบรมบุคลากรของผู้ขนส่งสินค้าเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติการขนส่งที่มีสุขลักษณะและการจัดเก็บเอกสารของการฝึกอบรม รวมถึงการเก็บเอกสารบันทึกเกี่ยวกับระเบียบวิธีปฏิบัติที่เป็นลายลักษณ์อักษร¹⁴⁴

(5) ลักษณะของยานพาหนะและอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่ง

ยานยนต์และอุปกรณ์การขนส่ง รูปแบบและการซ่อมบำรุงของยานยนต์และอุปกรณ์การขนส่งนั้นต้องทำให้แน่ใจได้ว่าจะไม่ทำให้อาหารที่ขนส่งมาด้วยนั้นมีความไม่ปลอดภัย ตัวอย่าง ยานยนต์และอุปกรณ์การขนส่งต้องเหมาะสมและสะอาดเพียงพอสำหรับการนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของการขนส่งและสามารถที่จะรักษาอุณหภูมิไว้ในระดับที่จำเป็นสำหรับการขนส่งอาหารที่ปลอดภัย¹⁴⁵

(6) ข้อยกเว้นของการบังคับใช้กฎ

ผู้ขนส่งที่ได้รับการยกเว้นมีรายละเอียด ดังนี้¹⁴⁶

¹⁴² *Ibid.*

¹⁴³ *Ibid.*

¹⁴⁴ *Ibid.*

¹⁴⁵ *Ibid.*

¹⁴⁶ *Ibid.*

ประเภทที่หนึ่ง ผู้จัดส่งสินค้า ผู้รับขนส่ง และผู้รับสินค้าผู้ที่มีใบอนุญาตที่ต้องผ่านการตรวจสอบภายใต้โครงการความปลอดภัยอาหารของสินค้าประเภทนมเกรด “เอ” ของการประชุมแห่งชาติว่าด้วยสินค้านมสำหรับการค้าระหว่างรัฐ (National Conference on Interstate Milk Shipments: NCIMS) โดยข้อยกเว้นเหล่านี้จะบังคับใช้เฉพาะกรณีที่ทำกรขนส่งสินค้านมเกรดเอ และผลิตภัณฑ์นมต่าง ๆ ซึ่งผลิตภายใต้สภาวะที่มีสุขลักษณะ ซึ่งองค์การอาหารและยาตระหนักดีว่ามีการควบคุมการปฏิบัติการขนส่งดังกล่าวนี้แล้วภายใต้โครงการของ NCIMS โดยที่รัฐบังคับใช้กฎหมายและองค์การอาหารและยาเป็นผู้กำกับดูแล

ประเภทที่สอง กิจกรรมที่ดำเนินธุรกิจด้านอาหารที่มีใบอนุญาตถูกต้องที่ออกโดยหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานของชนเผ่า กรณีที่ดำเนินงานในฐานะผู้รับสินค้า ผู้จัดส่งสินค้า และผู้รับขนส่งในการปฏิบัติการต่าง ๆ ที่ซึ่งส่งมอบอาหารให้แก่ลูกค้าที่ขนส่งสินค้าด้วยธุรกิจดังกล่าว เช่น ภัตตาคาร ซูเปอร์มาร์เก็ต และธุรกิจการบริการจัดส่งสินค้าประเภทของชำถึงบ้าน เพราะองค์การอาหารและยาตระหนักดีว่ามีการควบคุมการขนส่งดังกล่าวภายใต้โครงการค้าปลีกอาหาร (Retail Food Program) โดยที่มีการบังคับใช้กฎหมายของรัฐ ชนเผ่า และท้องถิ่นอยู่แล้ว

ประเภทที่สาม กิจกรรมขนส่งที่ดำเนินการโดยฟาร์ม

ประเภทที่สี่ การขนส่งก๊าซอัดสำหรับใช้ในอาหารต่าง ๆ (เช่น คาร์บอนไดออกไซด์ ไนโตรเจน หรือออกซิเจนที่ได้รับอนุญาตให้สามารถนำมาใช้กับผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่ม) และสิ่งที่สัมผัสอาหาร

ประเภทที่ห้า การขนส่งผลิตภัณฑ์พลอยได้จากอาหารของคนที่ขนส่งเพื่อการใช้เป็นอาหารสัตว์โดยไม่มีการแปรรูปเพิ่มเติมใด ๆ

ประเภทที่หก การขนส่งอาหารที่อยู่ในภาชนะปิดสนิทยกเว้นอาหารที่จำเป็นต้องได้รับการควบคุมอุณหภูมิเพื่อความปลอดภัยของอาหาร

ประเภทที่เจ็ด การขนส่งสัตว์ที่เป็นอาหารที่ยังมีชีวิตอยู่ ยกเว้น สัตว์ประเภทหอย

จะเห็นได้ว่า Sanitary Transportation of Human and Animal Food เป็นกฎหมายที่ใช้กำกับดูแลการขนส่งอาหารผ่านสหรัฐอเมริกาและจำหน่ายภายในสหรัฐอเมริกา โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารทุกคนมีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค

4.2.1.3 แนวทางขององค์การอาหารและยาในการป้องกันอาหารจากการปนเปื้อน สำหรับรูปแบบธุรกิจใหม่

องค์การอาหารและยาแห่งสหรัฐอเมริกา (Food and Drug Administration) ได้มีการจัดทำเอกสารที่สามารถแสดงให้เห็นถึงแนวทางในการกำกับดูแลความปลอดภัยและปลอดภัยจากการขนส่งอาหารผ่านผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่เป็นรูปแบบธุรกิจใหม่ โดยเอกสารนี้เป็นจากตกผลึกความคิดจากผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยในอาหารของ FDA ผู้บริโภค อุตสาหกรรมอาหาร บริษัทเทคโนโลยี พันธมิตรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบของรัฐบาลกลางและมลรัฐ หน่วยงานกำกับดูแลต่าง ๆ ในประเทศอื่น ๆ และนักวิชาการ ซึ่งมีวิธีป้องกันอาหารจากการปนเปื้อนสำหรับรูปแบบธุรกิจใหม่ที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไป เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคสมัยใหม่ โดยมีรายละเอียดดังนี้¹⁴⁷

1) การรับรองความปลอดภัยของอาหารที่ผลิตหรือส่งโดยใช้รูปแบบธุรกิจแบบใหม่

(1) ในความร่วมมือกับพันธมิตรด้านกฎระเบียบ รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวงกว้าง ในธุรกิจอาหารเพื่อระบุแนวทางการดำเนินการในอนาคตเพื่อจัดการกับจุดอ่อนด้านความปลอดภัยของอาหารที่อาจเกิดขึ้น

(2) การพิจารณาประเด็นที่กฎระเบียบยังไม่ครอบคลุมถึง

(3) ร่วมเป็นพันธมิตรกับบริษัทจัดส่งอาหารเพื่อการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการอาหารอย่างเหมาะสม รวมถึงการเข้าถึงบริการจัดส่ง

(4) ความร่วมมือกับกระทรวงเกษตรของสหรัฐอเมริกา การอุตสาหกรรม หน่วยงานอื่น ๆ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับผู้บริโภคในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สำหรับผู้บริโภคเกี่ยวกับการจัดการอาหารที่ส่งถึงบ้าน รวมถึงการพิจารณาเวลาหรืออุณหภูมิที่เหมาะสม การมองหาบรรทัดฐานที่ทนต่อการชำรุดบกพร่อง และลดโอกาสในการปนเปื้อน รวมถึงการนำวัสดุเหล่านี้ไปสู่การสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยด้านอาหารในบ้านอีกด้วย

(5) การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่ใช้ในตรวจสอบปัจจัยเสี่ยงของผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบธุรกิจใหม่โดยอัตโนมัติ เช่น เวลา อุณหภูมิ การจัดแ่ง และข้อมูลการตรวจสอบย้อนกลับ

¹⁴⁷ New Era of Smarter Food Safety, Retrieved May 12, 2022 from <https://www.fda.gov/media/139868/download>

(6) การอำนวยความสะดวกในการพัฒนาส่วนผสมอาหารและเทคโนโลยีการผลิตใหม่ ๆ อย่างปลอดภัย เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และการเข้าถึงตลาดอย่างปลอดภัยและทันที่

2) วิธีการเข้าถึงความปลอดภัยของอาหารที่ทันสมัย

(1) การดำเนินการแสดงความคิดเห็น (การรีวิว) โดยอิสระเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอาหารในการป้องกันการเจ็บป่วยจากอาหาร และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างคู่ค้า

(2) การเพิ่มสำคัญของการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ในการควบคุมเชิงป้องกันสำหรับการจัดการความปลอดภัยของอาหารขายปลีก (การควบคุมทางวิศวกรรม) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การส่งเสริมการพัฒนาและการใช้อุปกรณ์ทำครัวอัจฉริยะสามารถตรวจสอบกระบวนการเวลาและอุณหภูมิได้โดยอัตโนมัติ

(3) การบังคับใช้กฎระเบียบของรัฐ และการสำรวจแนวทางระบบการจัดการความปลอดภัยด้านอาหารอย่างครบถ้วนมากขึ้นสำหรับสถานประกอบการค้าปลีก

(4) การส่งเสริมและสำรวจการใช้เครื่องมือดิจิทัลและสิ่งใหม่ๆ ด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยของอาหาร เช่น การล้างมือและการตรวจสอบอุณหภูมิด้วยตนเอง

(5) การทำงานร่วมกับพันธมิตรเพื่อยกระดับการรับรองที่มีอยู่และข้อกำหนดด้านการศึกษาและการฝึกอบรมผู้จัดการด้านอาหาร ซึ่งรวมถึงหลักการที่พิสูจน์แล้วว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ได้อย่างดียิ่งขึ้น

(6) การปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้กำกับดูแลและเจ้าหน้าที่ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการด้านอาหาร พร้อมเพิ่มการมีส่วนร่วมกับพันธมิตรในอุตสาหกรรมและหน่วยงานกำกับดูแล เพื่อกำหนดเป้าหมายแนวทางปฏิบัติด้านความปลอดภัยของอาหารที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการป้องกันความเจ็บป่วยจากอาหาร

(7) เพิ่มการใช้วิธีการตรวจสอบความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น

(8) การวิจัยขั้นสูงที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความปลอดภัยของอาหารค้าปลีก และการส่งเสริมการวิจัยทางวิชาการเพื่อเพิ่มเติมช่องว่างความรู้ในด้านนี้

(9) การระบุและพัฒนากลยุทธ์การแทรกแซงที่มีประสิทธิภาพในการลดปัจจัยการเกิดของความเสี่ยงในการเจ็บป่วยที่เกิดจากอาหาร และเชื่อมโยงกลยุทธ์เหล่านี้เข้ากับการสนับสนุนเงินทุนของ องค์การอาหารและยาที่สนับสนุนโดยรัฐและของท้องถิ่นเพื่อสร้างแรงจูงใจในการดำเนินการ

จะเห็นว่า แนวทางขององค์การอาหารและยาแห่งสหรัฐอเมริกาปรากฏหลักการในการสร้างการมีส่วนร่วม การใช้เทคโนโลยี และมุ่งเน้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการอาหาร และผู้บริโภค

4.2.1.4 กรณีตัวอย่างกฎหมายของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย: The law of California: AB-3336 Third-party food delivery platforms (food safety)

มลรัฐในสหรัฐอเมริกา ตัวอย่างเช่น มลรัฐแคลิฟอร์เนียมีการประกาศใช้กฎหมายที่เรียกว่า AB-3336 กฎหมายฉบับนี้เป็นการกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยใหม่สำหรับแพลตฟอร์มที่จัดส่งอาหารโดยบุคคลที่สาม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) ความเป็นมาของ The law of California: AB-3336 Third-party food delivery platforms (food safety)

The law of California: AB-3336 Third-party food delivery platforms (food safety) มีการกำหนดมาตรฐานด้านสุขอนามัยและอุณหภูมิโดยมาตรฐานเหล่านี้มีความสอดคล้องกับข้อกำหนดสำหรับร้านอาหารและร้านค้าตามที่กฎหมายบัญญัติ การกำกับดูแลแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ให้บริการขนส่งอาหารด้านสุขภาพอนามัยถูกกำหนดตามมาตรา 113930.5 ของประมวลกฎหมายสุขภาพและความปลอดภัย (the Health and Safety Code) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารโดยเฉพาะและมีผลบังคับใช้กับผู้ให้บริการแพลตฟอร์มการขนส่งอาหาร¹⁴⁸

2) สาระสำคัญของ The law of California: AB-3336 Third-party food delivery platforms (food safety)

The law of California: AB-3336 Third-party food delivery platforms (food safety) มีสาระสำคัญดังนี้

(1) ผู้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกฎ: แพลตฟอร์มจัดส่งอาหารโดยบุคคลที่สาม

ผู้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกฎ คือ “แพลตฟอร์มจัดส่งอาหารโดยบุคคลที่สาม” ซึ่งหมายถึง ธุรกิจที่ให้บริการส่งอาหารออนไลน์และจัดส่งจากผู้ผลิตอาหารไปยังผู้บริโภค โดยไม่รวมถึงร้านขายของชำตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 113948 หรือห้อง อาคาร หรือสถานที่หรือส่วนหนึ่งของอาคารดังกล่าว ยกเว้นร้านอาหาร ซึ่งเคยขายผลิตภัณฑ์ลักษณะดังต่อไปนี้

¹⁴⁸ California Imposes Food Safety Requirements on Delivery Apps, Retrieved May 12, 2022 from <https://www.jdsupra.com/legalnews/california-imposes-food-safety-90268/>

ให้แก่ลูกค้า ได้แก่ สด ผลิตผล เนื้อสัตว์ สัตว์ปีก ปลา ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์นม เครื่องดื่มที่
เน่าเสียง่าย อาหารอบ และอาหารสำเร็จรูป¹⁴⁹

นอกจากนี้จากการศึกษาผู้ให้บริการแพลตฟอร์มร้านอาหารส่วนใหญ่มี
การกำหนดให้ผู้ขนส่งมีใบอนุญาตขับขี่ที่ยังไม่หมดอายุ¹⁵⁰ และผู้ให้บริการแพลตฟอร์มอาจมีการ
ตรวจสอบประวัติการขับขี่และประวัติอาชญากรรมของผู้ขนส่ง¹⁵¹

(2) ข้อปฏิบัติในการขนส่งอาหารพร้อมรับประทาน

อาหารพร้อมรับประทานที่ส่งผ่านผู้ให้บริการแพลตฟอร์มจะต้องขนส่ง
ในลักษณะที่ตรงตามข้อกำหนด ดังต่อไปนี้¹⁵²

(ก) พื้นด้านใน ด้านข้าง และด้านบนของช่องเก็บอาหารต้อง
สะอาดและสามารถทนต่อการทำความสะอาดบ่อยครั้ง

(ข) อาหารพร้อมรับประทานต้องได้รับการป้องกันจากการ
ปนเปื้อน

¹⁴⁹ AB-3336 Third-party food delivery platforms: food safety

SECTION 1. Section 113930.5 is added to the Health and Safety Code, to read:

113930.5. “Third-party food delivery platform” means a business engaged in the service of online food ordering and delivery from a food facility to a consumer. For purposes of this section, a food facility does not include a grocery store, as defined in Section 113948, or a room, building, or place or portion thereof, excluding a restaurant, used to sell to a customer primarily the following products: fresh produce, meat, poultry, fish, deli products, dairy products, perishable beverages, baked foods, and prepared foods.

¹⁵⁰ Maryalene LaPonsie, **10 Best Food Delivery App Companies to Work For**, Retrieved May 12, 2022 from <https://money.usnews.com/careers/articles/best-food-delivery-app-companies-to-work-for>

¹⁵¹ **What does the background check look for?**, Retrieved May 12, 2022 from <https://help.uber.com/driving-and-delivering/article/what-does-the-background-check-look-for?nodeId=ee210269-89bf-4bd9-87f6-43471300ebf2>

¹⁵² SEC. 2. Section 113982 of the Health and Safety Code is amended to read: 113982.

(ค) อาหารจะต้องรักษาอุณหภูมิไว้ที่จำเป็นเพื่อป้องกันการเน่าเสีย

(ง) ถุงหรือภาชนะทั้งหมดที่มีการขนส่งหรือส่งอาหารพร้อมรับประทานจากผู้ผลิตอาหารไปยังลูกค้าผ่านผู้ให้บริการแพลตฟอร์มจะถูกปิดโดยผู้ผลิตอาหารด้วยวิธีที่ป้องกันการรั่วแฉะก่อนในลักษณะที่ผู้ส่งอาหารสามารถเข้ารับเพื่อดำเนินการขนส่งอาหารพร้อมรับประทานได้ กล่าวคือ ถุงหรือภาชนะทั้งหมดที่จัดส่งโดยแอปส่งอาหารโดยบุคคลที่สามต้องปิดผนึกโดยร้านอาหารก่อนที่จะส่งมอบให้กับผู้จัดส่ง นอกจากนี้ พื้นที่เก็บอาหารต้องเป็นไปตามมาตรฐานด้านสุขอนามัย และอาหารต้องได้รับการรักษาที่อุณหภูมิที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการเน่าเสีย

(3) ผู้ต้องรับผิดชอบ

กฎหมายอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ลงโทษผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลขนส่งอาหารสำหรับการฝ่าฝืนกฎหมายโดยการชดเชยค่าเสียหาย ทั้งนี้ การชดเชยค่าเสียหายจะไม่นำมาปรับใช้กับการขนส่งอาหารที่ไม่อาจเป็นอันตรายชนิดที่มีการบรรจุหีบห่อ หรือการบริจจาคอาหารที่เป็นส่วนหนึ่งของโครงการการกุศล นอกจากนี้ กฎหมายบังคับใช้กับแพลตฟอร์มดิจิทัล (แพลตฟอร์มจัดส่งอาหารโดยบุคคลที่สาม) เท่านั้น และไม่รวมร้านขายของชำและร้านอาหาร ซึ่งอยู่ภายใต้ข้อบังคับของข้อกำหนดด้านสาธารณสุขแล้ว¹⁵³

จะเห็นได้ว่า กฎหมายของมลรัฐแคลิฟอร์เนียมีการกำหนดให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มขนส่งอาหารต้องรับผิดชอบต่อผู้บริโภคและมีข้อกำหนดในการจัดการขนส่งอาหารให้ได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับผู้ให้บริการแพลตฟอร์มอาหารเป็นหลักนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริโภคในผู้รับผิดชอบให้ชัดเจนและลดข้อจำกัดในความคลุมเครือต่อการเรียกร้องว่าบุคคลในจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการขนส่งอาหารที่ไม่ปลอดภัย

¹⁵³ California Imposes Food Safety Requirements on Delivery Apps, *op. cit.*

ตารางที่ 4.3 สรุปมาตรการทางกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลของสหรัฐอเมริกา

กฎหมาย	Sanitary Transportation of Human and Animal Food	แนวทางขององค์การอาหารและยาในการป้องกันอาหารจากการปนเปื้อนสำหรับรูปแบบธุรกิจใหม่	The law of California: AB-3336 Third-party food delivery platforms (food safety)
ผู้ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล	ผู้จัดส่งสินค้า ผู้เคลื่อนย้ายสินค้า ผู้รับขนโดยรถยนต์หรือรถไฟ ผู้รับสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหาร	ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล	แพลตฟอร์มจัดส่งอาหาร โดยบุคคลที่สาม หมายถึง ธุรกิจที่ให้บริการส่งอาหารออนไลน์และจัดส่งจากผู้ผลิตอาหารไปยังผู้บริโภค
สิทธิและหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล		ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	หน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล: เจ้าหน้าที่ลงโทษผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลขนส่งอาหารสำหรับการฝ่าฝืนกฎหมายโดยการชดเชยค่าเสียหาย
สภาพแวดล้อมในการขนส่งที่เอื้ออำนวย	ผู้จัดส่งสินค้าการจัดทำระเบียบปฏิบัติที่เป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับ เช่น อุปกรณ์และยานยนต์ อุณหภูมิ		
นิยามของผู้ขนส่งอาหาร	ผู้เคลื่อนย้ายสินค้า หมายถึง ผู้เคลื่อนย้ายสินค้าขึ้นบน		

กฎหมาย	Sanitary Transportation of Human and Animal Food	แนวทางขององค์การอาหารและยาในการป้องกันอาหารจากการปนเปื้อนสำหรับการปนเปื้อนสำหรับรูปแบบธุรกิจใหม่	The law of California: AB-3336 Third-party food delivery platforms (food safety)
	รถยนต์หรือรถราง ผู้เคลื่อนย้ายสินค้าจะต้อง ตรวจสอบให้แน่ชัดว่า อุปกรณ์การขนส่งนั้นอยู่ใน สภาวะที่มีสัญลักษณ์ที่ เหมาะสม โดยก่อนการ เคลื่อนย้ายอาหารที่ต้องมี การควบคุมอุณหภูมิ ผู้เคลื่อนย้ายสินค้าต้อง ตรวจสอบให้แน่ชัดว่าห้อง จัดเก็บที่มีสภาวะเย็นได้รับ การจัดเตรียมการอย่าง เพียงพอสำหรับการขนส่ง		
คุณลักษณะ ของผู้ขนส่ง			
สิทธิและหน้าที่ ของผู้ขนส่ง	สิทธิของผู้ขนส่ง: หากบุคคลหรือบริษัทที่อยู่ ภายใต้กฎหมาย ณ จุดใด ๆ ในห่วงโซ่การขนส่งได้ทราบ ถึงความผิดพลาดของการ ควบคุมอุณหภูมิจะต้องไม่		หน้าที่ของผู้ขนส่ง: อาหารพร้อมรับประทาน ที่ส่งผ่านผู้ให้บริการ แพลตฟอร์มจะต้อง ขนส่งในลักษณะที่ตรง ตามข้อกำหนดดัง ต่อไปนี้ ¹⁵⁴

¹⁵⁴ SEC. 2. Section 113982 of the Health and Safety Code is amended to read:
113982.

กฎหมาย	Sanitary Transportation of Human and Animal Food	แนวทางขององค์การ อาหารและยาในการ ป้องกันอาหารจาก การปนเปื้อนสำหรับ รูปแบบธุรกิจใหม่	The law of California: AB-3336 Third-party food delivery platforms (food safety)
	จำหน่ายอาหารดังกล่าว กระทั่งได้มีการตรวจสอบ หน้าที่ของผู้ขนส่ง: การควบคุมอุณหภูมิที่ เพียงพอ, การป้องกันการ ปนเปื้อนสำหรับอาหารที่ พร้อมรับประทานจากการ สัมผัสกับอาหารที่ดิบ, การ ปกป้องอาหารจากการ ปนเปื้อนจากสิ่งที่ไม่ใช่ อาหารในการบรรจุสินค้าใน ครั้งเดียวกันหรือการบรรจุ สินค้าในครั้งก่อน และการ ปกป้องอาหารจากการ ปนเปื้อนในอาหารโดยจาก การสัมผัส (cross-contact) รวมถึงการเข้ารับการอบรม		(ก) พื้นด้านใน ด้านข้าง และด้านบนของช่องเก็บ อาหารต้องสะอาดและ สามารถทนต่อการทำ ความสะอาดบ่อยครั้ง (ข) อาหารพร้อม รับประทานต้องได้รับ การป้องกันจากการ ปนเปื้อน (ค) อาหารจะต้องรักษา อุณหภูมิไว้ที่จำเป็นเพื่อ ป้องกันการเน่าเสีย (ง) ถุงหรือภาชนะทั้ง หมดที่มีการขนส่งหรือส่ง อาหารพร้อมรับประทาน จากผู้ผลิตอาหารไปยัง ลูกค้าผ่านผู้ให้บริการ แพลตฟอร์มจะถูก
	การจัดเก็บเอกสารของการ ฝึกอบรม และการเก็บ เอกสารบันทึกเกี่ยวกับ ระเบียบวิธีปฏิบัติที่เป็นลาย ลักษณ์อักษร		ปิดโดยผู้ผลิตอาหารด้วย วิธีที่ป้องกันการจัดแะ ก่อนในลักษณะที่ผู้ส่ง อาหารสามารถเข้ารับ เพื่อดำเนินการขนส่ง อาหารพร้อมรับประทาน ได้ กล่าวคือ ถุงหรือ

กฎหมาย	Sanitary Transportation of Human and Animal Food	แนวทางขององค์การ อาหารและยาในการ ป้องกันอาหารจาก การปนเปื้อนสำหรับ รูปแบบธุรกิจใหม่	The law of California: AB-3336 Third-party food delivery platforms (food safety)
			ภาชนะทั้งหมดที่จัดส่ง โดยแอปส่งอาหารโดย บุคคลที่สามต้องปิดผนึก โดยร้านอาหารก่อนที่จะ ส่งมอบให้กับผู้จัดส่ง นอกจากนี้ พื้นที่เก็บ อาหารต้องเป็นไปตาม มาตรฐานด้านสุขอนามัย และอาหารต้องได้รับการ รักษาที่ อุณหภูมิ ที่ เหมาะสมเพื่อป้องกัน การเน่าเสีย
การบูรณาการ กับหน่วยงาน ภาครัฐ		ความร่วมมือกับ กระทรวงเกษตรของ สหรัฐอเมริกา การอุตสาหกรรม หน่วยงานอื่น ๆ และ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกี่ยวกับผู้บริโภค	
มาตรการอื่น ๆ		- การส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีที่ใช้ใน ตรวจสอบปัจจัยเสี่ยง ของผลิตภัณฑ์ที่ เกี่ยวข้องกับรูปแบบ ธุรกิจใหม่โดย	

กฎหมาย	Sanitary Transportation of Human and Animal Food	แนวทางขององค์การ อาหารและยาในการ ป้องกันอาหารจาก การปนเปื้อนสำหรับ รูปแบบธุรกิจใหม่	The law of California: AB-3336 Third-party food delivery platforms (food safety)
		อัตโนมัติ เช่น เวลา อุณหภูมิ การจัดแสง และข้อมูลการ ตรวจสอบย้อนกลับ - การอำนวยความสะดวก สะดวกในการพัฒนา ส่วนผสมอาหารและ เทคโนโลยีการผลิต ใหม่ ๆ อย่าง ปลอดภัย เพื่อส่งเสริม นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และการเข้าถึงตลาด อย่างปลอดภัยและ ทันที่ - การแสดงความ คิดเห็น (การรีวิว) โดยผู้บริโภค	

4.2.2 ประเทศออสเตรเลีย: กรณีตัวอย่างกฎของรัฐนิวเซาท์เวลส์

รัฐนิวเซาท์เวลส์ของประเทศออสเตรเลียเป็นรัฐที่มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการกำกับดูแลร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลโดยเฉพาะในมิติของการขนส่งทางบกเพื่อความปลอดภัยของการจราจรไม่ให้เกิดการประกอบธุรกิจส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่น เมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับแพลตฟอร์มให้บริการขนส่งอาหารซึ่งมีประเด็นในส่วนของความปลอดภัยสาธารณะเช่นกัน ดังนั้นกรณีตัวอย่างแนวปฏิบัติของรัฐนิวเซาท์เวลส์ประเทศออสเตรเลียจึงเป็นประโยชน์ต่อ

การศึกษาเกี่ยวกับการกำกับดูแลด้านความปลอดภัยสาธารณะที่อาจนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยได้

4.2.2.1 ความเป็นมาของ A Guide to Managing Work Health and Safety in the Food Delivery Industry of New South Wales (NSW)

การส่งอาหารในลักษณะของการสั่งซื้อและการจัดส่งอาหารและเครื่องดื่มจากร้านอาหาร ร้านกาแฟ ห้องครัว สถานีบริการ และร้านอาหารอื่น ๆ โดยมีผู้ให้บริการ เรียกว่าร้านอาหาร (Food Outlets) ซึ่งให้บริการกับประชาชนและมีผู้ขนส่งทำหน้าที่ขนส่งอาหารโดยใช้จักรยานหรือรถจักรยานยนต์ซึ่งพนักงานผู้ขนส่งนี้ เรียกว่า ผู้ขนส่ง (riders)¹⁵⁵ ด้วยความปลอดภัยของผู้ขนส่งในการส่งอาหารภายในพื้นที่ของนิวเซาท์เวลส์นั้นเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับผู้ใช้นถนนและชุมชน การขับขี่ส่งอาหารบนถนนอาจเป็นกิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง นอกจากนี้ ทุกคนควรมีบทบาทในการจัดการความเสี่ยงที่ผู้ขนส่งอาหารต้องเผชิญกับการทำงานในแต่ละวันจึงมีการประกาศใช้กฎหมายของรัฐนิวเซาท์เวลส์ฉบับนี้ขึ้น¹⁵⁶

4.2.2.2 สาระสำคัญของ A Guide to Managing Work Health and Safety in the Food Delivery Industry of New South Wales

A Guide to Managing Work Health and Safety in the Food Delivery Industry of New South Wales มีสาระสำคัญ ดังนี้

1) วัตถุประสงค์

แนวปฏิบัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการคุ้มครองผู้ขนส่งและบุคคลอื่นให้ปลอดภัยจากผลกระทบต่อสุขภาพของตน ความปลอดภัย และสวัสดิการโดยการขจัดความเสี่ยงจากสถานที่ทำงาน และอย่างน้อยหากไม่สามารถปฏิบัติได้จริงในบางกรณี ความเสี่ยงจะต้องดำเนินไปอย่างน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้น แนวปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อให้ข้อมูลและคำแนะนำแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดส่งอาหาร ซึ่งรวมถึงผู้ให้บริการแพลตฟอร์มร้านอาหาร ร้านอาหาร และผู้ขนส่ง เพื่อให้พวกเขาสามารถเข้าใจและปฏิบัติตามภาระผูกพันภายใต้กฎหมายว่าด้วยสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานของรัฐนิวเซาท์เวลส์สำหรับในด้านการขับขี่อย่าง

¹⁵⁵ Safework NSW, *A Guide to Managing Work Health and Safety in the Food Delivery Industry*, p. 5, Retrieved May 12, 2022 from https://www.safework.nsw.gov.au/__data/assets/pdf_file/0020/1004645/a-guide-to-managing-whs-in-the-food-delivery-industry.pdf

¹⁵⁶ *Ibid.*, p. 5.

ปลอดภัยเพื่อให้สามารถลดความเสี่ยงบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับการทำงานบนถนนได้ ทุกฝ่ายจึงต้องการความเข้าใจในกฎจราจร (the Road Rules 2014 (NSW)) ทั้งนี้ มาตรการฉบับนี้ไม่ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับกฎจราจร แต่กฎดังกล่าวควรรวมอยู่ในการฝึกอบรมและการสอนผู้ขนส่ง¹⁵⁷

2) ผู้อยู่ภายใต้การกำกับดูแล

แนวปฏิบัติให้คำนิยามคำว่า “แพลตฟอร์ม” หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจที่ใช้เทคโนโลยีแอปพลิเคชันเพื่อดำเนินธุรกิจการส่งและส่งอาหาร โดยมีการทำการตลาดบริการไปยังร้านค้าและผู้ขนส่งที่สามารถลงทะเบียนกับแพลตฟอร์มเพื่อส่งคำสั่งซื้อผ่านแอปของพวกเขาและจะมีการบริการจัดส่งอาหารให้กับผู้สั่งซื้อโดยผู้ขนส่งที่ลงทะเบียนไว้กับแพลตฟอร์มของผู้ประกอบธุรกิจ¹⁵⁸

เมื่อพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ the Work Health and Safety Duties ปรากฏหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจ¹⁵⁹ ในด้านสุขภาพและความปลอดภัยส่งผลให้แต่ละแพลตฟอร์มมีหน้าที่ต้องทำทุกมาตรการที่ปฏิบัติได้จริงเพื่อให้มั่นใจสุขภาพและความปลอดภัยของผู้ขนส่งทุกคนที่ทำงานโดยใช้แอปพลิเคชันของแพลตฟอร์ม โดยไม่คำนึงถึงว่าผู้ขนส่งดังกล่าวนั้นจะเป็นพนักงานอิสระหรือไม่ เพราะล้วนถือเป็นมีสถานะเป็น “ผู้ขนส่ง” (workers)¹⁶⁰ ที่ปฏิบัติหน้าที่ภายใต้การกำกับของแพลตฟอร์ม

3) หน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม

ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มมีหน้าที่ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง การให้ข้อมูล การอบรม คำแนะนำ หรือการกำกับดูแลที่จำเป็นในการปกป้องประชาชนจากความเสี่ยง

ประการที่สอง การจัดหาและรักษาสถานที่และโครงสร้างที่ปลอดภัย

ประการที่สาม การจัดหาและรักษาระบบการทำงานที่ปลอดภัย

ประการที่สี่ การจัดหาและรักษาสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปราศจากความเสี่ยงด้านสุขภาพและความปลอดภัย

¹⁵⁷ *Ibid.*, p. 5.

¹⁵⁸ *Ibid.*, p. 8.

¹⁵⁹ the Work Health and Safety Duties section 5 “a Person Conducting a Business or Undertaking” (referred to as a PCBU) is individuals (such as sole traders, self-employed persons, or each partner in a partnership) and legal entities (such as corporations).

¹⁶⁰ the Work Health and Safety Duties section 7

ประการที่ห้า การจัดหาสวัสดิการที่เพียงพอสำหรับการทำงาน

ประการที่หก การตรวจสอบสภาพในที่ทำงานเพื่อป้องกันการบาดเจ็บหรือความเจ็บป่วย

นอกจากนี้ ผู้บริหารและพนักงานของแพลตฟอร์มยังมีหน้าที่ตาม the Work Health and Safety Duties มาตรา 27 กล่าวคือ การรับความรู้ด้านสุขภาพและความปลอดภัยที่ทันสมัย การเข้าใจการทำงานของแพลตฟอร์ม อันตราย และความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากสิ่งเหล่านั้น การดำเนินงานและการตรวจสอบให้แน่ใจว่าแพลตฟอร์มมีทรัพยากรอย่างเหมาะสมและมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อแนวทางการจัดการสุขภาพและความปลอดภัย รวมถึงตาม the Work Health and Safety Duties มาตรา 47 ในการให้คำปรึกษาผู้ขนส่งทุกคนที่ปฏิบัติงานในเรื่องสุขภาพและความปลอดภัยที่ส่งผลกระทบต่อพวกเขา รวมถึงการให้ข้อมูลแก่ผู้ขนส่งเพื่อให้เข้าใจสัญญาณของความเหนื่อยล้าและผลกระทบต่อประสิทธิภาพของผู้ขนส่ง โดยรวมสิ่งเหล่านี้ไว้ในโครงการเริ่มต้นและการฝึกอบรม การพัฒนา และดำเนินการตามนโยบายและขั้นตอนในการจัดการความเหนื่อยล้าที่เกิดขึ้นจากการทำงานให้กับแพลตฟอร์ม¹⁶¹

ในด้านของแอปพลิเคชันควรตรวจสอบให้แน่ใจว่าระบบการทำงานรวมถึงกระบวนการขนส่งได้รับการออกแบบโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ขนส่งและบุคคลอื่น¹⁶² โดยอาจมีการออกแบบการควบคุมแอปพลิเคชันที่ป้องกันไม่ให้ผู้ขนส่งทำงานมากเกินไป การแจ้งเตือนให้ผู้ขนส่งหยุดพักให้เพียงพอ และการตรวจสอบให้แน่ใจว่าแอปพลิเคชันนั้นอิงตามความเร็วเฉลี่ยของผู้ขนส่งและสภาพการจราจรที่คาดการณ์ไว้¹⁶³

นอกจากนี้ ต้องมีการตรวจสอบให้แน่ใจว่าผู้ขนส่งได้รับข้อมูล คำแนะนำ และการฝึกอบรมที่เพียงพอในการใช้แอปพลิเคชัน การไม่สนับสนุนพฤติกรรมของผู้ขนส่งที่ไม่ปลอดภัย การกำหนดความคาดหวังของลูกค้าตามความเป็นจริงเกี่ยวกับเวลาของการส่งมอบและความล่าช้าในการส่งมอบที่อาจเกิดขึ้นได้ การใช้แอปพลิเคชันในการกำหนดเส้นทางหรือแผนการติดตาม และการตรวจสอบระบบงานเพื่อให้แน่ใจว่ามีการควบคุมความเสี่ยง¹⁶⁴ การพัฒนาและ

¹⁶¹ Safework NSW, *op. cit.*, p. 11.

¹⁶² *Ibid.*, p. 12.

¹⁶³ *Ibid.*, p. 12.

¹⁶⁴ *Ibid.*, p. 12.

ดำเนินการตามนโยบายเฉพาะเพื่อป้องกันพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยที่มุ่งให้เกิดการขัดแย้งระหว่างสภาพอากาศที่ไม่เหมาะสม¹⁶⁵

การพัฒนาและการบำรุงรักษาระบบแอปพลิเคชันในการรายงานเหตุการณ์ และการให้คำแนะนำโดยเร็วที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ การพัฒนาและรักษากระบวนการเพื่อช่วยบังคับใช้กฎหมาย เช่น การติดต่อแพลตฟอร์มและการระบุผู้ขนส่ง ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุหรือเหตุการณ์ร้ายแรงอื่น ๆ การพัฒนาระบบและความสามารถในการตรวจจับและตอบสนองต่อเหตุการณ์วิกฤต เช่น การลดความเสี่ยงอย่างรวดเร็ว การแจ้งบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (รวมถึงญาติสนิท, ติดต่อฉุกเฉิน, ภายนอกเจ้าหน้าที่หากจำเป็น)¹⁶⁶ เป็นต้น

ทั้งนี้ ในการประเมินแต่ละปีควรมีการตรวจสอบให้แน่ใจว่าผู้ขนส่งยังคงมีทักษะและความสามารถที่จำเป็นในการทำงานอย่างปลอดภัย การฝึกอบรมทบทวนให้กับผู้ขนส่งโดยควรมีทั้งการฝึกอบรมเกี่ยวกับจราจร ข้อบังคับด้านสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน การแก้ไขข้อกำหนดและการฝึกอบรมเมื่อมีการแจ้งหรือมีการระบุปัจจัยเสี่ยงในการก่อให้เกิดอันตรายใหม่¹⁶⁷

ในด้านของการให้บริการกับผู้บริโภคแพลตฟอร์มควรมีการจัดการความคาดหวังของลูกค้าโดยแจ้งเวลารอและความล่าช้าที่คาดว่าจะได้อย่างชัดเจน การดำเนินการที่เหมาะสมเมื่อได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยหรือไม่เหมาะสมของลูกค้าที่มีต่อผู้ขนส่ง การแจ้งลูกค้าอย่างชัดเจนว่าไม่ยอมรับความรุนแรงทุกรูปแบบไว้ในข้อตกลงในการให้บริการ สัญญาข้อกำหนด และเงื่อนไขการแอปพลิเคชัน และโซเชียลมีเดียต่าง ๆ รวมถึงมีการให้ข้อมูลแก่ผู้ขนส่งเกี่ยวกับวิธีการจัดการกับลูกค้าเมื่อมีข้อขัดแย้ง และวิธีการร้องเรียนปัญหาไปยังแพลตฟอร์ม รวมถึงขั้นตอนในการรายงานเหตุการณ์ไว้อย่างครบถ้วน และหากมีความรุนแรงหรือความก้าวร้าวเกี่ยวข้องกับการทำร้ายร่างกาย หรือการคุกคามของการทำร้ายร่างกายให้มีการรายงานเหตุการณ์ไปยังสถานีตำรวจโดยทันที¹⁶⁸

¹⁶⁵ *Ibid.*, p. 18.

¹⁶⁶ *Ibid.*, p. 16.

¹⁶⁷ *Ibid.*, p. 13.

¹⁶⁸ *Ibid.*, p. 21.

สภาวะแวดล้อมที่ทำให้ผู้ขนส่งเกิดความเสีย

ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มต้องมีการประเมินสภาวะแวดล้อมที่อาจมีความเสี่ยงเกิดขึ้นในกรณีต่าง ๆ ดังนี้¹⁶⁹

ประการที่หนึ่ง ระบบงานที่ไม่ปลอดภัย ได้แก่ ระบบแอปพลิเคชันอาจมีข้อผิดพลาด เวลาสำหรับการส่งมอบโดยประมาณส่งผลต่อความกดดันของผู้ขนส่งและการขับขี่ที่ไม่ปลอดภัย สิ่งรบกวนสมาธิ เช่น มองลงมาที่โทรศัพท์สำหรับเส้นทางขณะขี่ การรับส่งไปยังสถานที่ที่ไม่คุ้นเคย เป็นต้น

ประการที่สอง ทักษะและความสามารถของผู้ขนส่ง เช่น ผู้ขนส่งที่ไม่คุ้นเคยกับกฎจราจร ผู้ขนส่งที่ประสบการณ์น้อย เป็นต้น

ประการที่สาม อุปกรณ์ที่ไม่เหมาะสมกับงาน เช่น การบำรุงรักษาจักรยานยนต์ที่ไม่เหมาะสม ประเภทของรถที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้ในการปฏิบัติงาน การไม่สวมหมวกกันน็อคหรือการสวมใส่อย่างไม่ถูกต้อง การสวมเสื้อผ้าที่มองเห็นไม่ชัดเจน การปิดกระเป๋ การจัดส่งสินค้าหรือการบรรทุกสินค้าที่หนักเกินไปหรือวิธีการจัดวางสินค้า เสื้อผ้าหรือกระเป๋ากั๊กสัมภาระที่ไม่สะท้อนแสง เป็นต้น

ประการที่สี่ ชั่วโมงการทำงานที่นานเกินไป

ประการที่ห้า อันตรายจากสิ่งแวดล้อม เช่น สภาพอากาศ ความร้อน ลูกเห็บ ลม ฝน ภัยธรรมชาติ คว้น เป็นต้น

สำหรับกรณีที่ผู้ขนส่งประกอบอาชีพอิสระก็จะถูกรวมอยู่ในความหมายของผู้ประกอบธุรกิจซึ่งส่งผลให้มีหน้าที่เช่นเดียวกับหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดังกล่าวข้างต้น¹⁷⁰ หากเป็นกรณีที่ผู้ขนส่งอนุญาตให้ผู้อื่นทำงานแทนหรือการทำงานในบัญชีของตนแทนผู้ขนส่งก็ยังไม่หลุดพ้นจากหน้าที่ดังกล่าว¹⁷¹

4) หน้าที่ของผู้ขนส่ง

ผู้ขนส่งที่ทำงานให้กับแพลตฟอร์มและร้านค้ามีหน้าที่ในการดูแลเอาใจใส่ตามสมควรซึ่งสุขภาพและความปลอดภัยของตัวเอง รวมถึงสุขภาพและความปลอดภัยของผู้อื่น (เช่น ผู้ใช้ถนน คนเดินถนน ลูกค้า เป็นต้น)¹⁷² การห้ามขึ้นทางเท้า การห้ามขี่ข้ามทางม้าลาย การให้ทาง

¹⁶⁹ *Ibid.*, pp. 9-10.

¹⁷⁰ the Work Health and Safety Duties section 19(5)

¹⁷¹ the Work Health and Safety Duties section 19(1)

¹⁷² the Work Health and Safety Duties section 28

แก่คนเดินเท้าบนเส้นทางที่ใช้ร่วมกัน¹⁷³ ทั้งนี้ พวกเขาจะต้องปฏิบัติตามคำแนะนำ นโยบาย ขั้นตอน ด้านสุขภาพและความปลอดภัยของแพลตฟอร์มและร้านค้าอย่างเหมาะสมอีกด้วย¹⁷⁴

ผู้ขนส่งต้องดำเนินการ เช่น ควรเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกอบรมและการอบรมต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจสัญญาณของความเหนื่อยล้าและผลกระทบต่อประสิทธิภาพการขับขี่ การสังเกตอาการเมื่อยล้าและอย่าขี่เมื่อเกิดความเมื่อยล้า การทำงานสูงสุดได้ไม่เกิน 12 ชั่วโมงต่อระยะเวลา 24 ชั่วโมง การจัดการตารางการทำงาน การดำเนินชีวิตเพื่อให้แน่ใจว่าคุณมีการนอนหลับอย่างน้อย 8 ชั่วโมงต่อวัน เป็นต้น¹⁷⁵ รวมถึงการติดตามระบบการทำงานที่ปลอดภัยทั้งหมดตามที่ได้รับแจ้งจากแพลตฟอร์ม การใช้คุณลักษณะด้านความปลอดภัยทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับแอปพลิเคชัน และการรายงานความเสี่ยงด้านความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แอปพลิเคชัน¹⁷⁶

สำหรับข้อแนะนำอื่น ๆ ที่ผู้ขนส่งพึงปฏิบัติ เช่น การตรวจสอบสภาพอากาศและรังสี UV ก่อนออกเดินทาง การพกอุปกรณ์กันฝนติดตัวไปด้วยเสมอเมื่อขับขี่ การห้ามใส่ชุดสีดำ การสวมหน้ากากอนามัย และสวมเพื่อป้องกันควันจากสิ่งแวดล้อมหรือควันจากการจราจร การสวมเสื้อแขนยาวและกางเกงขายาวในที่ที่มีความร้อนหรือมีรังสีสูง การระมัดระวังการสัมผัสกับความร้อน การดื่มน้ำอย่างเพียงพอ¹⁷⁷ การฝึกท่าทางการขับขี่ที่ดี การออกกำลังกายแบบยืดกล้ามเนื้อระหว่างการทำงาน การเลือกกระเป๋าจัดส่งที่เหมาะสมกับร่างกายและประเภทของรถที่ใช้ การตรวจสอบให้แน่ใจว่าน้ำหนักและการกระจายน้ำหนักเหมาะสม การไม่บรรทุกสัมภาระเกินในกระเป๋าหรือพกถุงสำหรับจัดส่งมากกว่าหนึ่งใบในคราวเดียวกัน¹⁷⁸ การสวมใส่รองเท้าที่มีลักษณะกันความลื่นได้¹⁷⁹ เป็นต้น

นอกจากนี้ ผู้ขนส่งต้องมีใบอนุญาตขับขี่ที่ถูกต้องและใบอนุญาตขับขี่สากลสามารถใช้ได้เฉพาะในบางเมืองของออสเตรเลียเท่านั้น¹⁸⁰

¹⁷³ Safework NSW, *op. cit.*, p. 17.

¹⁷⁴ the Work Health and Safety Duties section 28

¹⁷⁵ Safework NSW, *op. cit.*, p. 11.

¹⁷⁶ *Ibid.*, p. 12.

¹⁷⁷ *Ibid.*, p. 18.

¹⁷⁸ *Ibid.*, p. 20.

¹⁷⁹ *Ibid.*, p. 20.

¹⁸⁰ **How to Become an Uber Eats Driver In Australia?**, Retrieved May 12, 2022 from <https://www.ozstudies.com/blog/study-australia/how-to-become-an-uber-eats-driver-in-australia>

5) หน้าที่ของร้านค้า

ร้านค้าถือเป็นผู้ประกอบการธุรกิจที่มีหน้าที่ทั้งต่อพนักงานของร้านค้าและผู้ขนส่ง¹⁸¹ ผู้บริโภค และบุคคลอื่น¹⁸² ในส่วนที่ร้านค้านี้อำนาจควบคุม และการให้ข้อเสนอแนะกับแพลตฟอร์มเกี่ยวกับแอปพลิเคชันและอัลกอริทึม หรือวิธีการต่าง ๆ¹⁸³ รวมถึงการจัดให้มีอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ เช่น ภาชนะที่เหมาะสมกับอาหารที่จะจัดส่ง¹⁸⁴ เป็นต้น นอกจากนี้ ควรมีการให้ข้อมูลกับแพลตฟอร์มเกี่ยวกับสถานที่จอดอย่างปลอดภัยและถูกกฎหมาย สถานที่รอและรับสินค้า การปฏิบัติตามข้อกำหนดเฉพาะสำหรับการขนส่งอาหาร หรือข้อกำหนดด้านความปลอดภัยอื่น ๆ (เช่น ข้อมูลด้านสาธารณสุข) เป็นต้น¹⁸⁵

รวมทั้งให้ร้านค้านี้มีการพิจารณาสภาพการจราจรและเมื่อแนะนำให้ผู้ขนส่งว่าจะไปรับที่ใดนั้นควรตรวจสอบให้แน่ใจว่าการจัดส่งอาหารไม่เป็นอุปสรรคต่อผู้ขนส่งเมื่อไปรับสินค้า¹⁸⁶

6) การฝึกอบรม

การฝึกอบรมควรมีการประเมินอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับการจัดสรรความรับผิดชอบด้านสุขภาพและความปลอดภัย โดยการตรวจสอบให้แน่ใจว่าบุคลากรมีความเหมาะสมและปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ รวมถึงการบำรุงรักษาอุปกรณ์โดยการตรวจสอบให้แน่ใจว่าอุปกรณ์ได้รับการตรวจสอบ การทดสอบ และการซ่อมแซมหรือเปลี่ยนเป็นประจำหากเสียหายหรือไม่เหมาะสม การฝึกอบรมและการทดสอบความสามารถที่เป็นปัจจุบันโดยการให้การฝึกอบรมสม่ำเสมอและเริ่มต้นเพื่อให้แน่ใจว่าผู้ขนส่งใหม่ทุกคนสามารถทำงานได้อย่างปลอดภัย รวมทั้งการตรวจสอบและการฝึกอบรมเพื่อให้แน่ใจว่าสามารถจัดการกับความเสี่ยงใหม่และการรักษาสมรรถนะผู้ขนส่งไว้ได้ รวมถึงการตรวจสอบและให้คำปรึกษาเป็นประจำเพื่อให้แน่ใจว่าการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

¹⁸¹ the Work Health and Safety Duties section 19(1)

¹⁸² the Work Health and Safety Duties section 19(2)

¹⁸³ Safework NSW, *op. cit.*, p. 12.

¹⁸⁴ *Ibid.*, p. 15.

¹⁸⁵ *Ibid.*, p. 13.

¹⁸⁶ *Ibid.*, p. 17.

7) ผู้ต้องรับผิดชอบ

แพลตฟอร์ม ผู้ขนส่ง และร้านค้าต้องทำงานร่วมกันเพื่อให้แน่ใจว่ามีการกำจัดความเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัย และบุคคลมากกว่าหนึ่งฝ่ายสามารถมีหน้าที่เหมือนกัน และหนึ่งฝ่ายสามารถที่จะมีหน้าที่ได้มากกว่าหนึ่งอย่าง โดยมีหลักการว่าฝ่ายใดมีหน้าที่หรือไม่ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง บุคคลไม่สามารถโอนความเสี่ยงให้ผู้อื่นในการจัดส่งอาหารได้

ประการที่สอง บุคคลมีหน้าที่ในด้านสุขภาพและความปลอดภัยของตนเอง

ประการที่สาม แต่ละคนต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อขอบเขตที่พวกเขาสามารถมีอำนาจเหนือการปฏิบัติดังกล่าว และสามารถควบคุมได้ในเรื่องนั้น

8) ลักษณะของยานพาหนะและอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่ง

ยานพาหนะที่ใช้ในการจัดส่งควรมีการแสดงไฟสีขาวที่ด้านหน้าของรถในที่มีติดหรือในสภาวะที่เป็นอันตราย การแสดงไฟสีแดงที่ด้านหลังของรถในที่มีติดหรือในสภาวะที่เป็นอันตราย การแสดงแผ่นสะท้อนแสงสีแดงที่ด้านหลังของจักรยานในที่มีติดหรือในสภาวะที่เป็นอันตราย การมีเบรกทำงานอย่างน้อยหนึ่งตัว การมีกระดิ่ง แตร หรือเครื่องเตือนอื่น ๆ การแนะนำให้ผู้ขนส่งรถจักรยานยนต์หรือจักรยานทุกคันต้องอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและมีทะเบียนปัจจุบัน การแนะนำให้ผู้ขนส่งตรวจสอบก่อนออกรถเป็นประจำ การบำรุงรักษาจักรยานหรือรถจักรยานยนต์อย่างสม่ำเสมอ การแนะนำให้ผู้ขนส่งทราบว่าอุปกรณ์ความปลอดภัยบางอย่างถูกต้องตามกฎหมายในการขึ้นถนน การมีหมวกกันน็อกที่ได้มาตรฐานรับรองและต้องยึดให้แน่น รวมถึงการมีที่วางโทรศัพท์มือถือติดกับที่จับรถจักรยานยนต์

รวมถึงกฎกำหนดหน้าที่ให้แพลตฟอร์มจัดเตรียมเสื้อหรือแจ็คเก็ตและ/หรือถุงจัดส่งที่มองเห็นได้ชัดเจน¹⁸⁷ การตรวจสอบให้แน่ใจว่าการออกแบบจัดส่งนั้นพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น ความสูง น้ำหนัก และพลังกำลังของผู้ขนส่งที่แตกต่างกัน ขนาด รูปร่าง น้ำหนัก การกระจายน้ำหนักบรรทุกเพื่อไม่ให้รบกวนสมดุล ท่วงท่าการขี่ จำนวนชั่วโมง และการให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการโหลดสินค้าอย่างปลอดภัย¹⁸⁸

ทั้งนี้ ผู้ขนส่งต้องตรวจสอบสภาพรถและหมวกกันน็อก สวมเสื้อกั๊ก เสื้อเชิ้ตหรือแจ็คเก็ตและ/หรือกระเป๋าส่งทุกครั้ง และสวมรองเท้าหุ้มส้นเสมอเมื่อมีการขี่เพื่อส่งสินค้า¹⁸⁹

¹⁸⁷ *Ibid.*, pp. 14-15.

¹⁸⁸ *Ibid.*, p. 20.

¹⁸⁹ *Ibid.*, pp. 14-15.

นอกจากนี้ แพลตฟอร์มควรมีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการชี้ในสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายสำหรับการเริ่มต้นและการฝึกอบรม เช่น อุปกรณ์กันฝนที่ต้องพกติดตัว การป้องกันแสงแดด การใช้ครีมกันแดด การขับขึ้นที่ร้อนจัด ความสำคัญของการดื่มน้ำ และการขับขึ้นเมื่อสภาพอากาศไม่ดี¹⁹⁰ เป็นต้น

ตารางที่ 4.4 สรุปมาตรการทางกฎหมายด้านความปลอดภัยสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลของประเทศออสเตรเลีย

การกำกับดูแลภายใต้ A	รายละเอียดของแนวปฏิบัติ	หมายเหตุ
Guide to Managing Work Health and Safety in the Food Delivery Industry of New South Wales		
ผู้ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล	แพลตฟอร์ม: แพลตฟอร์ม หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจที่ใช้เทคโนโลยีแอปพลิเคชันเพื่อดำเนินธุรกิจการส่งและส่งอาหาร โดยมีการทำการตลาดบริการไปยังร้านค้าและผู้ขนส่งที่สามารถลงทะเบียนกับแพลตฟอร์มเพื่อส่งคำสั่งซื้อผ่านแอปของพวกเขาและจะมีการบริการจัดส่งอาหารให้กับผู้สั่งซื้อโดยผู้ขนส่งที่ลงทะเบียนไว้กับแพลตฟอร์มของผู้ประกอบธุรกิจ ผู้ขนส่ง: ผู้ขนส่งไม่ว่าผู้ขนส่งอาหารจะเป็นพนักงานอิสระหรือไม่ กรณีที่ผู้ขนส่งอนุญาตให้ผู้อื่นทำงานแทนหรือการ	

¹⁹⁰ *Ibid.*, p. 18.

การกำกับดูแลภายใต้ A Guide to Managing Work Health and Safety in the Food Delivery Industry of New South Wales	รายละเอียดของแนวปฏิบัติ	หมายเหตุ
	ทำงานในบัญชีของตนแทนผู้ขนส่งก็ยัง ไม่หลุดพ้นจากทำหน้าที่	
สิทธิและหน้าที่ของ ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล	หน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม: ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มมีหน้าที่ ดังนี้ ประการที่หนึ่ง การให้ข้อมูล การอบรม คำแนะนำ หรือการกำกับดูแลที่จำเป็น ในการปกป้องประชาชนจากความ เสี่ยง ประการที่สอง การจัดหาและรักษา สถานที่และโครงสร้างที่ปลอดภัย (providing and maintaining safe plant and structures) ประการที่สาม การจัดหาและรักษา ระบบการทำงานที่ปลอดภัย ประการที่สี่ การจัดหาและรักษา สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ ปราศจากความเสี่ยงด้านสุขภาพและ ความปลอดภัย ประการที่ห้า การจัดหาสวัสดิการที่ เพียงพอสำหรับการทำงาน ประการที่หก การตรวจสอบสภาพในที่ ทำงานเพื่อป้องกันการบาดเจ็บหรือ ความเจ็บป่วย	
สภาพแวดล้อมในการขนส่งที่ เอื้ออำนวย	- แอปพลิเคชันควรตรวจสอบให้แน่ใจ ว่าระบบการทำงานรวมถึง	

การกำกับดูแลภายใต้ A Guide to Managing Work Health and Safety in the Food Delivery Industry of New South Wales	รายละเอียดของแนวปฏิบัติ	หมายเหตุ
	กระบวนการขนส่งได้รับการออกแบบโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ขนส่งและบุคคลอื่น โดยอาจมีการออกแบบการควบคุมแอปพลิเคชันที่ป้องกันไม่ให้ผู้ขนส่งทำงานมากเกินไป การแจ้งเตือนให้ผู้ขนส่งหยุดพักให้เพียงพอ และการตรวจสอบให้แน่ใจว่าแอปพลิเคชันนั้นอิงตามความเร็วเฉลี่ยของผู้ขนส่งและสภาพการจราจรที่คาดการณ์ไว้ - ข้อกำหนดด้านสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน และการแก้ไขข้อกำหนดเมื่อปัจจัยเสี่ยงในการก่อให้เกิดอันตรายใหม่ - การแจ้งลูกค้าอย่างชัดเจนว่าไม่ยอมรับความรุนแรงทุกรูปแบบไว้ในข้อตกลงในการให้บริการ สัญญาข้อกำหนด และเงื่อนไขการแอปพลิเคชัน และโซเชียลมีเดียต่าง ๆ - การให้ข้อมูลแก่ผู้ขนส่งเกี่ยวกับวิธีการจัดการกับลูกค้าเมื่อมีข้อขัดแย้ง และวิธีการร้องเรียนปัญหาไปยังแพลตฟอร์ม รวมถึงขั้นตอนในการรายงานเหตุการณ์ไว้อย่างครบถ้วน	

การกำกับดูแลภายใต้ A Guide to Managing Work Health and Safety in the Food Delivery Industry of New South Wales	รายละเอียดของแนวปฏิบัติ	หมายเหตุ
	- ยานพาหนะที่ใช้ในการจัดส่งควรมีการแสดงไฟสีขาวที่ด้านหน้าของรถในที่มืดหรือในสถานะที่เป็นอันตราย การแสดงไฟสีแดงที่ด้านหลังของรถในที่มืดหรือในสถานะที่เป็นอันตราย การแสดงแผ่นสะท้อนแสงสีแดงที่	
	ด้านหลังของจักรยานในที่มืดหรือในสถานะที่เป็นอันตราย การมีเบรกทำงานอย่างน้อยหนึ่งตัว การมีกระดิ่งแตร หรือเครื่องเตือนอื่น ๆ การแนะนำให้ผู้ขนส่งรถจักรยานยนต์หรือจักรยานทุกคันต้องอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและมีทะเบียนปัจจุบัน การแนะนำให้ผู้ขนส่งตรวจสอบก่อนออกรถเป็นประจำ การบำรุงรักษาจักรยานหรือรถจักรยานยนต์อย่างสม่ำเสมอ การแนะนำให้ผู้ขนส่งทราบว่าอุปกรณ์ความปลอดภัยบางอย่างถูกต้องตามกฎหมายในการขี่บนถนน การมีหมวกกันน็อกที่ได้มาตรฐานรับรองและต้องยึดให้แน่น รวมถึงการมีที่วางโทรศัพท์มือถือติดกับที่จับรถจักรยานยนต์ - วัสดุและอุปกรณ์ในการขนส่งอาหารที่มีมาตรฐานและเหมาะสม	

การกำกับดูแลภายใต้ A Guide to Managing Work Health and Safety in the Food Delivery Industry of New South Wales	รายละเอียดของแนวปฏิบัติ	หมายเหตุ
สิทธิและหน้าที่ของผู้ประกอบ ธุรกิจร้านอาหารใน แพลตฟอร์มดิจิทัล	หน้าที่ของร้านค้า: ร้านค้าถือเป็นผู้ประกอบธุรกิจที่มีหน้าที่ทั้งต่อพนักงานของร้านค้าและผู้จัดส่ง¹⁹¹ ผู้บริโภค และบุคคลอื่น¹⁹² ในส่วนที่ร้านค้ามีอำนาจควบคุม และการให้ข้อเสนอแนะกับแพลตฟอร์มเกี่ยวกับแอปพลิเคชันและอัลกอริทึมหรือวิธีการต่าง ๆ ¹⁹³ รวมถึงการจัดให้มีอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ เช่น ภาชนะที่เหมาะสมกับอาหารที่จะจัดส่ง¹⁹⁴ เป็นต้น นอกจากนี้ ควรมีการให้ข้อมูลกับแพลตฟอร์มเกี่ยวกับสถานที่จอดอย่างปลอดภัยและถูกกฎหมาย สถานที่รอและรับสินค้า การปฏิบัติตามข้อกำหนดเฉพาะสำหรับการขนส่งอาหาร หรือข้อกำหนดด้านความปลอดภัยอื่น ๆ (เช่น ข้อมูลด้านสาธารณสุข) เป็นต้น¹⁹⁵	

¹⁹¹ the Work Health and Safety Duties section 19(1)

¹⁹² the Work Health and Safety Duties section 19(2)

¹⁹³ Safework NSW, *op. cit.*, p. 12.

¹⁹⁴ *Ibid.*, p. 15.

¹⁹⁵ *Ibid.*, p. 13.

การกำกับดูแลภายใต้ A Guide to Managing Work Health and Safety in the Food Delivery Industry of New South Wales	รายละเอียดของแนวปฏิบัติ	หมายเหตุ
	รวมทั้งให้ร้านค้ามีการพิจารณาสภาพ การจราจรและเมื่อแนะนำให้ผู้ขนส่งว่า จะไปรับที่ใดนั้นควรตรวจสอบให้แน่ใจ ว่าการจัดส่งอาหารไม่เป็นอุปสรรคต่อ ผู้ขนส่งเมื่อไปรับสินค้า	
นิยามของผู้ขนส่งอาหาร	ผู้ขนส่งไม่ว่าผู้ขนส่งอาหารจะเป็น พนักงานอิสระหรือไม่ กรณีที่ผู้ขนส่ง อนุญาตให้ผู้อื่นทำงานแทนหรือการ ทำงานในบัญชีของตนแทนผู้ขนส่งก็ยัง ไม่หลุดพ้นจากหน้าที่	
คุณลักษณะของผู้ขนส่ง	ด้านการอบรม: การฝึกอบรมทบทวนให้กับผู้ขนส่งโดย ควรมีทั้งการฝึกอบรมเกี่ยวกับจราจร และการแก้ไขการฝึกอบรมเมื่อมีการ แจ้งหรือมีการระบุปัจจัยเสี่ยงในการ ก่อให้เกิดอันตรายใหม่ ด้านการประเมิน: การประเมินแต่ละปี ควรมีการ ตรวจสอบให้แน่ใจว่าผู้ขนส่งยังคงมี ทักษะและความสามารถที่จำเป็นใน การทำงานอย่างปลอดภัย	ในทางปฏิบัติผู้ขนส่ง ต้องมีใบอนุญาตขับขี่ที่ ถูกต้องและใบอนุญาต ขับขี่สากลสามารถ ใช้ได้เฉพาะในบางเมือง ของออสเตรเลียเท่านั้น
สิทธิและหน้าที่ของผู้ขนส่ง	หน้าที่ของผู้ขนส่ง: ผู้ขนส่งต้องดำเนินการ เช่น ควรเข้า ร่วมโปรแกรมการฝึกอบรมและการ อบรมต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจ	

การกำกับดูแลภายใต้ A Guide to Managing Work Health and Safety in the Food Delivery Industry of New South Wales	รายละเอียดของแนวปฏิบัติ	หมายเหตุ
	สัญญาณของความเหนื่อยล้าและผลกระทบต่อประสิทธิภาพการขับขี่ การสังเกตอาการเมื่อยล้าและอย่าขี่เมื่อเกิดความเมื่อยล้า การทำงานสูงสุดได้ไม่เกิน 12 ชั่วโมงต่อระยะเวลา 24 ชั่วโมง การจัดการตารางการทำงาน การดำเนินชีวิตเพื่อให้แน่ใจว่าคุณมีการนอนหลับอย่างน้อย 8 ชั่วโมงต่อวัน เป็นต้น¹⁹⁶ รวมถึงการติดตามระบบการทำงานที่ปลอดภัยทั้งหมดตามที่ได้รับแจ้งจากแพลตฟอร์ม การใช้คุณลักษณะด้านความปลอดภัยทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับแอปพลิเคชัน และการรายงานความเสี่ยงด้านความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แอปพลิเคชัน	
ความรับผิดชอบ	แพลตฟอร์ม ผู้ขนส่ง และร้านค้าต้องทำงานร่วมกันเพื่อให้แน่ใจว่ามีการกำจัดความเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัย และบุคคลมากกว่าหนึ่งฝ่ายสามารถมีหน้าที่เหมือนกันและหนึ่งฝ่ายสามารถที่จะมีหน้าที่ได้มากกว่าหนึ่งอย่าง โดยมีหลักการว่าฝ่ายใดมีหน้าที่หรือไม่ ดังนี้	

¹⁹⁶ *Ibid.*, p. 11.

การกำกับดูแลภายใต้ A Guide to Managing Work Health and Safety in the Food Delivery Industry of New South Wales	รายละเอียดของแนวปฏิบัติ	หมายเหตุ
	ประการที่หนึ่ง บุคคลไม่สามารถโอนความเสี่ยงให้ผู้อื่นในการจัดส่งอาหารได้ ประการที่สอง บุคคลมีหน้าที่ในด้านสุขภาพและความปลอดภัยของตนเอง ประการที่สาม แต่ละคนต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อขอบเขตที่พวกเขาสามารถมีอำนาจเหนือการปฏิบัติดังกล่าว และสามารถควบคุมได้ในเรื่องนั้น	
การบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐ	- การพัฒนาและรักษากระบวนการเพื่อช่วยบังคับใช้กฎหมาย - การรายงานเหตุการณ์ไปยังสถานีตำรวจโดยทันทีหากมีความรุนแรงหรือความก้าวร้าวเกี่ยวข้องกับการทำร้ายร่างกาย หรือการคุกคามของการทำร้ายร่างกายเกิดขึ้น	

4.2.3 สาธารณรัฐประชาชนจีน

แพลตฟอร์มแรงงานดิจิทัลและบริการที่สำคัญในสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้แก่ แพลตฟอร์มสำหรับบริการแท็กซี่ (แอปพลิเคชันเรียกรถ) และอาหารซื้อกลับบ้าน (แอปพลิเคชันส่งอาหาร) การจองบริการเรียกรถและสั่งอาหารกลับบ้านผ่านสมาร์ทโฟนกลายเป็นนิสัยประจำวันของชาวเมืองจีน¹⁹⁷ สาธารณรัฐประชาชนจีนมีแพลตฟอร์มส่งอาหาร 2 รายใหญ่ คือ แอเลอร์เมอ

¹⁹⁷ YuJie (Julie) Chen, *Policy Overview Digital Platforms for Ride-Hailing and Food-Delivery Services in China, 2019*, p. 9, Retrieved May 12 from <https://itfor>

(Ele.me) ที่มีอาลีบาบา (Alibaba) เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่และเมย์ทวน (Meituan) โดยเมย์ทวนนั้นเริ่มต้นธุรกิจในปี 2553 จากการเป็นเพียงแพลตฟอร์มรีวิวร้านอาหารและรวบรวมข้อมูลรายการโปรโมชั่นหรือลดราคาของร้านอาหารต่าง ๆ เริ่มต้นบริการส่งอาหารในปี 2556 ก่อนจะขยายธุรกิจอีกครั้งในปี 2558 เมื่อเข้าเป็นหุ้นส่วนกับเดียนผิง (Dianping) แพลตฟอร์มที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริการไลฟ์สไตล์ใหม่ในจีน โดยเชื่อมร้านอาหาร โรงแรม และบริการอื่น ๆ เช่น ร้านตัดผมกับผู้บริโภค เมย์ทวน เดียนผิงมีสโลแกนว่าเป็น แพลตฟอร์มเพื่อให้ผู้บริโภค “กินดีขึ้น อยู่ดีขึ้น” จากการศึกษา พบว่า เมื่อสิ้นสุดเดือนเมษายน พ.ศ. 2561 บริษัทมีผู้ใช้งานกว่า 340 ล้านรายการสั่งซื้อในรอบ 12 เดือนก่อนหน้า กลายเป็น แพลตฟอร์มส่งอาหารที่ใหญ่ที่สุดในสาธารณรัฐประชาชนจีน¹⁹⁸ ในเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เมย์ทวนเปิดตัว “เมย์ทวนเดลิเวอรี่” แพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซให้บริการขายและส่งสินค้าลักษณะเดียวกับอะลีบาบา(Alibaba) ครอบคลุม 2,800 เมืองทั่วโลก¹⁹⁹ จากตัวอย่างบริษัทผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลแสดงให้เห็นว่า สาธารณรัฐประชาชนจีนมีแนวโน้มการเติบโตของแพลตฟอร์มดิจิทัลในการบริการขนส่งอาหารเป็นอย่างมากส่งผลให้รัฐได้เข้ามากำกับดูแลธุรกิจการให้บริการดังกล่าวโดยการประกาศใช้ China’s Food Safety Law 2015

4.2.3.1 China’s Food Safety Law 2015

China’s Food Safety Law 2015 มีสาระสำคัญ ดังนี้

1) ความเป็นมาของ China’s Food Safety Law 2015

สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่มีการเติบโตของการประกอบธุรกิจอาหารออนไลน์ในอัตราสูง ดังนั้นเพื่อจัดการกับความท้าทายที่เกิดจากอีคอมเมิร์ซอาหาร สาธารณรัฐประชาชนจีนจึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย CHINA’S FOOD SAFETY LAW 2015 ซึ่งกลายเป็น

change.net/platformpolitics/wp-content/uploads/2019/06/Digital-Platforms-for-Ride-Hailing-and-Food-Delivery-Services-in-China.pdf

¹⁹⁸ **The Inside Story of How Meituan Dianping Built China’s Largest E-commerce Platform for Service**, Retrieved May 12, 2022 from <https://www.asiaone.com/business/inside-story-how-meituan-dianping-built-chinas-largest-ecommerce-platform-services>

¹⁹⁹ **Meituan Opens Global Leading Delivery Platform with New Brand Meituan Delivery**, Retrieved May 12, 2022 from <https://www.prnewswire.com/news-releases/meituan-opens-global-leading-delivery-platform-with-newbrand-meituan-delivery300844106-.html>

กฎหมายฉบับแรกของประเทศที่ควบคุมอีคอมเมิร์ซด้านอาหาร²⁰⁰ หลังจากการแก้ไข CHINA'S FOOD SAFETY LAW 2015 ในปี ค.ศ. 2016 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาของจีน (China Food and Drug Administration: CFDA) ได้มีมาตรการสำหรับการสืบสวนและการลงโทษ การกระทำที่ผิดกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยของอาหารออนไลน์ (Online Food Measures) มาใช้ และในปี ค.ศ. 2017 มีการนำมาตรการกำกับดูแลและบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอาหาร เกี่ยวกับบริการจัดเลี้ยงออนไลน์ (Online Catering Services Measures) มาใช้เพื่อการบังคับใช้กฎหมายอีกด้วย²⁰¹

2) สาระสำคัญของการกำกับดูแลผู้ให้บริการแพลตฟอร์มภายใต้ the China's Food Safety Law 2015

ภายใต้การแก้ไขเพิ่มเติม CHINA'S FOOD SAFETY LAW 2015 ปรากฏ มาตรการควบคุมร้านอาหารออนไลน์และการบริการจัดเลี้ยงออนไลน์ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ที่ประกาศใช้ โดย China Food and Drug Administration (CFDA)²⁰² กฎหมายดังกล่าวมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือหน่วยงานภายใต้กระทรวงสาธารณสุขที่ดูแลรับผิดชอบการตรวจสอบมาตรฐาน และคุณภาพ อาหารในด้านต่าง ๆ โดย China's Food Safety Law 2015 โดยกฎหมายมีการกำหนดมาตรการ

²⁰⁰ China Passes Sweeping Amendment to Food Safety Law: The Most Stringent to Date, LEXISNEXIS (July 16, 2015), Retrieved May 12, 2022 from <https://www.lexisnexis.com/legalnewsroom/public-policy/b/public-policy-law-blog/posts/china-passes-sweeping-amendment-tofood-safety-law-the-most-stringent-to-date>.

²⁰¹ Xiaoyi Wang (王晓易), 易观国际董事长 CEO 于扬“互联网+” (Yu Yang, CEO of Analysys International: Internet +”), NETEASE TECHNOLOGY (November 14, 2012 10:12 AM), Retrieved May 12, 2022 from <http://tech.163.com/12/1114/10/8G8VCEVN00094N6H.html>, p.318-319

²⁰² Yibo Jiang et al., China Food Safety Law- Practical Procedures, Trends and Opportunities for Dutch Companies 5 (2018), Retrieved May 12, 2022 from <https://www.netherlandsandyou.nl/binaries/netherlandsandyou/documents/publications/2018/03/14/booklet-onthe-china-food-safety-law/final+booklet.pdf>.

สำหรับมาตรการของร้านอาหารออนไลน์ที่ใช้กับการขายอาหารออนไลน์ทุกประเภท และมาตรการสำหรับการบริการจัดเลี้ยงออนไลน์ซึ่งนำไปใช้กับผู้ให้บริการจัดเลี้ยงออนไลน์²⁰³

(1) ผู้อยู่ภายใต้การกำกับดูแล

กฎหมายกำหนดให้ใครก็ตามที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ต่อไปนี้ จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายนี้²⁰⁴

(I) การผลิตและการแปรรูปอาหาร (ต่อไปนี้จะเรียกว่า "การผลิตอาหาร") การจำหน่ายอาหารและการบริการร้านอาหาร (ต่อไปนี้จะเรียกว่า "การจำหน่ายอาหาร")

(II) การผลิตและจำหน่ายวัตถุดิบอาหาร

(III) การผลิตและจำหน่ายวัสดุบรรจุภัณฑ์ ภาชนะ สารซักฟอกและสารฆ่าเชื้อที่ใช้สำหรับอาหารและเครื่องมือและอุปกรณ์ (ต่อไปนี้จะเรียกว่า "ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับอาหาร") ที่ใช้สำหรับการผลิตและจัดจำหน่ายอาหาร

(IV) การใช้วัตถุดิบอาหารและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับอาหารโดยผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่ายอาหาร

(V) การจัดเก็บและการขนส่งอาหาร; และ

(VI) การจัดการความปลอดภัยของอาหาร วัตถุดิบอาหาร และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับอาหาร

ทั้งนี้ การแก้ไข CHINA'S FOOD SAFETY LAW 2015 ได้สร้างข้อกำหนดให้กับ "ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มร้านอาหาร" เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ว่าแพลตฟอร์มร้านอาหารออนไลน์มีบทบาทมากขึ้นเรื่อย ๆ ในการซื้อขายอาหารจากออนไลน์ กฎหมายดังกล่าวจึงถือว่าแพลตฟอร์มร้านอาหารออนไลน์เป็นผู้ควบคุมร่วมกับหน่วยงานด้านอาหารเพื่อรับรองความปลอดภัยของอาหารออนไลน์²⁰⁵ ด้วยเหตุนี้ บทบัญญัติบางประการของการแก้ไข CHINA'S FOOD SAFETY LAW 2015 จึงกำหนดให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มมีหน้าที่ในการตรวจสอบและควบคุมร้านอาหารออนไลน์ขึ้น²⁰⁶

²⁰³ Building Food Safety Governance in China 212 (Jerome Lepeintre and Juanjuan Sun, eds., 2018), Retrieved May 12, 2022 from https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/building_food_safety_governance_in_china.pdf.

²⁰⁴ Food Safety Law of the People's Republic of China, Article 2

²⁰⁵ Xiaoyi Wang (王晓易), *op. cit.*, p. 318.

²⁰⁶ *Ibid.*, p. 318.

(2) สิทธิและหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม

CHINA'S FOOD SAFETY LAW 2015 ได้มีการกำหนดข้อผูกพันทางกฎหมายที่กำหนดให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มมีส่วนร่วมในการทำให้แน่ใจว่าผู้ประกอบการธุรกิจอาหารภายในแพลตฟอร์มทำธุรกิจตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของอาหารตามที่กฎหมายกำหนด²⁰⁷ โดยผู้ให้บริการแพลตฟอร์มร้านอาหารจะต้องปฏิบัติตามบทบาทการกำกับดูแล ดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง การลงทะเบียนชื่อจริงสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารภายในแพลตฟอร์มและเพื่อกำหนดความรับผิดชอบในการจัดการความปลอดภัยอาหารของร้านอาหาร²⁰⁸

ประการที่สอง การตรวจสอบใบอนุญาตของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร²⁰⁹

ประการที่สาม เมื่อมีเหตุไม่ปฏิบัติตามเล็กน้อยของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารให้หยุดการฝ่าฝืนและรายงานกลับไปยังหน่วยงานด้านอาหารในพื้นที่²¹⁰ และ

ประการที่สี่ เมื่อมีเหตุไม่ปฏิบัติตามอย่างร้ายแรงจากผู้ประกอบการธุรกิจอาหารให้แพลตฟอร์มหยุดการให้บริการ²¹¹

²⁰⁷ *Ibid.*, p. 318.

²⁰⁸ Pinghui Xiao, "Regulating China 's Ecommerce: Harmonizations of Laws," *Journal of Food Law & Policy* 14, 2 (2018): 308, Retrieved May 12, 2022 from <https://scholarworks.uark.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1048&context=jflp>

²⁰⁹ 2 Zhōnghuá rénmin gònghéguó xíngzhèng xǔkě fǎ (中华人民共和国食品安全 (2015年修订) [Food Safety Law of the People's Republic of China (Amended in 2015)] (promulgated by the Standing Comm. Nat'l People's Cong., Feb. 28, 2009, revised Apr. 24, 2015), art. 62, 2015 CHINA LAW LEXIS 1812 [hereinafter Food Safety Law of the People's Republic of China].

²¹⁰ 2 Zhōnghuá rénmin gònghéguó xíngzhèng xǔkě fǎ (中华人民共和国食品安全 (2015年修订) [Food Safety Law of the People's Republic of China (Amended in 2015)] (promulgated by the Standing Comm. Nat'l People's Cong., Feb. 28, 2009, revised Apr. 24, 2015), art. 62, 2015 CHINA LAW LEXIS 1812 [hereinafter Food Safety Law of the People's Republic of China].

²¹¹ 2 Zhōnghuá rénmin gònghéguó xíngzhèng xǔkě fǎ (中华人民共和国食品安全 (2015年修订) [Food Safety Law of the People's Republic of China (Amended in 2015)]

โดยหน้าที่ดังกล่าวมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(2.1) หน้าที่ในการกำกับดูแลของแพลตฟอร์มเมื่อมีการเข้าประกอบธุรกิจในแพลตฟอร์ม

แพลตฟอร์มมีหน้าที่ควบคุมเมื่อเข้าดำเนินการประกอบธุรกิจในแพลตฟอร์ม (Entry control obligations) โดยแพลตฟอร์มมีหน้าที่ดำเนินการให้มีการขึ้นทะเบียน ชื่อจริง การกำหนดการจัดการความปลอดภัยด้านอาหาร และการตรวจสอบใบอนุญาตในด้านอื่น ๆ ซึ่งทำหน้าที่เป็นกลไกการคัดกรองที่ป้องกันไม่ให้ผู้ประกอบธุรกิจอาหารที่ไม่ถูกต้องเข้าสู่แพลตฟอร์ม และขายอาหารผ่านแพลตฟอร์ม²¹² ซึ่งหน่วยงานด้านความปลอดภัยของอาหารในพื้นที่ซึ่งผู้ให้บริการแพลตฟอร์มร้านอาหารดำเนินการอยู่อย่างน้อยจะต้องมีบันทึกข้อมูลของแพลตฟอร์มดังกล่าว²¹³

(2.2) หน้าที่ในการกำหนดกฎของแพลตฟอร์ม

กฎเหล่านี้ถูกตราขึ้นเพื่อตรวจสอบและลงโทษเป็นผู้ใช้ประกอบธุรกิจร้านอาหาร ซึ่งผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารอาจต้องหยุดและถูกรายงานการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยด้านอาหาร โดยผู้ให้บริการแพลตฟอร์มจะหยุดไม่ให้ให้บริการแก่ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายอย่างร้ายแรง โดยมีการเปิดเผยกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องของแพลตฟอร์มต่อสาธารณะ²¹⁴

(2.3) หน้าที่ในการตรวจสอบใบอนุญาตร้านอาหาร

ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มสามารถตรวจสอบใบอนุญาตประกอบธุรกิจ และข้อมูลอื่น ๆ ของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารได้²¹⁵ และเก็บบันทึกใบอนุญาต รวมถึงข้อมูล

(promulgated by the Standing Comm. Nat'l People's Cong., Feb. 28, 2009, revised Apr. 24, 2015), art. 62, 2015 CHINA LAW LEXIS 1812 [hereinafter Food Safety Law of the People's Republic of China].

²¹² FIA Staff, **Food Safety in China's E-Commerce Platforms**, FOOD INDUSTRY ASIA (Nov. 3, 2014), Retrieved May 12, 2012 <https://foodindustry.asia/food-safety-in-china-s-e-commerce-platforms>.

²¹³ Pinghui Xiao, *op. cit.*, p. 311.

²¹⁴ Art 10

²¹⁵ Zhōnghuá rénmin gònghégúó xíngzhèng xǔkě fǎ, (中华人民共和国行政许可法) [Administrative Licensing Law of the People's Republic of China] (promulgated by the Standing Comm. Nat'l People's Cong., Aug 27, 2003, effective July 1, 2004), 2003 China Law Lexis 4454 (China).

ในการติดต่อที่เป็นปัจจุบัน²¹⁶ อย่างไรก็ตาม ยังพบร้านอาหารที่ไม่มีใบอนุญาตหรือใบอนุญาตปลอมอยู่เป็นจำนวนมาก²¹⁷

(2.4) หน้าที่ในการระบุประวัติและรายงานผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร

ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มร้านอาหารถือเป็นผู้ร่วมกำกับดูแลจึงจำเป็นต้องสร้างโปรไฟล์ออนไลน์ของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารและรายงานต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้จะมีการบันทึกข้อมูลพื้นฐานของธุรกิจร้านอาหาร ผู้ปฏิบัติงาน และบุคลากรการจัดการความปลอดภัยด้านอาหารประกอบด้วย²¹⁸ รวมถึงการรักษาความสอดคล้องของข้อมูลระหว่างออนไลน์และข้อมูลออฟไลน์²¹⁹

(2.5) สิทธิและหน้าที่ในกระบวนการควบคุมของผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม

สำหรับกระบวนการควบคุม (Process control obligations) ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มมีหน้าที่ในการเก็บบันทึกรายการอาหาร ผู้ผลิต และผู้จัดจำหน่าย และข้อมูลการซื้อขาย เช่น การบันทึกชื่อ ข้อมูลจำเพาะ ปริมาณ วันที่ หรือหมายเลขชุดของการผลิต อายุการเก็บรักษา วันที่ซื้ออาหาร ชื่อ ที่อยู่และวิธีการติดต่อของผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย เป็นต้น²²⁰ โดยระยะเวลาการเก็บรักษาข้อมูลการบันทึกต้องไม่น้อยกว่าหกเดือนหลังจากหมดอายุผลิตภัณฑ์ หรือ

²¹⁶ Wǎng luò shí pǎn ān quán wéi fǎ xíng wéi chá chǔ bàn fǎ (网络食品安全违法行为查处办法) [Measures for the Investigation and Handling of Illegalities of Online Food Safety] (promulgated by the China Food and Drug Administration, July 13, 2016, effective Oct. 1, 2016), art. 11, Westlaw China Order No. 27.

²¹⁷ China's Food Delivery Apps Worked with 35,000 Illegal Restaurants, Retrieved May 12, 2022 from <https://www.cnet.com/news/chinese-restaurants-caught-using-fake-delivery-app-licenses/>

²¹⁸ Wangluo Shipin'anquan Weifa Xingwei Chachu Banfa (网络食品安全违法行为查处办法) [Measures for the Supervision and Administration of the Safety of Food Offered through Online Catering Services] (promulgated by the China Food and Drug Admin., Nov. 06, 2017, effective Jan. 01, 2018), art. 13, 2017 China Law Lexis 1348

²¹⁹ YuJie (Julie) Chen, *op. cit.*

²²⁰ art. 51.

ต้องไม่น้อยกว่าสองปีสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีอายุการเก็บรักษาอย่างชัดเจน²²¹ รวมถึงผู้ให้บริการแพลตฟอร์มจะต้องติดตามการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารภายในแพลตฟอร์ม โดยผู้ให้บริการแพลตฟอร์มมีหน้าที่จัดตั้งแผนกความปลอดภัยอาหาร หรือมอบหมายให้ผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยอาหารตรวจสอบกิจกรรมและข้อมูลธุรกิจอาหารออนไลน์ได้²²²

(2.6) ผู้ต้องรับผิดชอบ

กรณีที่ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มทราบถึงการละเมิดความปลอดภัยด้านอาหาร ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มจะต้องหยุดและรายงานไปยังหน่วยงานด้านอาหารในท้องถิ่นภายในระยะเวลาที่เหมาะสม²²³ อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อโต้แย้งเนื่องจากจะก่อให้เกิดภาระของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มที่อาจมากเกินไปในการตรวจสอบ²²⁴

ทั้งนี้ ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มอาจจำเป็นต้องหยุดให้บริการภายใต้สถานการณ์เฉพาะบางประการ หรือเจ้าหน้าที่ที่สามารถสั่งให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มหยุดดำเนินการได้หากล้มเหลวในการปฏิบัติตามพันธกรณีนำไปสู่อันตรายต่อสาธารณะ²²⁵

โดยผู้ให้บริการแพลตฟอร์มมีหน้าที่ต้องหยุดและรายงานการละเมิดความปลอดภัยด้านอาหารตามกำหนดเวลา เมื่อมีการแจ้งการละเมิดในกรณีที่มีการละเมิดอย่างร้ายแรง ดังต่อไปนี้²²⁶

ประการที่หนึ่ง ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับความปลอดภัยของอาหารกำลังถูกสอบสวนโดยหน่วยงานรักษาความปลอดภัยสาธารณะหรือถูกดำเนินคดีโดยอัยการ

ประการที่สอง ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มถูกตัดสินว่ามีความผิดในอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของอาหารโดยศาล

²²¹ Wǎng LUÒ SHÍ Pǐn Ān QUǎn Wēi Fǎ Xíng Wéi Chá Chǔ Bàn Fǎ (网络安全违法行为查处办法) [Measures of Investigation of Illegal Conducts Concerning the Safety of Food Sold Online] (promulgated by China Food and Drug Administration, July 13, 2016, effective Oct. 1, 2016) art. 13, 2016 Lexis China Law 370, 5 (China).

²²² art. 14

²²³ art. 14

²²⁴ Pinghui Xiao, *op. cit.*, p. 316.

²²⁵ *Ibid.*, p. 316.

²²⁶ *Ibid.*, pp. 316-317.

ประการที่สาม ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มถูกคุมขังหรือถูกลงโทษโดยฝ่ายปกครองเนื่องจากการละเมิดกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยอาหาร

ประการที่สี่ กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยได้รับคำสั่งให้ยุติการประกอบธุรกิจหรือใบอนุญาตอาหารถูกเพิกถอนโดยเจ้าหน้าที่

รวมถึงผู้ให้บริการแพลตฟอร์มจะถูกสั่งให้ยุติการดำเนินการและถูกฟ้องร้องคดีในกรณีดังต่อไปนี้ ได้แก่ การเสียชีวิตหรือบาดเจ็บสาหัสจากอาหาร เหตุการณ์ร้ายแรงด้านความปลอดภัยของอาหาร หรือ การละเมิดสิทธิและผลประโยชน์ทางกฎหมายของผู้บริโภคและก่อให้เกิดผลกระทบร้ายแรงต่อสังคม²²⁷

(3) สาระสำคัญของการกำกับดูแลบรรจุภัณฑ์และการขนส่งอาหารภายใต้ China's Food Safety Law 2015

การควบคุมการขนส่งอาหารภายใต้ China's Food Safety Law 2015 มีการกำหนดเกี่ยวกับการขนส่งอาหารไว้หลายมาตรา โดยมีรายละเอียดดังนี้

(3.1) ผู้อยู่ภายใต้กำกับดูแล

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติทั่วไปปรากฏการกำหนดหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการอาหาร ได้แก่ การผลิตและการแปรรูปอาหาร การจำหน่ายอาหารและบริการร้านอาหาร การผลิตและจำหน่ายวัตถุดิบอาหาร การผลิตและจำหน่ายวัสดุบรรจุภัณฑ์ภาชนะบรรจุ การใช้วัตถุดิบอาหารและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับอาหาร การจัดเก็บและการขนส่งอาหาร และการจัดการความปลอดภัยของอาหาร วัตถุดิบอาหาร และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับอาหาร ต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้²²⁸ ดังนั้น ผู้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลด้านการขนส่งอาหารจึงคือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการอาหารทั้งหมด

²²⁷ *Ibid.*, p. 317.

²²⁸ China's Food Safety Law 2015, Article 2 Anyone engaging in any of the following activities shall comply with this Law:

(I) food production and processing (hereinafter referred to as "Food Production"), food sales and restaurant service (hereinafter referred to as "Food Distribution");

(II) production and distribution of food additives;

(3.2) หน้าที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการอาหาร

ผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่ายอาหาร รวมถึงบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการอาหาร²²⁹ ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหารซึ่งผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่ายอาหารต้องใช้ภาชนะ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ปลอดภัยและไม่เป็นอันตรายสำหรับการจัดเก็บ ขนส่ง และขนถ่ายอาหาร การรักษาความสะอาด และการหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนในอาหาร การปฏิบัติตามข้อกำหนดพิเศษ เช่น อุณหภูมิและความชื้นเพื่อความปลอดภัยของอาหาร และการห้ามเก็บหรือขนส่งอาหารที่มีสารพิษหรือเป็นอันตราย²³⁰

(III) production and distribution of packaging materials, containers, detergents and disinfectants used for food and of tools and equipment (hereinafter referred to as “Food-Related Products”) used for Food Production and Distribution;

(IV) application of food additives and Food-Related Products by food producers or distributors;

(V) Storage and transportation of food; and

(VI) Safety management of food, food additives, and Food-Related Products.

The quality and safety management on primary edible products derived from agriculture (hereinafter referred to as “Edible Agricultural Products”) shall be subject to the provisions set forth in the Law of the People's Republic of China on Quality and Safety of Agricultural Products; provided however that the market sales, formulation of related quality and safety standards, and release of related safety information of Edible Agricultural Products, as well as agricultural inputs covered by this Law are subject to the provisions of this Law.

²²⁹ China’s Food Safety Law 2015, Article 33 “Any person other than food producers or distributors engaging in food storage, transportation, loading and unloading shall comply with the provisions set forth in Item (VI) of the immediately preceding paragraph.”

²³⁰ China’s Food Safety Law 2015, Article 33 Food producers or distributors shall comply with relevant food safety standards and comply with the following requirements:

นอกจากนี้ ผู้ผลิตอาหารยังมีหน้าที่เฉพาะในการกำหนดและดำเนินการตามข้อกำหนดการควบคุมเพื่อให้มั่นใจว่าอาหารที่ผลิตได้นั้นเป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยของอาหาร ไม่ว่าจะเป็นการซื้อ ตรวจสอบ การรับวัตถุดิบ ควบคุมวัตถุดิบ การควบคุมกระบวนการที่สำคัญ เช่น การผลิต อุปกรณ์ การจัดเก็บ และบรรจุภัณฑ์ การควบคุมการตรวจสอบวัตถุดิบ ผลผลิตที่ถึงสำเร็จรูป และผลผลิตที่สำเร็จรูป รวมถึงการควบคุมการขนส่งและการส่งมอบ²³¹ เป็นต้น

(3.3) ผู้ต้องรับผิดชอบ

กฎหมายมีการกำหนดความรับผิดชอบผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเก็บรักษาอาหาร การขนส่ง การขนถ่ายอาหารอันเป็นการละเมิดต่อกฎหมายฉบับนี้ โดยสำนักงานอาหารและยาของรัฐบาลในระดับเทศมณฑลขึ้นไปจะสั่งให้มีการแจ้งเตือนและให้ดำเนินการแก้ไขโดยทันที หากปฏิเสธการแก้ไขจะมีการให้สั่งระงับการดำเนินการเพื่อแก้ไขและปรับตั้งแต่ 10,000 หยวน ถึง 50,000 หยวน และในสถานการณ์ที่ร้ายแรงสามารถมีการเพิกถอนใบอนุญาตได้ด้วย²³²

(VI) the food producers or distributors shall use safe and harmless containers, tools, and equipment for food storage, transportation, and loading/unloading, keep them clean and avoid food contamination, comply with special requirements such as temperature and humidity for food safety purposes, and never store or transport food with toxic or harmful items;

²³¹ China's Food Safety Law 2015, Article 46 Food production enterprises shall establish and implement control requirements to ensure that the food it produces complies with food safety standards for:

- (I) purchase, inspection, and acceptance of raw materials, and control over raw materials;
- (II) control over key processes such as production, equipment, storage, and packaging;
- (III) control over inspection on raw materials, semi-finished products, and finished products; and
- (IV) control over transportation and delivery.

²³² China's Food Safety Law 2015, Article 132 In the event that any entity or organization engages in food storage, transportation, loading and unloading activities

ทั้งนี้ ผู้ขนส่งอาหารต้องมีใบอนุญาตขับขี่และไม่มีประวัติเกี่ยวกับการขับขี่ที่เป็นอันตราย²³³ โดยการให้บริการแพลตฟอร์มในการขนส่งอาหารมีความแตกต่างจากการให้บริการขนส่งคนโดยการบริการรับส่งคนกฎหมายมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม รถ และผู้ขนส่ง ได้แก่²³⁴ ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มการบริการเรียกรถจะต้องเป็นรถที่มีอายุน้อยกว่าแปดปีหรือวิ่งน้อยกว่า 600,000 กิโลเมตร โดยให้มีที่นั่งไม่เกิน 7 ที่นั่งพร้อมตำแหน่งดาวเทียมและอุปกรณ์เตือนภัยฉุกเฉิน และต้องขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจการขนส่งทางถนนและลงทะเบียนการขนส่งผู้โดยสารด้วย โดยผู้ขนส่งต้องมีใบรับรองคุณสมบัติ ได้แก่ มีประสบการณ์การขับขี่มากกว่า 3 ปี โดยมีโทษน้อยกว่า 12 ครั้งในช่วง 3 ปีที่ผ่านมาปี รวมถึงบันทึกอื่น ๆ สำหรับการขับขี่อย่างปลอดภัย ผ่านการตรวจสอบประวัติอาชญากรรม มีใบรับรองคุณสมบัติผู้ประกอบการขนส่งทางถนน รวมถึงกฎหมายอื่น ๆ ที่กำหนดโดยหน่วยงานท้องถิ่น²³⁵

ตารางที่ 4.5 สรุปมาตรการทางกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลของสาธารณรัฐประชาชนจีน

การกำกับดูแลภายใต้	รายละเอียดของกฎหมาย	หมายเหตุ
the China's Food Safety Law 2015		
ผู้ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล	ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการอาหารทั้งหมด	

in violation of this Law, the food and drug administrations of the people's governments at the county level and above shall order immediate rectification and give a warning. If rectification is refused, suspension of operations for rectification shall be ordered and a fine of between RMB 10,000 and RMB 50,000 imposed; and in serious circumstances, the revocation of its license shall also be ordered.

²³³ ZipRecruiter Marketplace Research Team, **What Is a Chinese Food Delivery Driver and How to Become One**, Retrieved May 12, 2022 from <https://www.ziprecruiter.com/Career/Chinese-Food-Delivery-Driver/What-Is-How-to-Become>

²³⁴ YuJie (Julie) Chen, *op. cit.*, p. 10.

²³⁵ *Ibid.*, p. 10.

การกำกับดูแลภายใต้ the China's Food Safety Law 2015	รายละเอียดของกฎหมาย	หมายเหตุ
สิทธิและหน้าที่ของ ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล	การเก็บรักษาข้อมูลการบันทึกต้องไม่น้อยกว่าหกเดือนหลังจากหมดอายุผลิตภัณฑ์ หรือต้องไม่น้อยกว่าสองปีสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีอายุการเก็บรักษาอย่างชัดเจน ²³⁶ รวมถึงผู้ให้บริการแพลตฟอร์มจะต้องติดตามการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารภายในแพลตฟอร์ม โดยผู้ให้บริการแพลตฟอร์มมีหน้าที่จัดตั้งแผนกความปลอดภัยอาหาร หรือมอบหมายให้ผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยอาหารตรวจสอบกิจกรรมและข้อมูลธุรกิจอาหารออนไลน์ได้	
สภาพแวดล้อมในการขนส่งที่ เอื้ออำนวย	แพลตฟอร์มมีหน้าที่ในการกำหนดกฎเพื่อใช้กับร้านอาหาร	
คุณลักษณะของผู้ประกอบ ธุรกิจร้านอาหารใน แพลตฟอร์มดิจิทัล	ร้านอาหารที่ขึ้นทะเบียนกับท้องถิ่น	
สิทธิและหน้าที่ของผู้ประกอบ ธุรกิจร้านอาหารใน แพลตฟอร์มดิจิทัล		
นิยามของผู้ขนส่งอาหาร	ผู้ขนส่งอาหาร	

²³⁶ WǎNG LUÒ SHÍ PĀN ĀN QUÁN WĒI Fǎ XÍNG WÉI CHÁ CHŪ BÀN Fǎ (网络安全违法行为查处办法) [Measures of Investigation of Illegal Conducts Concerning the Safety of Food Sold Online] (promulgated by China Food and Drug Administration, July 13, 2016, effective Oct. 1, 2016) art. 13, 2016 Lexis China Law 370, 5 (China).

การกำกับดูแลภายใต้ the China's Food Safety Law 2015	รายละเอียดของกฎหมาย	หมายเหตุ
คุณลักษณะของผู้ขนส่ง		ผู้ขนส่งอาหารต้องมีใบอนุญาตขับขี่และไม่มีประวัติเกี่ยวกับการขับขี่ที่เป็นอันตราย
สิทธิและหน้าที่ของผู้ขนส่ง	ผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่ายอาหาร รวมถึงบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการอาหารต้องปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหารซึ่งผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่ายอาหารต้องใช้ภาชนะเครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ปลอดภัยและไม่เป็นอันตรายสำหรับการจัดเก็บขนส่ง และขนถ่ายอาหาร การรักษาความสะอาด และการหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนในอาหาร การปฏิบัติตามข้อกำหนดพิเศษ เช่น อุณหภูมิและความชื้นเพื่อความปลอดภัยของอาหาร และการห้ามเก็บหรือขนส่งอาหารที่มีสารพิษหรือเป็นอันตราย	
ความรับผิด	รวมถึงผู้ให้บริการแพลตฟอร์มจะถูกสั่งให้ยุติการดำเนินการและถูกฟ้องร้องคดีในกรณีดังต่อไปนี้ ได้แก่ การเสียชีวิตหรือบาดเจ็บสาหัสจากอาหาร เหตุการณ์ร้ายแรงด้านความปลอดภัยของอาหาร หรือ การละเมิดสิทธิและผลประโยชน์ทางกฎหมายของผู้บริโภค และก่อให้เกิดผลกระทบร้ายแรงต่อสังคม	

การกำกับดูแลภายใต้ the China's Food Safety Law 2015	รายละเอียดของกฎหมาย	หมายเหตุ
	- กฎหมายมีการกำหนดความรับผิดชอบของผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเก็บรักษาอาหาร การขนส่ง การขนถ่ายอาหารอันเป็นการละเมิดต่อกฎหมายฉบับนี้ โดยสำนักงานอาหารและยาของรัฐบาลในระดับเทศมณฑลขึ้นไปจะสั่งให้มีการแจ้งเตือนและให้ดำเนินการแก้ไขโดยทันที หากปฏิเสธการแก้ไขจะมีการให้สั่งระงับการดำเนินการเพื่อแก้ไขและปรับตั้งแต่ 10,000 หยวน ถึง 50,000 หยวน และในสถานการณ์ที่ร้ายแรงสามารถมีการเพิกถอนใบอนุญาตได้ด้วย	
การบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐ	ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มมีหน้าที่ต้องหยุดและรายงานการละเมิดความปลอดภัยด้านอาหารตามกำหนดเวลาเมื่อมีการแจ้งการละเมิดในกรณีที่มีการละเมิดอย่างร้ายแรง	

4.2.3.2 หลักความรับผิดชอบทางละเมิดของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตหรือผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต

สาธารณรัฐประชาชนจีนมีกฎหมายลักษณะละเมิดตาม Tort Law of the People's Republic of China (2009) เมื่อศึกษาตามมาตรา 36 ซึ่งบัญญัติว่า “A network user or network service provider who infringes upon the civil right or interest of another person through network shall assume the tort liability. Where a network user commits a tort through the network services, the victim of the tort shall be entitled to notify the network service provider to take such necessary measures as deletion, block, or

disconnection. If, after being notified, the network service provider fails to take necessary measures in a timely manner, it shall be jointly and severally liable for any additional harm with the network user. Where a network service provider knows that a network user is infringing upon a civil right or interest of another person through its network services, and fails to take necessary measures, it shall be jointly and severally liable for any additional harm with the network user.”²³⁷ จากบทบัญญัตินี้แสดงให้เห็นว่า สาธารณรัฐประชาชนจีนมีการกำหนดความรับผิดทางละเมิดของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตหรือผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตไว้

โดยบทบัญญัติดังกล่าวมีสาระสำคัญในการกำหนดความรับผิดของ ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตหรือผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่ได้ละเมิดต่อสิทธิตามกฎหมายแพ่งหรือประโยชน์ของบุคคลอื่นให้สันนิษฐานว่าผู้นั้นได้กระทำละเมิด รวมถึงการกำหนดให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตต้องใช้มาตรการที่จำเป็น เช่น การลบ (Deletion) การปิดกั้นข้อมูล (Blocking) หรือการตัดการเชื่อมต่อ (Disconnection) หลังจากได้รับการแจ้งเตือนจากผู้ทรงสิทธิในทันที มิฉะนั้นแล้วจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน และมีความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากการกระทำที่ละเมิดของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตด้วย นอกจากนี้ยังกำหนดให้ในกรณีที่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่รู้ (Know) หรือควรจะได้รู้ (Should Have Known) ว่าผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตได้กระทำการอันใดที่เป็นการละเมิดสิทธิทางแพ่งของบุคคลอื่น โดยผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตไม่ได้ใช้มาตรการที่จำเป็นในการป้องกันการกระทำเช่นนั้น อาจต้องร่วมรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากการกระทำที่เป็นละเมิดที่เกิดจากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตนั้นด้วย²³⁸

บทบัญญัติดังกล่าวยังก่อให้เกิดความรับผิดของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตและยังได้สร้างบรรทัดฐานในการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายที่มีอยู่ของบุคคล ซึ่งผู้ให้บริการจำต้องรับผิดชอบในกิจกรรมที่ละเมิดต่อกฎหมายผ่านโลกอินเทอร์เน็ตได้เข้าร่วมในการกระทำละเมิดผ่านทางอินเทอร์เน็ต และผู้ที่ได้รับความเสียหายมีสิทธิแจ้งให้ผู้ให้บริการดำเนินการที่จำเป็นเพื่อป้องกัน ไม่ว่าจะเป็นการลบเนื้อหา การคัดกรองเนื้อหา หรือปฏิเสธการให้บริการแก่บุคคลที่กระทำผิดกฎหมายและหากผู้

²³⁷ Tort Law of the People's Republic of China, Retrieved May 12, 2022 from <https://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/ELECTRONIC/85809/96279/F1189549646/CHN85809.pdf>

²³⁸ อีราภา ฉิมวีย์, ความรับผิดทางแพ่งของอีมาร์เก็ตเพลส กรณีจำหน่ายสินค้าที่ละเมิดเครื่องหมายการค้า (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2562), หน้า 76.

ให้บริการมิได้ดำเนินการที่จำเป็นหลังจากได้รับการแจ้งเตือนถึงความผิดดังกล่าว ผู้ให้บริการจะต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อรับความเสียหาย²³⁹

จากการวิเคราะห์บทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบของตัวกลางในสื่อออนไลน์ของแพลตฟอร์มดิจิทัล เมื่อรู้ว่ามีผลกระทบความผิดของร้านอาหารหรือผู้ขนส่งแต่ยังให้ดำเนินกิจกรรมต่อไป ดังนั้นแพลตฟอร์มดิจิทัลขนส่งอาหารต้องดำเนินการ ได้แก่

รูปแบบที่หนึ่ง: การแจ้งเตือน และนำออก (Notice and Take Down) ซึ่งหมายความว่า แพลตฟอร์มดิจิทัลจะมีความรับผิดชอบร่วมกัน หากไม่ได้ใช้มาตรการที่จำเป็นและทันเวลาที่เมื่อได้รับการแจ้งเตือนจากผู้ทรงสิทธิ

รูปแบบที่สอง: การรับรู้ (Knowing) หมายความว่า หากแพลตฟอร์มดิจิทัลได้รู้ถึงการละเมิดแต่ไม่ได้ใช้มาตรการที่จำเป็นก็อาจต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้กระทำละเมิดโดยตรง ซึ่งศาลต้องตีความคำว่า “ต้องใช้มาตรการที่เหมาะสม” ว่าการกระทำอย่างไรของแพลตฟอร์มดิจิทัลที่จะถือได้ว่าเป็นการใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อที่จะทำให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลนั้นหลุดพ้นจากความรับผิดชอบที่ผู้ใช้บริการไม่ว่าจะเป็นร้านอาหาร หรือผู้ขนส่งได้กระทำขึ้น

โดยสรุปกฎหมายละเมิดของสาธารณรัฐประชาชนจีนดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นถึงแนวทางการมีส่วนร่วมรับผิดชอบทางแพ่งของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารกับร้านอาหารและผู้ขนส่งอาหารได้แนวทางหนึ่งท่ามกลางบริบทที่กฎหมายลักษณะละเมิดของประเทศไทยยังมีความไม่ชัดเจนในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบตามกฎหมายลักษณะละเมิดของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล

²³⁹ เรืองเดียวกัน, หน้า 77.

บทที่ 5

การศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์มาตรการกำกับดูแลร้านอาหาร ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล และผู้ขนส่งอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล เพื่อความปลอดภัยสาธารณะและการคุ้มครองผู้บริโภค

จากการศึกษาเอกสารประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึกและการอภิปรายกลุ่มสามารถวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลกิจการร้านอาหาร ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล และผู้ขนส่งในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งสามารถวิเคราะห์ได้ ดังนี้

5.1 คำนิยามคำว่า “ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล”

เมื่อพิจารณาผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลในการดูแลระบบของแพลตฟอร์มดิจิทัลให้มีมาตรฐานในด้านของความปลอดภัยนั้นจำเป็นต้องพิจารณานิยามของคำว่า “ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล” จากการศึกษาเปรียบเทียบ พบว่า มีการกำหนดคำนิยามคำว่า “ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล” ไว้ อาทิ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ.....

"บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล" หมายความว่า การให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลในลักษณะที่เป็นสื่อกลางที่มีพื้นที่ให้ผู้ประกอบการบนแพลตฟอร์มดิจิทัลและผู้บริโภคเชื่อมต่อกัน โดยการใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์

The law of California: AB-3336 Third-party food delivery platforms (food safety) ของสหรัฐอเมริกา

“แพลตฟอร์มจัดส่งอาหารโดยบุคคลที่สาม” หมายถึง ธุรกิจที่ให้บริการส่งอาหารออนไลน์ และจัดส่งจากผู้ผลิตอาหารไปยังผู้บริโภค

A Guide to Managing Work Health and Safety in the Food Delivery Industry of New South Wales ของประเทศออสเตรเลีย

“แพลตฟอร์ม” หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจที่ใช้เทคโนโลยีแอปพลิเคชันเพื่อดำเนินธุรกิจการสั่งและส่งอาหาร โดยมีการทำการตลาดบริการไปยังร้านค้าและผู้ขนส่งที่สามารถลงทะเบียนกับแพลตฟอร์มเพื่อส่งคำสั่งซื้อผ่านแอปของพวกเขาและจะมีการบริการจัดส่งอาหารให้กับผู้สั่งซื้อโดยผู้ขนส่งที่ลงทะเบียนไว้กับแพลตฟอร์มของผู้ประกอบธุรกิจ

จากคำนิยามดังกล่าวเห็นได้ว่าลักษณะของแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นพื้นที่ออนไลน์ในลักษณะของแอปพลิเคชันที่ให้บริการระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อ เมื่อประกอบกับการให้บริการจัดส่งอาหารผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลจึงเป็นพื้นที่ระหว่างร้านอาหารกับผู้ซื้อ โดยในทางปฏิบัติผู้ขายและผู้ซื้อต้องมีการลงทะเบียนกับผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อให้สามารถระบุร้านอาหารและผู้ซื้อได้

ดังนั้นจากการศึกษานิยามและลักษณะดังกล่าว คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่า “ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล” จึงหมายถึง “ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจที่ใช้เทคโนโลยีแอปพลิเคชันเพื่อดำเนินธุรกิจการสั่งและส่งอาหาร โดยมีการทำการตลาดบริการไปยังร้านค้าและผู้ขนส่งที่สามารถลงทะเบียนกับแพลตฟอร์มเพื่อส่งคำสั่งซื้อผ่านแอปพลิเคชันและจะมีการบริการจัดส่งอาหารให้กับผู้สั่งซื้อโดยผู้ขนส่งที่ลงทะเบียนไว้กับแพลตฟอร์มของผู้ประกอบธุรกิจนั้น” โดยคำนิยามดังกล่าวครอบคลุมลักษณะของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลในธุรกิจจัดส่งอาหารที่มีร้านอาหารและผู้ขนส่งอาหารเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องผ่านการลงทะเบียนซึ่งมีความสอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าเมื่อพิจารณาจากร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ..... ที่มีการกำหนดให้ “บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล” หมายความว่า การให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลในลักษณะที่เป็นสื่อกลางที่มีพื้นที่ให้ผู้ประกอบการบนแพลตฟอร์มดิจิทัลและผู้บริโภคเชื่อมต่อกัน โดยการใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์นั้น ยังคงเป็นประเด็นการตีความในเรื่องของความรับผิดชอบว่าผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นเพียงสื่อกลางเท่านั้นโดยไม่ต้องร่วมรับผิดชอบกับร้านค้า ผู้ขนส่ง และผู้บริโภคหรือไม่ เมื่อปัญหาดังกล่าวยังไม่เป็นที่ยุติการกำหนดคำนิยามคำว่า “ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล” จึงควรหลีกเลี่ยงประเด็นข้อถกเถียงดังกล่าว ประกอบกับเมื่อพิจารณาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลควรมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบจึงควรหลีกเลี่ยงการใช้คำว่า “สื่อกลาง”

5.2 การกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลในบริบทของแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้อง

การเติบโตของแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่องทั้งในประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนในการพัฒนาเศรษฐกิจและเพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการร้านอาหารและผู้ขนส่ง รวมถึงอำนวยความสะดวกต่อผู้บริโภค ทั้งนี้ เมื่อวิเคราะห์ถึงแนวทางการยอมรับเทคโนโลยีและแนวคิดเรื่องความไว้วางใจของผู้บริโภคที่มีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ดังกล่าว ประกอบกับแนวคิดโมบายแอปพลิเคชันที่ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลสามารถเพิ่มช่องทางการสื่อสารโดยตรงถึงผู้บริโภค โดยที่การสั่งอาหารผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลมีปัจจัยด้านส่วนประสมของตลาดต่าง ๆ เช่น ราคา ความสะดวกสบาย และการสื่อสารที่เอื้อต่อการตัดสินใจซื้ออาหารของผู้บริโภคอันเป็นการส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีการสั่งอาหารผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มากขึ้นส่งผลให้การกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลในพื้นที่ดิจิทัลจึงมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย

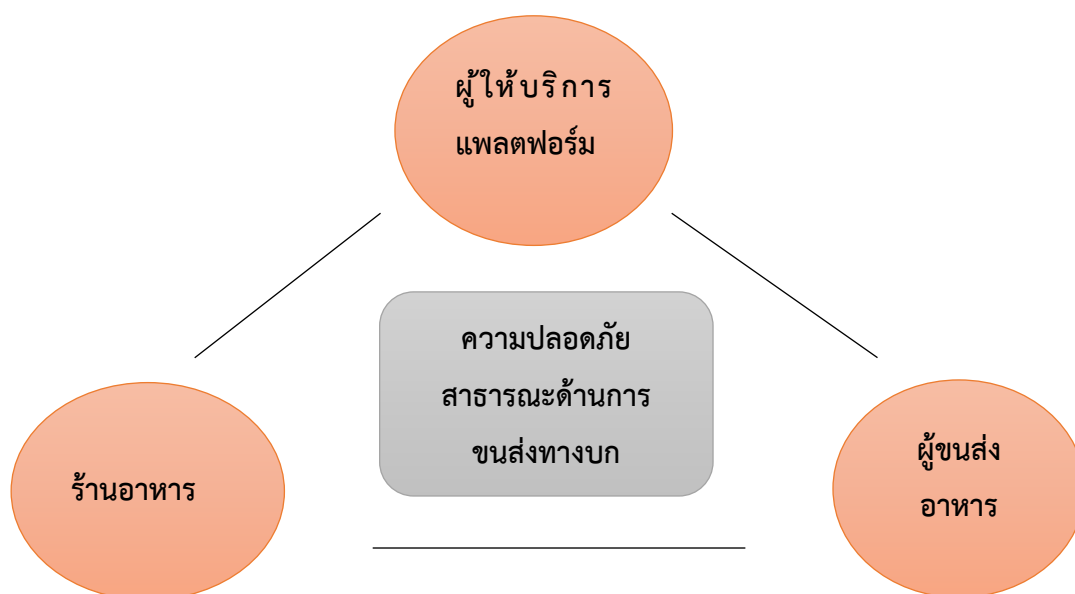
เมื่อพิจารณาถึงบทบาทของรัฐกับการกำกับดูแลกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะและการแทรกแซงนโยบายที่เหมาะสมเพราะแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านหนึ่งส่งผลดีต่อสาธารณประโยชน์ด้วยเช่นกัน ดังนั้นการแทรกแซงของรัฐที่เหมาะสมต้องมีเหตุผลเนื่องมาจากความล้มเหลวของตลาดหรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะอื่น ๆ โดยจากการศึกษาปัญหาข้อเท็จจริงประกอบข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีมิติที่รัฐควรแทรกแซงสำคัญใน 2 ประการ ได้แก่ มิติด้านความปลอดภัยสาธารณะในการใช้รถใช้ถนน และมิติด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร

เมื่อวิเคราะห์มิติด้านความปลอดภัยสาธารณะในการใช้รถใช้ถนน พบว่า การขนส่งอาหารเป็นแรงงานแพลตฟอร์มยังไม่ใช่แรงงานในระบบการจ้างแรงงานจึงไม่มีกฎหมายคุ้มครองเมื่อประสบอุบัติเหตุ รวมถึงไม่มีกฎหมายกำหนดเพื่อการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เอื้ออำนวยท่ามกลางสถานการณ์การทำงานบนท้องถนนเป็นหลักโดยมีตัวอย่างข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุของผู้ขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นจำนวนมาก สำหรับมิติด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร แนวคิดความมั่นคงทางอาหารสนับสนุนให้รัฐมีการกำกับดูแลเพื่อให้ประชาชนได้รับอาหารที่ปลอดภัยแม้ในสถานการณ์ที่เทคโนโลยีช่วยตอบสนองการเข้าถึงอาหารของประชาชนเช่นเดียวกับแนวทางการคุ้มครองผู้บริโภคที่ผู้บริโภคจึงควรได้รับการบริโภคอาหารที่สะอาดและปลอดภัยไม่ว่าจะเป็นการบริโภคอาหารจากการสั่งซื้อหรือได้รับมาด้วยวิธีการใด ดังนั้นแม้ว่าในการประกอบธุรกิจของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลจะอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดความไว้วางใจซึ่งมีกลไก

ตลาดในการกำกับดูแลอยู่ส่วนหนึ่งแล้วก็ตาม แต่การทำธุรกิจแพลตฟอร์มดิจิทัลในการบริการขนส่งอาหารสามารถมีผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ เช่น การจราจรทางบก รวมถึงความสะอาดและปลอดภัยของอาหารซึ่งเป็นสิทธิของผู้บริโภค รัฐจึงควรเข้ามามีบทบาทในการกำกับดูแล

ทั้งนี้ การเพิ่มมาตรฐานความปลอดภัยสาธารณะ รวมถึงความสะอาดและปลอดภัยของอาหารของการให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลขนส่งอาหารจะเป็นการเพิ่มต้นทุนให้กับผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล ผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหาร ผู้ขนส่ง รวมถึงผู้บริโภค แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่พึงกระทำโดยควรมีการกระจายหน้าที่อย่างสมดุลตามแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม โดยผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลแม้มีมุมมองว่าเป็นเพียงสื่อกลางการให้บริการแต่เมื่อผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลได้รับประโยชน์จากการประกอบธุรกิจด้วยเช่นกันจึงควรมีส่วนในความรับผิดชอบต่อสังคมหากมีความเสียหายเกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกหรือผู้บริโภค

5.3 มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านความปลอดภัยสาธารณะ

ภาพที่ 5.1 ภาคเอกชนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการด้านความปลอดภัยสาธารณะในธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัล

5.3.1 ข้อจำกัดของกฎหมายไทยในการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านความปลอดภัยสาธารณะ

จากการศึกษากฎหมายไทย พบว่า การกำกับดูแลด้านความปลอดภัยสาธารณะในการขนส่งทางบกสำหรับธุรกิจแพลตฟอร์มดิจิทัลมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง แนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุ และอาหารด้วยรถจักรยานยนต์ และประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดคุณลักษณะ ขนาด และการติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของสำหรับรถจักรยานยนต์ พ.ศ. 2564 พบว่ากฎหมายแต่ละฉบับมีข้อจำกัดหรือทำให้เกิดประเด็นพิจารณา ดังนี้

5.3.1.1 พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

การผู้ขนส่งอาหารสามารถถือใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคลได้ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีการตรวจโรคต้องห้ามหรือการตรวจสอบประวัติอาชญากรรม สำหรับการใช้ใบอนุญาตขับรถส่วนบุคคลมาประกอบอาชีพการขนส่งอาหารนี้จากการศึกษาเอกสารพบแนวความคิดเห็นว่าการประกอบอาชีพขนส่งอาหารมีความใกล้ชิดและทราบถึงที่อยู่อาศัยและข้อมูลของผู้บริโภคจึงควรมีการตรวจสอบประวัติอาชญากรรม²⁴⁰ ดังนั้น ประเด็นคุณลักษณะของผู้ขนส่งด้านการขับขี่ในการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมจึงเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยสาธารณะ ทั้งนี้ ประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง แนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์และอาหารด้วยรถจักรยานยนต์มีการจัดให้การตรวจสอบใบอนุญาตขับรถของผู้ขับขี่ โดยผู้ขับขี่จะต้องไม่เป็นบุคคลที่เป็นอันตรายต่อสังคม เช่น มีประวัติกระทำความผิดเกี่ยวกับลักทรัพย์ ฉ้อโกง หรือติดยาเสพติด ซึ่งจะเห็นได้ว่า ฐานความผิดดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมฐานความผิดที่เป็นอันตรายทั้งหมด และการกำหนดให้ผู้ที่มีประวัติกระทำความผิดไม่ให้ประกอบอาชีพขนส่งอาหารยังคงเป็นประเด็นที่มีการอภิปรายเพราะจะเป็นการจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ ยังมีคุณลักษณะของผู้ขนส่งด้านการขับขี่อื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยสาธารณะ ได้แก่ การตรวจสอบประวัติในการขับขี่ การประเมินสมรรถนะในการขับขี่ซึ่งผู้ประกอบการอาชีพขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลของไทยยังไม่มีกฎหมายที่ตรวจสอบและประเมินดังกล่าวซึ่งกฎหมายควรพิจารณาให้มีความครอบคลุมไปถึง

²⁴⁰ วชิราพร กลัดเจริญ, *เรื่องเดิม*.

5.3.1.2 ประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง แนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจ รับส่งสินค้าพัสดุและอาหารด้วยรถจักรยานยนต์

จากการศึกษาประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง แนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุและอาหารด้วยรถจักรยานยนต์ พบว่า มีข้อกำหนดในคำนิยามศัพท์ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล สิทธิและหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลบางประการ เช่น การจัดการระบบ สิทธิและหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจอาหาร และคุณลักษณะและหน้าที่ของผู้ขนส่งอาหารเกี่ยวกับเงื่อนไขการให้บริการในกรณี อาทิ ผู้ขนส่งมีประวัติอาชญากรรม ความต่อเนื่องของการอบรมเพื่อสร้างความตระหนักรู้ที่เหมาะสม การระงับการให้บริการ เป็นต้น นอกจากนี้ข้อจำกัดประการสำคัญของประกาศฉบับดังกล่าว คือ การขาดสภาพบังคับทางกฎหมาย ซึ่งจากการสอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างศูนย์รวมข้อมูลการขนส่งด้วยรถบรรทุกซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องพบว่า ประกาศฉบับนี้ยังไม่มีบทกำหนดโทษเป็นเพียงแนวปฏิบัติที่ดีส่งผลให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล หรือผู้ขนส่งจะปฏิบัติตามหรือไม่ปฏิบัติตามก็ได้ คณะผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าควรเพิ่มบทกำหนดโทษ ซึ่งจากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ควรมีการเพิ่มเติมโทษปรับโดยมีจำนวนค่าปรับในอัตราที่สูง เพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมในการรักษาความปลอดภัยสาธารณะในการใช้รถใช้ถนน

5.3.1.3 ประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดคุณลักษณะ ขนาด และการ ติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของสำหรับรถจักรยานยนต์ พ.ศ. 2564

ตามแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมผู้ให้บริการแพลตฟอร์มได้รับประโยชน์จากผู้ขนส่งโดยใช้ทางสาธารณะเป็นปัจจัยสำคัญในการให้บริการ ดังนั้น ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลมีหน้าที่ในการส่งเสริมการกำกับดูแลการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งที่มีมาตรฐานด้านความปลอดภัยตามที่กฎหมายกำหนด เมื่อศึกษาประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง แนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุและอาหารด้วยรถจักรยานยนต์ พบว่า มีข้อจำกัดคือไม่มีสภาพบังคับทางกฎหมายให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลต้องปฏิบัติจึงเป็นข้อจำกัดของการรักษาความปลอดภัยสาธารณะในการกำกับดูแลวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งที่มีมาตรฐานด้านความปลอดภัย ซึ่งในทางข้อเท็จจริงผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลบางรายไม่ได้มีข้อกำหนดรูปแบบหรือลักษณะของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งอาหารไว้

5.3.2 การศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์การกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านความปลอดภัยสาธารณะ

การศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์เปรียบเทียบการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านความปลอดภัยสาธารณะปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

5.3.2.1 ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มกับความปลอดภัยสาธารณะ

ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มกับความปลอดภัยสาธารณะมีประเด็นที่ควรพิจารณา ดังต่อไปนี้

1) ระบบของแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีมาตรฐานด้านความปลอดภัย

ปัจจุบันกฎหมายไทยไม่มีการกำหนดมาตรฐานของระบบแพลตฟอร์มดิจิทัลแพลตฟอร์มดิจิทัลว่าควรมีมาตรฐานด้านความปลอดภัยในการขนส่งอย่างไร เช่น การกำหนดความเร็ว เวลาที่ใช้ในการขนส่ง ปริมาณการขนส่ง เป็นต้น หรือกรณีที่แพลตฟอร์มอนุญาตให้ทำการขนส่งที่ไม่ปลอดภัย เช่น ไม่จำกัดปริมาณการขนส่งอาหารในการสั่งซื้อ เป็นต้น

จากการศึกษาเปรียบเทียบ พบว่า A Guide to Managing Work Health and Safety in the Food Delivery Industry of New South Wales ของประเทศออสเตรเลีย มีการกำหนดให้แอปพลิเคชันควรตรวจสอบให้แน่ใจว่าระบบการทำงานรวมถึงกระบวนการขนส่งได้รับการออกแบบโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ขนส่งและบุคคลอื่น รวมถึงการจัดการปัญหาความขัดแย้ง อาทิ

ประการที่หนึ่ง การป้องกันไม่ให้ผู้ขนส่งทำงานมากเกินไป รวมถึงการแจ้งเตือนให้ผู้ขนส่งหยุดพักให้เพียงพอ

ประการที่สอง การตรวจสอบให้แน่ใจว่าแอปพลิเคชันนั้นอิงตามความเร็วเฉลี่ยของผู้ขนส่งและสภาพการจราจรที่คาดการณ์ไว้

ประการที่สาม การไม่สนับสนุนพฤติกรรมของผู้ขนส่งที่ไม่ปลอดภัย

ประการที่สี่ การกำหนดความคาดหวังของลูกค้าตามความเป็นจริงเกี่ยวกับเวลาของการส่งมอบและความล่าช้าในการส่งมอบที่อาจเกิดขึ้นได้

ประการที่ห้า การใช้แอปพลิเคชันในการกำหนดเส้นทางหรือแผนที่ การติดตาม และการตรวจสอบระบบงานเพื่อให้แน่ใจว่ามีการควบคุมความเสี่ยง

ประการที่หก การพัฒนาและดำเนินการตามนโยบายเพื่อป้องกันพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยที่อาจก่อให้เกิดการขัดแย้งระหว่างสภาพอากาศที่ไม่เหมาะสม

ประการที่เจ็ด การพัฒนาและการบำรุงรักษาระบบแอปพลิเคชันในการรายงานเหตุการณ์และการให้คำแนะนำโดยเร็วที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

ประการที่แปด การพัฒนาและรักษากระบวนการเพื่อช่วยบังคับใช้กฎหมาย เช่น การติดต่อแพลตฟอร์มและการระบุผู้ขนส่ง ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุหรือเหตุการณ์ร้ายแรงอื่น ๆ

ประการที่เก้า การพัฒนาระบบและความสามารถในการตรวจจับและตอบสนองต่อเหตุการณ์วิกฤต เช่น การลดความเสี่ยงอย่างรวดเร็ว การแจ้งบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (รวมถึงญาติสนิท, ติดต่อฉุกเฉิน, ภายนอกเจ้าหน้าที่หากจำเป็น)

เมื่อวิเคราะห์ถึงระบบของแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีมาตรฐานด้านความปลอดภัยว่าควรมีการกำหนดมาตรฐานในกรณีใดนั้น ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มผู้ขนส่งอาหารส่วนหนึ่งมีความเห็นว่า การส่งอาหารให้ทันต่อระยะเวลาที่แพลตฟอร์มดิจิทัลกำหนด หรือผู้บริโภคคาดหวังส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุได้ ดังนั้น ระบบของแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีมาตรฐานด้านความปลอดภัยจึงควรมีการจัดทำระบบที่เหมาะสมในการจัดการระยะเวลาดังกล่าวเพื่อความปลอดภัยสาธารณะที่ดียิ่งขึ้น และข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มผู้ขนส่งอาหารมีข้อเสนอแนะในการสร้างระบบของแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีมาตรฐานด้านความปลอดภัย เช่น การมีระบบแจ้งเตือนหากคาดว่าผู้ขนส่งอาหารอาจจะเหนื่อยล้าจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความร้อน การจราจรที่ติดขัด การกำหนดช่องทางให้ผู้ขนส่ง ร้านอาหาร หรือผู้บริโภคสามารถร้องเรียนหากการขนส่งกระทบต่อความปลอดภัยในการขับขี่หรือการจราจร การกำหนดคุณลักษณะ ขนาด และการติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้า การกำหนดปริมาณในการจัดส่ง การจัดการอบรมผู้ขนส่งด้านการขับขี่อย่างปลอดภัยเมื่อมีการบรรทุกสินค้า เป็นต้น นอกจากนี้ ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นว่า ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลควรมีการจัดการอบรมการขับขี่อย่างปลอดภัยให้กับผู้ขนส่งอาหารร่วมด้วย

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวประกอบกับข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้จัดการระบบและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในภาครัฐและเอกชนสามารถสรุปความเป็นไปได้การจัดการกับระบบแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อเพิ่มมาตรฐานด้านความปลอดภัยในการขนส่งทางบกได้ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง ระบบตรวจสอบรถและผู้ขนส่งว่าพร้อมให้บริการหรือไม่

เช่น การตรวจสอบรถสำหรับการให้บริการ ในขั้นตอนการสมัครของผู้ขนส่งทางผู้ให้บริการแพลตฟอร์มสามารถให้ทางผู้ขนส่ง ระบุรายละเอียดของรถที่ใช้สำหรับการขนส่ง เช่น รุ่น ยี่ห้อ ปีที่ผลิต พ.ร.บ เป็นต้น ทางผู้ให้บริการแพลตฟอร์มจึงสามารถกำหนดและตรวจสอบได้ เช่น พ.ร.บ. คู่ครองผู้ประสพภัยจากจรด หมดอายุหรือไม่ เคยมีการตรวจสภาพรถยนต์หรือไม่ ขาดการต่อใบขับขี่หรือไม่ ถ้าวันที่ผู้ขนส่งให้บริการ เจื่อนไขไม่ตรงกับข้อมูลที่บันทึกไว้ ทางผู้ให้บริการแพลตฟอร์มมีสิทธิไม่อนุญาตให้ผู้ขนส่งใช้บริการได้

ประการที่สอง ระบบการตรวจสอบคุณลักษณะ ขนาด และการติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของสำหรับรถจักรยานยนต์

เช่น การตรวจสอบคุณลักษณะของอุปกรณ์บรรจุสินค้าผู้ขนส่งทางผู้ให้บริการแพลตฟอร์มสามารถให้ผู้ขนส่งอัปโหลดรูปและรายละเอียดของอุปกรณ์บรรจุสินค้าได้ โดยมีเจ้าหน้าที่ของทางผู้ให้บริการแพลตฟอร์มตรวจสอบตามระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อเป็นการยืนยันความพร้อมของอุปกรณ์นั้นได้

ประการที่สาม ระบบกำหนดความเร็วและเวลาอันควรคาดหวังที่ผู้บริโภคจะได้รับอาหารให้ปลอดภัยต่อการขับขี่

เช่น การแจ้งเตือนความเร็วขณะขับขี่ในกรณีที่ขับเร็วเกินกำหนด การหน่วงเวลาบนระบบไม่ให้ผู้ขนส่งปิดคำสั่งซื้อเร็วกว่าระยะเวลาที่กำหนด โดยขึ้นกับระยะทางนับตั้งแต่ผู้ขนส่งได้รับอาหารจากร้านค้า เป็นต้น

ประการที่สี่ ระบบกำหนดชั่วโมงการทำงานของไรเดอร์

เช่น การเก็บและคำนวณระยะเวลาที่ใช้ในการขับขี่ หรือเพื่อควบคุมระยะเวลาการทำงาน เช่น การหยุดหรือลดคำสั่งซื้อที่จะเข้ามายังผู้ขนส่งอาหารเมื่อทำงานเกินกว่าระยะเวลาที่เหมาะสมต่อสุขภาพความพร้อมในการทำงาน เป็นต้น

ประการที่ห้า ระบบแจ้งเตือนหากคาดว่าผู้ขนส่งอาหารอาจจะเหนื่อยล้าจากปัจจัยต่าง ๆ

เช่น ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มสามารถกำหนดการแจ้งเตือนการพักโดยการนำข้อมูลการขับขี่ที่มีชั่วโมงการทำงานติดต่อกันเป็นเวลานานมาใช้ในการคำนวณ รวมถึงการประเมินปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ประกอบ เช่น อุณหภูมิ สภาพการจราจร เป็นต้น

ประการที่หก ระบบกำหนดปริมาณในการขนส่ง

เช่น การกำหนดให้จำกัดปริมาณจากคำสั่งซื้อ หรือต้องมีการเพิ่มจำนวนผู้ขนส่งที่เข้ามาในช่วยขนส่งอัตโนมัติจากระบบ (แตกคำสั่งซื้อ) โดยคำนวณจากน้ำหนัก/ขนาดของสินค้า เป็นต้น

ประการที่เจ็ด ระบบช่องทางให้ผู้ขนส่ง ร้านอาหาร หรือผู้บริโภคร้องเรียนหากการขนส่งกระทบต่อความปลอดภัยในการขับขี่หรือการจราจร

เช่น ร้านอาหารหรือผู้บริโภคสามารถประเมินความพึงพอใจหรือแสดงข้อร้องเรียนผ่านทางผู้ให้บริการแพลตฟอร์มได้ โดยมีประเด็นของการขับขี้อย่างปลอดภัย รวมถึงความปลอดภัยของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่ง

ประการที่แปด การใช้เทคโนโลยีอื่น ๆ เพื่อเพิ่มความปลอดภัยสาธารณะในการใช้รถใช้ถนน

เช่น การให้แอปพลิเคชันหยุดการใช้งาน หากอุปกรณ์ (โทรศัพท์มือถือ) เคลื่อนที่ด้วยความเร็วเกินกว่าที่กำหนดโดยวิธีการคำนวณจากการเคลื่อนที่ของ global positioning system (GPS: ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก)²⁴¹

2) วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งที่มีมาตรฐานด้านความปลอดภัย

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งที่ เช่น กล่องที่ใช้บรรจุในการขนส่ง เป็นต้น โดยในด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่ง ปัจจุบันมีประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง แนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุและอาหารด้วยรถจักรยานยนต์ และประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดคุณลักษณะ ขนาด และการติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของสำหรับรถจักรยานยนต์ พ.ศ. 2564 ซึ่งในทางปฏิบัติหากปฏิบัติผิดไปจากหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดผู้ครอบครองยานพาหนะขณะนั้นพึงมีความรับผิดชอบ เมื่อพิจารณาแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมจึงมีประเด็นว่าผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบและมีความรับผิดชอบด้วยหรือไม่ โดยเฉพาะในการรักษามาตรฐานการผลิตวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งของผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม รวมถึงการสร้างข้อกำหนดที่เป็นลายลักษณ์อักษรระหว่างผู้ขนส่งอาหารกับผู้ให้บริการแพลตฟอร์มเพื่อความปลอดภัยในการถือปฏิบัติจึงเป็นสิ่งจำเป็น

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบประเทศที่เลือกศึกษา พบว่า A Guide to Managing Work Health and Safety in the Food Delivery Industry of New South Wales มีการกำหนดหน้าที่ให้แพลตฟอร์มจัดเตรียมสื่อหรือแจ้งเกิดและ/หรือจัดส่งที่มองเห็นได้ชัดเจน การตรวจสอบให้แน่ใจว่าการออกแบบจัดส่งนั้นพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น ความสูง น้ำหนัก และผลกำลังของผู้ขนส่งที่แตกต่างกัน ขนาด รูปร่าง น้ำหนัก การกระจายน้ำหนักบรรทุกเพื่อไม่ให้รถเสียสมดุล ท่วงท่าการขับขี่ จำนวนชั่วโมง และการให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการโหลดสินค้าอย่างปลอดภัย

เมื่อวิเคราะห์ถึงผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลกับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งที่มีมาตรฐานด้านความปลอดภัย พบว่า กฎหมายไทยไม่ได้กำหนดความรับผิดชอบของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ทั้งนี้จากการข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลส่วนใหญ่จะมีกล่องบรรจุสินค้าโดยมีเครื่องหมายการค้าของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มที่มีมาตรฐาน แต่บางผู้ให้บริการไม่ได้กำหนดเงื่อนไขว่าผู้ขนส่งต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีเครื่องหมายการค้าของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลเท่านั้น

²⁴¹ สำนักราชบัณฑิตยสภา, ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <http://legacy.orst.go.th/?knowledges>

ทั้งนี้ ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มผู้ขนส่งอาหารทั้งหมดมีความเห็นว่า ผู้ขับขี่ควรตรวจสอบรถและอุปกรณ์ซึ่งเป็นหน้าที่ตามกฎหมายอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลสามารถกำกับการดำเนินงานของผู้ขนส่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันได้ และเมื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งมีผลต่อความปลอดภัยสาธารณะ คณะผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลควรมีส่วนร่วมในการกำกับเพื่อให้มีการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีมาตรฐานด้านความปลอดภัยสอดคล้องกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ดังนั้น ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลจึงควรมีหน้าที่ในการกำกับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งให้มีมาตรฐานด้านความปลอดภัยตามที่กฎหมายกำหนด

5.3.2.2 ร้านอาหารกับความปลอดภัยสาธารณะ

เมื่อธุรกิจอาหารมีการเข้าสู่การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการจำหน่ายมากขึ้น ร้านอาหารจึงมีหน้าที่ในการจัดระเบียบการรับอาหารไม่ให้กีดขวางทางจราจรหรือมีผลกระทบต่อความปลอดภัย รวมถึงการจัดบรรจุภัณฑ์อาหารให้เหมาะสมกับการขนส่งที่ปลอดภัย อย่างไรก็ตาม มีข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับประเด็นร้านอาหารกับความปลอดภัยสาธารณะจากการศึกษาเอกสารการสัมภาษณ์และการอภิปรายกลุ่ม เช่น การบรรจุภัณฑ์อาหารที่มีขนาดใหญ่เกินไปอันเป็นอุปสรรคต่อการขนส่ง การจัดจุดรับส่งหรือรออาหารที่กีดขวางทางสาธารณะ เป็นต้น ซึ่งร้านอาหารที่ควรมีการให้ข้อเสนอแนะต่อแพลตฟอร์มเกี่ยวกับแอปพลิเคชันและอัลกอริทึม หรือวิธีการต่าง ๆ ²⁴² เพื่ออำนวยความสะดวกและเพื่อความปลอดภัย อย่างไรก็ตาม กฎหมายไทยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของร้านอาหารในประเด็นเพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภคเท่านั้น แต่ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในความปลอดภัยสาธารณะไว้

เมื่อศึกษา A Guide to Managing Work Health and Safety in the Food Delivery Industry of New South Wales มีการกำหนดให้ร้านอาหารมีการให้ข้อมูลกับแพลตฟอร์มเกี่ยวกับสถานที่จอดอย่างปลอดภัยและถูกกฎหมาย สถานที่รอและรับสินค้า รวมทั้งให้ร้านค้ามีการพิจารณาสภาพการจราจรและเมื่อแนะนำให้ผู้ขนส่งว่าจะไปรับที่ใดนั้นควรตรวจสอบให้แน่ใจว่าการจัดส่งอาหารไม่เป็นอุปสรรคต่อผู้ขนส่งเมื่อไปรับสินค้า ซึ่งสามารถช่วยส่งเสริมความปลอดภัยสาธารณะและลดผลกระทบจากการประกอบธุรกิจที่ละเมิดสิทธิของประชาชนได้

เมื่อวิเคราะห์ถึงร้านอาหารกับความปลอดภัยสาธารณะ จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มผู้ขนส่งอาหารเคยมีประสบการณ์ในกรณีที่ร้านอาหารไม่มีสถานที่ที่เอื้ออำนวย ไม่สามารถรับอาหารได้ทันที หรือไม่มีการบริหารจัดการลำดับการรับอาหารที่เหมาะสมในการให้บริการรับส่ง

²⁴² Safework NSW, *op. cit.*, p. 12.

อาหารทำให้เกิดการกีดขวางทางจราจร หรือบ้านเรือนประชาชนผู้อื่นได้ ซึ่งควรเป็นหน้าที่ของร้านอาหารในการจัดการประเด็นดังกล่าวในฐานะที่เป็นผู้ประกอบการ

โดยข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควรมีข้อกำหนดให้ร้านอาหารระบุข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับที่จอดรถ วิธีการรับส่งอาหารในระบบเพื่อแจ้งให้ผู้ขนส่งอาหารทราบ เมื่อมาถึงที่ร้านแล้วจะสามารถจอดและรับส่งอาหารได้ที่จุดใด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศออสเตรเลีย ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ร้านอาหารควรมีการให้ข้อมูลกับแพลตฟอร์มเกี่ยวกับสถานที่จอดอย่างปลอดภัยและถูกกฎหมาย สถานที่รอและรับสินค้า รวมทั้งให้ร้านดำเนินการพิจารณาสภาพการจราจรและเมื่อแนะนำให้ผู้ขนส่งว่าจะไปรับที่ใดนั้นควรตรวจสอบให้แน่ใจว่าการจัดส่งอาหารไม่เป็นอุปสรรคต่อผู้ขนส่งเมื่อไปรับสินค้า

ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยหากร้านอาหารไม่ดำเนินการตรงตามที่ระบุไว้ผู้ขนส่ง หรือผู้ขนส่งไม่ปฏิบัติตาม ทางร้านอาหารหรือผู้ขนส่งสามารถแจ้งเข้ามาที่ระบบได้เพื่อนำมาประเมิน ถ้าฝ่าฝืนอาจมีขั้นตอนการระงับเข้าใช้งานทั้งผู้ขนส่งและร้านอาหารได้โดยผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลได้ ทั้งนี้ การระงับการดำเนินงานควรมีความโปร่งใส และมีการชี้แจงข้อมูลและเหตุผล ประกอบกับควรมีมาตรการอื่น ๆ ร่วมด้วยก่อนสั่งระงับการดำเนินงาน เช่น การตักเตือน การสอบสวน เป็นต้น

5.3.2.3 ผู้ขนส่งกับความปลอดภัยสาธารณะ

หลักการข้อนี้เพื่อความปลอดภัยสาธารณะผู้ขนส่งต้องปฏิบัติตามกฎหมายจราจร แต่ธุรกิจขนส่งอาหารที่มีผู้ใช้บริการจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่องนั้นทำให้เกิดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้ขนส่งด้านการขับขี่ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) ประวัติในการขับขี่

จากการศึกษาสาธารณสุขรัฐประชาชนจีนมีการกำหนดให้ผู้ขนส่งอาหารต้องไม่มีประวัติเกี่ยวกับการขับขี่ที่เป็นอันตราย ซึ่งในมิตินี้อาจส่งผลต่อการคุ้มครองความปลอดภัยสาธารณะได้ดียิ่งขึ้นเมื่อพิจารณาจากแนวโน้มของผู้ขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลที่จะมีจำนวนมากขึ้นในอนาคต

เมื่อวิเคราะห์ถึงประวัติในการขับขี่ ในกรณีที่ผู้ขนส่งอาหารทำผิดกฎจราจร กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความเห็นว่า กรณีที่ได้รับรายงานการทำผิดกฎจราจรเกินกว่าจำนวนครั้งที่กำหนดหรือมีความรุนแรงการทำผิดกฎจราจรสามารถระงับการดำเนินการของผู้ขนส่งได้ ทั้งนี้ ตามระยะเวลาและเงื่อนไขที่ขอตกลงไว้ระหว่างผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลกับผู้ขนส่ง อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้ขนส่งอาหารส่วนใหญ่ในฐานะผู้มีส่วนได้เสียมีความเห็นว่า ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลมีสิทธิ

จัดทำระบบไม่ควรระงับการให้บริการของผู้ขนส่งได้ เพราะผู้ขนส่งที่ฝ่าฝืนกฎจราจรต้องรับผิดชอบตามกฎหมายอยู่แล้ว

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาความปลอดภัยสาธารณะประกอบกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรมีการจัดทำระบบการระงับการดำเนินงานชั่วคราวหากมีรายงานการฝ่าฝืนกฎจราจรซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อความปลอดภัยสาธารณะ อาทิ การได้รับรายงานการทำผิดกฎจราจรเกินกว่าจำนวนครั้งที่กำหนดหรือมีความรุนแรงในการทำผิดกฎจราจร ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลสามารถระงับการดำเนินการของผู้ขนส่งได้ทันที โดยมีระยะเวลาและเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในข้อตกลงระหว่างผู้ขนส่งกับผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล

2) การประเมินสมรรถนะในการขับขี่ และการอบรม

กฎหมายไทยยังไม่มีข้อกำหนดให้มีการประเมินสมรรถนะในการขับขี่ในการขนส่งอาหารซึ่งการขนส่งอาหารต้องใช้การขับขี่ยานพาหนะเป็นหลักซึ่งมีผลถึงความปลอดภัยของสาธารณะ โดยเฉพาะเมื่อมีจำนวนของผู้ขนส่งมากยิ่งขึ้นจึงมีประเด็นว่าควรมีการประเมินสมรรถนะในการขับขี่และการอบรมตามระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่ ประการใด

จากการศึกษาพบตัวอย่าง A Guide to Managing Work Health and Safety in the Food Delivery Industry of New South Wales ของประเทศออสเตรเลียมีการประเมินในแต่ละปี และการอบรมเกี่ยวกับการจราจรโดยมีการกำหนดการประเมินแต่ละปีควรมีการตรวจสอบให้แน่ใจว่าผู้ขนส่งยังคงมีทักษะและความสามารถที่จำเป็นในการทำงานอย่างปลอดภัย และผู้ขนส่งต้องดำเนินการฝึกอบรมและการอบรมต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจสัญญาณของความเหนื่อยล้าและผลกระทบต่อประสิทธิภาพการขับขี่ การสังเกตอาการเมื่อยล้าและอย่าขี่เมื่อเกิดความเมื่อยล้าเป็นต้น รวมถึงมีการกำหนดให้ผู้ขนส่งได้รับข้อมูล คำแนะนำ และการฝึกอบรมที่เพียงพอในการใช้แอปพลิเคชัน

เมื่อวิเคราะห์ถึงการประเมินสมรรถนะในการขับขี่ ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ขนส่งมีความเห็นว่า การสร้างความตระหนักถึงความปลอดภัยสาธารณะให้กับผู้ขนส่งเป็นสิ่งสำคัญ และผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลควรมีการจัดการอบรมด้านการขับขี่อย่างปลอดภัยร่วมด้วย โดยจัดให้มีการจัดอบรมผู้ขนส่งด้านการขับขี่อย่างปลอดภัย เช่น ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มสามารถนำข้อมูลการขับขี่ของผู้ขนส่งหรือการประเมินความพึงพอใจในการขนส่งของผู้ใช้บริการแพลตฟอร์มมาพิจารณารายละเอียดที่เกี่ยวข้อง อาทิ ความเร็วโดยเฉลี่ย จำนวนการร้องเรียน สาเหตุการร้องเรียน เพื่อการจัดอบรมในแก่ผู้ขนส่งเพื่อให้มีการขับขี่อย่างปลอดภัย

3) การตรวจสอบประวัติอาชญากรรม

จากการศึกษาเอกสาร พบว่า มีแนวคิดที่มีความคิดเห็นว่าผู้ขนส่งอาหารควรมีการตรวจสอบประวัติอาชญากรรม ทั้งนี้ เหตุผลที่ผู้ขนส่งอาหารควรได้รับการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมดังกล่าวเนื่องมาจากการเป็นการทำงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนหรือผู้บริโภค จากการศึกษาข้อมูลของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล พบว่า ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลธุรกิจจัดส่งอาหารส่วนใหญ่ไม่มีการกำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมไว้

เมื่อศึกษาต่างประเทศ บางประเทศไม่มีการกำหนดการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมยกเว้นเป็นการขนส่งคนโดยสาร แต่บางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกาอาจมีการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมของผู้ขนส่งด้วย จึงมีประเด็นว่าแนวทางของประเทศไทยควรมีการกำหนดการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมของผู้ขนส่งอาหารหรือไม่ เพราะเหตุใดจึงจะเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

เมื่อวิเคราะห์ถึงการตรวจสอบประวัติอาชญากรรม จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างแพลตฟอร์ม Grab Food ไม่ต้องมีการตรวจสอบอาชญากรรม ซึ่งผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่งมีความเห็นว่า การไม่ตรวจสอบประวัติอาชญากรรมแต่สามารถเข้าทำงานได้เป็นการเพิ่มโอกาสในการหาเลี้ยงชีพ แต่อีกส่วนหนึ่งมีความเห็นว่า หากมีการตรวจสอบอาชญากรรมอาจเกิดอันตรายต่อผู้ใช้บริการได้เช่นกัน เช่น กรณีที่ผู้บริโภคมีย่านตามลำพัง หรือบ้านอยู่ลับตาผู้คน เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประเด็นการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมมีความเห็นแบ่งเป็น 2 แนวทาง แนวทางที่หนึ่ง มีความเห็นว่า ไม่ควรต้องมีการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมเพราะไม่ใช่เป็นการขนส่งคนโดยสาร และเพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงอาชีพ

แนวทางที่สอง มีความเห็นว่า ควรมีการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมเพื่อเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้ใช้บริการ

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวประกอบกับข้อมูลจากการอภิปรายกลุ่มย่อยในประเด็นดังกล่าว คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรมีการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมและหากพบว่าผู้ใดมีประวัติอาชญากรรมให้ระบบมอบหมายงานและประเมินผลการทำงานอย่างรัดกุมขึ้นภายใต้เงื่อนไขและระยะเวลาที่กำหนดไปพลางก่อนโดยสามารถประเมินผลและลดข้อจำกัดได้ภายในระยะเวลาต่อมา เช่น ให้ปฏิบัติการขนส่งอาหารเฉพาะเวลากลางวันเป็นระยะเวลาหนึ่งปีก่อนจะมอบหมายงานให้ตามปกติ เป็นต้น

นอกจากนี้ มีประเด็นที่ควรได้รับการพิจารณาอีกประเด็นหนึ่ง คือ ผู้ขนส่งจำเป็นต้องมีใบอนุญาตขับขี่รถสาธารณะที่จะมีการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมและการตรวจโรคตามกฎหมายหรือไม่ ซึ่งในประเด็นนี้กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็นสองกลุ่มเช่นกัน กล่าวคือ มีทั้งที่เห็นว่า

ต้องมีใบขับชี้อาหาร และอีกส่วนหนึ่งมีความเห็นว่าไม่จำเป็นต้องมีใบอนุญาตขับชี้อาหาร เพราะไม่ใช่การขนส่งคนโดยสาร

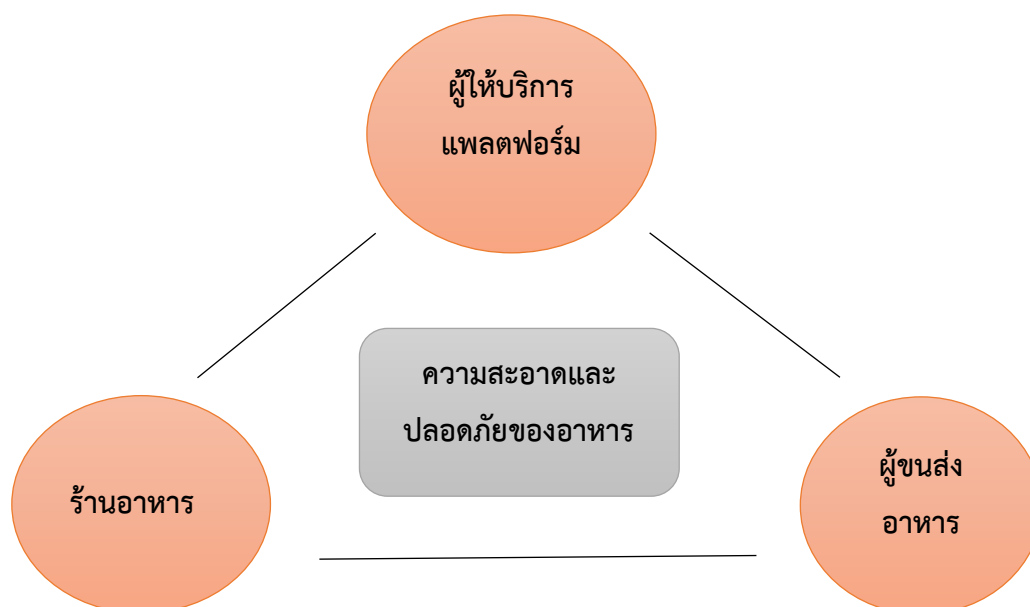
เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวประกอบกับข้อมูลจากการอภิปรายกลุ่มย่อยในประเด็นดังกล่าว คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าไม่จำเป็นต้องมีใบอนุญาตขับชี้อาหาร เพราะไม่ใช่การขนส่งคนโดยสาร และเพื่อให้โอกาสในการประกอบอาชีพ อย่างไรก็ตามควรมีการตรวจสอบสภาพซึ่งเป็นประเด็นของความสะอาดและปลอดภัยต่อผู้บริโภค

5.3.3 การพัฒนามาตรการทางกฎหมายด้านความปลอดภัยสาธารณะ

จากการศึกษากฎหมายไทยและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยสาธารณะในการขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลมีกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง แนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุและอาหารด้วยรถจักรยานยนต์ และประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดคุณลักษณะ ขนาด และการติดตั้งกล่อง หรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของสำหรับรถจักรยานยนต์ พ.ศ. 2564 โดยจากการวิเคราะห์ข้างต้นมีข้อจำกัด คือ ยังไม่ครอบคลุมถึงรายละเอียดที่สำคัญและจำเป็นในมิติความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนทั้งหมด และไม่ครอบคลุมถึงความรับผิดชอบของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลประกอบกับประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง แนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุและอาหารด้วยรถจักรยานยนต์ซึ่งเป็นประกาศที่มีวัตถุประสงค์ในการกำกับดูแลความปลอดภัยสาธารณะของธุรกิจแพลตฟอร์มดิจิทัลขนส่งอาหารก็ยังไม่มีความบังคับ

ผลการศึกษาเอกสารและข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจึงมีความเห็นว่า ควรมีการเพิ่มเติมรายละเอียดที่จำเป็นและสำคัญ รวมถึงสภาพบังคับในประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง แนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุและอาหารด้วยรถจักรยานยนต์ซึ่งเป็นประกาศที่มีวัตถุประสงค์โดยตรงในการกำกับดูแลความปลอดภัยสาธารณะของธุรกิจแพลตฟอร์มดิจิทัลขนส่งอาหารดังกล่าว โดยให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับค่านิยมศัพท์ของคำว่าผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล สิทธิและหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล สิทธิและหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจอาหาร คุณลักษณะและหน้าที่ของผู้ขนส่งอาหารซึ่งมาจากผลมาจากการศึกษาเปรียบเทียบประเทศที่เลือกศึกษา และเพิ่มเติมบทกำหนดโทษอันจะเป็นการพัฒนามาตรการทางกฎหมายด้านความปลอดภัยสาธารณะที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

5.4 มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัล ด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร

ภาพที่ 5.2 ภาคเอกชนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหารในธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัล

5.4.1 ข้อจำกัดของกฎหมายไทยในการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัล

ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารหลายฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กฎกระทรวงสาธารณสุข เรื่องสัญลักษณ์ของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561 และร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ..... อย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับต่าง ๆ ดังกล่าวมีประเด็นที่ไม่สามารถให้ความคุ้มครองด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหารได้อย่างครอบคลุมจากการการขนส่งอาหารจากการใช้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล

เมื่อศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 3 ปรากฏคำนิยามศัพท์ผู้ประกอบการธุรกิจนั้นไม่ครอบคลุมผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล เพราะผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ใช่ผู้ขาย ผู้ผลิตเพื่อขาย ผู้ส่ง หรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขายหรือผู้ซื้อเพื่อขายต่อซึ่งสินค้า

หรือผู้ให้บริการ สอดคล้องกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักวิชาการด้านกฎหมายที่มีความเห็นว่า ทั้งนี้ แม้ว่าผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นผู้ให้บริการ แต่สิ่งที่ผู้ซื้อได้ไม่ได้รับบริการ ตรงกันข้ามผู้ซื้อได้รับสินค้าอาหารผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลจึงไม่ใช่ผู้ผลิตตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522²⁴³

เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ใช่ผู้ผลิต นำเข้าเพื่อจำหน่ายหรือจำหน่ายซึ่งอาหารไม่บริสุทธิ์ อาหารปลอม อาหารที่ผิดมาตรฐานหรืออาหารอื่น เนื่องจากการผลิตตามมาตรา 4 พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวนี้ ผู้ผลิตย่อมต้องเป็นผู้ทำผสมปรุงแต่ง รวมถึงการแบ่งบรรจุ ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลจึงไม่ใช่ผู้ผลิตตามพระราชบัญญัติฉบับนี้เช่นกัน สอดคล้องกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างนักวิชาการด้านกฎหมายที่มีความเห็นว่า การผลิตตามมาตรา 4 พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวนี้ ผู้ผลิตย่อมต้องเป็นผู้ทำผสมปรุงแต่ง รวมถึงการแบ่งบรรจุ แต่เมื่อผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ใช่ผู้ผลิต ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลจึงไม่ใช่ผู้ผลิตตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

เมื่อศึกษาประกาศกระทรวงสาธารณสุข “ผู้ประกอบการ” หมายความว่า บุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหาร และให้หมายความรวมถึงผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุม กำกับ หรือดูแลการดำเนินการของสถานที่จำหน่ายอาหารนั้น ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ได้อยู่ในความหมายของคำว่า “ผู้ประกอบการ” เพราะไม่ใช่บุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหาร ในประเด็นนี้ ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ถือเป็นผู้ประกอบการ ทั้งที่ในทางปฏิบัติผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นผู้คัดเลือกร้านอาหารก็ตาม ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลย่อมเป็นผู้ประกอบการตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข

สำหรับคำว่า “ผู้สัมผัสอาหาร” หมายความว่า บุคคลที่เกี่ยวข้องกับอาหารตั้งแต่กระบวนการเตรียม ปรุงประกอบ จำหน่ายและเสิร์ฟอาหาร รวมถึงการล้างและเก็บภาชนะอุปกรณ์ ผู้ขนส่งอาหารจึงเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับอาหารและผู้บริโภคไม่แตกต่างกับผู้สัมผัสอาหารในกระบวนการอื่น ๆ แต่ในประเด็นดังกล่าวก็ยังไม่มีความชัดเจนว่าผู้ขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลอยู่ในความหมายของคำว่าผู้สัมผัสอาหารหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ความเห็นของนักกฎหมายมีความเห็นว่า ผู้ขนส่งไม่ใช่ผู้สัมผัสอาหารเพราะไม่ใช่บุคคลที่อยู่ในคำนิยามตามที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับ

²⁴³ ข้อสังเกต: จากการสัมภาษณ์นักวิชาการด้านกฎหมายส่วนหนึ่งมีความเห็นว่า ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลอยู่ในความหมายของคำว่าผู้ประกอบการได้ โดยอยู่ในความหมายของผู้ให้บริการ

อาหารตั้งแต่กระบวนการเตรียม ประปรุงประกอบ จำหน่ายและเสิร์ฟอาหาร รวมถึงการล้างและเก็บภาชนะอุปกรณ์

จากการศึกษาแนวทางขององค์การอนามัยโลกเกี่ยวกับการขนส่งอาหารคนที่สัมผัสอาหารโดยตรง รวมถึงพนักงานที่สัมผัสอาหาร พื้นผิวหรือพื้นผิวอื่น ๆ ในห้องที่มีอาหารอยู่ ผู้จัดการพนักงานทำความสะอาด ผู้รับเหมาซ่อมบำรุง พนักงานส่งของ และผู้ตรวจสอบอาหาร และผู้ขนส่งอาหารถือว่าเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยของอาหาร เมื่อศึกษาต่างประเทศ ตัวอย่างเช่น Sanitary Transportation of Human and Animal Food และ The law of California: AB-3336 Third-party food delivery platforms (food safety) ของสหรัฐอเมริกา มีการกำหนดให้ผู้ขนส่งอาหารมีหน้าที่ต่อความปลอดภัยของอาหารด้วย สำหรับ the China's Food Safety Law 2015 ของสาธารณรัฐประชาชนจีนมีการกำหนดให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลมีหน้าที่ในการตรวจสอบร้านอาหาร ในส่วนของผู้ขนส่งอาหารยังมีหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยของอาหารด้วย

เมื่อวิเคราะห์จึงพบว่า ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อความปลอดภัยและปลอดภัยของอาหาร และผู้ขนส่งอาหารก็ยังมีปัญหาในการตีความว่าเป็นผู้สัมผัสอาหารหรือไม่ เมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับแนวทางระหว่างประเทศและต่างประเทศ พบว่า ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลควรมีหน้าที่เกี่ยวกับความปลอดภัยของอาหารผ่านการตรวจสอบร้านอาหาร และผู้ขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลควรมีหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยของอาหารในฐานะส่วนหนึ่งของกระบวนการอาหาร ประกอบกับผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารแม้ว่าจะเป็นการจำหน่ายในแพลตฟอร์มดิจิทัลหรือเป็นร้านอาหารที่ไม่มีหน้าร้านควรมีหน้าที่ในความปลอดภัยของอาหารไม่แตกต่างจากร้านอาหารทางกายภาพ

5.4.2 การศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านความปลอดภัยและปลอดภัยของอาหาร

การศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านความปลอดภัยและปลอดภัยของอาหารปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

5.4.2.1 สิทธิและหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล

ความหมายของผู้ประกอบการบนแพลตฟอร์มดิจิทัลปรากฏในกฎหมายฉบับหนึ่งกล่าวคือ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้

ทราบ พ.ศ..... "ผู้ประกอบการบนแพลตฟอร์มดิจิทัล หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่กระทำการในเชิงพาณิชย์หรือวิชาชีพหรือนิติบุคคลที่เสนอสินค้า บริการ หรือทรัพย์สินต่อผู้บริโภคผ่านบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลโดยมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการค้า ธุรกิจ งานฝีมือ หรือวิชาชีพ ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ประกอบการบนแพลตฟอร์มดิจิทัลหรือผู้บริโภคจะเป็นสมาชิก หรือมีบัญชีของแพลตฟอร์มนั้นหรือไม่ นอกจากนี้ บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลหนึ่งอาจมีผู้ประกอบการบนแพลตฟอร์มดิจิทัลมากกว่าหนึ่งฝ่ายก็ได้" ซึ่งร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ..... มีวัตถุประสงค์เพื่อการทราบข้อมูล แต่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์การกำกับดูแลกิจการธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่ง ดังนั้น สิทธิและหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลเกี่ยวกับความสะอาดและปลอดภัยของอาหารด้านการขนส่งอาหารจึงไม่มีกฎหมายกำหนด

จากการศึกษาประเทศที่เลือกศึกษา พบว่า มีการกำหนดให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลมีหน้าที่หรือกรณีให้มีความรับผิดชอบต่อรัฐของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลหากฝ่าฝืนมาตรการด้านความปลอดภัยของอาหาร ตัวอย่างเช่น the China's Food Safety Law 2015 ของสาธารณรัฐประชาชนจีน

ผู้ให้แพลตฟอร์มร้านอาหารจะต้องปฏิบัติตามบทบาทการกำกับดูแล ดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง การลงทะเบียนชื่อจริงสำหรับผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารภายในแพลตฟอร์มและเพื่อกำหนดความรับผิดชอบในการจัดการความปลอดภัยอาหารของร้านอาหาร

ประการที่สอง การตรวจสอบใบอนุญาตของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหาร

ประการที่สาม เมื่อมีเหตุไม่ปฏิบัติตามเล็กน้อยของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารให้หยุดการฝ่าฝืนและรายงานกลับไปยังหน่วยงานด้านอาหารในพื้นที่ และ

เมื่อวิเคราะห์หลักความรับผิดชอบละเมิดหากผู้บริโภคได้รับความเสียหายจากการบริโภคอาหาร หากกระบวนการที่ก่อให้เกิดความเสียหายอยู่ในการควบคุมดูแลของร้านอาหาร ร้านอาหารก็ต้องรับผิดชอบหลักการของกฎหมายละเมิด หรือความเสียหายเกิดจากผู้ขนส่ง ผู้ขนส่งต้องรับผิดชอบต่อผู้บริโภค แต่อย่างไรก็ตามมีประเด็นที่ควรพิจารณาว่าผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลต้องมีความรับผิดชอบในการชดเชยค่าเสียหายจากการบริโภคอาหารร่วมกับร้านอาหารหรือผู้ขนส่งอาหารหรือไม่ และอย่างไรซึ่งจะได้วิเคราะห์ต่อไป

ทั้งนี้ ตามแนวคิดการคุ้มครองผู้บริโภคที่ผู้บริโภคควรได้รับการคุ้มครองสิทธิ ประกอบกับแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมและแนวคิดความรับผิดชอบละเมิดเพื่อการกระทำของบุคคลอื่นควรมีการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีความชัดเจน เมื่อศึกษาเปรียบเทียบตัวอย่างเช่น the China's Food Safety Law 2015 ของสาธารณรัฐประชาชนจีน

ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มมีหน้าที่ต้องหยุดและรายงานการละเมิดความปลอดภัยด้านอาหารตามกำหนดเวลา เมื่อมีการแจ้งการละเมิดในกรณีที่มีการละเมิดอย่างร้ายแรง ดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับความปลอดภัยของอาหารกำลังถูกสอบสวนโดยหน่วยงานรักษาความปลอดภัยสาธารณะหรือถูกดำเนินคดีโดยอัยการ

ประการที่สอง ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มถูกตัดสินว่ามีความผิดในอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของอาหารโดยศาล

ประการที่สาม ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มถูกคุมขังหรือถูกลงโทษโดยฝ่ายปกครองเนื่องจากการละเมิดกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยอาหาร

ประการที่สี่ กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยได้รับคำสั่งให้ยุติการประกอบธุรกิจหรือใบอนุญาตอาหารถูกเพิกถอนโดยเจ้าหน้าที่

นอกจากนี้ กฎหมายมีการกำหนดความรับผิดชอบสำหรับผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเก็บรักษาอาหาร การขนส่ง การขนถ่ายอาหารอันเป็นการละเมิดต่อกฎหมายฉบับนี้ โดยสำนักงานอาหารและยาของรัฐบาลในระดับเทศมณฑลขึ้นไปจะสั่งให้มีการแจ้งเตือนและให้ดำเนินการแก้ไขโดยทันที หากปฏิเสธการแก้ไขจะมีการให้สั่งระงับการดำเนินการเพื่อแก้ไขและปรับตั้งแต่ 10,000 หยวน ถึง 50,000 หยวน และในสถานการณ์ที่ร้ายแรงสามารถมีการเพิกถอนใบอนุญาตได้ด้วย

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับ แนวทางขององค์การอาหารและยาในการป้องกันอาหารจากการปนเปื้อนสำหรับรูปแบบธุรกิจใหม่ ของสหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลควรมีการกำหนดให้เกิดการแสดงความคิดเห็นของผู้บริโภค ซึ่งจากการศึกษาจากการเข้าใช้งานแอปพลิเคชันประกอบข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า แอปพลิเคชันขนส่งอาหารในประเทศไทยปรากฏช่องทางให้ผู้บริโภคแสดงความคิดเห็นอยู่แล้ว

เมื่อวิเคราะห์ถึงสิทธิและหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลในความสะดวกและปลอดภัยของอาหารนั้น คณะผู้วิจัยสามารถแบ่งได้เป็นสิทธิและหน้าที่ของแพลตฟอร์มดิจิทัลต่อร้านอาหาร สิทธิและหน้าที่ของแพลตฟอร์มดิจิทัลต่อผู้ขนส่ง และสิทธิและหน้าที่ของแพลตฟอร์มดิจิทัลต่อผู้บริโภค ดังนี้

ประการที่หนึ่ง สิทธิและหน้าที่ของแพลตฟอร์มดิจิทัลต่อร้านอาหาร

ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งมีความเห็นว่า ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลควรสามารถเข้าไปตรวจสอบร้านอาหารในด้านของความสะดวกและปลอดภัยของร้านอาหารได้ตามความเหมาะสมเพื่อตรวจสอบสุขอนามัยเบื้องต้น และกรณีที่ร้านอาหารมีการละเมิดมาตรการที่กฎหมาย

กำหนดเกี่ยวกับความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร แพลตฟอร์มดิจิทัลควรมีสื่อในการระงับการให้บริการได้

ประการที่สอง สิทธิและหน้าที่ของแพลตฟอร์มดิจิทัลต่อผู้ขนส่ง

เพื่อเพิ่มคุณลักษณะของสุขอนามัยที่ดีในด้านของสิทธิและหน้าที่ของแพลตฟอร์มดิจิทัลต่อผู้ขนส่งอาหาร ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มผู้ให้บริการขนส่งอาหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลควรมีการดำเนินส่งเสริมด้านความสะอาด เช่น การแจกอุปกรณ์เกี่ยวกับความสะอาด เช่น เจลทำความสะอาด ถุงมือ การเปลี่ยนกระเป๋าขนส่งสินค้าใบใหม่ การจัดอบรมผู้ขนส่งอาหารด้านความสะอาด การให้บริการตรวจสอบสภาพแก่ผู้ขนส่งอาหาร เป็นต้น

ประการที่สาม สิทธิและหน้าที่ต่อผู้บริโภค

กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งมีความเห็นว่า ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลควรมีความรับผิดชอบหากมีความเสียหายจากการบริโภคอาหารเกิดขึ้นกับผู้บริโภคในฐานะผู้ให้บริการร่วมกับร้านอาหารเพราะเป็นผู้คัดเลือกร้านอาหารและผู้ขนส่ง อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งมีความเห็นว่า แพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นเพียงสื่อกลางจึงไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการบริโภคอาหารต่อผู้บริโภคซึ่งจะได้วิเคราะห์ต่อไปในส่วนของความรับผิดชอบในการชดเชยค่าเสียหายต่อไป

ทั้งนี้ จากการศึกษาสาธารณสุขประชาชนจีน พบว่า ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มมีหน้าที่ต้องหยุดและรายงานการละเมิดความปลอดภัยด้านอาหารตามกำหนดเวลา เมื่อมีการแจ้งการละเมิดในกรณีที่มีการละเมิดอย่างร้ายแรง ดังต่อไปนี้

- 1) ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับความปลอดภัยของอาหารกำลังถูกสอบสวนโดยหน่วยงานรักษาความปลอดภัยสาธารณะหรือถูกดำเนินคดีโดยอัยการ
- 2) ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มถูกตัดสินว่ามีความผิดในอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของอาหารโดยศาล
- 3) ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มถูกคุมขังหรือถูกลงโทษโดยฝ่ายปกครองเนื่องจากการละเมิดกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยอาหาร
- 4) กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยได้รับคำสั่งให้ยุติการประกอบธุรกิจหรือใบอนุญาตอาหารถูกเพิกถอนโดยเจ้าหน้าที่

ดังนั้น เพื่อสร้างมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมในการประกอบธุรกิจจึงควรมีการกำหนดให้มีการลงโทษผู้ประกอบการที่ละเลยการตรวจสอบหรือไม่ใช้ความระมัดระวังที่ดีเพียงพอทำให้ประชาชนมีการบริโภคอาหารที่ไม่ปลอดภัย

โดยข้อมูลจากการอภิปราย พบว่า กระบวนการตัดสินใจให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลมีความผิดความผิดที่กระบวนการทางศาล และควรเป็นความผิดด้านความปลอดภัยของอาหารที่ร้ายแรง ทั้งนี้ การหยุดกิจการอาจมีผลกระทบต่อแรงงานแพลตฟอร์มและผู้บริโภคต่อสิทธิผู้บริโภคในการเลือกสินค้า ดังนั้นจึงเสนอให้มีการกำหนดบทลงโทษโดยให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มมีหน้าที่ต้องรายงานการละเมิดความปลอดภัยด้านอาหารตามกำหนดเวลาและภายในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อเพิ่มการตรวจสอบ หากมีการละเมิดความปลอดภัยของอาหารที่ร้ายแรงเกิดขึ้นจากการจำหน่ายอาหารบนพื้นที่แพลตฟอร์มดิจิทัลเกิดขึ้น

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ระบบของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มควรมีการจัดทำระบบการร้องเรียน ได้แก่ ระบบการร้องเรียนลักษณะร้านอาหารโดยผู้ขนส่งอาหาร เช่น ระบบร้องเรียนจากทางผู้ขนส่งสามารถแจ้งหรือประเมินร้านอาหารจากบรรจุภัณฑ์ที่ร้านอาหารจากสินค้าที่ทางร้านจัดเตรียมไว้ให้ว่าเหมาะสมและสามารถขนส่งได้โดยสะดวกหรือไม่ รวมทั้งมีระบบการร้องเรียนร้านอาหารของผู้บริโภค เช่น ระบบร้องเรียนจากทางผู้บริโภคสามารถแจ้งหรือประเมินร้านอาหารจากบรรจุภัณฑ์หรืออาหารถูกสุขลักษณะหรือไม่ และระบบการร้องเรียนผู้ขนส่งอาหารของผู้บริโภค เช่น ระบบร้องเรียนทางผู้บริโภคสามารถแจ้งหรือประเมินผู้ขนส่งสำหรับการบรรจุสินค้าที่นำมาจัดส่งและวิธีการจัดส่งแก่ลูกค้าว่ามีความเหมาะสมถูกสุขลักษณะหรือไม่

5.4.2.2 คุณลักษณะของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล

ผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลมีความรับผิดชอบด้านสุขลักษณะไม่แตกต่างจากร้านอาหารทั่วไป กฎหมายมีข้อกำหนดให้การประกอบกิจการขายอาหารต้องดำเนินการขอใบอนุญาตหรือจดทะเบียนต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่ร้านอาหารนั้นตั้งอยู่ รวมถึงการกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารเข้าร่วมการอบรมตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการอบรมผู้ประกอบการและผู้สัมผัสอาหาร อย่างไรก็ตาม คุณลักษณะของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่มีมีเงื่อนไขของการเข้าประกอบกิจการในแพลตฟอร์มให้ต้องมีการแสดงใบอนุญาตหรือการจดทะเบียน หรือการเข้าร่วมการอบรม ประกอบกับร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลมีร้านอาหารที่ไม่มีหน้าร้านด้วยการตรวจสอบจึงกระทำได้อย่างขึ้นเมื่อศึกษาประเทศที่เลือกศึกษา ตัวอย่างเช่น **the China's Food Safety Law 2015** ของสาธารณรัฐประชาชนจีนมีการกำหนดให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มตรวจสอบและยอมรับเฉพาะร้านอาหารที่มีการขึ้นทะเบียนแล้วเท่านั้น

ด้วยการไม่กำหนดคุณลักษณะของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลของประเทศไทยดังกล่าวจึงเกิดปัญหาข้อกฎหมายถึงความไม่สอดคล้องระหว่างการกำกับดูแล

ร้านอาหารทางกายภาพและร้านอาหารที่ให้บริการให้แพลตฟอร์มเกิดขึ้น และเกิดปัญหาข้อเท็จจริงที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภคที่อาจซื้อสินค้าจากผู้ประกอบการอาหารที่ไม่ถูกสุขลักษณะได้

เมื่อวิเคราะห์ถึงคุณลักษณะของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างมีแนวความคิดเห็นแบ่งออกเป็น 2 แนวทาง

แนวทางที่หนึ่ง มีความเห็นว่า ไม่จำเป็นต้องมีการขึ้นทะเบียนเนื่องจากเป็นการเพิ่มต้นทุนให้กับร้านอาหารเพราะบางร้านเป็นร้านขนาดเล็กและมีต้นทุนน้อย แต่ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลก็มีหน้าที่ต้องเลือกร้านอาหารที่สะอาดและปลอดภัย

แนวทางที่สอง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ร้านอาหารควรต้องมีใบอนุญาตหรือการจดทะเบียน

เมื่อศึกษากฎหมายพบว่า ร้านอาหารแม้จำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลจำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่น และร้านอาหารเป็นการดำเนินธุรกิจที่มีผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวม ไม่ว่าจะเป็นความสะอาดสถานที่จำหน่ายอาหาร และสถานที่ข้างเคียง สุขอนามัยต่อชุมชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นหน้าที่ของรัฐตามกฎหมาย รัฐจึงควรเข้ามาตรวจสอบการประกอบธุรกิจเหล่านี้ โดยการใช้หลักการกระจายอำนาจแก่ท้องถิ่น และการนำหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนมาสานกัน เพื่อให้เกิดสภาพบังคับใช้ทางกฎหมาย และสภาพบังคับใช้ทางสังคมไปพร้อม ๆ กันอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับเมื่อนำข้อมูลจากเอกสารและกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่า คุณลักษณะของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลจำเป็นต้องมีใบอนุญาตหรือการจดทะเบียนตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากหากไม่มีมาตรการดังกล่าวจะนำไปสู่ความไม่สอดคล้องกันของกฎหมายและการหลีกเลี่ยงกฎหมาย ดังนั้นร้านอาหารทุกร้านไม่ว่าจะมีหน้าร้านหรือขายในบ้านของตนเองควรขอใบอนุญาตหรือการจดทะเบียนให้ถูกต้องเพราะมาตรฐานและคุณภาพของอาหารเป็นหน้าที่ของภาครัฐผู้เกี่ยวข้องในตรวจสอบอยู่แล้ว ในด้านของหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลนั้นควรปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าเป็นผู้ประกอบการร้านอาหารมีใบอนุญาตหรือการจดทะเบียนที่แท้จริง เช่น การขอเอกสารยืนยันข้อมูลผู้ประกอบการ การลงพื้นที่ไปที่หน้าร้านจริงก่อนการอนุมัติเปิดร้านบนแพลตฟอร์มดิจิทัล รวมทั้งการให้ชุมชนส่งอาหารเข้ามามีส่วนในการช่วยประเมินร้านค้าผ่านแบบสอบถามออนไลน์ต่าง ๆ อย่างเป็นธรรม เป็นต้น

ทั้งนี้ ข้อมูลจากนักวิชาการด้านการตลาดและกลุ่มผู้บริโภคมีความเห็นเพิ่มเติมว่า ระบบการรีวิวจากผู้บริโภคหรือบูรณาการข้อมูลจากรีวิวแพลตฟอร์มอื่น เช่น facebook, wongnai สามารถใช้ในการประเมิน การติด tag หรือการแสดงสัญลักษณ์บนแอปพลิเคชันของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล เพื่อผู้บริโภคจะได้ทราบถึงคะแนนของร้านอาหาร โดยเฉพาะร้านอาหารที่อยู่ใน

เกณฑ์ดีมาก เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจของผู้บริโภค ดังนั้น จึงควรมีการสร้างระบบการให้คะแนน โดยการแสดงความคิดเห็นร้านอาหารที่มุ่งเน้นในด้านความสะอาดและความปลอดภัยของอาหาร

นอกจากนี้ จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มผู้ขนส่งอาหารเคยมีประสบการณ์ในกรณีที่ร้านอาหารไม่มีสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการรับส่งอาหารทำให้เกิดความแออัดมีความเสี่ยงต่อการติดต่อของโรคได้ หรือผู้ให้บริการขนส่งอาหารต้องรับอาหารกลางแจ้งที่มีแดร์ร้อนซึ่งส่งผลต่อสุขภาพอนามัยของผู้ขนส่ง ซึ่งร้านอาหารมีหน้าที่ต้องแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพผู้ขนส่งอาหารดังกล่าวด้วย

5.4.2.3 สิทธิและหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหาร

กฎหมายไทยกำหนดให้ร้านอาหารมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องทั้งกระบวนการประกอบอาหาร สถานที่ในการประกอบอาหารและการบรรจุภัณฑ์ที่ต้องเหมาะสมกับอาหารซึ่งการขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัล ร้านอาหารอาจมีหน้าที่เพิ่มเติมประการอื่น ๆ เช่น การบรรจุเพื่อป้องกันการหกเลอะเทอะ การบรรจุภัณฑ์ที่สามารถรักษาอุณหภูมิอาหารได้ชั่วคราว เป็นต้น ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาเพิ่มเติมจากหน้าที่ของร้านอาหารทางกายภาพ

เมื่อพิจารณา A Guide to Managing Work Health and Safety in the Food Delivery Industry of New South Wales ของประเทศออสเตรเลีย ร้านอาหารมีหน้าที่การจัดให้มีอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ เช่น ภาชนะที่เหมาะสมกับอาหารที่จะจัดส่งและปฏิบัติตามกฎหมายสาธารณสุข กรณีตาม China's Food Safety Law 2015 กฎหมายกำหนดหน้าที่ของร้านอาหารเพิ่มเติม เช่น ร้านอาหารต้องใช้ภาชนะ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ปลอดภัยและไม่เป็นอันตรายสำหรับการจัดเก็บ ขนส่ง และขนถ่ายอาหาร การรักษาความสะอาด และการหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนในอาหาร การปฏิบัติตามข้อกำหนดพิเศษ เช่น อุณหภูมิและความชื้นเพื่อความปลอดภัยของอาหาร และการห้ามเก็บหรือขนส่งอาหารที่มีสารพิษหรือเป็นอันตราย เป็นต้น

เมื่อวิเคราะห์ถึงสิทธิและหน้าที่ของร้านอาหารในด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหารนั้น ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าร้านอาหารพึงต้องรับผิดชอบทั้งต่อกระบวนการปรุงอาหารและต่อกระบวนการขนส่ง เช่น หากอาหารต้องเก็บและขนส่งโดยรักษาอุณหภูมิร้านอาหารควรให้ความสำคัญกับบรรจุภัณฑ์ เช่น การใส่น้ำแข็งเพิ่มเติมมาให้กับอาหาร การไม่ใช้โฟมในการบรรจุอาหาร เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งมีความเห็นว่า การเก็บรักษาความเย็นอาจไม่จำเป็นเพราะใช้เวลาในการขนส่งไม่นาน เมื่อศึกษาข้อมูลปัจจุบันพบว่า ในการขนส่งอาหารปัจจุบันมีกล่องบรรจุสินค้าที่มีระบบเก็บอุณหภูมิได้ทั้งร้อนและเย็น แต่ยังมีราคาค่อนข้างสูงอยู่และยังไม่นิยมเนื่องจากการจัดส่งภายในพื้นที่ไม่ได้ใช้เวลานานจึงยังนิยมใช้กล่องแบบติดแผ่นพอยด์ทดแทน

เพื่อเก็บควบคุมอุณหภูมิ เนื่องจากมีราคาถูกและเบาสะดวกต่อการจับของผู้ขนส่ง เมื่อวิเคราะห์ร่วมกับระยะทางการขนส่งและเวลาประกอบกับการอภิปรายกลุ่มย่อยจึงได้ข้อสรุปเกี่ยวกับหน้าที่ในการรักษาความเย็นว่า ให้ร้านอาหารดำเนินการบรรจุภัณฑ์แบบรักษาอุณหภูมิตามความเหมาะสม สำหรับกล่องขนส่งสินค้าที่สามารถเก็บอุณหภูมิได้ควรกำหนดเป็นมาตรการในการเพิ่มค่าตอบแทนให้กับผู้ขนส่งอาหารที่มีกล่องบรรจุอาหารระบบเก็บรักษาอุณหภูมิทั้งร้อนและเย็น

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์และการอภิปรายพบข้อมูลจากผู้ขนส่งอาหารแสดงให้เห็นว่าเคยพบเห็นอาหารหลุด หล่น หรือกระจายออกมาอยู่ในกล่องขนส่งสินค้า แสดงว่าการบรรจุภัณฑ์ของร้านอาหารควรคำนึงถึงลักษณะการขนส่งให้มากยิ่งขึ้น เช่น การไม่บรรจุให้ล้น เป็นต้น และเพื่อควมมีประสิทธิภาพในการตรวจสอบ คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรมีการกำหนดให้ผู้ขนส่งสามารถรายงานปัญหาของบรรจุภัณฑ์ไปยังผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลได้ และเนื่องจากการบรรจุภัณฑ์เป็นหน้าที่โดยตรงของร้านอาหารดังกล่าว ดังนั้น หากมีความเสียหายเกิดขึ้นจากบรรจุภัณฑ์ร้านอาหารต้องรับผิดชอบ เช่น การจัดส่งอาหารใหม่โดยเป็นผู้รับผิดชอบค่าอาหารและค่าขนส่ง เป็นต้น เพราะในปัจจุบันหากอาหารถึงมือผู้บริโภคโดยหก เลอะ หรือปนเปื้อน แม้ว่าสาเหตุมาจากบรรจุภัณฑ์แต่ผู้รับผิดชอบต่อผู้บริโภคจะเป็นผู้ขนส่งอาหาร ดังนั้น ระบบแอปพลิเคชันควรมีการรองรับการจัดส่งอาหารใหม่โดยให้สามารถคิดค่าใช้จ่ายจากร้านอาหารได้

ทั้งนี้ จากการศึกษาสิทธิและหน้าที่ของร้านอาหาร พบประเด็นสำคัญเพิ่มเติมอีกประการหนึ่งคือ ภาพรูปและลักษณะของอาหาร รวมถึงลักษณะร้านอาหารไม่ตรงกับลักษณะที่แท้จริง ซึ่งการประกอบธุรกิจร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลการแสดงผลและข้อความเป็นสิ่งสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค ในส่วนนี้คณะผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าเกี่ยวกับกฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภคด้านการโฆษณา ซึ่งเป็นหน้าที่ของร้านอาหารที่ต้องคำนึงถึงและผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลควรเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะผู้คัดเลือกร้านอาหารด้วยและผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลและผู้บริโภคควรมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ เช่น ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลตรวจสอบก่อนอนุญาตให้เปิดร้าน ผู้บริโภคตรวจสอบผ่านการแสดงความคิดเห็นเมื่อใช้บริการ (แพลตฟอร์มดิจิทัลส่วนใหญ่มีพื้นที่ให้ผู้บริโภคตรวจสอบผ่านการแสดงความคิดเห็นเมื่อใช้บริการอยู่แล้ว) เป็นต้น

5.4.2.4 คุณลักษณะของผู้ขนส่งด้านสุขอนามัย

ผู้ขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลมีปัญหาการตีความว่าเป็นบุคคลซึ่งไม่รวมอยู่ในความหมายของคำว่าผู้สัมผัสอาหาร²⁴⁴ หรือไม่ จึงมีประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่สืบเนื่องมาถึงปัญหา

²⁴⁴ ทั้งนี้ มีความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายมีความเห็นว่า ผู้ขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลขนส่งอาหารสามารถตีความให้เป็น “ผู้สัมผัสอาหาร” ได้ เพราะผู้ขนส่ง คือ ผู้ส่ง

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านความสะอาดและความปลอดภัยของอาหารว่า เมื่อผู้ขนส่งอาหารเป็นผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการอาหารและใกล้ชิดกับผู้บริโภคในระยะสัมผัสจึงควรมีการตรวจสอบสุขภาพ และการอบรมเกี่ยวกับสุขอนามัยด้านอาหารเช่นเดียวกับผู้อยู่ในกระบวนการอาหาร

แนวทางขององค์การอนามัยโลกเกี่ยวกับการขนส่งในสถานการณ์โควิด-19 พบว่า ผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการอาหารทั้งหมดรวมทั้งการตลาดอาหารเป็นผู้มีส่วนรับผิดชอบในความสะอาดและความปลอดภัยของอาหาร โดยมีมาตรการด้านสุขภาวะทั้งในส่วนสุขภาพส่วนบุคคล และความสะอาดของวัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์สถานที่ ทั้งนี้ การรักษาความปลอดภัยของอาหารจะมีประสิทธิภาพสภาพการทำงานที่เอื้ออำนวย เช่น การตรวจสอบสุขภาพ การอนุญาตให้ลาป่วย เป็นต้น ซึ่งย่อมรวมถึงผู้ขนส่งอาหารด้วย

จากการศึกษาเปรียบเทียบประเทศที่เลือกศึกษา พบว่า Sanitary Transportation of Human and Animal Food ของสหรัฐอเมริกากำหนดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรของผู้ขนส่งสินค้าเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติการณ์ขนส่งที่มีสุขลักษณะและการจัดเก็บเอกสารของการฝึกอบรม รวมถึงการเก็บเอกสารบันทึกเกี่ยวกับระเบียบวิธีปฏิบัติที่เป็นลายลักษณ์อักษร²⁴⁵

เมื่อวิเคราะห์ถึงคุณลักษณะของผู้ขนส่งด้านสุขอนามัย ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ขนส่งให้ข้อมูลว่าในกรณีของ Grab Food แจ้งว่าการสมัครเข้าเป็นผู้ให้บริการขนส่งอาหารต้องได้รับใบรับรองจากแพทย์ว่าไม่มีโรคติดต่อ โดยความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการตรวจสอบสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญเพื่อป้องกันโรคติดต่อขณะทำงาน อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากกลุ่มผู้ขนส่งอาหารมีข้อสังเกตว่า ผู้ขนส่งอาหารอาจไม่หลีกเลี่ยงการส่งอาหารแม้ว่าผู้ขนส่งอยู่ขณะเจ็บป่วย

ทั้งนี้ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นเห็นว่าเพื่อคุณลักษณะของผู้ขนส่งด้านสุขอนามัยควรมีการกำหนดการอบรมด้านสุขอนามัยในการขนส่งและการตรวจสอบสุขภาพ โดยเฉพาะโรคติดต่อตามระยะเวลาที่กำหนดเพื่อเป็นเงื่อนไขในความสามารถปฏิบัติงานได้ต่อไป คณะผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ควรมีการกำหนดให้ชัดเจนว่าผู้ขนส่งอาหารเป็นผู้สัมผัสอาหารเพื่อให้สามารถนำกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น การตรวจสอบสุขภาพหรือการอบรมผู้สัมผัสอาหารมาปรับใช้กับผู้ขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลได้อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

อาหารถึงผู้บริโภค การสัมผัสหรือการถูกสินค้าอาหารจึงเกิดขึ้น ดังนั้น กระบวนการเหล่านี้จึงควรถูกควบคุมมาตรฐานตามหลักเกณฑ์วิธีการตามกฎหมาย

²⁴⁵ FSMA Final Rule on Sanitary Transportation of Human and Animal Food, *op. cit.*

5.4.2.5 สิทธิและหน้าที่ของผู้ขนส่งอาหาร

เมื่อศึกษาแนวทางขององค์การอนามัยโลกในสถานการณ์โควิด 19 ผู้ขนส่งควรได้รับเจล ล้างมือ น้ำยาฆ่าเชื้อ และกระดาษเช็ดมือ โดยควรใช้เจลล้างมือก่อนส่งเอกสารจัดส่งให้เจ้าหน้าที่สถานที่จำหน่ายอาหาร และควรใช้ภาชนะและบรรจุภัณฑ์แบบใช้แล้วทิ้ง สำหรับภาชนะที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้ควรใช้ระเบียบสุขอนามัยและสุขอนามัยที่เหมาะสม และผู้ขนส่งที่ส่งอาหารไปยังสถานที่ต่าง ๆ ควรตระหนักถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการแพร่และติดต่อของเชื้อ โควิด-19 เนื่องจากหากคนสัมผัสพื้นผิวที่ปนเปื้อนหรือสัมผัสกับผู้ติดเชื้ออาจทำให้มือปนเปื้อนไวรัสโควิด-19 ได้ โดยพื้นผิวที่มีแนวโน้มว่าจะปนเปื้อนไวรัสจะเป็นพื้นผิวสัมผัสบ่อยครั้ง เช่น พวงมาลัย ที่จับประตู อุปกรณ์เคลื่อนที่ ฯลฯ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ สุขอนามัยของมือร่วมกับการเว้นระยะห่างทางกายภาพจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง และควรหลีกเลี่ยงพื้นผิวสัมผัสเพื่อป้องกันการปนเปื้อน

ผู้ขนส่งต้องระมัดระวังการเว้นระยะห่างขณะรับการส่งมอบและการส่งมอบให้กับลูกค้า และต้องรักษาความสะอาดส่วนบุคคลในระดับสูง และสวมชุดที่สะอาด นอกจากนี้ ผู้ขนส่งยังต้องตระหนักถึงความจำเป็นในการดูแลให้ภาชนะขนส่งทั้งหมดในการเก็บรักษาไว้ให้สะอาดและฆ่าเชื้อบ่อยครั้ง อาหารต้องได้รับการป้องกันการปนเปื้อนและต้องแยกออกจากสินค้าอื่น ๆ ที่อาจก่อให้เกิดการปนเปื้อนได้

เมื่อศึกษาประเทศที่เลือกศึกษาพบสิทธิและหน้าที่ของผู้ขนส่งอาหารตาม Sanitary Transportation of Human and Animal Food ได้แก่

สิทธิของผู้ขนส่งปรากฏว่าหากบุคคลหรือบริษัทที่อยู่ภายใต้กฎหมาย ณ จุดใด ๆ ในห่วงโซ่การขนส่งได้ทราบถึงความผิดพลาดของการควบคุมอุณหภูมิจะต้องไม่จำหน่ายอาหารดังกล่าว กระทั่งได้มีการตรวจสอบ

สำหรับหน้าที่ของผู้ขนส่งนั้นมีการควบคุมอุณหภูมิที่เพียงพอ, การป้องกันการปนเปื้อนสำหรับอาหารที่พร้อมรับประทานจากการสัมผัสกับอาหารที่ดิบ, การปกป้องอาหารจากการปนเปื้อนจากสิ่งที่ไม่ใช่อาหารในการบรรจุสินค้าในครั้งเดียวกันหรือการบรรจุสินค้าในครั้งก่อนและการปกป้องอาหารจากการปนเปื้อนในอาหารโดยจากการสัมผัส (cross-contact) รวมถึงการเข้ารับการอบรม การจัดเก็บเอกสารของการฝึกอบรมและการเก็บเอกสารบันทึกเกี่ยวกับระเบียบวิธีปฏิบัติที่เป็นลายลักษณ์อักษร

กฎ The law of California: AB-3336 Third-party food delivery platforms (food safety) กำหนดให้อาหารพร้อมรับประทานที่ส่งผ่านผู้ให้บริการแพลตฟอร์มจะต้องขนส่งในลักษณะที่ตรงตามข้อกำหนด ดังต่อไปนี้²⁴⁶

(ก) พื้นด้านใน ด้านข้าง และด้านบนของช่องเก็บอาหารต้องสะอาดและสามารถทนต่อการทำความสะอาดบ่อยครั้ง

(ข) อาหารพร้อมรับประทานต้องได้รับการป้องกันจากการปนเปื้อน

(ค) อาหารจะต้องรักษาอุณหภูมิไว้ที่จำเป็นเพื่อป้องกันการเน่าเสีย

(ง) ถูหรือภาชนะทั้งหมดที่มีการขนส่งหรือส่งอาหารพร้อมรับประทานจากผู้ผลิตอาหารไปยังลูกค้าผ่านผู้ให้บริการแพลตฟอร์มจะถูกปิดโดยผู้ผลิตอาหารด้วยวิธีที่ป้องกันการงัดและก่อนในลักษณะที่ผู้ขนส่งอาหารสามารถเข้ารับเพื่อดำเนินการขนส่งอาหารพร้อมรับประทานได้

เมื่อพิจารณาตาม the China's Food Safety Law 2015 กำหนดให้ผู้ขนส่งต้องปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหารซึ่งผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่ายอาหารต้องใช้ภาชนะ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ปลอดภัยและไม่เป็นอันตรายสำหรับการจัดเก็บ ขนส่ง และขนถ่ายอาหาร การรักษาความสะอาด และการหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนในอาหาร การปฏิบัติตามข้อกำหนดพิเศษ เช่น อุณหภูมิและความชื้นเพื่อความปลอดภัยของอาหาร และการห้ามเก็บหรือขนส่งอาหารที่มีสารพิษ หรือเป็นอันตราย

เมื่อวิเคราะห์ถึงสิทธิและหน้าที่ของผู้ขนส่งอาหาร ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มผู้ขนส่งอาหารส่วนหนึ่งมีความเห็นว่า ในทางปฏิบัติผู้ขนส่งอาหารจะปฏิบัติเพื่อสร้างอนามยที่ดี ได้แก่ การล้างมือสม่ำเสมอ การทำความสะอาดกล่องบรรจุสินค้าอย่างสม่ำเสมอ และทำความสะอาดเมื่อมีการส่งสินค้าทั่วไปก่อนมาส่งอาหาร เป็นต้น รวมถึงข้อปฏิบัติอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร

ทั้งนี้จากการศึกษาเปรียบเทียบคณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรกำหนดสิทธิและหน้าที่ของผู้ขนส่งอาหารตามตัวอย่างของ กฎ The law of California: AB-3336 Third-party food delivery platforms (food safety) เพราะมีความครอบคลุมลักษณะของการครอบครองอาหารในการขนส่งอาหารโดยผู้ขนส่งซึ่งจากการสัมภาษณ์และอภิปรายกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่ารายละเอียดตาม กฎ The law of California: AB-3336 Third-party food delivery platforms (food safety) มี

²⁴⁶ SEC. 2. Section 113982 of the Health and Safety Code is amended to read: 113982.

ความครอบคลุมและไม่เป็นภาระให้กับผู้ขนส่งมากเกินไปจึงควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้ขนส่งเพื่อส่งเสริมความสะดวกและปลอดภัยในการบริโภคอาหารจากการให้บริการของแพลตฟอร์มดิจิทัล

5.4.3 การพัฒนามาตรการทางกฎหมายด้านความสะดวกและปลอดภัยของอาหาร

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อจำกัดของกฎหมายไทย พบว่า ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ปรากฏสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อความสะดวกและปลอดภัยของอาหาร ผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารในทางปฏิบัติสามารถเป็นร้านอาหารที่ไม่มีใบอนุญาตหรือการจดทะเบียนก็สามารถสมัครเข้าให้บริการได้ และผู้ขนส่งอาหารก็ยังมีปัญหาในการตีความว่าเป็นผู้สัมผัสอาหารหรือไม่ และยังไม่ปรากฏคุณลักษณะหรือหน้าที่ของผู้ขนส่งเพื่อสนับสนุนการบริโภคอาหารที่สะดวกและปลอดภัย

ทั้งนี้ ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีแนวทางการทบทวนและปรับปรุงพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 โดยเพิ่มเติมคำว่า “สินค้า” ให้รวมถึงบริการด้วย และมีแนวทางกำหนดให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล และผู้ขนส่งเป็นผู้ประกอบการ และกำหนดให้มีความรับผิดชอบเด็ดขาด อย่างไรก็ตามยังมีข้อกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อกำกับดูแลการขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลโดยเฉพาะที่มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายฝ่าย

จากการศึกษาเปรียบเทียบและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ รวมถึงการอภิปรายโดยมีข้อคิดเห็นอย่างกว้างขวาง สรุปได้ว่าประเทศไทยควรมีการพัฒนามาตรการเกี่ยวกับการกำกับดูแลลักษณะในธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลและเพื่อให้สอดคล้องกับการกำกับดูแลของภาครัฐที่มีอยู่เกี่ยวกับผู้ประกอบการและผู้สัมผัสอาหารจึงควรกำหนดเป็นกฎกระทรวง ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะในการพัฒนามาตรการทางกฎหมายด้านความสะดวกและปลอดภัยของอาหาร โดยการตรากฎกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การกำกับดูแลลักษณะในธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัล และให้มีรายละเอียดที่สำคัญ ได้แก่ คำนิยามศัพท์ สิทธิและหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล คุณลักษณะและหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหาร คุณลักษณะและหน้าที่ของผู้ขนส่งอาหาร รวมถึงการกำหนดบทลงโทษปรับเพื่อเพิ่มสภาพบังคับทางกฎหมาย ซึ่งหากในอนาคตมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ขึ้น กฎหมายก็สามารถใช้ควบคู่กันได้เพิ่มเสริมประสิทธิภาพในการกำกับดูแลและคุ้มครองผู้บริโภค

5.5 ความรับผิดในการชดใช้ค่าเสียหาย

เมื่อวิเคราะห์ความรับผิดของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลกับนิติสัมพันธ์กับร้านอาหารและผู้ขนส่งยังเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลมีนิติสัมพันธ์ในลักษณะใด อาทิ ตัวการตัวแทน นายหน้า นายจ้างลูกจ้าง ซึ่งยังไม่มีความแน่ชัดและมีการอภิปรายกันอยู่ในวงกว้าง

เมื่อวิเคราะห์ต่อมาตามหลักละเมิดความเสียหายเกิดจากการกระทำของบุคคลใดบุคคลนั้นก็ ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยได้บัญญัติไว้ใน มาตรา 420²⁴⁷ หากไม่ครบองค์ประกอบก็ไม่มี ความรับผิดในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

เมื่อศึกษาต่อมาถึงกฎหมายมีการบัญญัติให้ต้องร่วมรับผิดกับผู้อื่นที่เรียกว่า ความรับผิดเพื่อละเมิดอันเกิดจากบุคคลอื่น หรือหลักความรับผิดเพื่อบุคคลอื่น (The Doctrine of Vicarious Liability) มีหลักการ คือ

ประการที่หนึ่ง การมีความสัมพันธ์แบบเฉพาะเจาะจงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ระหว่างผู้กระทำละเมิดและบุคคลที่สามที่เป็นผู้รับผิดชอบ เช่น นายจ้างกับลูกจ้าง ตัวการกับตัวแทน เป็นต้น

ประการที่สอง การกระทำของผู้กระทำเข้าลักษณะองค์ประกอบละเมิด

ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างบางส่วนมีความเห็นว่าสามารถนำหลักกฎหมายความรับผิดทางละเมิดจากการกระทำของบุคคลอื่นในลักษณะของตัวการ-ตัวแทนมาปรับใช้ได้ เพราะผู้ขนส่งอาหารมีลักษณะเป็นตัวแทนของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลปรากฏลักษณะ เช่น เครื่องหมายการค้าที่ตราอยู่ที่กล่องขนส่งสินค้า หรือการระบบแอปพลิเคชันเพื่อสั่งงาน เป็นต้น หรือกลุ่มตัวอย่างอีกส่วนหนึ่งมีความเห็นว่าเข้าลักษณะความรับผิดทางละเมิดในการกระทำของลูกจ้าง เพราะนิติสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลกับผู้ขนส่งอาหารมีอำนาจในการบังคับบัญชาสั่งการและผู้ให้บริการแพลตฟอร์มได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากการอนุญาตผู้ขนส่งอาหารดำเนินการในการขนส่งอาหาร อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการกำหนดความรับผิดเพื่อละเมิดอันเกิดจากบุคคลอื่นในกรณีของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลตามกฎหมายไทยและนิติสัมพันธ์ดังกล่าวทั้งในส่วนนิติสัมพันธ์กับผู้ประกอบธุรกิจอาหารและผู้ขนส่งอาหารกับผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลยังมีการอภิปรายไม่เป็นที่ยุติประกอบกับนิยามของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลตามร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการ

²⁴⁷ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 บัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

แพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ..... ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลมีสถานะเป็นเพียงสื่อกลางเท่านั้น

จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักความรับผิดชอบทางละเมิดของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตและผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตของสาธารณรัฐประชาชนจีน คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าเมื่อนำมาปรับใช้กับความรับผิดชอบของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารนั้นปรากฏผลการวิเคราะห์แบ่งได้เป็น 2 กรณี

กรณีที่หนึ่ง: ความรับผิดชอบกับผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหาร

ประการที่หนึ่ง กรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารทำให้เกิดความเสียหายกับบุคคลภายนอกด้านการขนส่ง เช่น การมีส่วนประมาทในการจัดสถานที่รับส่งสินค้าทำให้เกิดอุบัติเหตุ เป็นต้น ในกรณีนี้ไม่สามารถมีการแจ้งเตือนหรือไม่สามารถมีการรับรู้โดยผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลได้ ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ต้องร่วมรับผิดชอบ เว้นแต่เคยมีประวัติอุบัติเหตุเกิดขึ้นในลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน

ประการที่สอง กรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารทำให้เกิดความเสียหายกับบุคคลภายนอกด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลต้องร่วมรับผิดชอบ หากเป็นร้านอาหารที่ไม่มีใบอนุญาตหรือการจดทะเบียน หรือเคยมีประวัติด้านความสะอาดและปลอดภัยของเกิดขึ้น แต่ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ได้แก้ไขหรือตรวจสอบ

กรณีที่สอง: ความรับผิดชอบกับผู้ขนส่ง

ประการที่หนึ่ง กรณีที่ผู้ขนส่งทำให้เกิดความเสียหายกับบุคคลภายนอกด้านการขนส่ง เช่น การฝ่าฝืนกฎจราจร เป็นต้น ในกรณีนี้หากไม่สามารถมีการแจ้งเตือนหรือไม่สามารถมีการรับรู้โดยผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลได้ ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ต้องร่วมรับผิดชอบ เว้นแต่เคยมีประวัติของผู้ขนส่งที่เป็นปัจจัยทำให้เกิดอุบัติเหตุ แต่ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่มีการตรวจสอบหรือแก้ไข โดยคณะผู้วิจัยมีความเห็นว่า ตัวอย่างของการตรวจสอบหรือการแก้ไข เช่น การแจ้งเตือน การจัดอบรมเพิ่มเติม การระงับการดำเนินงาน เป็นต้น

ประการที่สอง กรณีที่ผู้ขนส่งทำให้เกิดความเสียหายกับบุคคลภายนอกด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร ในกรณีนี้หากไม่สามารถมีการแจ้งเตือนหรือไม่สามารถมีการรับรู้โดยผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลได้ ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ต้องร่วมรับผิดชอบ เว้นแต่ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ได้ตรวจสอบหรือแก้ไข เช่น ไม่ได้มีการตรวจสอบสุขภาพก่อนเข้าปฏิบัติงานในแพลตฟอร์มดิจิทัล ไม่มีแนวปฏิบัติหรือการอบรมด้านการขนส่งอาหารให้สะอาดและปลอดภัย ไม่ระงับการให้บริการเมื่อทราบว่าป่วยเป็นโรคติดต่อ เป็นต้น

ทั้งนี้ หากมีการนำหลักกฎหมายละเมิดตามแนวทางของสาธารณประชาชนจีนมาปรับใช้ในบริบทของแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมที่สนับสนุนเศรษฐกิจตามแนวคิดเกี่ยวกับแรงงานแพลตฟอร์มจะทำให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลเข้ามามีส่วนร่วมในความรับผิดชอบที่ผู้ประกอบการร้านอาหารหรือผู้ขนส่งกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกหรือผู้บริโภคได้ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีความเห็นว่าผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลควรเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบเพราะได้ประโยชน์จากกิจกรรมที่ผู้ประกอบการร้านอาหารและผู้ขนส่งดำเนินการ ประกอบกับผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นผู้คัดเลือกร้านอาหารและผู้ขนส่ง

นอกจากนี้ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการอภิปราย พบข้อเสนอแนะว่าระบบแอปพลิเคชันควรมีการรองรับการจัดส่งอาหารใหม่โดยให้สามารถคิดค่าเสียหายจากร้านอาหารหรือผู้ขนส่งได้ตามลักษณะที่เกิดความเสียหาย เช่น กรณีความเสียหายเกิดจากการบรรจุภัณฑ์ร้านอาหารเป็นผู้รับผิดชอบกรณีที่อาหารหกปนเปื้อนเพราะการขับขี่ให้ผู้ขนส่งอาหารเป็นผู้รับผิดชอบ เป็นต้น

5.6 การบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร

การกำกับดูแลแพลตฟอร์มดิจิทัลมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการขนส่งทางบก กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค การอนุญาตหรือการจดทะเบียนร้านอาหารโดยท้องถิ่น สถานีตำรวจในพื้นที่ รวมทั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ

เมื่อวิเคราะห์ประเทศไทยด้านความปลอดภัยสาธารณะ พบว่า ประภาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง แนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการจัดส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์และอาหารด้วยรถจักรยานยนต์ กำหนดปรากฏการบูรณาการกับกรมขนส่ง ตามข้อ 4 ได้แก่

ประการที่หนึ่ง การจัดส่งสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท ชื่อผู้ประกอบการ หมายเลขโทรศัพท์ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติในการตรวจสอบใบอนุญาตขับรถของผู้ขับขี่ การอบรมการขับขี่อย่างปลอดภัย การใช้ความเร็วตามที่กฎหมายกำหนด การใช้แอปพลิเคชันอย่างปลอดภัย มารยาทในการขับขี่ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายที่ไม่เป็นเหตุให้ผู้ขับขี่ใช้ความเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด หรือการทำผิดกฎจราจร การตรวจสอบการเสียภาษี และการจัดทำประกันภัย วัสดุอุปกรณ์ที่มีมาตรฐานด้านความปลอดภัย แผนการจัดการเมื่อเกิดอุบัติเหตุฉุกเฉิน

ประการที่สอง การจัดส่งข้อมูลผู้ซัพซี้และทะเบียนรถจักรยานยนต์ที่เป็นปัจจุบันให้ส่วนประกอบการขนส่งสินค้าสำนักการขนส่งสินค้า กรมการขนส่งทางบก ทุก 1 ปี ในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์

จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยมีกฎหมายในการบูรณาการกับภาครัฐด้านความปลอดภัยสาธารณะอยู่แล้ว แต่ยังไม่มีส่วนของความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร

เมื่อศึกษาการบูรณาการกับภาครัฐด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหารจากการศึกษาสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า the China's Food Safety Law 2015 มีการบูรณาการกับภาครัฐโดยผู้ให้บริการแพลตฟอร์มมีหน้าที่ต้องหยุดและรายงานการละเมิดความปลอดภัยด้านอาหารตามกำหนดเวลา เมื่อมีการแจ้งการละเมิดในกรณีที่มีการละเมิดอย่างร้ายแรง

สำหรับด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหารนั้นข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นว่าเพื่อการบูรณาการกับภาครัฐที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นแพลตฟอร์มดิจิทัลสามารถเป็นตัวกลางในการส่งรายละเอียดของร้านอาหารที่ประกอบกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัล การแจ้งเรื่องร้องเรียนด้านความสะอาดและปลอดภัย หรือการรายงานร้านอาหารที่ไม่ถูกสุขอนามัยไปยังหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องซึ่งมีหน่วยงานท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบ

5.7 การสร้างแรงจูงใจและมาตรการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านความปลอดภัยสาธารณะและความสะอาดปลอดภัยของอาหาร

ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอหลายประการเพิ่มเติมเพื่อเป็นมาตรการสร้างแรงจูงใจในด้านความปลอดภัยสาธารณะและความสะอาดปลอดภัยของอาหาร ได้แก่

5.7.1 มาตรการด้านความปลอดภัยสาธารณะ

- 1) การเพิ่มค่าตอบแทนสำหรับผู้ขนส่งในกรณีการจราจรติดขัด หรือฝนตก แต่ไม่ให้บริการในรอบต่อไปก่อนระยะเวลาที่กำหนดเพื่อลดการรับทำยอดเงินหรือรอบการขนส่ง
- 2) การจัดทำระบบแอปพลิเคชันเพื่ออบรมด้านความปลอดภัยสาธารณะอย่างสม่ำเสมอโดยกำหนดให้เป็นเงื่อนไขของการประกอบธุรกิจของร้านอาหารหรือการปฏิบัติงานของผู้ขนส่งอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล

5.7.2 มาตรการด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร

- 1) การส่งเสริมการลดค่าธรรมเนียม (Gross Profit: GP) ให้กับร้านค้าที่ได้รับคะแนนความสะอาดและปลอดภัยของอาหารอยู่ในเกณฑ์ดีมาก
- 2) การเพิ่มค่าตอบแทนให้กับผู้ขนส่งอาหารที่มีกล่องบรรจุอาหารระบบเก็บรักษาอุณหภูมิทั้งร้อนและเย็น

5.7.3 มาตรการด้านการรักษาสสิ่งแวดล้อม

มาตรการสร้างแรงจูงใจในการรักษาสสิ่งแวดล้อม ได้แก่

- 1) การคิดค่าอาหารเพิ่มในกรณีที่ลูกค้าต้องการบรรจุภัณฑ์แบบพร้อมทาน เพื่อเป็นทุนให้กับร้านค้าในการหาบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม และการลดค่าอาหารให้กับลูกค้าที่ไม่ได้ต้องการบรรจุภัณฑ์แบบพร้อมทานเพื่อจูงใจในการลดปัญหาขยะตามหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle: PPP)
- 2) การลดใช้บรรจุภัณฑ์โฟมเพื่อลดการสร้างขยะที่ย่อยสลายยาก โดยทำระบบแอปพลิเคชันให้ผู้บริโภคเลือกร้านค้าที่ใช้ภาชนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือสามารถเลือกรับภาชนะที่ไม่ใช่โฟมได้ (ข้อเสนอจากมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค) ซึ่งจะทำให้เกิดการสร้างความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารและผู้บริโภคในทางอ้อมผ่านระบบแอปพลิเคชันซึ่งเห็นทุกครั้งเมื่อสั่งอาหาร

5.7.4 มาตรการด้านการป้องกันการหลอกลวงผู้บริโภค

การป้องกันผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารใช้ภาพรูปและลักษณะของอาหารการหลอกลวงผู้บริโภคซึ่งเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคด้านโฆษณา ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลและผู้บริโภคควรมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ เช่น ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลตรวจสอบก่อนอนุญาตให้เปิดร้าน ผู้บริโภคตรวจสอบผ่านการแสดงความคิดเห็นเมื่อใช้บริการ เป็นต้น

บทที่ 6

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

ธุรกิจบริการส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นที่นิยมอย่างมากในปัจจุบันและมีแนวโน้มการใช้บริการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การเติบโตของแพลตฟอร์มดิจิทัลส่งอาหารดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ การมีงานทำ และเอื้ออำนวยความสะดวกได้ในโลกปัจจุบันที่ทรัพยากรเวลามีจำกัด อย่างไรก็ตามในอีกด้านหนึ่งการที่มีผู้ใช้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลส่งอาหารจำนวนมากและผู้คนส่งต้องขับขี่ให้ทันต่อระยะเวลาที่กำหนดและความคาดหวังของลูกค้า ประกอบกับผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารได้ใช้ช่องนี้ในการจำหน่ายอาหารแก่ผู้บริโภคมากขึ้นทำให้เกิดประเด็นด้านความปลอดภัยสาธารณะในการใช้รถใช้ถนนที่มีข้อเท็จจริงเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากซึ่งกฎหมายที่มีอยู่ยังไม่ครอบคลุมถึงการจัดการ ได้แก่ การจัดการระบบแพลตฟอร์มดิจิทัล ความรับผิดชอบร่วมกับผู้ขนส่งในการกำหนดวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่ง สิทธิและหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจอาหารในด้านความปลอดภัยสาธารณะ เงื่อนไขการปฏิบัติงานในกรณีที่ผู้ขนส่งมีประวัติอาชญากรรม การอบรมผู้ขนส่งด้านความปลอดภัยสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ การระงับการให้บริการของผู้ขนส่ง รวมถึงบทกำหนดโทษ ทำให้มาตรการทางกฎหมายในการจัดการความปลอดภัยสาธารณะในการใช้รถใช้ถนนมีข้อจำกัด

ต่อมาเมื่อพิจารณาในด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร พบว่า ภาครัฐให้ความสำคัญกับความสะอาดและปลอดภัยจากการให้บริการขนส่งอาหารโดยเฉพาะเมื่อมีสถานการณ์โควิด-19 เกิดขึ้นและแม้หลังจากสถานการณ์คลี่คลายลงประเด็นด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหารซึ่งเป็นสิทธิผู้บริโภคย่อมไม่ควรถูกละเลยไม่ว่าจะเป็นการได้รับอาหารจากการใช้พื้นที่ดิจิทัลก็ตาม อย่างไรก็ตามกฎหมายมีข้อจำกัด ได้แก่ การไม่ปรากฏสิทธิและหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล คุณลักษณะและหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารที่สามารถให้บริการในแพลตฟอร์มดิจิทัลได้ และคุณลักษณะและหน้าที่ของผู้ขนส่งอาหารที่เป็นบุคคลส่วนหนึ่งในกระบวนการอาหาร รวมถึงสภาพบังคับทางกฎหมาย

ดังนั้น การพัฒนากฎหมายเพื่อให้สามารถครอบคลุมมิติด้านความปลอดภัยสาธารณะ ด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร รวมถึงความรับผิดชอบในการชดเชยค่าเสียหาย การบูรณาการกับ

หน่วยงานภาครัฐด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการสร้างแรงจูงใจในด้านความปลอดภัยสาธารณะและความสะอาดปลอดภัยของอาหารจะทำให้มาตรการคุ้มครองสิทธิของบุคคลภายนอกและผู้บริโภคเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นและจะทำให้ภาครัฐมีเครื่องมือในการกำกับดูแลธุรกิจบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคม

6.2 ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะการกำกับดูแลร้านอาหาร ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล และผู้ขนส่งอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อความปลอดภัยสาธารณะและการคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับอาหารที่สะอาดและปลอดภัย ดังนี้

6.2.1 ด้านความปลอดภัยสาธารณะ

ผลการวิจัยปรากฏข้อเสนอแนะด้านความปลอดภัยสาธารณะ ดังนี้

6.2.1.1 คำนิยามศัพท์

เสนอแนะการเพิ่มเติมคำนิยามศัพท์ในประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง แนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์และอาหารด้วยรถจักรยานยนต์

“ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล” หมายถึง “ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจที่ใช้เทคโนโลยีแอปพลิเคชันเพื่อดำเนินธุรกิจการส่งและส่งอาหาร โดยมีการทำการตลาดบริการไปยังร้านค้าและผู้ขนส่งที่สามารถลงทะเบียนกับแพลตฟอร์มเพื่อส่งคำสั่งซื้อผ่านแอปพลิเคชันและจะมีการบริการจัดส่งอาหารให้กับผู้สั่งซื้อโดยผู้ขนส่งที่ลงทะเบียนไว้กับแพลตฟอร์มของผู้ประกอบธุรกิจนั้น”

6.2.1.2 สิทธิและหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล

1) การจัดการระบบแพลตฟอร์มดิจิทัล

เสนอแนะการเพิ่มเติมข้อ..... ในประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง แนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์และอาหารด้วยรถจักรยานยนต์

“ข้อที่..... แนวปฏิบัติด้านการจัดการระบบแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อมาตรฐานด้านความปลอดภัยสาธารณะ

กำหนดให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลจัดทำระบบแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อเพิ่มมาตรฐานด้านความปลอดภัยในการขนส่งทางบกได้ ดังนี้

1. ระบบการตรวจสอบรถ ผู้ขนส่ง และอุปกรณ์ว่าพร้อมให้บริการหรือไม่

อาทิแต่ไม่จำกัดเพียง:

1.1 ผู้ขนส่งต้องระบุข้อมูลเกี่ยวกับรถ ได้แก่ รุ่น ยี่ห้อ ปีที่ผลิต พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ ใบอนุญาตขับขี่ อุปกรณ์ติดตั้งหรือกล่องขนส่งอาหารให้เป็นปัจจุบันสม่ำเสมอภายในระยะเวลาที่ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลกำหนด

1.2 ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับรถและผู้ขนส่งอย่างสม่ำเสมอว่าถูกต้องตามข้อกำหนดของทางบริษัทและกฎหมายหรือไม่

1.3 ในกรณีที่ตรวจสอบพบว่าเงื่อนไขไม่ตรงกับข้อมูลที่ระบุไว้ตาม 1.1 หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือข้อกำหนดของทางแพลตฟอร์มดิจิทัล ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลต้องไม่อนุญาตให้ผู้ขนส่งให้บริการในแพลตฟอร์มดิจิทัล ทั้งนี้เป็นไปตามข้อตกลงที่กำหนดไว้

2. ระบบกำหนดความเร็วและเวลาอันควรคาดหมายที่ผู้บริโภคจะได้รับอาหารให้ปลอดภัยต่อการขับขี่ อาทิแต่ไม่จำกัดเพียง:

2.1 ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลจัดทำระบบการแจ้งเตือนความเร็วขณะขับขี่ในกรณีที่ขับเร็วเกินกำหนด

2.2 ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลจัดทำระบบการหน่วงเวลาบนระบบไม่ให้ผู้ขนส่งปิดคำสั่งซื้อเร็วกว่าระยะเวลาที่กำหนด

2.3 จัดทำระบบการให้บริการที่สามารถหยุดการใช้งาน หากอุปกรณ์ (โทรศัพท์มือถือ) เคลื่อนที่ด้วยความเร็วเกินกว่าที่กำหนดโดยอาจใช้วิธีการคำนวณจากการเคลื่อนที่ของ global positioning system (GPS: ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก)

3. ระบบกำหนดชั่วโมงการทำงานของไรเดอร์

ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลคำนวณระยะเวลาที่ใช้ในการขับขี่และควบคุมระยะเวลาการทำงาน เช่น การหยุดหรือลดคำสั่งซื้อที่จะเข้ามายังผู้ขนส่งอาหารเมื่อทำงานเกินกว่าระยะเวลาที่เหมาะสมต่อสุขภาพหรือความพร้อมในการทำงาน เป็นต้น

4. ระบบการแจ้งเตือนหากคาดว่าผู้ขนส่งอาจจะเหนื่อยล้าจากปัจจัยต่าง ๆ

ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลกำหนดการแจ้งเตือนการพักโดยการนำข้อมูลการขับขี่ที่มีชั่วโมงการทำงานติดต่อกันเป็นเวลานานมาใช้ในการคำนวณ รวมถึงการประเมินปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ประกอบ เช่น อุณหภูมิ สภาพการจราจร เป็นต้น

5. ระบบกำหนดปริมาณในการขนส่ง

ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลมีการกำหนดให้จำกัดปริมาณจากคำสั่งซื้อ หรือต้องมีการเพิ่มจำนวนผู้ขนส่งที่เข้ามาในช่วยขนส่งอัตโนมัติจากระบบ โดยมีการคำนวณจากน้ำหนักหรือขนาดของสินค้า

6. ระบบการร้องเรียน

ร้านอาหารหรือผู้บริโภคสามารถประเมินความพึงพอใจหรือแสดงข้อร้องเรียนผ่านทางผู้ให้บริการแพลตฟอร์มได้ในการขับขี่ของผู้ขนส่ง รวมถึงความปลอดภัยของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่ง”

2) วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่ง

เสนอแนะการแก้ไขเพิ่มเติมในประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง แนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์และอาหารด้วยรถจักรยานยนต์

“ข้อที่ 2(2) เพิ่มเติมข้อความ ความว่า

โดยผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลมีหน้าที่ในการกำหนดข้อตกลงการดำเนินงานของผู้ขนส่งอาหารในการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งที่มีมาตรฐานด้านความปลอดภัยตามที่กฎหมายกำหนด”

6.2.1.3 สิทธิและหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหาร

เสนอแนะการเพิ่มเติมข้อ..... ในประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง แนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์และอาหารด้วยรถจักรยานยนต์

“ข้อที่..... ร้านอาหารควรมีการให้ข้อมูลกับแพลตฟอร์มเกี่ยวกับสถานที่จอดอย่างปลอดภัยและถูกกฎหมาย สถานที่รอและรับสินค้า และเมื่อแนะนำให้ผู้ขนส่งว่าจะไปรับที่ใดนั้นควรตรวจสอบให้แน่ใจว่าการจัดเตรียมอาหารไม่เป็นอุปสรรคต่อผู้ขนส่งเมื่อไปรับสินค้า

กรณีที่ผู้ประกอบการกิจการร้านอาหารไม่ดำเนินการตรงตามที่ระบุไว้ผู้ขนส่งหรือผู้ขนส่งไม่ปฏิบัติตามก็ตาม ผู้ประกอบการกิจการร้านอาหารหรือผู้ขนส่งสามารถแจ้งเข้ามาที่ระบบได้เพื่อนำมาประเมิน และหากมีการฝ่าฝืนผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลสามารถระงับการให้บริการของผู้ประกอบการกิจการร้านอาหารหรือผู้ขนส่งได้ทั้งนี้เป็นไปตามข้อตกลงที่กำหนดไว้”

6.2.1.4 คุณลักษณะและหน้าที่ของผู้ขนส่งอาหาร

เสนอแนะการแก้ไขเพิ่มเติมในประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง แนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์และอาหารด้วยรถจักรยานยนต์

“เพิ่มเติม ข้อที่ 1 (1) วรรคสอง ความว่า

ในกรณีที่ผู้ขนส่งใดมีประวัติอาชญากรรมให้มีการดำเนินงานภายใต้เงื่อนไขและระยะเวลาที่กำหนด โดยให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานและลดเงื่อนไขหรือระยะเวลาดังกล่าวได้ตามข้อตกลงที่ได้จัดทำขึ้นระหว่างผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลกับผู้ขนส่ง”

“เพิ่มเติม ข้อที่ 1 (2) ความว่า

โดยการอบรมต้องจัดให้ผู้ขนส่งก่อนปฏิบัติหน้าที่และภายในระยะเวลาที่ได้มีข้อตกลงระหว่างผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลและผู้ขนส่ง”

“เพิ่มเติม ข้อที่ 1 (4) ความว่า

กรณีที่มีการร้องเรียนหรือฝ่าฝืนกฎจราจร ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลสามารถระงับการให้บริการของผู้ขนส่งได้ ทั้งนี้ตามระยะเวลาและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อตกลง”

6.2.1.5 บทกำหนดโทษ

เสนอแนะการเพิ่มเติมบทกำหนดโทษปรับในอัตราสูงในการฝ่าฝืนประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง แนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์และอาหารด้วยรถจักรยานยนต์

6.2.2 ด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร

ผลการวิจัยปรากฏข้อเสนอแนะด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหารในการเพิ่มเติม “กฎกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การกำกับดูแลสุขลักษณะในธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัล” โดยให้มีการกำหนดสาระสำคัญ ดังนี้

6.2.2.1 คำนิยามศัพท์

“ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล” หมายถึง “ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจที่ใช้เทคโนโลยีแอปพลิเคชันเพื่อดำเนินธุรกิจการสั่งและส่งอาหาร โดยมีการทำการตลาดบริการไปยังร้านค้าและผู้ขนส่งที่สามารถลงทะเบียนกับแพลตฟอร์มเพื่อส่งคำสั่งซื้อผ่านแอปพลิเคชันและจะมีการบริการจัดส่งอาหารให้กับผู้สั่งซื้อโดยผู้ขนส่งที่ลงทะเบียนไว้กับแพลตฟอร์มของผู้ประกอบธุรกิจนั้น”

6.2.2.2 สิทธิและหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล

ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลมีสิทธิและหน้าที่ ดังนี้

- 1) ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลต้องมีมาตรการเพื่อตรวจสอบความสะอาดและปลอดภัยของอาหารผ่านการกำกับดูแลร้านอาหาร
ทั้งนี้ ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มมีหน้าที่ต้องรายงานการละเมิดความปลอดภัยด้านอาหารตามกำหนดเวลาและภายในระยะเวลาที่กำหนด กรณีที่ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลถูกตัดสินเป็นที่สุดว่ามีความผิดเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของอาหารร้ายแรงโดยศาล
- 2) ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลต้องอนุญาตเฉพาะร้านอาหารที่มีใบอนุญาตหรือจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย โดยมีเอกสารหลักฐานเมื่อสมัครเข้าให้บริการในแพลตฟอร์มดิจิทัล
- 3) ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลมีสิทธิในการระงับการให้บริการได้ กรณีที่ร้านอาหารมีการละเมิดมาตรการที่กฎหมายกำหนดเกี่ยวกับความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร ทั้งนี้เป็นไปตามข้อตกลงที่กำหนดไว้
- 4) ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลต้องมีการดำเนินส่งเสริมด้านความสะอาด เช่น การแจกอุปกรณ์เกี่ยวกับความสะอาด เช่น เจลทำความสะอาด ถุงมือ การเปลี่ยนกระเป๋าส่งสินค้าใหม่ การจัดอบรมผู้ขนส่งอาหารด้านความสะอาด การให้บริการตรวจสอบสุขภาพแก่ผู้ขนส่งอาหาร เป็นต้น ทั้งนี้เป็นไปตามข้อตกลงที่กำหนดไว้
- 5) ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลมีหน้าที่ในการจัดทำระบบการร้องเรียนด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร ได้แก่ ระบบการร้องเรียนลักษณะร้านอาหารโดยผู้ขนส่ง

อาหาร ระบบการร้องเรียนร้านอาหารของผู้บริโภค และระบบการร้องเรียนผู้ขนส่งอาหารของผู้บริโภคในด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร

6.2.2.3 คุณลักษณะและหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหาร

คุณสมบัติและหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารมีรายละเอียด ดังนี้

1) คุณลักษณะของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหาร

(1) ผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารต้องมีใบอนุญาตหรือจดทะเบียนตามกฎหมาย

(2) ผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารแสดงเอกสารหลักฐานใบอนุญาตหรือใบจดทะเบียนและทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

2) หน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหาร

(1) ผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารมีหน้าที่ในการจัดสถานที่ในการรับส่งอาหารที่ถูกสุขลักษณะและไม่แออัด

(2) ผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารมีหน้าที่จัดหาและบรรจุอาหารในภาชนะที่เหมาะสมกับอาหารที่จะจัดส่งโดยคำนึงถึงความปลอดภัยและปลอดภัยของอาหารที่ปราศจากการปนเปื้อน

(3) ผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารห้ามจัดส่งอาหารที่คาดว่าจะเน่าเสียหรือไม่ปลอดภัยแก่ผู้บริโภคเมื่อคำนึงถึงระยะเวลาที่ใช้ในการขนส่ง

6.2.2.4 คุณลักษณะและหน้าที่ของผู้ขนส่งอาหาร

1) คุณลักษณะของผู้ขนส่งอาหาร

ผู้ขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลถือเป็นผู้สัมผัสอาหารตามกฎหมาย²⁴⁸

²⁴⁸ สุขลักษณะส่วนบุคคลของผู้สัมผัสอาหาร ได้แก่

ประการที่หนึ่ง ต้องตรวจสอบสุขภาพและมีหนังสือรับรองจากแพทย์ก่อนจะเป็นผู้สัมผัสอาหาร และตรวจอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ประการที่สอง มีความรู้ด้านสุขาภิบาลอาหาร โดยผ่านการอบรมหรือผ่านการทดสอบความรู้ และติดบัตรประจำตัวผู้สัมผัสอาหาร

ประการที่สาม ต้องปฏิบัติตามขณะปฏิบัติงาน เช่น การแต่งกายสวมใส่ผ้ากันเปื้อน หมวก หรือตาข่ายคลุมผม มือเล็บต้องสะอาด การใช้อุปกรณ์หยิบจับอาหารที่แยกระหว่างอาหารดิบและสุก การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในขณะปฏิบัติงาน เช่น การไอ การจาม การสูบบุหรี่ เป็นต้น ฯลฯ

2) หน้าที่ของผู้ขนส่งอาหาร

อาหารพร้อมรับประทานที่ส่งผ่านผู้ให้บริการแพลตฟอร์มจะต้องขนส่งในลักษณะที่ตรงตามข้อกำหนด ดังต่อไปนี้

(ก) พื้นด้านใน ด้านข้าง และด้านบนของช่องเก็บอาหารต้องสะอาด และสามารถทนต่อการทำความสะอาดบ่อยครั้ง

(ข) อาหารพร้อมรับประทานต้องได้รับการป้องกันจากการปนเปื้อน

(ค) อาหารจะต้องรักษาอุณหภูมิไว้ที่จำเป็นเพื่อป้องกันการเน่าเสีย

(ง) ถุงหรือภาชนะทั้งหมดที่มีการขนส่งหรือส่งอาหารพร้อมรับประทานจากผู้ผลิตอาหารไปยังลูกค้าผ่านผู้ให้บริการแพลตฟอร์มจะถูกปิดโดยผู้ผลิตอาหารด้วยวิธีที่ป้องกันการจัดแ่งก่อนในลักษณะที่ผู้ขนส่งอาหารสามารถเข้ารับเพื่อดำเนินการขนส่งอาหารพร้อมรับประทานได้

6.2.2.5 บทกำหนดโทษ

เสนอแนะการเพิ่มเติมบทกำหนดโทษปรับในอัตราสูงในการฝ่าฝืนกฎกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การกำกับดูแลสัญลักษณ์ในธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัล

6.2.3 ความรับผิดชอบในการชดเชยค่าเสียหาย

ผลการวิจัยปรากฏแนวทางให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบกับผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารและผู้ขนส่งอาหารจากผลการศึกษาเปรียบเทียบสาธารณสุขประชาชนจีน

ประการที่สี่ การปฏิบัติอื่น ๆ ตามที่ท้องถิ่นกำหนด
 ทั้งนี้ การฝ่าฝืนข้อกำหนดของท้องถิ่นเกี่ยวกับสุขลักษณะของผู้สัมผัสอาหารมีโทษทางอาญา โดยผู้สัมผัสอาหารจะต้องเข้าร่วมการอบรมประกอบด้วยการอบรม ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติมีระยะเวลาการอบรมไม่น้อยกว่าสามชั่วโมง ตามเอกสารแนบท้ายประกาศนี้ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยหัวข้อวิชา ดังต่อไปนี้²⁴⁸

เรื่องที่หนึ่ง หลักการและมาตรฐานการสุขาภิบาลอาหารในสถานประกอบการกิจการด้านอาหาร

เรื่องที่สอง สุขวิทยาส่วนบุคคลของผู้สัมผัสอาหาร

เรื่องที่สาม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สัมผัสอาหาร

เรื่องที่สี่ การสาธิตและฝึกปฏิบัติ

เรื่องที่ห้า หัวข้ออื่น ๆ ที่กรมอนามัยประกาศกำหนดเพิ่มเติมตามสภาพปัญหาและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

และการวิเคราะห์แนวคิดความรับผิดชอบทางละเมิดเพื่อการกระทำของบุคคลอื่น โดยมีข้อเสนอแนะให้พิจารณาการตรากฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับความรับผิดชอบของธุรกิจแพลตฟอร์มดิจิทัล โดยมีสาระสำคัญดังนี้

6.2.3.1 ด้านความปลอดภัยสาธารณะ

1) ความรับผิดชอบกับผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหาร

กรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารทำให้เกิดความเสียหายกับบุคคลภายนอกด้านการขนส่ง ในกรณีที่ไม่สามารถมีการแจ้งเตือนหรือไม่สามารถมีการรับรู้โดยผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลได้ ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ต้องร่วมรับผิดชอบ เว้นแต่เคยมีประวัติอุบัติเหตุเกิดขึ้นในลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน

2) ความรับผิดชอบกับผู้ขนส่ง

กรณีที่ผู้ขนส่งทำให้เกิดความเสียหายกับบุคคลภายนอกด้านการขนส่ง ในกรณีนี้หากไม่สามารถมีการแจ้งเตือนหรือไม่สามารถมีการรับรู้โดยผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลได้ ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ต้องร่วมรับผิดชอบ เว้นแต่ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลทราบ ละเลย หรือเคยมีประวัติของผู้ขนส่งที่เป็นปัจจัยทำให้เกิดอุบัติเหตุ แต่ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่มีการตรวจสอบหรือแก้ไขตามสมควร อาทิ การแจ้งเตือน การจัดอบรมเพิ่มเติม การระงับการดำเนินงาน

6.2.3.2 ด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร

1) ความรับผิดชอบกับผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหาร

กรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารทำให้เกิดความเสียหายกับบุคคลภายนอกด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลต้องร่วมรับผิดชอบ หากเป็นกรณีที่ร้านอาหารที่ไม่มีใบอนุญาตหรือการจดทะเบียน หรือเคยมีประวัติด้านความสะอาดและปลอดภัยของเกิดขึ้น แต่ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ได้แก้ไขหรือตรวจสอบ

2) ความรับผิดชอบกับผู้ขนส่ง

กรณีที่ผู้ขนส่งทำให้เกิดความเสียหายกับบุคคลภายนอกด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร ในกรณีนี้หากไม่สามารถมีการแจ้งเตือนหรือไม่สามารถมีการรับรู้โดยผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลได้ ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ต้องร่วมรับผิดชอบ เว้นแต่ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ได้ตรวจสอบหรือแก้ไขตามสมควร เช่น ไม่ได้มีการตรวจสอบสุขภาพก่อนเข้าปฏิบัติงานในแพลตฟอร์มดิจิทัล ไม่มีแนวปฏิบัติหรือการอบรมด้านการขนส่งอาหารให้สะอาดและปลอดภัย ไม่ระงับการให้บริการเมื่อทราบว่าป่วยเป็นโรคติดต่อ เป็นต้น

6.2.4 การบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร

ผลการวิจัยพบการบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐในด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร ดังนี้

การเพิ่มเติม “กฎกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การกำกับดูแลสุขลักษณะในธุรกิจขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัล” โดยให้มีการกำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับการบูรณาการกับภาครัฐ ดังนี้

“ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลต้องส่งรายละเอียดของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารที่ประกอบกิจการในแพลตฟอร์มดิจิทัล ข้อมูลการแจ้งเรื่องร้องเรียนด้านความสะอาดและปลอดภัย หรือการรายงานผู้ประกอบการร้านอาหารที่ไม่ถูกสุขอนามัยต่อท้องถิ่นที่รับผิดชอบ”

6.2.5 การสร้างแรงจูงใจและมาตรการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านความปลอดภัย สาธารณะและความสะอาดปลอดภัยของอาหาร

ผลการวิจัยปรากฏข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้กับภาคเอกชนในการมีส่วนร่วมในความปลอดภัยสาธารณะ การคุ้มครองผู้บริโภค การรักษาสิ่งแวดล้อม และมาตรการป้องกันการหลอกลวงผู้บริโภคของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล ดังนี้

6.2.5.1 มาตรการด้านความปลอดภัยสาธารณะ

- 1) การเพิ่มค่าตอบแทนสำหรับผู้ขนส่งในกรณีการจราจรติดขัด หรือฝนตก แต่ไม่ให้บริการในรอบต่อไปก่อนระยะเวลาที่กำหนดเพื่อลดการรับทำยอดเงินหรือรอบการขนส่ง
- 2) การจัดทำระบบแอปพลิเคชันเพื่ออบรมด้านความปลอดภัยสาธารณะ อย่างสม่ำเสมอโดยกำหนดให้เป็นเงื่อนไขของการประกอบธุรกิจของร้านอาหารหรือการปฏิบัติงานของผู้ขนส่งอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล

6.2.5.2 มาตรการด้านความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร

- 1) การส่งเสริมการลดค่าธรรมเนียมนิยม (Gross Profit: GP) ให้กับร้านค้าที่ได้รับคะแนนความสะอาดและปลอดภัยของอาหารอยู่ในเกณฑ์ดีมาก
- 2) การเพิ่มค่าตอบแทนให้กับผู้ขนส่งอาหารที่มีกล่องบรรจุอาหารระบบเก็บรักษาอุณหภูมิทั้งร้อนและเย็น

6.2.5.3 มาตรการด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม

- 1) การคิดค่าอาหารเพิ่มในกรณีที่ลูกค้าต้องการบรรจุภัณฑ์แบบพร้อมทาน เพื่อเป็นทุนให้กับร้านค้าในการหาบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม และการลดค่าอาหารให้กับลูกค้าที่ไม่ได้

ต้องการบรรจุภัณฑ์แบบพร้อมทานเพื่อมุ่งใจในการลดปัญหาขยะตามหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle: PPP)

2) การลดใช้บรรจุภัณฑ์โฟมเพื่อลดการสร้างขยะที่ย่อยสลายยาก โดยทำระบบแอปพลิเคชันให้ผู้บริโภคเลือกร้านค้าที่ใช้ภาชนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือสามารถเลือกรับภาชนะที่ไม่ใช่โฟมได้ (ข้อเสนอจากมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค)

6.2.5.4 มาตรการด้านการป้องกันการหลอกลวงผู้บริโภค

การป้องกันผู้ประกอบการร้านอาหารใช้ภาพรูปและลักษณะของอาหารการหลอกลวงผู้บริโภคซึ่งเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคด้านโฆษณา ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลและผู้บริโภคควรมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ เช่น ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลตรวจสอบก่อนอนุญาตให้เปิดร้าน ผู้บริโภคตรวจสอบผ่านการแสดงความคิดเห็นเมื่อใช้บริการ เป็นต้น

บรรณานุกรม

กฎกระทรวงการขอและการออกใบอนุญาตขับรถ และการต่ออายุใบอนุญาตขับรถ พ.ศ. 2563.

ราชกิจจานุเบกษา. 137, 88ก (22 ตุลาคม 2563).

กรมการขนส่งทางบก, สำนักสวัสดิภาพการขนส่งทางบก. **โครงการว่าจ้างที่ปรึกษาเพื่อจัดทำแผน**

ความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนของกรมการขนส่งทางบก (ขบ.). ค้นวันที่ 12

พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.dlt.go.th/site/ltsb/>

กรมการขนส่งทางบก. “กรมการขนส่งทางบก เล็งยกระดับเข้ม!!! “กลุ่มรถจักรยานยนต์เดลิเวอรี่”

กำหนดข้อปฏิบัติในการขนส่งอาหารและพัสดุ มุ่งสร้างมาตรฐานความปลอดภัยในการ

ขนส่งและการใช้รถใช้ถนน เพื่อความมั่นใจของประชาชน. **ข่าวกรมการขนส่งทางบก.**

122 (28 มิถุนายน 2564). ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก [https://www.dlt.go.](https://www.dlt.go.th/th/public-news/view.php?_did=2898)

[th/th/public-news/view.php?_did=2898](https://www.dlt.go.th/th/public-news/view.php?_did=2898)

กรมอนามัย ย้ำ ‘ไรเดอร์’ ส่งอาหาร ปฏิบัติตาม 9 แนวทาง ลดการติดและแพร่เชื้อโควิด-19.

ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก [https://multimedia.anamai.moph.go.th/](https://multimedia.anamai.moph.go.th/news/060864/)

[news/060864/](https://multimedia.anamai.moph.go.th/news/060864/)

กรมอนามัย. **กฎกระทรวง สุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561.** ค้นวันที่ 12

พฤษภาคม 2565 จาก <https://multimedia.anamai.moph.go.th/infographics/>

[จำหน่ายอาหาร2561/](https://multimedia.anamai.moph.go.th/infographics/)

เกรียงศักดิ์ ธีระโกวิทขจร และวรุตย์ ตูลารักษ์. **รูปแบบงานใหม่ของคนขี่มอเตอร์ไซด์ส่งอาหารที่**

กำกับโดยแพลตฟอร์ม (New Forms of Platform Mediated Work for On-

demand Food Delivery). ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก [http://library.fes.](http://library.fes.de/pdf-files/bueros/thailand/16337.pdf)

[de/pdf-files/bueros/thailand/16337.pdf](http://library.fes.de/pdf-files/bueros/thailand/16337.pdf)

คณาจุร ชื่นชม. **การพัฒนาแอปพลิเคชัน ศูนย์รวมข่าวสารจากเครือข่ายออนไลน์สำหรับวิทยาลัย**

นวัตกรรมสื่อสารสังคมระบบปฏิบัติการ iOS. สารนิพนธ์ปริญญาบัณฑิต วิทยาลัย

นวัตกรรมสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2555.

จุฑามาศ ศรีรัตน. **พฤติกรรมการเลือกใช้บริการผ่านแอปพลิเคชันสั่งอาหารออนไลน์ของผู้บริโภค**

ในช่วงการระบาดของไวรัสโควิด-19. วารสารเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทาง

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 4, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564): 118-128.

ชเนศ ลักษณะพันธุ์รักดี. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการสั่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ ผ่านสื่อ

อิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. การค้นคว้าอิสระปริญญา

มหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560.

ณรงค์ศักดิ์ ปลอดมีชัย. การเติบโตของตลาดฟู้ด เดลิเวอรี่. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก

<https://www.posttoday.com/finance-stock/columnist/602101>

ณัฐพร ปรีชาธรรมรัตน์. การคุ้มครองผู้บริโภคด้านความปลอดภัยของสินค้าเกษตรที่เป็นอาหาร

ของสหภาพยุโรป. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <http://web.krisdika>

[.go.th/pdfPage.jsp?type=act&actCode=13759](http://web.krisdika.go.th/pdfPage.jsp?type=act&actCode=13759)

เดลิเวอรี่มาแรง โลว์แมนเปิดรับ ‘ไรเดอร์’ จำนวนมาก ขั้บรถส่งอาหารใน 10 จังหวัดเปิดใหม่ มี

รายได้การันตีต่อเดือน. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก [https://brandinside.](https://brandinside.asia/lineman-riders-new-areas/)

[asia/lineman-riders-new-areas/](https://brandinside.asia/lineman-riders-new-areas/)

ตีแผ่สมรภูมิ E-commerce ไทย ตรงไหนคือโอกาส. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก

<https://marketeeronline.co/archives/230881>

ธนาคารไทยพาณิชย์. “โรบินฮู้ด” แอปเพื่อคนตัวเล็ก ทางเลือกใหม่ฟู้ดเดลิเวอรี่ พร้อมเปิดทดลอง

ให้บริการ 26 ตุลาคมนี้. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.scb.co.th>

[/th/about-us/news/oct-2563/robinhood-food-delivery.html](https://www.scb.co.th/th/about-us/news/oct-2563/robinhood-food-delivery.html)

ธนาคารแห่งประเทศไทย. ธุรกิจส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ในปี 2563. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565

จาก <http://www.bot.or.th>.

ธีรภา ฉิมวัย. ความรับผิดชอบทางแพ่งของอีมาร์เก็ตเพลส กรณีจำหน่ายสินค้าที่ละเมิดเครื่องหมาย

การค้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร

ศาสตร์, 2562.

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <http://www.dsdw>

[2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/8422s/5.%E0%](http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/8422s/5.%E0%88%9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%202.pdf)

[B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%202.pdf](http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/8422s/5.%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%202.pdf)

บริษัท เทอร์รา มีเดีย แอนด์ คอนซัลติ้ง จำกัด. สร้างความมั่นคงทางอาหารและสัมผัสธรรมชาติ

เพื่อต้าน โควิด-19 แบบไทย ๆ. ค้นวันที่ 15 กรกฎาคม 2565 จาก [https://www.](https://www.terrabkk.com/articles/198374/)

[terrabkk.com/articles/198374/](https://www.terrabkk.com/articles/198374/)

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการอบรมผู้ประกอบการและผู้สัมผัส

อาหาร พ.ศ. 2561. ราชกิจจานุเบกษา. 136, 23 ง (25 มกราคม 2562).

ปราโมทย์ ยอดแก้ว. การตลาดดิจิทัลกับการเปลี่ยนแปลงวิถีใหม่ในสังคมไทย. **วารสารสังคมวิจัย และพัฒนา**. 3, 1 (2564): 18-19.

ปราโมทย์ ยอดแก้ว. **เอกสารประกอบการสอนรายวิชาหลักการตลาด**. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2550.

ปิยวรรณ ปนิทานเต. มาช่วยกันขับเคลื่อน เศรษฐกิจดิจิทัลกันเถอะ. **วารสารเทคโนโลยีวัสดุ (MTEC)**. 81 (เมษายน-มิถุนายน 2559): 61-71.

ผู้จัดการออนไลน์. **ไรเดอร์หนุ่มรีบทำรอบ แต่ GPS พาหลงทางพุ่งชนต้นไม้ริมทางสาหัส สงกรานต์เจ็บแล้ว 5**. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://mgronline.com/local/detail/9650000035637>

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535. **ราชกิจจานุเบกษา**. 109, 38 (5 เมษายน 2535).

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522. **ราชกิจจานุเบกษา**. 96, 72 (4 พฤษภาคม 2522).

พิมพ์ภา วีระโยธิน. **ปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้บริโภคตัดสินใจใช้แอปพลิเคชันอูเบอร์ อีท (Uber Eats) เพื่อบริการรับส่งอาหาร (Food Delivery)**. การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารการตลาดดิจิทัล มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2560.

ภรณ์สุภัสร์ สิริโชคโสภณ และเอนก ชิตเกษร. การยอมรับเทคโนโลยีและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสั่งอาหารออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. **วารสารสุทธิปริทัศน์**. 35, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2564): 19-36.

มติชนออนไลน์. **ตัวอย่างข่าว ‘สหภาพไรเดอร์’ โอดแพลตฟอร์ม ไร้สวัสดิการ หลังแรงงาน เสียชีวิตขณะส่งอาหาร**. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.matichon.co.th>

มนตรี ศรีวงษ์. **โอกาสธุรกิจ Food App ไทย ปี 2563**. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <http://www.thaimescenter.com/โอกาสธุรกิจ-food-app-ไทย-ปี-2563/>

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, คณะวิศวกรรมศาสตร์. **รายงานฉบับสมบูรณ์ เรื่อง โครงการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบใบอนุญาตขับรถให้เหมาะสมกับประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: กรมการขนส่งทางบก, 2557.

มหาวิทยาลัยศรีปทุม. **แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคดีผู้บริโภคกรณีสินค้าชำรุด**. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <http://dspace.spu.ac.th/bitstream/123456789/4865/7/07บทที่%202.pdf>

มัธยม วิธีการสมัคร ฟู้ดดีลิเวอรี แต่ละค่ายหัก GP ก็เปอร์เซ็นต์. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565

จาก https://www.sentangedtee.com/exclusive/article_179957

มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค. มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค เสนอ ‘ฟู้ดเดลิเวอรี’ ปรับค่าส่งอาหารให้เป็นมาตรฐาน

เดียวกัน. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก [https://consumerthai.org/consumers-news/consumers-news/product-and-other/4455-630410](https://consumerthai.org/consumers-news/consumers-news/product-and-other/4455-630410_food-delivery.html)

[_food-delivery.html](https://consumerthai.org/consumers-news/consumers-news/product-and-other/4455-630410_food-delivery.html)

รักชิต รัตจุนพญ. หลักความรับผิดเพื่อการกระทำของบุคคลอื่นในประมวลกฎหมายอาญาของไทย

(The Principle of Vicarious Liability in Thai Penal Code). **วารสารกฎหมาย**

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. 11, 22 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2561): 57.

รัชกรณ์ นภาพรพิพัฒน์. มุมมองความมั่นคงทางอาหาร. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก

<http://www.nsc.go.th/wp-content/uploads/Journal/article-00304.pdf>

รู้จัก “foodpanda” แอปส่งอาหารที่ถูกแบนและเดินธุรกิจผิดพลาด. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม

2565 จาก <https://www.moneybuffalo.in.th/business/food-panda>

วชิราพร กลัดเจริญ. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจให้บริการส่งอาหารถึงบ้านผ่าน

แอปพลิเคชัน. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก http://www.lawgrad.ru.ac.th/AbstractsFile/6124011316/161406304643cef74819f8de2acc8385fa177a2217_abstract.pdf

[AbstractsFile/6124011316/161406304643cef74819f8de2acc8385fa177a2217_abstract.pdf](http://www.lawgrad.ru.ac.th/AbstractsFile/6124011316/161406304643cef74819f8de2acc8385fa177a2217_abstract.pdf)

[stract.pdf](http://www.lawgrad.ru.ac.th/AbstractsFile/6124011316/161406304643cef74819f8de2acc8385fa177a2217_abstract.pdf)

วราพร คำจับ. รูปแบบการสื่อสารความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจในยุค 4.0. **วารสาร**

สหศาสตร์ศรีปทุม ชลบุรี. 5, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2562): 44-56.

วิเชียร วงศ์นิชชากุล. การบริหารการส่งเสริมการตลาด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2550.

วิธีสมัครโรบินฮู้ด ปี 2564 เข้ารับงาน คำรับเงิน รายได้หลักหมื่น. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565

จาก <https://nhaidee.com/money/วิธีสมัครโรบินฮู้ด/>

วิรัชพัชร ประเสริฐศักดิ์. แนวคิดและคำนิยามของความมั่นคงทางอาหาร (Food Security:

Concepts and Definitions). ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก

<http://www.polsci.tu.ac.th/fileupload/36/24.pdf>

วีรวัฒน์ จันทโชติ. กลไกการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสัญญาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.

2522 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2541. **วารสารสังคมวิจัยและพัฒนา.** 1, 4 (2562): 26-50.

ศศิพร เหมือนศรีชัย. ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับ ERP Software ของผู้ใช้งานด้านบัญชี. **วารสาร**

วิชาชีพบัญชี. 8, 22 (สิงหาคม 2555): 38-51.

- ศิริภัสสร ขาวตระกูล. มากกว่าซื้อปิ้งแอปพลิเคชัน! Shopee เปิดบริการฟู้ดเดลิเวอรี หรือ ‘Shopee Food’ ตลอด 24 ชั่วโมงแล้ววันนี้. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://thestandard.co/shopeefood-opening/>
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. Food Delivery ปี 2565 ขยายตัวต่อเนื่อง ผู้ให้บริการแอปพลิเคชันรุกพื้นที่ต่างจังหวัดขยายฐานลูกค้าใหม่. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/Food-Delivery-z3289.aspx>
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. มูลค่าตลาดการสั่งอาหารออนไลน์ผ่าน แอปพลิเคชันในปี 2562. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <http://www.kasikornresearch.com>.
- สงพิชชา 1 เมตร. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://khaothai.today/story/3220>
- สมชาย อติกรจุฑาศิรี. ปัญหาในการดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.
- สรียา กาฬสินธุ์. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค: ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบระหว่างกฎหมาย ของประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 41, 1 (2558): 135-152.
- สลิษาท แสงทองฉาย. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค กลุ่มดิจิทัลเนทีฟไทยในการเลือกใช้แอปพลิเคชันสั่งและจัดส่งอาหารในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). โครงการ “เสริมสร้างความเข้มแข็งกลไกคุ้มครองผู้บริโภคภาคประชาชนด้านอาหาร”. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก https://www.consumerthai.org/phocadownload/book/Howto_food.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า. มองโลกแข่งขัน. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://otcc.or.th/wp-content/uploads/2020/06/60-ebook.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักวิชาการ. รายงานไทยในยุคดิจิทัลแพลตฟอร์ม. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=51486&filename=house2558_2

- สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. **นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 – 2565)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 2562 อ้างถึงใน วิรัช พัชร ประเสริฐศักดิ์. **แนวคิดและคำนิยามของความมั่นคงทางอาหาร (Food Security: Concepts and Definitions)**. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <http://www.polsci.tu.ac.th/fileupload/36/24.pdf>
- สำนักงานอนามัย กรุงเทพมหานคร. **คู่มืออาหารปลอดภัยใส่ใจสุขภาพ**. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก http://foodsantation.bangkok.go.th/assets/uploads/document/document/20210125_67445.pdf
- สำนักราชบัณฑิตยสภา. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <http://legacy.orst.go.th/?knowledges>
- สิงหะ ฉวีสุข และสุนันทา วงศ์จตุรภัทร. ทฤษฎีการยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ. **วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศลาดกระบัง**. 1, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2555). ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก http://www.it.kmitl.ac.th/~journal/index.php/main_journal/article/view/2
- สิรินทิพย์ นรินทรศิลป์. **แนวคิดอธิปไตยทางอาหาร: ข้อถกเถียงเชิงวิพากษ์กับแนวคิดทางด้านอาหารอื่น ๆ (Food Sovereignty: Critical Contradictions with Other Food Concepts)**. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <http://www.polsci-law.buu.ac.th/journal/document/10-3/10.pdf>
- สุชาดา พลาชัยภิรมย์ศิลป์. แนวโน้มการใช้โมบายแอปพลิเคชัน. **วารสารนักบริหาร**. 31, 4 (2554).
- สุขุม ศุภนิตย์. **คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- สุขุม ศุภนิตย์. **คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ละเมิด**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2550 อ้างถึงใน รักจิต รัตจุนพญ. หลักความรับผิดชอบเพื่อการกระทำของบุคคลอื่นในประมวลกฎหมายอาญาของไทย (The Principle of Vicarious Liability in Thai Penal Code). **วารสารกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี**. 11, 22 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2561): 57.
- เส้นทางเศรษฐกิจออนไลน์. **รวมวิธีสมัคร ไรเดอร์ หรือ พนักงานรับส่งอาหาร เลือกเลยค่าไหนดี**. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก https://www.sentangedtee.com/exclusive/article_181635

อำนาจ บัญรัตนโมตรี, วัฒนา นนทชิต, นิพนธ์ ไตรสรณะกุล และธณกฤษ งามมีศรี. กระบวนทัศน์

การจัดการความปลอดภัยทางถนน (Paradigm of Road Safety Management).

วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์. 7, 1 (มกราคม-เมษายน 2560): 1-15.

อิสราวลี เนียมศรี. การตัดสินใจใช้บริการแอปพลิเคชัน LINE MAN ในกรุงเทพมหานคร.

การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2559.

เอกลักษณ์ ธนเจริญพิศาล. ความตระหนักและการยอมรับการนำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

(ISO 14001) มาใช้ในองค์การภาครัฐ: ศึกษากรณีสำนักงานนโยบายและแผน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะพัฒนา

สังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2554.

Berry, L. L. and Parasuraman, A. **Marketing services: Competing through Quality.**

New York, NY: The Free, 1991.

Building Food Safety Governance in China 212 (Jerome Lepeintre and Juanjuan

Sun, eds., 2018). Retrieved May 12, 2022 from https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/building_food_safety_governance_in_china.pdf.

California Imposes Food Safety Requirements on Delivery Apps. Retrieved May

12, 2022 from <https://www.jdsupra.com/legalnews/california-imposes-food-safety-90268/>

California Imposes Food Safety Requirements on Delivery Apps. Retrieved May

12, 2022 from <https://www.jdsupra.com/legalnews/california-imposes-food-safety-90268/>

Carroll, Archie B. The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral

Management of Organizational Stakeholders. **Business Horizon.** 34, 4

(July 1991): 39-48.

CASE STUDY: ทำไม Shopee ถึงเป็นแพลตฟอร์ม E-Commerce ที่โตไวที่สุดในอาเซียน.

ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://thegrowthmaster.com/case-study/shopee>

shopee

Chai, Lau Teck and Yat, David Ng Ching. Online Food Delivery Services: Making Food

Delivery the New Normal. **Journal of Marketing Advances and Practices.**

1, 1 (2019): 62-77.

Chen, YuJie (Julie). **Policy Overview Digital Platforms for Ride-Hailing and Food-**

Delivery Services in China, 2019. Retrieved May 12 from <https://itforchange.net/platformpolitics/wp-content/uploads/2019/06/Digital-Platforms-for-Ride-Hailing-and-Food-Delivery-Services-in-China.pdf>

<https://itforchange.net/platformpolitics/wp-content/uploads/2019/06/Digital-Platforms-for-Ride-Hailing-and-Food-Delivery-Services-in-China.pdf>

<https://itforchange.net/platformpolitics/wp-content/uploads/2019/06/Digital-Platforms-for-Ride-Hailing-and-Food-Delivery-Services-in-China.pdf>

China Passes Sweeping Amendment to Food Safety Law: The Most Stringent to Date, LEXISNEXIS (July 16, 2015). Retrieved May 12, 2022 from <https://www.lexisnexis.com/legalnewsroom/public-policy/b/public-policy-law-blog/posts/china-passes-sweeping-amendment-tofood-safety-law-the-most-stringent-to-date>.

China's Food Delivery Apps Worked With 35,000 Illegal Restaurants. Retrieved May 12, 2022 from <https://www.cnet.com/news/chinese-restaurants-caught-using-fake-delivery-app-licenses/>

Coronavirus Disease (COVID-19) Advice for The Public. Retrieved May 12, 2022 from <https://www.who.int/emergencies/diseases/novelcoronavirus-2019/advice-for-public>

Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Situation Report – 66. Retrieved May 12, 2022 from https://www.who.int/docs/defaultsource/coronaviruse/situation-reports/20200326-sitrep-66-covid-19.pdf?sfvrsn=81b94e61_2

Critical Preparedness, Readiness and Response Actions for COVID-19: Interim Guidance 19 March 2020. Retrieved May 12, 2022 from <https://www.who.int/publicationsdetail/critical-preparedness-readiness-and-responseactions-for-covid-19>

Delivering Growth the Impact of Third-Party Platform Ordering on Restaurants, Retrieved May 12, 2022 from <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/uk/Documents/corporate-finance/deloitte-uk-delivering-growth-full-report.pdf>

Diokno-Sicat, C. J. **Economic Principles for Rightsizing Government.** Quezon City: Philippine Institute for Development Studies, 2018.

Doremalen, N. van and other. Aerosol and Surface Stability of SARS-CoV-2 as Compared with SARS-CoV-1. N. **The New England Journal of Medicine.** (17 March 2020). doi:10.1056/NEJMc2004973

e-Commerce ไทย ยุคหลัง COVID-19. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.etda.or.th/th/Useful-Resource/Knowledge-Sharing/Perspective-on-Future-of-e-Commerce.aspx>

- Eijk, N. van; Fahy, R.; Til, H. van; Nooren, P.; Stokking, H. and Gelever, H. **Digital Platforms: An Analytical Framework for Identifying and Evaluating Policy Options.** Retrieved May 12, 2022 from <https://www.ivir.nl/publicaties/download/1703.pdf>
- eServices Report 2018 – Online Food Delivery. Retrieved May 12, 2022 from https://statistacloudfront.s3.amazonaws.com/download/pdf/OnlineFoodDelivery_Preview.pdf
- FIA Staff. **Food Safety in China’s e-Commerce Platforms, FOOD INDUSTRY ASIA (Nov. 3, 2014).** Retrieved May 12, 2012 <https://foodindustry.asia/food-safety-in-china-s-e-commerce-platforms>.
- Food and Agriculture Organization of the United Nation and World Health Organization. Covid-19 and Food Safety: Guidance for Food Businesses. **Interim Guidance.** (7 April 2020): 2-3. Retrieved May 12, 2022 from https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/331705/WHO-2019-nCoV-Food_Safety-2020.1-eng.pdf
- The Food and Drug Administration. **Sanitary Transportation of Human and Animal Food.** Retrieved May 12, 2022 from <https://www.federalregister.gov/documents/2016/04/06/2016-07330/sanitary-transportation-of-human-and-animal-food>
- foodpanda - สั่งอาหาร & ของกิน. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.global.foodpanda.android&hl=th&gl=US>
- FSMA Final Rule on Sanitary Transportation of Human and Animal Food. Retrieved May 12, 2022 from <https://www.fda.gov/food/food-safety-modernization-act-fsma/fsma-final-rule-sanitary-transportation-human-and-animal-food>
- GrabFood ฉลองยอดขายอาหารทะลุ 4 ล้านออเดอร์ ใน 4 เดือนแรกของปี 2562. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://news.siamphone.com/news-41548.html>

How Grab's CEO Steered It from a Garage in Malaysia to Southeast Asia's Most Valuable Tech Unicorn, July 2018, 28, South China Morning Post.

Retrieved May 12, 2020 from <https://www.scmp.com/tech/article/2157177/how-grabs-ceo-steered-it-garage-malaysia-southeast-asias-mostvaluable-tech>

How To Become an Uber Eats Driver In Australia?. Retrieved May 12, 2022 from <https://www.ozstudies.com/blog/study-australia/how-to-become-an-uber-eats-driver-in-australia>

Infection Prevention and Control SAVE LIVES: Clean Your Hands. Retrieved May 12, 2022 from <https://www.who.int/infectionprevention/campaigns/clean-hands/en/>

The Inside Story of How Meituan Dianping Built China's Largest E-commerce Platform for Service. Retrieved May 12, 2022 from <https://www.asiaone.com/business/inside-story-how-meituan-dianping-built-chinas-largest-ecommerce-platform-services>

Iszatt-White, M. and Sauanders, C. **Leadership.** Oxford: Oxford, 2014.

Jiang, Yibo et al., **China Food Safety Law- Practical Procedures, Trends and Opportunities for Dutch Companies 5 (2018).** Retrieved May 12, 2022 from <https://www.netherlandsandyou.nl/binaries/netherlandsandyou/documents/publications/2018/03/14/booklet-onthe-china-food-safety-law/final+booklet.pdf>.

LaPonsie, Maryalene. **10 Best Food Delivery App Companies to Work For.** Retrieved May 12, 2022 from <https://money.usnews.com/careers/articles/best-food-delivery-app-companies-to-work-for>

Li, Charlene; Miroso, Miranda and Bremer, Phil. **Review of Online Food Delivery Platforms and their Impacts on Sustainability.** Retrieved May 12, from <https://www.mdpi.com>

LINE MAN | สั่งอาหาร แแท็กซี ส่งพัสดุ แมสเซนเจอร์ ซื้ของ. ค้นวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 จาก <https://lineman.line.m>

Liu, J. and other. Community Transmission of Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2, Shenzhen, China, 2020. **Emerg Infect Dis** 2020.

doi:10.3201/eid2606.200239

McAllister, D. J. Affect and Cognitive Based Trust as Foundation for Interpersonal Cooperation in Organizations. **Academy of Management Journal**. 38, 1 (1995): 24-59.

Meituan Opens Global Leading Delivery Platform with New Brand Meituan

Delivery. Retrieved May 12, 2022 from <https://www.prnewswire.com/news-releases/meituan-opens-global-leading-delivery-platform-with-newbrand-meituan-delivery300844106-.html>

Morgan, R. M. and Hunt, S. D. The Commitment-trust Theory of Relationship Marketing. **Journal of Marketing**. 58, 3 (1994): 20-38.

Moriarty, B. **5 Reasons Why Your Restaurant Needs an Online Ordering System**.

Retrieved February 9, 2018 from <http://www.starmicronics.com/blog/5-reasons-why-your-restaurant-need-an-online-ordering-system/>

Mostovicz, I.; Kakabadse, N. and Kakabadse, A. CSR: The Role of Leadership in Driving Ethical Outcomes. **Corporate Governance**. 9, 4 (2009): 448-460.

New Era of Smarter Food Safety. Retrieved May 12, 2022 from <https://www.fda.gov/media/139868/download>

Online Food Delivery. Retrieved May 12, 2022 from <https://archive.is/e7OK5>

Porter, M. E. and Kramer, M. R. Strategy and Society: The Link between Competitive Advantage and Corporate Social Responsibility. **Harvard Business Review**. 84, 12 (2006): 78-92.

Retail Sales and Retail E-commerce Sales. Retrieved July 16, 2022 from <https://www.statista.com/>

Robinhood Delivery. Retrieved May 12, 2022 from <https://www.facebook.com/RobinhoodDeliveryApp/>

Safework NSW. **A Guide to Managing Work Health and Safety in the Food**

Delivery Industry. Retrieved May 12, 2022 from https://www.safework.nsw.gov.au/__data/assets/pdf_file/0020/1004645/a-guide-to-managing-whs-in-the-food-delivery-industry.pdf

Santikarn, C. **Decade of Action for Road Safety, 2011-2020.** New Delhi:

Manekshaw Center Dhaula Kuan, 2011 อ้างถึงใน อำนวน บัญรัตนโมตรี, วัฒนานนทชิต, นิพนธ์ ไตรสรณะกุล และธณกฤษ งามมีศรี. กระบวนทัศน์การจัดการความปลอดภัยทางถนน (Paradigm of Road Safety Management). **วารสารสุขบัญญัติทางสังคมศาสตร์.** 7, 1 (มกราคม-เมษายน 2560): 1-15.

Shoemaker, Roger. **Communication of Innovations: A Cross-Cultural Approach.**

New York, NY: The Free, 1978.

Shopee. Retrieved May 12, 2022 from <https://shopee.co.th/>

Stern, N. **Promoting an Effective Market Economy in a Changing World.** Retrieved

May 12, 2022 from <http://eprints.lse.ac.uk/3740/>

Thailand Online Food Delivery Market. Retrieved May 12, 2022 from

https://apps.fas.usda.gov/newgainapi/api/Report/DownloadReportByFileName?fileName=Thailand%20Online%20Food%20Delivery%20Market_Bangkok_Thailand_05-28-2020

Tort Law of the People's Republic of China. Retrieved May 12, 2022 from

<https://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/ELECTRONIC/85809/96279/F1189549646/CHN85809.pdf>

Wang, Xiaoyi (王晓易). **易观国际董事长CEO于扬“互联网+” (Yu Yang, CEO of Analysys**

International: Internet +”), NETEASE TECHNOLOGY (November 14, 2012 10:12 AM). Retrieved May 12, 2022 from <http://tech.163.com/12/1114/10/8G8VCEVN00094N6H.html>, p.318-319

What Does the Background Check Look For?. Retrieved May 12, 2022 from

<https://help.uber.com/driving-and-delivering/article/what-does-the-background-check-look-for?nodeId=ee210269-89bf-4bd9-87f6-43471300ebf2>

World Health Organization. **Coronavirus 2020**. Retrieved May 12, 2022 from https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_1

Xiao, Pinghui. Regulating China 's Ecommerce: Harmonizations of Laws. **Journal of Food Law & Policy**. 14, 2 (2018): 308. Retrieved May 12, 2022 from <https://scholarworks.uark.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1048&context=jflp>

ZipRecruiter Marketplace Research Team. **What Is a Chinese Food Delivery Driver and How to Become One**. Retrieved May 12, 2022 from <https://www.ziprecruiter.com/Career/Chinese-Food-Delivery-Driver/What-Is-How-to-Become>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึกแลอภิปรายกลุ่ม

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก

ตัวแทน	วันที่เก็บข้อมูล
- ตัวแทนจากกรมขนส่งทางบก จำนวน 2 คน	15 มีนาคม 2565, 16 มีนาคม 2565
- ตัวแทนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 1 คน	5 เมษายน 2565
- ตัวแทนจากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค จำนวน 2 คน	10 พฤษภาคม 2565, 15 พฤษภาคม 2565
- ตัวแทนจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จำนวน 1 คน	19 พฤษภาคม 2565
- ตัวแทนจากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 1 คน	18 พฤษภาคม 2565
- ตัวแทนจากมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค จำนวน 1 คน	12 พฤษภาคม 2565
- ตัวแทนจากสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 1 คน	31 มีนาคม 2565
- ตัวแทนจากผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล จำนวน 2 คน	30 มีนาคม 2565, 1 เมษายน 2565
- ตัวแทนจากผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหาร จำนวน 2 คน	22 เมษายน 2565, 24 เมษายน 2565
- ตัวแทนจากผู้ขนส่งอาหาร จำนวน 2 คน	17 มีนาคม 2565, 18 มีนาคม 2565
- ตัวแทนจากผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบแพลตฟอร์มดิจิทัล จำนวน 2 คน	18 เมษายน 2565, 19 เมษายน 2565
- ตัวแทนจากผู้บริโภค จำนวน 3 คน	29 พฤษภาคม 2565, 30 พฤษภาคม 2565, 31 พฤษภาคม 2565

ผู้ให้ข้อมูลในการอภิปรายกลุ่ม

ตัวแทน	วันที่เก็บข้อมูล
- ตัวแทนจากกรมขนส่งทางบก จำนวน 1 คน	25 พฤษภาคม 2565
- ตัวแทนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 1 คน	27 พฤษภาคม 2565
- ตัวแทนจากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค จำนวน 1 คน	25 พฤษภาคม 2565
- ตัวแทนจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จำนวน 1 คน	27 พฤษภาคม 2565
- ตัวแทนจากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 1 คน	25 พฤษภาคม 2565
- ตัวแทนจากมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค จำนวน 1 คน	27 พฤษภาคม 2565
- ตัวแทนจากสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 1 คน	25 พฤษภาคม 2565
- ตัวแทนจากผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล จำนวน 2 คน	25 พฤษภาคม 2565, 27 พฤษภาคม 2565
- ตัวแทนจากผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหาร จำนวน 2 คน	25 พฤษภาคม 2565, 27 พฤษภาคม 2565
- ตัวแทนจากผู้ขนส่งอาหาร จำนวน 2 คน	25 พฤษภาคม 2565, 27 พฤษภาคม 2565
- ตัวแทนนักวิชาการด้านกฎหมาย จำนวน 2 คน	25 พฤษภาคม 2565, 27 พฤษภาคม 2565
- ตัวแทนนักวิชาการด้านเศรษฐศาสตร์ จำนวน 1 คน	27 พฤษภาคม 2565
- ตัวแทนผู้บริโภค จำนวน 3 คน	25 พฤษภาคม 2565, 27 พฤษภาคม 2565

ภาคผนวก ข

หนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

หนังสือยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ

(Informed Consent Form)

ชื่อโครงการ การเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในยุคซูเปอร์มาร์เก็ต

ชื่อผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกวณีน ต่อปัญญาชาญ และ
อาจารย์ ดร.วลัยวรรณ มธุรสปรีชากุล

ชื่อผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์/การอภิปรายกลุ่ม

คำยินยอมของผู้เข้าร่วมการวิจัย

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว ได้

ทราบรายละเอียดของโครงการวิจัยตลอดจนประโยชน์ และข้อเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อข้าพเจ้าจากผู้วิจัย
แล้วอย่างชัดเจนไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้นและยินยอมให้ทำการสัมภาษณ์หรือยินยอมในการเข้าร่วม
การอภิปรายกลุ่มในโครงการที่มีชื่อข้างต้น โดยข้าพเจ้ารู้ว่าถ้ามีปัญหา หรือข้อสงสัยเกิดขึ้นข้าพเจ้า
สามารถสอบถามผู้วิจัยได้ และข้าพเจ้าสามารถไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ นอกจากนี้ ผู้วิจัย
จะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับและจะเปิดเผยได้เฉพาะในรูปที่เป็นสรุป
ผลการวิจัยเท่านั้น

ลงชื่อ.....

(ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์)

ภาคผนวก ค

หนังสือรับรองจริยธรรมข้อเสนอวิจัย

**ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและยินยอม**

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย ว.๐๔/๒๕๖๕

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายงานการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อข้อเสนอการวิจัย: การเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในยุคซูเปอร์มาร์ท
(Optimizing Restaurant Supervision of a Digital to Protect Consumers in a Super Smart Trend)

รหัสข้อเสนอการวิจัย: -

สถาบันที่สังกัด: สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ผู้วิจัยหลัก: ผศ.ดร.เกวลิณ ต่อปัญญาชาญ

เอกสารที่พิจารณาทบทวน

๑. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๕
๒. เอกสารชี้แจงข้อมูลผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๕
๓. หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๕
๔. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	ฉบับที่ วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๕

(พระสุวรรณเมธากรณ์, ผศ.)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

หมายเลขใบรับรอง: ว.๐๔/๒๕๖๕

วันที่ให้การรับรอง: ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

วันหมดอายุใบรับรอง: ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

ภาคผนวก ง

คำถามสัมภาษณ์กลุ่มตัวแทนภาครัฐ

คำถามสัมภาษณ์กลุ่มตัวแทนภาครัฐ

(1) สภาพสังคมปัจจุบันมีการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลจำนวนมาก ท่านมีความเห็นว่า ที่ผ่านมามาภาครัฐมีการจัดระเบียบอย่างไร และควรมีการดำเนินการอย่างไรเพิ่มเติมหรือไม่ เพื่อรักษาความปลอดภัยสาธารณะจากการใช้รถใช้ถนน

(2) ท่านมีความเห็นว่าที่ผ่านมามาภาครัฐมีการดำเนินการเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคจากการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลอย่างไร และควรมีการดำเนินการอย่างไรเพิ่มเติมหรือไม่ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในการรักษาความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร

(3) ท่านมีความเห็นว่ากลไกการตลาด เช่น ความไว้วางใจในผู้ประกอบการแพลตฟอร์ม การแข่งขันของผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม การแสดงความคิดเห็น เป็นต้น เพียงพอในการกำกับดูแลความปลอดภัยสาธารณะ ความสะอาดและปลอดภัยของอาหารหรือไม่ เพราะเหตุใด

(4) การกำกับดูแลโดยกฎหมายที่เพิ่มขึ้น เช่น การทำความสะอาดบ่อยครั้ง การเข้าตรวจสอบร้านอาหาร การอบรมเพิ่มทักษะผู้ขนส่ง การตรวจสอบสุขภาพ การใช้บรรจุกฎณ์ และการหีบห่อที่ดี เป็นต้น ส่งผลต่อการเพิ่มทุนด้านเวลาและเงินของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล ร้านอาหาร และผู้ขนส่ง ซึ่งท้ายที่สุดนำมาสู่การเพิ่มต้นทุนให้กับผู้บริโภค ท่านมีความเห็นว่าต้นทุนเหล่านี้ควรมีการจัดสรรอย่างไรเพื่อให้เกิดความสมดุล อาทิ ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นผู้รับผิดชอบหลัก กระจายความรับผิดชอบตามกระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การเพิ่มต้นทุนสู่ผู้บริโภค เช่น การเพิ่มค่าอาหาร, ค่าขนส่ง เป็นต้น

(5) ท่านมีความเห็นว่า ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลพึงมีความรับผิดชอบอย่างไร หากความเสียหายต่อสาธารณะหรือผู้บริโภคเกิดขึ้นจากการจัดการของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ไม่เหมาะสม เช่น การจัดการระยะเวลาที่ควรได้รับสินค้าไม่เหมาะสมทำให้ผู้ขนส่งต้องขับรถเร็ว การไม่มีข้อกำหนดเรื่องน้ำหนักอาหารหรือบรรจุกฎณ์ในการขนส่ง การให้บริการร้านอาหารที่ไม่สะอาด การไม่มีข้อกำหนดการอบรมหรือการตรวจสอบสุขภาพผู้ขนส่ง เป็นต้น

(6) ปัจจุบันผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ได้มีสถานะเป็นนายจ้างของผู้ขนส่งหรือร้านอาหาร ท่านมีความเห็นว่าผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลพึงมีความรับผิดชอบตามหลักละเมิดในกรณีที่มีความเสียหายต่อบุคคลภายนอกจากการขับขี่ของผู้ขนส่ง หรือความเสียหายต่อผู้บริโภคจากความสะอาดและปลอดภัยของอาหารที่เกิดจากระบวนการประกอบอาหารหรือการขนส่งด้วยหรือไม่ อย่างไร

(7) ผู้ขนส่งไม่ได้อยู่ภายใต้กฎหมายแรงงานจึงไม่มีกฎหมายคุ้มครองสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยในการทำงาน ท่านมีความเห็นว่าผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลพึงมีหน้าที่ในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยในการทำงานของผู้ขนส่งหรือไม่ เพราะอะไร และพึงสร้างสภาพแวดล้อมดังกล่าวขึ้นในลักษณะใด เช่น การจัดการความคาดหวังของลูกค้าด้านระยะเวลาในการจัดส่งอาหาร การเพิ่มแรงจูงใจเมื่อสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งได้อย่างปลอดภัย เป็นต้น

(8) ท่านมีความเห็นว่า กฎหมายควรมีการกำหนดหน้าที่ให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลต้องปฏิบัติ เช่น การตรวจสอบรถและผู้ขนส่ง การบูรณาการกับกรมขนส่ง การกำหนดคุณลักษณะ ขนาด และการติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของสำหรับรถจักรยานยนต์ เป็นต้น ในเรื่องใดบ้าง และอย่างไร

(9) ท่านมีความเห็นว่าผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารถือเป็นผู้ประกอบการธุรกิจตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคหรือไม่ เพราะเหตุใด

(10) ท่านมีความเห็นว่าผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารถือเป็นผู้ผลิตนำเข้าเพื่อจำหน่ายหรือจำหน่ายซึ่งอาหารไม่บริสุทธิ์ อาหารปลอม อาหารที่ผิดมาตรฐานหรืออาหารอื่นที่รัฐมนตรีกำหนดตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 หรือไม่ เพราะเหตุใด

(11) ท่านมีความเห็นว่าร้านอาหารจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลจำเป็นต้องขอใบอนุญาตหรือใบจดทะเบียน และปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่น (เทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติ) เกี่ยวกับกิจการตลาด สถานที่จำหน่ายอาหาร และการจำหน่ายอาหารในที่หรือทางสาธารณะ และมีสัญลักษณ์ของสถานที่จำหน่ายอาหารตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ เพราะเหตุใด และควรจะมีการตรวจสอบอย่างไรในกรณีของร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ไม่มีหน้าร้าน

(12) ท่านมีความเห็นว่าผู้ขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลขนส่งอาหารถือเป็น “ผู้สัมผัสอาหาร” ที่ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมาย เช่น การตรวจสุขภาพ และปฏิบัติตามข้อกำหนดสัญลักษณ์ที่ดี เป็นต้น หรือไม่ เพราะเหตุใด

ภาคผนวก จ

คำถามสัมภาษณ์กลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจและบุคคลภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับ
กิจการการให้บริการร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล

คำถามสัมภาษณ์กลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการและบุคคลภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการการให้บริการร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัล

(1) สภาพสังคมปัจจุบันจากการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล ท่านมีความเห็นว่าการใช้บริการดังกล่าวมีผลต่อการเพิ่มจำนวนอุบัติเหตุในท้องถนนหรือไม่ (กรณีที่ท่านมีความเห็นว่ามีผลต่อการเพิ่มจำนวนอุบัติเหตุดังกล่าวท่านเคยพบเห็นตัวอย่างอุบัติเหตุดังกล่าว/และหรือได้รับข้อมูลอุบัติเหตุจากที่ใด)

(2) ท่านมีความเห็นว่าผู้บริโภคที่สั่งอาหารผ่านผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลอาจได้รับอาหารที่ไม่ปลอดภัยหรือไม่สะอาด หรือไม่ (กรณีที่ท่านมีความเห็นว่าผู้บริโภคอาจได้รับอาหารที่ไม่สะอาดปลอดภัย อะไรคือสาเหตุของอาหารที่ไม่สะอาดปลอดภัยนั้น และท่านพบตัวอย่าง/และหรือได้รับข้อมูลความไม่สะอาดปลอดภัยของอาหารจากการใช้บริการมาจากที่ใด)

(3) ท่านมีความเห็นว่ากลไกการตลาด เช่น ความไว้วางใจในผู้ประกอบการแพลตฟอร์ม การแข่งขันของผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม การแสดงความคิดเห็น เป็นต้น เพียงพอในการกำกับดูแลความปลอดภัยสาธารณะ ความสะอาดและปลอดภัยของอาหารหรือไม่ เพราะเหตุใด

(4) การกำกับดูแลโดยกฎหมายที่เพิ่มขึ้น เช่น การทำความสะอาดบ่อยครั้ง การเข้าตรวจสอบร้านอาหาร การอบรมเพิ่มทักษะผู้ขนส่ง การตรวจสอบสุขภาพ การใช้บรรจุภัณฑ์และการหีบห่อที่ดี เป็นต้น ส่งผลต่อการเพิ่มทุนด้านเวลาและเงินของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล ร้านอาหาร และผู้ขนส่ง ซึ่งท้ายที่สุดนำมาสู่การเพิ่มต้นทุนให้กับผู้บริโภค ท่านมีความเห็นว่าต้นทุนเหล่านี้ควรมีการจัดสรรอย่างไรเพื่อให้เกิดความสมดุล อาทิ ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นผู้รับผิดชอบหลักกระจายความรับผิดชอบตามกระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การเพิ่มต้นทุนสู่ผู้บริโภค เช่น การเพิ่มค่าอาหาร, ค่าขนส่ง เป็นต้น

(5) ท่านมีความเห็นว่า ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลพึงมีความรับผิดชอบอย่างไร หากความเสียหายต่อสาธารณะหรือผู้บริโภคเกิดขึ้นจากการจัดการของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ไม่เหมาะสม เช่น การจัดการระยะเวลาที่ควรได้รับสินค้าไม่เหมาะสมทำให้ผู้ขนส่งต้องขับรถเร็ว การไม่มี

ข้อกำหนดเรื่องน้ำหนักอาหารหรือบรรจุภัณฑ์ในการขนส่ง การให้บริการร้านอาหารที่ไม่สะอาด การไม่มีข้อกำหนดการอบรมหรือการตรวจสอบสุขภาพผู้ขนส่ง เป็นต้น

(6) ท่านมีความเห็นว่าผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีความรับผิดชอบในกรณีที่มีความเสียหายต่อบุคคลภายนอกจากการขับขี่ของผู้ขนส่ง หรือความเสียหายต่อผู้บริโภคจากความสะอาดและปลอดภัยของอาหารที่เกิดจากกระบวนการประกอบอาหารของร้านอาหารหรือการขนส่งด้วยหรือไม่ อย่างไร

(7) ท่านมีความเห็นว่า กฎหมายควรมีการกำหนดหน้าที่ให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลต้องปฏิบัติ เช่น การตรวจสอบรถและผู้ขนส่ง การบูรณาการกับกรมขนส่ง การกำหนดคุณลักษณะ ขนาด และการติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของสำหรับรถจักรยานยนต์ เป็นต้น ในเรื่องใดบ้างและอย่างไร

(8) ท่านมีความเห็นว่าร้านอาหารจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลจำเป็นต้องขอใบอนุญาตหรือใบจดทะเบียน และปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่น (เทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติ) เกี่ยวกับกิจการตลาด สถานที่จำหน่ายอาหาร และการจำหน่ายอาหารในที่หรือทางสาธารณะ และมีลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหารตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ เพราะเหตุใด และควรจะมีการตรวจสอบอย่างไรในกรณีของร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ไม่มีหน้าร้าน

(9) ท่านมีความเห็นว่าผู้ขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลขนส่งอาหารถือเป็น “ผู้สัมผัสอาหาร” ที่ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมาย เช่น การตรวจสอบสุขภาพ และปฏิบัติตามข้อกำหนดสุขลักษณะที่ดี เป็นต้น หรือไม่ เพราะเหตุใด

(10) ท่านมีความเห็นว่า ในปัจจุบันที่มีการแข่งขันของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารสูง การบริหารจัดการเพื่อความปลอดภัยสาธารณะ ความสะอาดและปลอดภัยของอาหารที่มีประสิทธิภาพของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลมีนัยสำคัญต่อความสำเร็จของการประกอบธุรกิจหรือไม่ เพราะเหตุ

ภาคผนวก จ

คำถามสัมภาษณ์กลุ่มตัวแทนผู้บริโภค

คำถามสัมภาษณ์กลุ่มตัวแทนผู้บริโภค

(1) สภาพสังคมปัจจุบันจากการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล ท่านมีความเห็นว่าการใช้บริการดังกล่าวมีผลต่อการเพิ่มจำนวนอุบัติเหตุในท้องถนนหรือไม่ (กรณีที่ท่านมีความเห็นว่ามีผลต่อการเพิ่มจำนวนอุบัติเหตุดังกล่าวท่านเคยพบเห็นตัวอย่างอุบัติเหตุดังกล่าว/และหรือได้รับข้อมูลอุบัติเหตุนั้นจากที่ใด)

(2) ท่านมีความเห็นว่าผู้บริโภคที่สั่งอาหารผ่านผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลอาจได้รับอาหารที่ไม่ปลอดภัยหรือไม่สะอาด หรือไม่ (กรณีที่ท่านมีความเห็นว่าผู้บริโภคอาจได้รับอาหารที่ไม่สะอาดปลอดภัย อะไรคือสาเหตุของอาหารที่ไม่สะอาดปลอดภัยนั้น และท่านพบตัวอย่าง/และหรือได้รับข้อมูลความไม่สะอาดปลอดภัยของอาหารจากการใช้บริการมาจากที่ใด)

(3) ท่านมีความเห็นว่ากลไกการตลาด เช่น ความไว้วางใจในผู้ประกอบการธุรกิจแพลตฟอร์ม การแข่งขันของผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม การแสดงความคิดเห็น เป็นต้น เพียงพอในการกำกับดูแลความปลอดภัยสาธารณะ ความสะอาดและปลอดภัยของอาหารหรือไม่ เพราะเหตุใด

(4) การกำกับดูแลโดยกฎหมายที่เพิ่มขึ้น เช่น การทำความสะอาดบ่อยครั้ง การเข้าตรวจสอบร้านอาหาร การอบรมเพิ่มทักษะผู้ขนส่ง การตรวจสุขภาพ การใช้บรรจุภัณฑ์และการหีบห่อที่ดี เป็นต้น ส่งผลต่อการเพิ่มทุนด้านเวลาและเงินของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล ร้านอาหาร และผู้ขนส่ง ซึ่งท้ายที่สุดนำมาสู่การเพิ่มต้นทุนให้กับผู้บริโภค ท่านมีความเห็นว่าต้นทุนเหล่านี้ควรมีการจัดสรรอย่างไรเพื่อให้เกิดความสมดุล อาทิ ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นผู้รับผิดชอบหลักกระจายความรับผิดชอบตามกระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การเพิ่มต้นทุนสู่ผู้บริโภค เช่น การเพิ่มค่าอาหาร, ค่าขนส่ง เป็นต้น

(5) ท่านมีความเห็นว่า ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลพึงมีความรับผิดชอบอย่างไร หากความเสียหายต่อสาธารณะหรือผู้บริโภคเกิดขึ้นจากการจัดการของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ไม่เหมาะสม เช่น การจัดการระยะเวลาที่ควรได้รับสินค้าไม่เหมาะสมทำให้ผู้ขนส่งต้องขับรถเร็ว การไม่มี

ข้อกำหนดเรื่องน้ำหนักอาหารหรือบรรจุภัณฑ์ในการขนส่ง การให้บริการร้านอาหารที่ไม่สะอาด การไม่มีข้อกำหนดการอบรมหรือการตรวจสอบสุขภาพผู้ขนส่ง เป็นต้น

(6) ท่านมีความเห็นว่าผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลพึงมีความรับผิดชอบในกรณีที่มีความเสียหายต่อบุคคลภายนอกจากการซ้ำซ้อนของผู้ขนส่ง หรือความเสียหายต่อผู้บริโภคจากความสะอาดและปลอดภัยของอาหารที่เกิดจากกระบวนการประกอบอาหารของร้านอาหารหรือการขนส่งด้วยหรือไม่ อย่างไร

(7) ท่านมีความเห็นว่า กฎหมายควรมีการกำหนดหน้าที่ให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลต้องปฏิบัติ เช่น การตรวจสอบรถและผู้ขนส่ง การบูรณาการกับกรมขนส่ง การกำหนดคุณลักษณะ ขนาด และการติดตั้งกล่องหรืออุปกรณ์บรรจุสินค้าหรือสิ่งของสำหรับรถจักรยานยนต์ เป็นต้น ในเรื่องใดบ้างและอย่างไร

(8) ท่านมีความเห็นว่าร้านอาหารจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลจำเป็นต้องขอใบอนุญาตหรือใบจดทะเบียน และปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่น (เทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติ) เกี่ยวกับกิจการตลาด สถานที่จำหน่ายอาหาร และการจำหน่ายอาหารในที่หรือทางสาธารณะ และมีสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหารตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ เพราะเหตุใด และควรจะมีการตรวจสอบอย่างไรในกรณีของร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ไม่มีหน้าร้าน

(9) ท่านมีความเห็นว่าผู้ขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลขนส่งอาหารถือเป็น “ผู้สัมผัสอาหาร” ที่ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมาย เช่น การตรวจสอบสุขภาพ และปฏิบัติตามข้อกำหนดสุขลักษณะที่ดี เป็นต้น หรือไม่ เพราะเหตุใด

ภาคผนวก ข

คำถามการอภิปรายกลุ่มย่อย

คำถามการอภิปรายกลุ่มย่อย

(1) ท่านมีความเห็นว่ากฎหมายปัจจุบันมีข้อจำกัดต่อการบริหารจัดการความปลอดภัย สาธารณะ และความปลอดภัยของอาหารในธุรกิจแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารหรือไม่ อย่างไร

(2) ท่านมีความเห็นว่าผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารถือเป็นผู้ประกอบการธุรกิจตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคหรือไม่ เพราะเหตุใด

(3) ท่านมีความเห็นว่าผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหารถือเป็นผู้ผลิตนำเข้าเพื่อจำหน่ายหรือจำหน่ายซึ่งอาหารไม่บริสุทธิ์ อาหารปลอม อาหารที่ผิดมาตรฐานหรืออาหารอื่นที่รัฐมนตรีกำหนดตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 หรือไม่ เพราะเหตุใด

(4) ท่านมีความเห็นว่าร้านอาหารจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลจำเป็นต้องขอใบอนุญาตหรือใบจดทะเบียน และปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่น (เทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติ) เกี่ยวกับกิจการตลาด สถานที่จำหน่ายอาหาร และการจำหน่ายอาหารในที่หรือทางสาธารณะ และมีสัญลักษณ์ของสถานที่จำหน่ายอาหารตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ เพราะเหตุใด และควรจะมีการตรวจสอบอย่างไรในกรณีของร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ไม่มีหน้าร้าน

(5) ท่านมีความเห็นว่าผู้ขนส่งอาหารจากแพลตฟอร์มดิจิทัลขนส่งอาหารถือเป็น “ผู้สัมผัสอาหาร” ที่ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมาย เช่น การตรวจสุขภาพ และปฏิบัติตามข้อกำหนดสัญลักษณ์ที่ดี เป็นต้น หรือไม่ เพราะเหตุใด

(6) ท่านมีความเห็นว่าสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการขนส่งอาหาร ในประเด็นของความปลอดภัยสาธารณะ และความปลอดภัยของอาหารควรมีการกำหนดเพิ่มเติมไว้ในเรื่องใดบ้าง และมีรายละเอียดอย่างไร

(7) ท่านมีความเห็นว่าสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารในแพลตฟอร์มดิจิทัลในประเด็นของความปลอดภัยสาธารณะ และความสะอาดปลอดภัยของอาหารควรมีการกำหนดเพิ่มเติมไว้ในเรื่องใดบ้าง และมีรายละเอียดอย่างไร

(8) ท่านมีความเห็นว่าสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ขนส่งอาหารในประเด็นของความปลอดภัยสาธารณะ และความสะอาดปลอดภัยของอาหารควรมีการกำหนดเพิ่มเติมไว้ในเรื่องใดบ้าง และมีรายละเอียดอย่างไร